

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6,

Spomenik

Dan 11. avgusta, ko je ministrski svet Jugoslavije na predlog prosvetnega ministra profesorja Magaraševića v smislu finančnega zakona za leto 1938/39 storil sklep, da se v Ljubljani ustanovi Akademija znanosti in umetnosti kot družba javnega prava, za katero stoji država s svojo avtoriteto in vsakoletno redno podporo, je vekovitega pomena za slovenski narod. S tem dejanjem so imena dr. Korošca, ki je za Akademijo zastavljal vse svoje sile, dr. Stojadinoviča, ki je k zakonitvi naše najvišje kulturne želje in potrebe največ pripomogel kot predsednik vlade, in profesorja Magaraševića, ki si je od samega začetka postavil za nalogo, da bi Akademija v slovenski prestolnici kronala njegovo delo kot šefa prosvetnega ministristva, zapisana za vedno v našo zgodovino. Sedanja vlada pa si je s to ustanovo postavila v slovenskem narodu spomenik, ki je po besedah rimskega pesnika trajnejši od bronu. S tem, da je dal Slovencem najvišje torišče svobodnega znanstvenega in umetniškega ustvarjanja in delovanja, je dr. Stojadinovičev režim ovrgel takó očitek z leve, da ni naklonjen slovenskemu narodu in njegovi kulturni osebnosti, kakor kleveto z desne, da podira jugoslovanstvo, zakaj vlada, ki v duhu resnične demokratične enakopravnosti zadovolji vrhovno prosvetno zahtevo tako važnega dela jugoslovanske skupnosti, kakor so Slovenci, je to skupnost tako utrdila in dopolnila, kakor nobena druga pred njo.

Ko je lansko leto bila v senatu proračunska razprava, je bil tisti, ki je načeloma oporekal postavki o ustanovitvi Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, glavni govornik JNS, dr. Grga Andjelinič. Iz te postavke je izhajal, ko je dokazoval, da vlada dr. Stojadinoviča in dr. Korošca ni vlada v smislu integralnega jugoslovanstva, ki narodno edinstvo umeva kot zanikanje slovenskega naroda, slovenske naravi in omike ter samostojnega izživljanja v lastnem duhu, češ da kdor hoče svoje narodno bitje gojiti dalje po svoji naravi in sporočilu, taji državno edinstvo. Če to misel senatorja JNS prestavimo v jezik vsakdanje politične demagogije nasprotnikov dr. Korošca, pomeni to, da je vsak, kdor je za ohranitev in nego slovenskega duha, kulture in jezika pa za sodelovanje slovenskega ljudstva s polno veljavo v vseh javnih notranjih zadevah države, zavestno ali nevede neprijatelj in rušilec te države. Ta miselnost je dejansko navdihovala vse številne jugoslovanske režime pred letom 1935, v katerih je prevladoval vpliv integralnega jugoslovanstva, čigar glavni kader je bil, kakor vemo, v Sloveniji, in žalibog še danes živi, dasi nima za seboj ne ljudstva, ne predstavnikov našega duhovnega življenja in ustvarjanja. Ne toliko politika, v kateri smo brez lastne krivde bili žal dolgo tako nemočni, kolikor neomajno in zvesto delo na slovenski omiki, znanstvenem napredku in lepi knjigi, oprto na široke sloje našega ljudstva in na našega narodnega voditelja, je rešilo našo narodno dušo in obeležje v jugoslovanski skupnosti. Tako imenovani jugoslovanski integralizem je seveda, kolikor je le mogel, zaviral tudi kulturno delovanje v slovenskem duhu, in ko je bil diktatorsko na višku moči, je bila resna nevarnost, da se začne podirati stavba slovenske narodne omike tako na področju ljudske in srednje šole, kakor v visokem šolstvu, kjer je jugoslovanski integralistični unitarizem poskušal vse, da stavlja nadaljnjemu razvoju in razmahu slovenskega duha na pot vse močnejše ovire. Hvala Bogu je slovenski narod to težko izkušnjo prestal, ker se je moč slovenske omike, ustvarjene po prizadevanju vsega naroda in stoletnih borbah za lastni duhovni lik, izkazala sama v vsej svoji odpornosti in neugodljivosti rasti in je obenem pokazala, da njeno življenje obenem pospešuje tudi duhovni napredek, naravno moč in vzajemnost ter kulturno okrepitev vsega jugoslovanskega življa ter njegove edine države.

Novo ustanovljena Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani ne potrjuje samo tega dejstva, ampak njeno delo bo slovensko omiko v njenem bodočem razvoju še poglobilo, našega narodnega duha krepilo in obenem po vzajemnem kulturnem sodelovanju, ki sega v korenine našega krvnega sorodstva in naše narodne naravnosti ter stremeljenja po vnanjem dvigu in moči sredi drugih narodov in držav, vse Jugoslovane zvezalo v solidarno celoto krepkeje, nego to morejo čestokrat jalove politične teorije in javna sila. Ta celota bo notranje tem trdnjše, trajnejša in tem bolj svobodno hoténa, čim manj nas bo kdo skušal proti naravi poenoličiti in naše osobite narodne vrednote in dobrine potlačiti, kakor to delajo nedemokratični režimi in na povelje vsiljene ideologije, ki so brez temelja v ljudski duši. Vlada dr. Stojadinoviča je z ustanovitvijo Akademije v Ljubljani, v kateri bodo najboljšje ustvarjajoče duhovne sile slovenskega naroda mogle priti do polne veljave in se razmahniti daleč čez meje domovine v čast in prosep vse države, dokazala, da je njen jugoslovanski narodni in državni program pravilen, da se hoče ogibati skrajnosti, ki škodujejo državi in jugoslovanski skupnosti prav tako, kakor škodujejo ali hočejo škodovati vsakemu njenemu sestavnemu delu, in da v nemotenem in neomejenem razvoju slovenskega, hrvaškega, srbskega narodnega duha, samozavesti in omike ne vidi nobene ovire čim večji slogi, dograditvi in iz-

Italijansko poluradno glasilo napoveduje

Sporazum med Madžarsko in MZ

Dokončno bo o tem sklepala konferenca Male zveze na Bledu

Rim, 13. avg. TG. »Giornale d'Italia« objavlja vest, da se pripravlja sporazum med državami Male zveze in Madžarsko. O pogodbi naj dokončno odloči konferenca Male zveze, ki bo te dni na Bledu v Jugoslaviji. Sporazum med Madžarsko in njenimi sosedami Male zveze naj bi obsegal dvojne točke:

1. Madžarski bi se priznala pravica do oboroževanja na isti način, kot je nedavno Balkanska zveza dala svobodo oboroževanja Bolgariji v znanem solunskem paktu.
 2. Madžarska bi dobila gotova dejanska zagotovila glede svojih narodnih manjšin pri sosednjih državah.
- Italijanski listi so mnenja, da so to pogodbo že dalje časa pripravljali in da je tudi Italija stila svoje, da so se odnosi med Madžarsko in Male zvezo izboljšali. Številni stiki italijanskih državnikov, predvsem grofa Ciana, z državniiki Male zveze v teku sedanje poletja so bili namenjeni temu cilju. Tudi obisk madžarskega ministrskega predsednika Imredya v Rimu je služil temu namenu. Italijanski listi menijo, da bo konferenca Male zveze na Bledu zavzela o tem dokončno stališče — kajti v pogledu Madžarske veže vse zaveznice

Male zveze dolžnost, da postopajo sporazumno — ter bo izšlo tudi uradno poročilo o tem vprašanju. Kakšna bodo jamstva Madžarske, italijanski listi nič ne pišejo. Beseda o jamstvih ni potrebna, kajti tudi Bolgarija je v solunskem paktu obljubila, da bo odslej morebitne spore z državami Balkanske zveze poravnala mirnim potom in ne z nasiljem. Podobno obveznost bo morala verjetno dati tudi Madžarska, to je, zavezati se bo morala, da v odnosih do svojih sosed Male zveze izključuje vsako vojno nasilje. Do nedavnega je obstajala ovira za sporazum med Male zvezo in Madžarsko v dejstvu, da Rumunija in Češkoslovaška nista hoteli staviti konkretnih obljub glede narodnih manjšin. Novi rumunski manjšinski zakon pa je v tem oziru zadovoljiv in tudi češkoslovaška prizadevanja, da se urede pravice narodnih manjšin, so zadovoljiva, tako da ne obstoji noben razlog več, da se ne bi Madžarska in države Male zveze sporazumale za mirno prijateljsko sožitje v popolni enakopravnosti in svobodi in z obvezo, da bo vojna v njihovih medsebojnih odnosih za vedno izključena. — Italijanske razloge zunanje-političnih dogodkov v srednji Evropi prinašamo brez vsakega komentarja.

Horthyju pripravljajo v Nemčiji velik sprejem

Zürich, 13. avgusta. TG. »Neue Zürcher Zeitung« javlja iz Berlina, da pripravljajo na čast madžarskemu regentu Horthyju, ki pride v Nemčijo na uradni obisk dne 22. avgusta, zelo slovesen sprejem. Ker bosta regenta spremljala tudi predsednik vlade Imredy in zunanji minister de Kanya, je verjetno, da bo prišlo do obsejnih političnih razgovorov. Kakšnih senzacij sicer ni treba pričakovati, pravi švicarski list, toda položaj v srednji Evropi bo brez dvoma bolj jaseen po obisku. Madžarska se protikomunističnemu paktu ne bo priključila in svojih čisto posebnih odnosov do Italije ne bo obremenjevala z novimi obveznostmi z Nemčijo. Zanimivo bo, kaj bodo pri tej priložnosti sklenili glede skupne nemško-madžarske politike do Češkoslovaške. Tudi Nemčija bo verjetno na isti način, kot je to storila Italija, svetovala Madžarski, naj svoje odnose do Jugoslavije čimprej uredi na prijateljskem temelju dobre sosesčine.

Besedilo premirja na Vzhodu

Na Sahalinu nov spopad med japonskimi in sovjetskimi obmejnimi stražniki

Tokio, 13. avgusta. AA. (Havas.) Domej poroča, da je vojno ministrstvo izdalo ob 11.20 uradno poročilo, ki pravi, da so zastopniki Japonske in sovjetske vojske podpisali snoči, v petek, ob 21.30 dogovor s temi glavnimi točkami:

»Glede na sedanje okoliščine in na to, da so si japonske in sovjetske postojanke zelo blizu druga drugi v pokrajini Čankufenga, so zastopniki japonske in sovjetske vojske sklenili tale sporazum:

1. Položaj severno od vrha Čankufenga se popravi v posebnem poročilu in pošlje obema vlada.
2. Vrhovna poveljnika japonskih in sovjetskih oddelkov se obvežeta, da ukreneta vse potrebno, da se prepreči kakršenkoli spor v okolici Čankufenga, kakor določa dogovor, ki sta ga podpisali obe vladi o tem, da se končajo vojne operacije.
3. Jedra japonskih čet in večina sovjetskih oddelkov, ki stoje na sedlu hriba Čankufenga, se

umakneta na razdaljo, ki ne bo manjša od 80 m od tega sedla.

Poročilo dodaja, da so se zastopniki japonskih in sovjetskih čet podpisali na zemljevide, ki točno podajajo položaj japonskih in sovjetskih oddelkov v trenutku, ko sta obe vojski sklenili premirje.

Po sklenjenem premirju so se začeli konkretni razgovori med zastopniki japonskega in sovjetskega vojskovanja. Na prvem sestanku so razpravljali o pogrebu padlih vojakov. Razgovori o točni določitvi meje pri Čankufengu se nadaljujejo.

S sovjetsko-japonske meje pa še poročajo o novem incidentu. Pripetil se je na Sahalinu. Člana japonskega parlamenta Tasirogija, ki je v družbi svojega sina in več japonskih obmejnih stražnikov pregledoval severnovzhodno mejo Sahalina, je napadla skupina sovjetskih obmejnih stražnikov. Sovjetska straža je streljala iz pušk in ranila dva japonska obmejna stražnika.

Vsa Nemčija v vojaških pripravah

Vsa prometna sredstva, vsa živila in vsi za vojsko sposobni moški do 45. leta — nad vsem je vojaška oblast

London, 13. avgusta. TG. »Manchester Guardian« objavlja nadaljnje članke o velikih vojaških pripravah Nemčije, in sicer o možganih utrdbah, ki jih grade v globini 40 km vzdolž vse zapadne meje (francoska in belgijska meja), kakor tudi o poskusnem vpoklicu rezervistov ter o poskusnih mobilizacijskih odredbah, ki so bile zadnje dni izdane. »Manchester Guardian« našteva naslednje ukrepe:

1. Vsi poštni uradi so dobili povelje, da morajo staviti čim več avtovozil na razpolago. Prav tako morajo zasebne avtobusne družbe staviti vsa svoja vozila na razpolago oblastem.
2. Vsi tovorni avtomobili, ki so le količkej uporabni, morajo biti stavljeni na razpolago z voznikom vred.
3. Vsi neporočeni gradbeni delavci, kakor tudi vsi poročeni, ki pa nimajo otrok, ter vsi sudetski Nemci, ki so zadnje čase prišli v Nemčijo, so bili ob oblasti zbrani ter odposlani na zapadno mejo, predvsem v Posaarje, kjer so uporabljeni za vojaška gradbena dela.
4. Na osnovi mobilizacijskega povelja, ki je izšlo za izvedbo poskusne mobilizacije, se imajo vsi do 40 let stari moški javiti drugi dan po javni objavi mobilizacije.
- Velikanske množine moštva in prevoznih sredstev se je zbralo zadnje tedne po vsej državi in bile odposlane na zapadno mejo.
5. Vse ceste, ki vodijo na zapadno ali češkoslovaško mejo, so stalno zastražene in delajo na njih posebno odredene delavske skupine, ki imajo nalogo, da ceste vzdržujejo v najboljšem stanju.

popolnitvi ter neprestani rasti naše države, njenega ugleda in moči ter skupne jugoslovanske zavesti pa narodne harmonije. Slovenska Akademija, ki ne pozna strank, ampak združuje vse tvorne duhovne sile naroda, pa bo gotovo bolj ko vse druge ustanove in prizadevanja ter struje doprinesla k temu, da prevzame slovenska kulturna misel slehernega človeka, tudi tiste, ke še gledajo nanjo s političnimi predsodki, da vsakega prepriča o svojem bogstvu in o svoji veliki notranji moči, da obožati vso jugoslovansko skupino narodov, kakor se želi obogatiti ob njihovih zakladih omike in duhovnih ved ter plemenitega stremeljenja pa tako doprinese k našemu složnemu sodelovanju v korist in čast skupne, vsem enako dragocene in nenadomestljive države.

Tudi »Yorkshire Post«, ki je glasilo bivšega angleškega zunanjega ministra Edena, objavlja daljše članke o vojaških pripravah Nemčije, predvsem o trdnjavskem pasu vzdolž francoske meje kakor tudi o poskusni splošni mobilizaciji. List pravi, da je treba vse te ukrepe spraviti v zvezo z vprašanjem sudetskih Nemcev na češkoslovaškem kakor tudi s prihodnjim vsedržavnim kongresom narodno-socialistične stranke, ki bo v Nürnbergu septembra meseca. Angleški list očita Chamberlainovi vladi, kako more spričo takšnih dejstev, ki jih tudi Nemčija sama ne prikriva, tako trdovratno molčati. Angleška vlada bi morala biti na straži, da umetno ne nastane kriza, ki bi lahko postala nevarna. List pravi, da je prav, če se angleška vlada in angleško javno mnenje ne razburjata, toda hladnokrvnost naj ne izvira iz neobveščene

Po španskih bojiščih General Queipo de Llano vkorakal v Gandeso

Salamanca, 13. avgusta. AA. (DNB.) Poročilo nacionalnega vrhovnega poveljstva pravi: Rdeče čete so skušale na fronti pri Albarracinu in v odseku pri Taxu predreti nacionalistične postojanke, toda njihovi poskusi se niso posrečili. Posrečilo se je pa nacionalističnim oddelkom preiti v protinapad in obkoliti več rdečih oddelkov. Na fronti ob Ebru nacionalisti nadaljujejo svoje prodiranje. Sovražnik se skuša tu in

Naši znanstveniki, umetniki in kulturni delavci pa se bodo ob tej priliki hvaležno z vsem našim narodom vred spomnili onih mož slovenske krvi in v globini bitja tudi slovenskega duha od Valvazorja, Dolničarja, Schönleba, prošta dr. Prešerna, dr. Grbea in Gladiča do Japlja, Blaža Kumerdeja, Nagliča in Linhart, ki so nam dali Akademijo operosorum in zbudili duhovne sile ter ustvarili podlago, iz katere so vzcveteli obenem z našim političnim preporodom prvenci slovenske omike. Naš list kot glasnik slovenskega ljudstva pa vzdaja globoko zahvalo tudi možem-politikom, ki so stali ob zibelki naše po več ko dve sto letih obnovljene Akademije: dr. Korošcu, dr. Stojadinoviču in profesorju Magaraševiću. Naša Akademija pa: vivat, floreat, crescat!

nosti, marveč iz jasnega spoznanja položaja v Evropi in dolžnosti, ki iz takšnega položaja izvirajo za Anglijo.

Berlin, 13. avgusta. TG. Dopsnik UP pošila dolga poročila o pripravah za največje orožne vaje v nemški zgodovini. Nemčija je vpoklicala vse rezerviste do 45 leta, da jih »uvede v nove pridobitve moderne vojskovnanja« in je morala zategadelj izdati obsejne mobilizacijske ukrepe, ki zadevajo tudi civilno prebivalstvo. Vsa vprežna živina, vsa prevozna sredstva, predvsem avtovozila so od oblasti zaplenjena. Vsi domovi, ki služijo katerim koli namenom, so zasedeni za vojaške svrhe. Vse žitne zaloge so popisane in vsa žetev mora biti do 15. septembra pod streho. Zanimivost nove nemške vojske je po mnenju inozemskih opazovalcev v tem, da je njena stoletja vojska polnoštevilna tudi v mirovnem stanju. Rezervisti pa so bili v manjših skupinah izurjeni in tvorijo zase nove divizije, medtem ko je pri drugih državah navada, da pridejo rezervisti k obtoječim vojaškim edincam, ki šele z njihovim prihodom dosežejo polno vojno stanje. Nemška vojska je potemtakem v vsakem trenutku pripravljena na vojskovnanje. Inozemski vojaški krogi z velikim vznemirjenjem opazujejo priprave na vojaške vaje ter menijo, da hoče Nemčija ob priliki kongresa stranke ardi septembra pokazati vso svojo oboroženo silo ter javiti Evropi, da je pripravljena.

Nemško letalstvo močno izboljšano

Berlin, 13. avgusta. AA. (DNB.) Z uvedbo novih tipov velikih letal »Ju 90« in podobnih, ki letajo v službi nemške letalske Hanse, se je znatno pospešil promet med Berlinom in tujimi prestolnicami. Tako n. pr. se je polet iz Berlina v Pariz in London skrajšal na tri in pol ure (doslej pet ur), polet v Rim pa na 4 in pol do 5 ur (doslej 7 ur). V Amsterdam, Brusel, Budimpeš in Stockholm bo odslej trajala vožnja 2 in pol namesto 3 in pol ure, v Curih 2 uri in 15 minut namesto 3 in pol ure. Vožnja iz Berlina v Lizbono bo trajala samo 9 ur namesto 13, iz Berlina v Atena pa 7 namesto 11 ur. Navedeni novi tipi letal že vozijo na progi Berlin-Amsterdam-London, postopno pa pridejo v promet tudi na drugih progah.

V Angliji mirni

London, 13. avgusta, b. V nasprotju s stališčem francoskega tiska in nekaterih angleških opozicijskih listov hoče angleški vladni tisk ublažiti vtis nemškega oboroževanja in bližnjih manevrov. Angleški tisk hoče nekako ignorirati vojni značaj nemških vaj. Manevri so se danes pričeli in se izvajajo v mnogo večjem področju kakor vsa zadnja leta.

tam upirati in preiti v protinapad, toda vsi njegovi poskusi so se izjalovili in je imel velike izgube. Zajeli so mnogo ujetnikov. Po njihovih izpovedbah so imeli rdeči na fronti pri Segreju zelo velike izgube.

Na estremadurski fronti so nacionalisti prodrli in zavzeli več važnih postojank, med njimi vrhova Gama in Zabazuela v Cabaških gorah. Zavzeli smo tudi več utrjenih valov. Sovražnik se je moral umakniti in je na begu zažgal več vasi. Na tem delu fronte smo ujeli okoli 300 rdečih in zaplenili mnogo vojnega materiala. Nacionalistično letalstvo je bilo včeraj zelo živahno: v bojih ob Ebru smo sestrelili 8 sovražnih letal.

Gandes, 13. avgusta. AA. (Stefani.) Prebivalstvo Gandese del Rue (estremadurska fronta) je pripravilo generalu Queipo de Llano triumfalen sprejem. Manever, ki so ga izvedle nacionalistične čete s tem, da so pustile Cabeso ob strani, da obvarujejo njeno prebivalstvo pred divjanjem rdečih, ki so bili v tem mestu, je bil deležen med prebivalstvom popolnega razumevanja. Po prihodu v mesto so nacionalisti našli na občinskih dvorišču mnogo trupel ljudi, ki so jih rdeči pobili, preden so se umaknili.

Dunajska vremenska napoved: Zboljšanje vremena.

Zagrebiška vremen. napoved. Pretežno oblačno. Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo oblačno vreme v vsej državi s plohami tu pa tam. Toplota bo nekoliko padla v severnih krajih in poskočila na jugu.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

V preteklem tednu sta stala v ospredju zunanje politike dva dogodka: Sovjetsko-japonski spor na Daljnem vzhodu in novo diplomatsko vrvenje v Evropi.

Med sovjetske Rusije in Japonske je pred tedni prišlo v bližini Vladivostoka na tromeji med Sovjetijo, Mandžurijo in Korejo do resnega prepira. Prišlo je do krvavih bojov, ki so na obeh straneh zahtevali več sto smrtnih žrtev. V boj so posegla tudi žetela. Ves svet je pisal in govoril, da je vojna neizbežna. Toda do vojne le ni prišlo. Sovjetska Rusija in Japonska sta sklenili premirje in podpisali sporazum za mirno rešitev medsebojnega krega. Japonska si prav gotovo ni hotela napraviti nove vojne, ko ima itak že na Kitajskem več kot preveč posla, a od svojih evropskih zaveznikov, to je od Italije in Nemčije ni dobila nikakršnih resnih obljub dejanske pomoči. Za to je bila pohlevna in za mirno rešitev pripravljena. Sovjetska Rusija pa se je zavedala svoje notranje slabosti ter težav, ki bi nastopile za njo v Evropi, ter je po svoji stari navadi stisnila rep med noge in po navideznem grmenju šla v kot. Maršal Blücher je bil menda pripravljen na napad, toda Stalin ni pustil, Stalin, ki dobro ve, da bi ga vsaka vojna, zmagovita ali porazna, brezpogojno pomedla z ruskega pozorišča. Med Japonsko in sovjetsko Rusijo torej sedaj še ne bo spopada. Toda polagoma prihaja čas, ko bo postal neizbežen.

Na kitajskih bojiščih se Kitajci junaško branijo, in čeprav ne bodo mogli zadržati japonskega pritiska na Hankau, še daleč niso poraženi in se bo vojna vlekla v daljavo.

V Evropi je nastopilo mršično delovanje diplomacije. V Berlinu je na obisku poveljnik italijanskega letalstva maršal Balbo. Prihodnje dni pride tja tudi šef francoskega letalstva general Vuillemin. Tudi angleški generali in državniki (lorda Hamilton in Hurdwood, mornariški minister Duff-Cooper) pridno hodijo v Berlin na neke tajinstvene posvete. V Berlinu pričakujejo tudi obisk madžarskega regenta Horthyja. Nekaj se pripravlja. Ali letalska pogodba med Nemčijo in Italijo, ali pa letalski sporazum med vsemi velesilami, sporazum, ki naj bi ustavil strašno tekmovalstvo v zračnem oboroževanju. Istočasno pa potuje bolgarski kralj Boris po Angliji, angleški in francoski denarniki pa posojajo velike vsote denarja Bolgariji, Grčiji in Romuniji. To bi kazalo, da se Anglija in Francija z vsemi močmi trudila, da prikleneta Balkan na sebe in tako preprečita, da bi tamkaj zavladal »osposodarski in politični vpliv Italije in Nemčije. Morda je madžarski obisk v Nemčiji neke vrste odgovor Nemčije na angleško podjetnost na Balkanu?

V Španiji se je položaj zopet zaostрил. Franco le počasi napreduje. Italijanski prostovoljci nočejo iz Španije in za to Anglija ne dovoli, da bi se uveljavila njena prijateljska pogodba z Italijo, kar je za posledico zopet nerazpoloženje Francije, kjer se vedno bolj slišijo glasovi, da bo treba na pomoč rdeči Španiji. Španija je postala nevarna smodnišnica, ki resno ogroža mir v Evropi.

Na Češkoslovaškem trajajo pogajanja med vlado in nemško manjšino dalje. Ozračje je napeto. Nemški tisk ostro piše proti Češkoslovaški. Poleg tega pa se slišijo še »čudne« vesti o velikih poskusih mobilizaciji nemške vojske, o kateri pišejo tudi nemški listi. Nemčija da želi v septembru pokazat vso moč svoje oborožene sile, kakor tudi vzornost pri izvedbi mobilizacije. Na francoski meji gradi 600.000 delavcev 40 km globok trdnjavijski pas, ki mora biti končan proti koncu septembra. Nemčija hoče brez dvoma s tem pritisniti na pogajanja v Pragi, da bi se bolj hitro razvijala in končala tako, kakor Nemci želijo.

V Angliji, ki se po izjavi ministrskega predsednika Chamberlaina »danes nikogar več ne boji in v Franciji, pa vključ temu mirno spe in se kakšnih evropskih sporov ne boje. Imajo še razloge za to, da se ne razburjajo.

Pot dr. Mačka v Belgrad

Belgrad, 13. avg. m. Kakor smo že poročali, bo dopotoval jutri v Belgrad s popoldanskim zagrebškim brzovlakom predsednik bivše SDK dr. Vlado Maček. Na belgrajski železnici postaja ga bodo sprejeli in pozdravili zastopniki tako zvane združene opozicije. Po prihodu dr. Mačka se bo z postaje razvil po Nemanjini ulici čez Slavijo v Svetosavsko ulico sprevod, ki so ga oblaščili dovolile. Že v teku jutrišnjega popoldneva se bo dr. Maček sestal z voditelji erbijske opozicije, zvečer pa bo večerja, ki mu jo prireja Aca Stanojević na stanovanju Miše Trifunovića. V Belgradu ostane dr. Maček tri dni in odpotuje v terek jutraj.

V zvezi s prihodom dr. Mačka v Belgrad objavlja današnja »Samouprava« uvodnik pod naslovom »Mrtvi tir«. Med drugim poudarja naslednje: »Jako dobro je, da g. dr. Maček ni opustil svoje namere, prvič zato, ker je javno mnenje že začelo dvomiti v njegovo belgrajski obisk, tako da se je zanimanje za ta obisk popolnoma zmanjšalo in njegovi obisk ni več senzacionalen. V Belgrad prihaja, da bo zaključil pričakovanja in da preseka vse mučne in različne komentarje, uganjane in prerokovanja, drugi pa zato, da s svojim obiskom v Belgradu g. dr. Maček pokaže vsemu svetu, da on smatra Belgrad za center

Notranji pregled

Največji dogodek preteklega tedna je gotovo — ustanovitev slovenske Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Ministri svet je namreč na svoji seji v četrtek sprejel uredbo o ustanovitvi te Akademije, o kateri govori že finančni zakon za proračunsko leto 1938-39. S tem je slovenska kultura, ki je tekom stoletij dosegla mednarodno etopnjo, dobila svoj vrh in zunanje zastopstvo. (Več o pomenu te ustanove v današnjem uvodniku).

V nedeljo je bil na Brezjah tabor Kmečke zveze, na katerem je spet prišla do veljave naša preizkušena skupnost, to pot v kmetu, ki je med nami še vedno najmočnejši in za naradni razvoj najpomembnejši stan. Tabora se je udeležilo do 15.000 ljudi iz vseh krajev Slovenije, prišli pa so nanj seveda tudi naši voditelji z dr. Korosem na čelu.

V Ljubljani je bil ta teden kongres Mednarodne zveze katoliških esperantistov, v kateri je veljavana tudi Zveza jugoslovanskih katoliških esperantistov. Ta kongres je imel v resnici značaj mednarodnosti, kakor ne zlepa kaka prireditve takega naslova. Udeležili so se ga zastopniki iz Holandije, Belgije, Češkoslovaške, nekdanje Avstrije, Madžarske, Italije in tudi zastopnik mednarodne organizacije slepih esperantistov, v največjem številu pa so bili seveda zastopniki katoliških esperantistov iz Slovenije. Po končanem kongresu so si tuji gostje ogledali najlepše kraje Slovenije, nekateri pa so izrabili priliko in šli tudi dalj v notranjost države. Tako je bila naša domovina spet pozorišče mednarodne prireditve, potom katere je šel njen sloves po svetu.

V Koritih pri Nomenju v Bohinjskem kotu je prof. Smid izkopal plavže sv. Heme, ki so stari že nad 700 let. S to najdbo je v zelo pomembni meri izpolnjena veriga v zgodovini gorenskega plavžarstva in železarstva, ljudska govorica pa je dobila svoje potrjenje.

Politično življenje pa skoro miruje, oziroma se razvija brez kakih senzacij. Edina novost je potovanje dr. Mačka v Belgrad na obisk k voditeljem erbeškega dela združene opozicije. Z njim bosta v imenu b. HSS potovala še inž. Avgust Košutić in sarajevski odvjetnik dr. Jure Šutej, v imenu b. SDS pa Večeslav Wilder, dr. Budisavljević in Sava Kosanović.

Pokojski zavod v Belgradu je začel poslovati. Ima 13.871 zavarovancev

Belgrad, 12. avg. AA. Včeraj popoldne je bil v prostorih osrednje uprave za posredovanje dela drugi redni sestanek sveta Pokojniškega zavoda za uslužbence v Belgradu. Seji je prisostvoval ves čas tudi minister za socialno politiko in ljudsko zdravje Dragiša Cvetković. Takoj v začetku je v imenu sveta Pokojniškega zavoda pozdravil ministra Cvetkovića Laza Kovčević iz Novega Sada ter poudarjal njegovo delavnost na socialnem polju.

Po končani seji je minister Cvetković dal za javnost izjavo, v kateri je med drugim dejal:

»Bil sem navzoč na današnji seji belgrajškega Pokojniškega zavoda, da bi se osebno seznanil s položajem v tem zavodu v prvih dneh njegovega samostojnega poslovanja v Belgradu, pa tudi zaradi tega, da bi se seznanil z gotovimi vprašanji, ki se postavljajo v zvezi s tem samostojnim poslovanjem zavoda. Morem takoj reči, da so ustanovni posli zavoda bili končani v relativno kratkem času in z zmernimi stroški, vendar pa zavod ni še izvršil potrebne organizacije, kakor tudi ne organizacije službe po podružnicah. Toda oni posli, ki so v zvezi z uvedbo obveznega zavarovanja — in to je glavno — so končani, ter v tem oziru za-

države in za pristojno mesto, tako geografsko, zgodovinsko in ustavno, za reševanje vseh velikih jugoslovanskih vprašanj.

Na ta način dr. Maček dela dober korak, ki je istočasno tudi priznanje, da se z njegovo osebo ne morejo delati vratolomne kombinacije, s katerimi se večkrat tudi preti, to je, da ne bi priznaval Belgrada. Zato je tudi z vseplošno jugoslovanskega stališča v resnici dobro in koristno, da dr. Maček prihaja v Belgrad. V njegovem priznanju Belgrada tudi naša vlada in JRZ lahko vidi dober uspeh svoje lastne politike.

V nadaljnjem »Samoupravu« odgovarja na več vprašanj glede razgovorov, ki jih bo imel dr. Maček v Belgradu z združeno opozicijo, in na vprašanje, na kateri politični bazi, na kateri moralni platformi in s katerimi ostvarljivimi načrti pričakuje združena opozicija dr. Mačka s tolikim pompom. »Samouprav« na vse to sumarno odgovarja: »Združena opozicija je heterogen konglomerat, majhna skupina in brez vodstva, brez določenih ciljev, brez določenega stališča nasproti nekaterim temeljnim vprašanjem naše države. Ta skupina obstoji ad hoc in lahko razpade vsak trenutek, ker so v njej ljudje, ki so bili desetletja med seboj smrtni politični neprijatelji. Ona je negativna in to je vse.

da bi ga prehiteli, toda Prosinček je vozil v divjem tempu tudi skozi mesto ter se odtrgal od prve skupine, v kateri se je najbolj odlikoval karlovški prvak Mihelčič, za celih 200 metrov. Skozi mesto je vozil Prosinček z veliko brzino in prišel v močnem špurtu prvi na cilj v času 1:45.47. Takoj za njim je privozila skupina devetih tekmovalcev. Nato je bil določen plasman. Na splošno iznenadenje je bilo najboljšo moštvo iz Karlova, ki je bilo sestavljeno iz Mihelčiča, Puheka, Starica in Brezovića. Veliko iznenadenje je bil vsekakor plasman Mihelčiča, ki je prišel na cilj kot drugi, ter Puheka, ki je prišel na cilj kot peti. Izšli so naslednji: 1. Prosinček (Gradjanski, Zagreb) 1:45.47, 2. Mihelčič (Zvezda, Karlova) 1:46.10, 3. Lavrih (Fortuna, Belgrad) 1:46.10, 4. Podmišljak (Edinstvo, Ljubljana) 1:46.10, Od ostalih Slovencev so prišli na cilj: deseti Žerjal (Edinativ, Ljubljana) 1:48.10, dvajseti Albulnar (Hermes, Ljubljana) 1:49.5, štirinajsti Gartner (Ljubljana, Ljubljana) 1:49.8, dvajseti Prek (Hermes, Ljubljana) 1:50.09, 28. Bartelj (Jesenice) 1:50.10.

(Glej sliko na 17. strani!)

Dr. Stojadinović o Bolgariji v bolgarski številki »Samouprave«

Belgrad, 13. avgusta. m. Glavno glasilo JRZ »Samouprava« je izdalo danes posebno številko, posvečeno Bolgariji. Za to številko sta dala svoje prispevke tudi predsednik jugoslovanske vlade dr. Milan Stojadinović in predsednik bolgarske vlade in zunanji minister dr. Georgije Kioseivanov. Dr. Stojadinović je pod naslovom »Za Bolgarijo in Jugoslavijo« napisal naslednje: »Nam je Bolgarija postala zelo blizu, prav tako tudi mi Bolgariji, po sklenitvi pakta o večnem prijateljstvu v januarju 1937. Nas nič več ne loči, vse nas zbližuje. Vse to, kar smo storili in delali, bodisi mi, bodisi Bolgariji v zadnjih 20 letih, je bilo za zbližanje obeh narodov in medsebojno zaupanje. Toda zaupanje je nečna rastlina, ki jo je treba negovati in kateri je treba posvečati ne samo razum, temveč tudi srce, da res lepo raste in se razvija. Naš pakt o večnem prijateljstvu je prihranil mnogo skrbi ne samo balkanskemu sporazumu, temveč tudi Evropi. Ta pakt je zbližal z Bolgarijo tudi naše partnerje iz balkanskega sporazuma in je napravil ta sporazum, če je že tako mogoče reči, še za bolj balkanskega. Toda Bolgarija in mi se še vedno malo poznamo. Zato je treba delati s še večjo ljubeznijo in navdušenjem, da se bomo med seboj spoznali in da se bosta naša dva naroda, ki sta v preteklosti toliko pretrpela, tako pobotala, da ju nikdar in nihče več ne bo mogel v bodočnosti ločiti.

Balkanski sporazum nastopa kot ena celota za dalje časa v vseh velikih in važnih mednarodnih vprašanjih kakor tudi na važnih mednarodnih konferencah, ker so velike linije naše zunanje politike iste, kakor nam je tudi skupno isto stremenje po miru na Balkanu, pred tem pa še tudi na vsem svetu. Naših 60 milijonov duš, kolikor skupno štejejo Bolgarija, Grčija, Jugoslavija, Romunija in Turčija, je pripravljenih braniti to politiko, ki edino lahko zavaruje popolni mir, tako potreben za blagostanje in srečo naših balkanskih narodov.

Predsednik bolgarske vlade in bolgarski zunanji minister dr. Kioseivanov je napisal naslednje vrstice pod naslovom »Jugoslavija in Bolgarija«: »Politika zbližanja med Jugoslavijo in Bolgarijo, ki so jo merodajni činitelji vodili v teku zadnjih let in ki sta jo navdahnili in odobrila oba brataška naroda, je bila slovesno potrjena s paktom o nerazrušljivem miru in večnem prijateljstvu, ki je obnovil medsebojno zaupanje in ustvaril trajne pogoje za miren

razvoj in miren napredek obeh sosednih narodov. Z veseljem in navdušenjem se spominjam dni, ko sem skupno s svojim dobrim in preizkušenim prijateljem, spoštovanim državnikom dr. Milanom Stojadinovićem stavil svoj podpis na ta pakt, ki je zgodovinskega pomena za bodoče odnose med jugoslovanskim in bolgarskim narodom in ki predstavlja dragocen doprinos k delu in miru, za katerega čuvanje in krepitev neprestano skrbijo in se trudijo vsi narodi, ki so naseljeni na Balkanskem polotoku.

Za isto številko so dali svoje prispevke tudi bolgarski notranji minister Nikolaev, finančni minister Gunev, pravosodni minister Kožuharov, prometni minister, rezervni general Lovov, prosvetni minister Manev, trgovinski minister Nikborov, predsednik bolgarskega saborja Bošanov, oba podpredsednika Markov in Pešev ter guverner bolgarske Narodne banke Božilov.

14. mednarodni teniški turnir na Bledu

Bled, 13. avgusta. Kakor vsako leto, prireja belgrajski tenisklub na Bledu svoj tradicionalni 14. mednarodni teniški turnir za prvenstvo Bleda pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Tenisklub prireja vsako leto na Bledu svoj turnir v smislu propagande za lepi beli šport kakor tudi za propagando Bleda. Kot vedno, tako so se tudi letos zbrali na Bledu skoro vsi najboljši teniški igralci iz vse države, da reprezentirajo svoj šport. Toda na žalost letos na Bled niso mogli postaviti naših najboljših moči, ker so nekateri morali odpotovati v Ameriko, drugi pa v Varšavo. Na Bled je prišel le Radovanović, ki je po vrstnem redu peti, pa še on je prišel le zaradi sklepa kluba, ker turnir prireja njegov lastni klub. Prav tako pa je naša zveza povabila nemške, češke in madžarske teniške igralce, da bi se udeležili blejskega turnirja. Poslali pa so nam le povprečne igralce, ki so se raztepli po raznih turnirjih po vsem svetu. Tako so nam poslali Madžari dva povprečna igralca Friedricha in Snopeka, Nemci pa so poslali z Dunaja Nustererja. Čehi na žalost niso poslali nobenega, najbrž zaradi bojkota z ozirom na zadnje tekme v Zagrebu. Od naših so nastopili Radovanović iz Belgrada, Ristić in Laszlo, tradicionalni igralci in blejski publiki poznani Friedrich iz Zagreba in Kumanudi, dalje Benko iz Ljubljane in Dacar, iz Zagreba brata Blanke in Valušnik. Dama zastopajo na tem turnirju gdč. Florijan iz Zagreba, simpatična gdč. Serneć iz Celja in gdč. Elezović iz Zagreba.

Igralo se je včeraj in danes, in sicer so igrali gospodje v A in B kategoriji, dame posamezno, mešano tudi gospodje in dame in dvojno gospodje. Videti je bilo, da bo imel na tem turnirju največ uspehov Belgrajčan Radovanović, toda danes, ko je igral z Madžarom Friedrichom, je pokazal zelo slabo igro, katero je izgubil z 6:2, 4:6, 3:6. Najlejša igra je bila danes, ko sta igrali gdč. Serneć in Florijan. Prvi gem je Sernećeva takoj dobila s 6:1, v drugem gemu pa je popustila in ni mogla vzdržati tempa svoje nasprotnice ter je izgubila s 6:2 in 6:1. Za finale sta se kvalificirala dva inozemca, in sicer Madžara Snopek in Friedrich, pridameški igri pa Florijan iz Zagreba in Madžarka Szepesi. Za jutrišnje tekme vlada tu veliko zanimanje.

Montreal, 13. avgusta. AA. (DNB.) V finalu ameriškega pasu za Davisov pokal je Japonec Nakake premagal avstralskega igralca Bromwicha v 4 setih 6:0, 3:6, 7:5, 6:4. Stanje po prvem dnevu je torej 1:1.

Osebnosti

Belgrad, 13. avgusta. AA. S kraljevim ukazom in na predlog prosvetnega ministra so upokojeni: Pavla Buh, učiteljica na Vrhniki (Ljubljana okolica); Andrej Škulj, okrajni šolski nadzornik v Kamniku; Jospina Sedej, učiteljica v Ribnici (Kočevje); Radovan Grum, okrajni šolski nadzornik za mesto Ljubljana.

Poljaki in Srednja Evropa

Pariz, 13. avgusta. TG. Pariški »Tempe« objavlja izbrano poročilo svojega varšavskega dopisnika o češkoslovaškem problemu, kakor gledajo nanj v Varšavi. Na dogodek z dne 21. maja gleda takole: Niti trenutek niso mislili voditelji poljske politike na to, da bi podpirali nemški manever. Poljska je sama preveč trpela zaradi izgube svoje nacionalne svobode, da bi ne čutila za narod, katerega neodvisnost ogroža drugi narod, simpatiji in sočutja, posebno še, ker gre za narod, ki je Poljaki navzile vsem sporom tako blizu. Poljska je bila tedaj zelo razburjena in javno mnenje bi brez dvoma odkrito nastopilo, da ni šlo za problem poljske manjšine, ki je povezana z neodvisnostjo češkoslovaškega naroda. Sedanja politika nezainteresiranosti ima pasivni značaj, kar ni v skladu s osnovnimi smernicami njene politike. Zaradi tega je mogoče preobrat. Poljski načrt za zedinjenje nekaterih dežel med Rusijo in Poljsko je inozemstvo največkrat napačno razumelo. Poljska ne želi hegemonije za te dežele, temveč hoče zaradi lastnega samobitja uresničiti stari načrt baltsko-črnomoške federacije. Navzile temu, da se Poljska zaveda nevarnosti Rusije, je vendar mnenja, da je sodelovanje Češkoslovaške s Sovjetsko Rusijo potrebno.

Nevarnost, ki grozi Poljski z vzhoda, imenujejo Poljski »sudejsko taktiko«. Po mnenju poljskih opazovalcev se voditelji Nemčije zelo malo zanimajo za sudejske Nemce. Njim ne gre za sudejsko-nemško področje, temveč za vso Češkoslovaško.

Na Poljskem se sudejska taktika bavi predvsem s temi narodnostnimi manjšinami, nemško, kašubsko in ukrajinsko. Glasom neke parlamentarne interpelacije razvijajo oficijelne in tajne

nemške organizacije na Poljskem zelo živahno delavnost, zlasti na vzhodni meji, in člani teh organizacij so mnogokrat prekršili že najbolj elementarno zvestobo napram Poljski, ki ji nudi gostoljubnost. Značilno je tudi, da so prostovoljci Ilovke pokrajine meseca junija na nekem kongresu prosterali proti vsenemški politiki in proti dejstvu, da so se v privatnih nemških šolah vzhodne Galicije razširile knjige, ki so sovražne Poljski, in te knjige so dobivajo tudi v knjižnicah. Prav tako so poskušali agenti vsenemštva, tako pravi varšavski dopisnik »Tempe«, polastiti se vodstva poljske protestantske cerkve.

Glavni predmet »sudejske taktike« pa predstavlja močna ukrajinska narodna manjšina, za katero je Berlin vselej kazal zelo živahno zanimanje. Ta manjšina se nahaja na poti v Kijev in je torej sestra češkoslovaških Ukrajincev, ali kakor jih imenujejo Nemci, »Rutenov«.

Končno navaja omenjeni dopisnik mesto iz članka bivšega poljskega poslanika in Pragi, Baderja. Ta spominja na to, da leži v arhivih Češkoslovaške in Poljske spomenica, ki jo je za obe državi izdelal znameniti francoski maršal Foch. Ta obravnava vlogo Češkoslovaške pri obrambi poljske Zgornje Slezie in vlogi Poljske, ki naj bi preprečila nemški armadi vdor čez Moravsko in preprečila tudi, da bi ločila Slovaško od čeških dežel. Ta spomenica je datirana s 16. februarjem 1934 in svetuje obema državam sklenitev vojaške zveze, do katere pa ni prišlo.

Praga, 13. avgusta. AA. (CTK) Zdravstveno stanje msgr. Hlinke, voditelja slovaške ljudske stranke, se je iznenada poslabšalo.

Dr. Jure Koc:

Črnomelj—Vrbovsko

Predsednik dr. Milan Stojadinović: »Pod mojo vladno dobi Slovenija zvezo z morjem.«

Naša javnost je že obveščena o razpisu licitacije za gradnjo dveh delov železniške proge Črnomelj—Vrbovsko, in sicer 8,8 km iz Črnomlja in 6,7 km iz Vrbovskega, torej od obeh koncev istočasno, tako da niti najnevarnejši Tomaž ne bo več mogel misliti, da bo proga kje obšla. Režimu nasprotni krogi so vse doslej trosili vesti, da se ta proga zapostavlja, odnosno, da se nikoli ne bo gradila. Nekateri lističi so zbijali na ta račun celo šale, česar jim pa nikdo ne zameri. No, sedaj, ko je to vprašanje definitivno rešeno, se pa v istih krogih pojavlja trditve, da bi bilo prav za prav treba dati zvezi preko Kočevja—Vrbovske prednost pred zvezo Črnomelj—Vrbovsko. Zaradi tega in zato, da se postavi stvar na svoje mesto, je čas poudariti sledeče:

Ne slučajno, ampak namenoma in zavedoma je padla odločitev za Črnomelj—Vrbovsko. Ako pogledamo na karto, nam pri proučitvi vprašanja zveze Slovenije z morjem pade takoj v oči dvoje točk, t. j. Kočevje in Črnomelj. Projekt gg. inž. Klodiča, Hrovata in Kavčiča, naših treh eminentnih železniških strokovnjakov, je to od vsega početka upošteval in hotel obenem zvezati Kočevje in Črnomelj z Vrbovskim. Ko je bila leta 1922 uzakonjena samo ena veja, t. j. Kočevje—Vrbovsko, je bilo z merodajne strani rečeno, da je zveza Črnomelj—Vrbovsko samo slučajno izpadla.

Progi Črnomelj—Vrbovsko se formalno ni dala prednost, ker jo dejansko sama že po naravi ima pred vsako drugo varianto in tudi pred krakom Kočevje—Vrbovsko. Resen človek ne more govoriti, da gravitira na progo Črnomelj—Vrbovsko le štajerska, kajti štajerska je daleko večji del Slovenije kakor bivša, še itak okrnjena Kranjska. Na Črnomelj—Vrbovsko gravitira poleg vse štajerske tudi vsa Dolenjska, odnosno v vsakem primeru njen največji del, kar znaša vse skupaj nad dve tretjini, odnosno skoraj tri četrtine vse Slovenije. Zaradi tega je — z vidika splošnosti govorjeno — z železnico Črnomelj—Vrbovsko definitivno rešen problem železniške zveze Slovenije z morjem.

Odgovor na najvažnejše vprašanje, ki ga je bilo rešiti z narodno-gospodarskega stališča vse Slovenije na eni in mednarodnega tranzitnega prometa na drugi strani, je imperativno dal prednost kraku Črnomelj—Vrbovsko. Glede prvega momenta je bil odgovor pravkar podan. Kar se pa tiče pritegnitve tranzitnega prometa iz velikega dela srednje Evrope, pride v poštev izključno samo krak Črnomelj—Vrbovsko radi relacije št. Janž-Sevnica-Maribor. Kočevje—Vrbovsko odn. vsaka kakršnakoli zveza iz Kočevja ne pride za tranzit niti v poštev, kajti na noben način ne more pritegniti tranzitnega prometa iz severa zaradi najkrajše železniške proge Monakovo—Beljak—Jesenice—Bohinj—Gorica—Trst, ki bo vedno dominantno obvladala in vršila tranzit iz severa in ga nikoli ne bo mogoče pritegniti k nam.

Vse te momente je parlamentarna delegacija slovenskih poslancev JRZ po predhodnem posvetovanju z vsemi merodajnimi faktori in zlasti tudi z našimi železniškimi strokovnjaki proučila. Podprta z utemeljeno spomenico in s strokovno izdelanimi kartami (inž. Nagode), je okrog 20. decembra 1935, v prav na praznik pravoslavne ev. Nikole, v poslopu zunanjega ministrstva zaprosila predsednika vlade gosp. dr. Milana Stojadinovića, da naj se pod njegovim režimom pristopi k realizaciji železniške zveze Slovenije z morjem. Predsednik kr. vlade je dokazal od tej prikl. da tako točno pozna tudi prometne prilike vse Slovenije, da je vse prisotne naravnosti presenetil. Z njemu lastno uvidenostjo je takoj presodil položaj in rekel: »Dam Vam besedo, gradili bomo. Slovenija dobi železniško zvezo z morjem pod vlado Milana Stojadinovića.« Ko je julija 1936 bila objavljena uredba z zakonito močjo o gradnji novih železnic, je bil doktor Milan Stojadinović tisti, ki je z našima ministroma dr. Korošcem in dr. Krekom zahteval, da se mora v uredbi dati na prvo mesto proga Črnomelj—Vrbovsko. Ako upoštevamo, da se je takoj nato osnovala močno ekipirana sekcija za trasiranje železnice Črnomelj—Vrbovsko, ki je letos pod vodstvom priznanega strokovnjaka inž. Štibljaja dokončala detaljne projekte do vseh podrobnosti, potem vidimo, da se proga Črnomelj—Vrbovsko ni prav nič zapostavljala, ampak od vsega početka prav resno vzela v poštev. Slovenska parlamentarna delegacija JRZ prav rada prevzame pred vso slovensko javnostjo odgovornost za to, da se je zavzela za progo Črnomelj—Vrbovsko in ne Kočevje—Vrbovsko, in sicer iz sledečih razlogov:

Dr. ing. Č. Nagode:

Prioriteta gradnje zveze

Črnomelj—Vrbovsko

Po določitvi državnih meja stoji v letih 1919—1938 železniško-gradbena politika Jugoslavije na skrajnem zapadu ozemlja pred dvema problemoma. Povezati je našo banovino na ostale predele čim tesneje in ustvariti Sloveniji izhod na Sušak, ker je izgubila naravno pot na Jadran preko št. Petra.

Zaradi znanega političnega koncepta bivše dvojne monarhije in gospodarske rivalitete avstrijskega Trsta ter ogrske Reke, luki, ki sta obdede razpolagali s prvotnimi transverzalnimi komunikacijami in zaledje, smo prevzeli n. pr. ob prevratu med ozemljema dravske in savske banovine le dva vzdolžna železniška spoja. Glede na tehnično opremo sta bila tako oni iz Zidanega mostu na Zagreb (iz l. 1865) kakor drugi iz Nov. mesta na Karlovac (iz l. 1914) podrejene vrednosti. Vse ostale proge, same lokalke, so se končale v bivših mejnih predelih, tako v Murški Soboti, Ljutomeru, Rogatcu in Kočevju.

Prvi trije od teh slepih krakov so se že spojili z 39 odn. 14 km dolgimi zvezami (stroški 55 odn. 36 milijonov), in skupno z gradnjo mostu v Zid. mostu se je tako bistveno zboljšal longitudinalni prometni priključek Slovenije k ostali državi. Kar se tiče zveze na morje je ostalo do nedavnega pri uzakonitvi spojnih prog (1922—1936).

Ves ta čas pa je slovenski prekomorski promet bilo mogoče usmerjati na Sušak le s posebno nizkimi tarifami in to preko Zagreba in Karlovca, edinih priključkov na »reško transverzalo«. Naravno je, da v takih razmerah naša luka ni mogla pritegniti z »alpskih prehodov« nobenega tranzita. V interesu celotnega železniškega in državnega gospodarstva ter ne le Slovenije je bilo da se temu stanju odpmore.

Z razpisom del za progo Črnomelj—Vrbovsko je storjen glavni korak k rešitvi.

Uzakonjeni koncept, zamisel g. direktorja Klodiča, rešuje vprašanje »zveze Slovenije z morjem« namreč s spoji obstoječih prog med Sevnico in št. Janžem (12 kilometrov), Kočevjem in Vrbovskim (56 km) in Črnomeljem in Vrbovskim (48 km), slednja z deloma skupnim poteikom. S tem bo dobila dravska banovina kratke priključke na sušsko progo, edino prometno visokovredno normalnotno železnico, ki danes vodi iz državne zaledja na Jadran. Načrt vpleta tudi alepe krake pri št. Janžu in Kočevju v funkcionalno enoto

1.) Ker je narodno-gospodarsko, kakor že zgoraj razvidno, ta proga najvažnejša, kajti nanjo gravitirata direktno nad dve tretjini vse Slovenije: poleg merodajnih strokovnjakov nam potrjuje to tudi že pred več kot desetimi leti izvedeni plebiscit, ko so se vse štajerske in dolenske občine izrekle za Klodič-Hrovat-Kavčičev načrt samo zaradi kraka Črnomelj—Vrbovsko. Brez dvoma je zelo važno, da je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani kot vrhovna in zakonita predstavnica celotnega slovenskega gospodarstva pred kratkim predlagala med prvimi javnimi deli, ki se imajo izvršiti, progo Črnomelj—Vrbovsko, s čemer je dovolj jasno poudarjen nje pomen.

2.) Ker pride in more priti v poštev za pritegnitev mednarodnega tranzitnega blagovnega prometa tako zvano deviacijo po naši zemlji na naše morje samo in edino zveza Črnomelj—Vrbovsko.

3.) Ker je najlažje izvedljiva, kajti pri vprašanju kraka Kočevje—Vrbovsko ne pride v poštev samo 59 km nove trase od Kočevja do Vrbovskega, ampak tudi popolna preureditev, odnosno preložitve obstoječe proge Grosuplje—Kočevje, ki zaradi številnih ovinkov z majhnim radijem sploh ne more priti v poštev za brzovlake, tako da bi jo bilo treba nanovo zgraditi, ako bi jo hoteli za to uporabiti, kar bi pa gradnjo ogromno podražilo. Medtem pa imamo na relaciji Ljubljana—Črnomelj progo, ki je zaradi svojih velikih radijev že danes sposobna za brzovlake in je treba samo na sektorju Grosuplje—Trebneje izmenjati stare tračnice z modernimi, kajti na ostalem delu proge jih že imamo.

4.) Ker dejansko, ako vse upoštevamo, ustreza železniška zveza preko Črnomlja—Vrbovske tudi Ljubljani, ki bo prišla na morje samo okrog 17 minut pozneje kakor pa preko Kočevja. Pozivati se na eksploatacijo gozdov, čemur naj bi služila proga preko Kočevja, ni resno, ker, kdor to dela, je najbrže prespal vseh 20 let, v teku katerih so bila vsa vprašanja glede zveze Slovenije z morjem v celoti in do podrobnosti razčiščena. Tudi pristaši tako zvane Musilove in župnikove trase so svoječasnno argumentirali, da bi tamošnji gozdovi sami napravili železnico rentabilno, toda če vzamemo — pri racionalnem gospodarstvu — največjo možnost eksporta, t. j. 40 vagonov dnevno, potem bi železnica s tem zaslužila komaj nekaj nad 1 milijon din letno, dočim bi obratni stroški sami znašali najmanj 2 in pol milijona din na leto.

5.) Ker iz gornjega sledi, da bo odslej naprej moralo Kočevje in njegova okolica sama stremeti za tem, ako sploh hoče kdaj doseči podaljšanje proge iz Kočevja, da jo doseže iz Kočevja samo v smeri preko Poljanske doline proti Malemu Jadrcu, na obstoječo progo Črnomelj—Vrbovsko, ker bo ta proga iz Kočevja najkrajša in najcenejša, ker se izogne ogromnih višinskih razlik (doline Kolpe) in drugih neugodnosti, torej momentov, ki so onemogočali ves čas kako drugo traso iz Kočevja. Situacija je sedaj tudi v tem pogledu razčiščena, česar do sedaj ni bilo, kar morajo prizadeji faktorji bližnje in daljne okolice Kočevja sami dobro vedeti in priznati in se, ako so realni, vsaj za v bodoče prilagoditi Klodičevi zamisli. Seveda se pri vprašanju realizacije kraka Kočevje—Vrbovsko pojavlja vprašanje prioritete z ozirom na dobro cestno zvezo Ljubljane s Sušakom, kajti samo Črnomelj—Vrbovsko ima že itak v vsakem pogledu prioriteto, kar so priznani strokovnjaki že dalj časa izjavljali in pisali, ne da bi jim kdorkoli mogel ugovarjati.

Vsekakor bi bil ideal, ako bi se dalo vse doseči. Toda eno je treba priznati.

Vlada dr. Stojadinovića in dr. Korošca je prva vlada po zedinjenju, ki je dala prvo veliko investicijsko delo v Slovenijo v znesku okrog 150 milijonov din, kar znaša preko 10 odst. vsote, ki je določena iz 4 milijardnega posojila za železniške zgradbe v celi državi. Ta vsota pride v poštev dejansko samo za Slovenijo, kajti četudi se bo polovica proge gradila na teritoriju savske banovine, pride to v poštev samo za Slovenijo kot njena zveza, ki dejansko za one kraje preko Kolpe ne pride niti v poštev.

Ob 20 letnici Zedinjenja nam lahko dr. Stojadinović reče sledeče: 19 projektov za železniško zvezo Slovenije z morjem je bilo, za katere ste se skoraj celih 20 let medsebojno borili in pobijali na škodo Slovenije in države. Jaz (dr. Stojadinović) in Vaš vodja dr. Korošec Vam za 20 letnico zedinjenja dajeja v delo progo Črnomelj—Vrbovsko kot najboljši izhod Slovenije na morje, da bo po 20. letih tudi ona po jugoslovanski zemlji zedinjena z jugoslovanskim morjem, ker to narekujejo življenjski interesi Slovenije in splošni prometni interesi cele države!

In tako lahko po 20 letih rečemo: »Pur si muove! In to naj nam bo kašipot za v bodoče, da bomo Slovenci v najvažnejših vprašanjih nastopali skupno in složno, ker le tako je uspeh zasiguran.

našega železniškega omrežja.

Z navedenimi kratkimi spoji dobimo v transverzali, to je s celine na morje, dva nova poteza: Maribor-Sevnica-Vrbovsko-Sušak (320 km) ter Ljubljana-Kočevje-Vrbovsko-Sušak (220 km), v longitudinalni vzporedno Savi in dinarskemu gorskemu reletu pa poteza: Ljubljana-Trebneje-Sevnica-Zagreb in Ljubljana-Kočevje-Ogulin.

Naravno je pri pripravih za sestavo »uredbe o trasiranju in gradbi novih prog« (1936) postalo aktualno vprašanje, po kakem vrstnem redu naj se preide k delu.

Postavljeno je bilo

vprašanje prioritete

Študijska vzporeditev gospodarskega pomena obeh variant izvršitvenega reda je pokazala dokaj drugačno sliko, kot smo je bili navajeni iz raznih govorov, konferenc in manifestacijskih zborovanj. Tam sta se pojma »izhod Slovenije na morje« in »kočevska proga« kratko malo identificirala. Interes Ljubljane je tudi senčil ostale. »Črnomaljska« je ostala v ozadiju, ker ni bilo javnogospodarskega rentabilnega računa, kakor ga manjka za toliko koristnih in nekoristnih naprav pri nas.

Za določitev vrstnega reda so merodajni v tem primeru kriteriji:

1. Koliko in kakšnega gospodarskega značaja (produkcija in konsum) je prometno območje, ki se z novimi komunikacijami otvori.
2. Koliko in kakšno je prometno območje, ki z novo gradnjo dobi boljšo zvezo na morje, kot jo je imelo do nje po katerikoli izmed obstoječih prog.
3. Kolika prometna območja gravitirajo posamezno na oba primerjana prometna poteza.
4. Kolik je prihranek na prometnem delu pri izpopolnitvah.
5. Kateri obeh potezov predstavlja boljše zvezo celotne pokrajine z luko za oni čas, dokler se ne dogradi tudi drugi spoj.

Na ta in še vrsto drugih vprašanj sem poizkusil dati odgovor s tem, da sem za vsak km proge in vsak vagon tovora v trgovini Slovenije z iadranskimi prista-

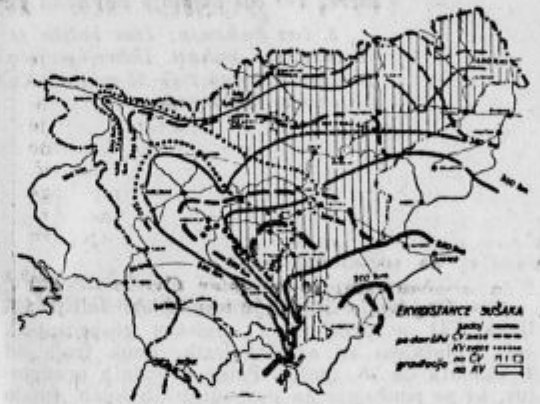

Ta železobetonska stavba, ki se sedaj dogotavlja, je last veletrgovske firme Stermecki v Celju in je to danes največja domača trgovska hiša v Jugoslaviji. Široka in dolga je po 25 m in ker je vsa podkletena ter štirinadstropna, je za trgovski promet na razpolago 3750 m². Za stavbo se je porabilo 60.000 kg ali 6 vagonov železa in 25 vagonov cementa. Ta trgovska hiša, katero zida stavbenik ing. Anton Umek iz Ljubljane, je najmoderneje urejena, ima garderobe, električno dvigalo, centralno kurjavo, lastno avtomatično telefonsko centralo z 20 postajami, vse prostore parketi-

rane itd. Tvrdka zaposluje v trgovini, razpošiljalni, pisarnah in v tovarni za perilo in obleke stalno okoli 200, kadar se izdeluje vzorce in odpravlja cenik, pa 300 ljudi. Za to največjo domačo trgovsko hišo v Jugoslaviji je že pripravljenega toliko blaga, da bodo vsi prostori nabito polni. Vse to blago si vsakdo lahko ogleda, ne da bi mu bilo treba priti v Celje. Napisati je treba samo dopisnico na »Največjo domačo trgovsko hišo Stermecki, Celje št. 22« in v enem ali dveh dneh prejme cenik in vzorce, iz katerih je razvidna vsa zaloga.

nišči računalni prometno pot in delo. Na podlagi izrišanih gospodarskih kart sem prišel do sledečih glavnih zaključkov, ki jih morem vsaj deloma v svrhu lažjega umevanja širših krogov predložiti tudi v slikah.

Na sl. 1. je določeno po tarifnih oddaljenostih atrakcijsko območje črnomaljske in kočevske proge. Prvo meri 9.700 kv. km drugo 6.200 kv. km.

Če se vzporedi zgornja slika s karto goetote naseljenosti, vidimo, da gravitira na črnomaljsko progo ozemlje, naseljeno s povprečno 75—100 preb. na kv. km (8 okrajev), z nad 100 preb. na kv. km sta dva in s pod 75 preb. na kv. km je 8 perifernih okrajev. Kočevska proga ima s 25—50 preb. na kv. km naseljeno vplivno območje. Le ljubljanska aglomeracija zgosti naseljenost.

Skupno je torej v atrakcijskem pasu črnomaljske proge odnoeno njenega poteza 750.000 prebivalcev, kočevske pa 310.000 naseljenec. V mejnem območju stanuje 60.000 ljudi.

Sl. 2 kaže grafično gibanje jadranskega tovornega izvoza in uvoza iz področja žel. ravnateljsva Ljubljana (1934). S točnim proračunom sem ugotovil, da se je ta transport izvršil s 4,8 milijoni vagonovskih — kilometrov. Če bi bil dograjen spoj pri Sevnici in Črnomlju, bi bil isti transport izvršljiv s prihrankom ca 25%. Kočevska zveza bi dala le 18,5%.

Poleg vprašanj iz področja našega notranjega prometa, izvoza in uvoza pa prihaja za presojo prioritete važnosti v poštev tudi tranzit.

Nedvomno ga moramo proučevati v zvezi s programom izgradnje in opreme luškega sistema Sušak-Martinšćica-Bakar ter dopolnitvijo naše morske plovbe. Na izpeljavi dovodnih železnic pa smo Slovenci prvenstveno zainteresirani.

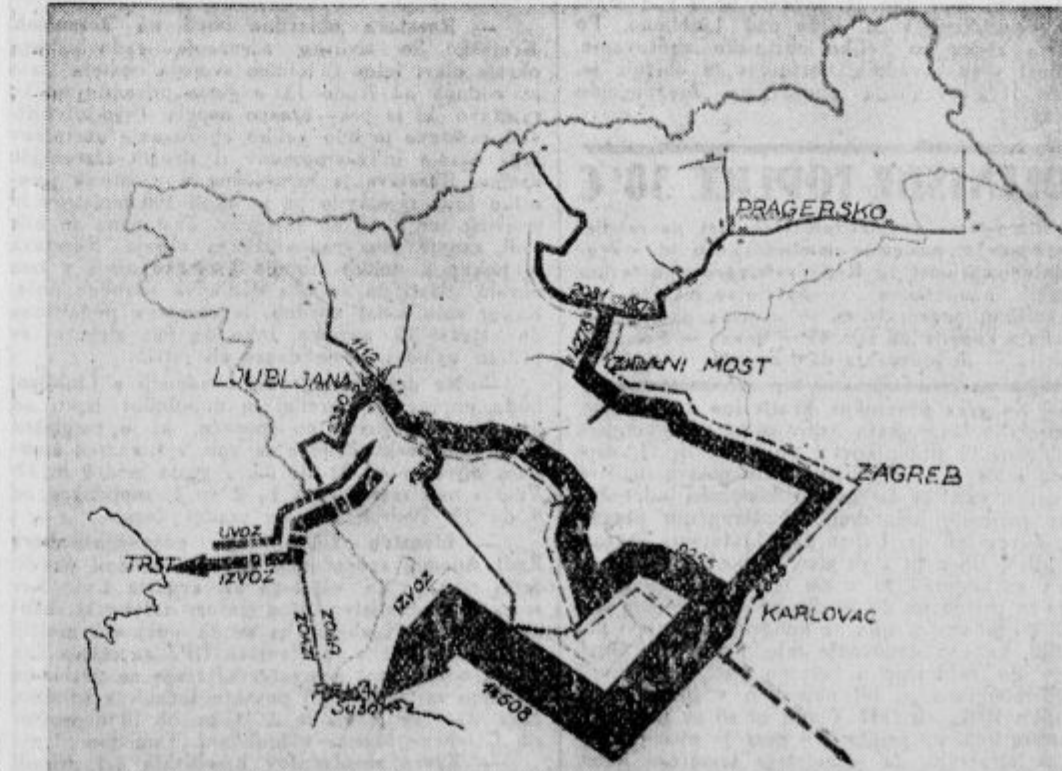
Sl. 3. so označene smeri, po katerih prihajajo glavni tranzitni tokovi preko nas. Dobro se vidi, da morje edino oni spoji, ki izboljšajo relacije severnih ob-

mejnih postaj med Sp. Dravogradom in Radgono, doprinese k možnosti pritegnitve vsaj dela »alpsko-jadranske« trgovine v našo luko. Edino spoj preko Črnomlja ima, primerjano s progo na Trst, toliko ugodne tarifne razdalje, da se more spuščati s kakim zdravim upanjem v konkurenco. (Maribor-Trst 300 km in Maribor-Sušak 320 km). Kočevski spoj se v tak gospodarski boj sploh ne more spuščati, saj znaša razdalja Jesenice-Trst 163 km, Jesenice-Kočevje-Sušak pa 285 km.

Analogne prednosti kot v transverzalnem prometu ima sistem črnomaljske proge pred kočevsko tudi v longitudinalnih zvezah na jugo-vzhod. Ker pa se ne tičejo izhoda na morje, se z njimi tu ne morem baviti.

Ze iz te do skrajnosti skrajšano podane analize sledi, da imata črnomaljska in kočevska proga dopolnjujoči se prometni nalogi. Z obče državnega in lokalno slovenskega stališča pa ima v izvršitvenem redu proga Črnomelj—Vrbovsko absolutno in nedvomno prednost.

Ako se je v gradbenem redu pri ustvarjanju zveze Slovenije z morjem s strani kr. vlade dala prednost progi v. Beli krajini, niso zato mogli biti merodajni kakšni »finančni razlogi«, »za 11 km krajše gradbene dolžine« ali kaj podobnega, temveč je odločilo nepristransko in pravilno umevanje gospodarskih potreb Slovenije. Upati smemo sedaj, da se bo delo pospešeno in organizatorno pravilno izvršilo in proga opremila z vsemi tehničnimi napravami, ki ji bodo dale ono prometno vrednost, s katero naj za široko delavno področje vsaj za silo nadomešča železnico preko Italije.

TOVARNI PROMET L. 1934 NA JADRAN S PODROČJA ŽEL. DIR. LJUBLJANA

Kaj pravite?

V ponedeljek sem se vozil z gorenjskim vlakom v Ljubljano. Vagon, v katerem je bilo dosti tujcev, je bil poln. Po mali prepirki, ki je nastala sredi vagona, se je dvignil mož srednje starosti, ki je začel na vse grlo vpiti: »Sokol sem z dušo in telesom, vi ste pa potomci Rima. Sinovi smo slovanski, nikdar pa vatikanski. Kjer je voda, tam je led — kjer so debele, tam je med — kjer so farji, tam so gnarji.« To svojo izjavo je zaključil s sramotljivimi besedami na dr. Koroška, ki jih na tem mestu ne morem ponoviti.

Domačini so se sgrajali in tuji so obsojali tak nastop. Poklicani sprevednik je hvalevredno takoj napravil red.

Gospod urednik, ali ni ta mož jasno pokazal, kakšna je sokolska vzgoja?

XVII. kongres Pax Romane v Jugoslaviji

Na prošnjo pripravljalega odbora za XVII. kongres Pax Romane v Jugoslaviji, ki ga organizira Slovenska dijaška zveza, je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad kongresom Nj. Ekse. Hektor Felice, nadškof in apostolski nuncij v Beogradu obnem z vsemi katoliškimi škofi Jugoslavije. Škofje bo zastopal na študijskih dneh v Rogški Slatini, ki so namenjeni samo za delegate posameznih narodnostnih zvez, prevzvišeni dr. Ivan Jožef Tomazič, škof lavantinski, na zborovanju na Bledu in na zaključku v Ljubljani pa prevzvišeni dr. Alojzij Stepinac, nadškof zagrebški in predsednik škofovskih konferenc, ter prevzvišeni dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski.

Prevzvišeni dr. Dionizije Njaradi, škof križevski, bo imel ob kongresnih dneh (29. avgusta) v župni cerkvi na Bledu ev. mašo po vzhodnem obredu.

Na kongresu na Bledu bodo predavali: Cyril H. Lott, predavatelj na univerzi v Edinburgu; Komunistični nauk. Pierre H. Simon, profesor na katol. univerzi v Lilleu; Katoliški socialni nauk in njegove sodobne zahteve. P. R. Regout S. J. Nimeguen; Delovne metode in vpliv komunizma na univerzi. Dr. Miha Krek, minister, Ljubljana; Intelektualno izoblikovanje katoliškega dijaka z ozirom na njegovo socialno delo.

29. avgusta zvečer pa bo govoril ustanovitelj in duhovni vodja žosizma kanonik Cardijan iz Bruxellesa o psiholoških in moralnih pogojih za socialno delo dijaka med delavci.

Za bolnike je najboljšje sredstvo proti preležanju Gregoričev „Borosan“. Zahtevajte brezplačen vzorec v Drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

Koledar

Nedelja, 14. avgusta: 10. pobinkoština nedelja; Evzebij, duhovnik spoznavalec.

Ponedeljek, 15. avgusta: Vnebovzetje Marije Device; Veliki Smaren.

Torek, 16. avgusta: Rok, spoznavalec; Joahim, oče Marije Device.

Osebnost

— Hudo je obol el ž. župnik Matej Zbontar iz Koroške Bele. Zdravi se v Leonišču ter priproča v molitev.

Dobro milo

se obilno peni in dolgo traja! Tako lastnost ima

HUBERTUS

milo, res naše domače milo!

— Belgrajski nadškof obiskal šentviško razstavo. Veliko obrtniško razstavo v št. Vidu nad Ljubljano je včeraj obiskal belgrajski nadškof dr. Ujčić s svojim tajnikom. Pozdravili so ga župan g. Erjavce, predsednik Društva slovenskih obrtnikov in razstavljalnega odbora g. Ivan Vrhovec ter šolski upravitelj g. Hladnik. G. nadškof je ostal na razstavi dobro uro ter si je dal tolmačiti podrobno vse izdelke vrlih šentviških obrtnikov, zlasti pa pohištvo.

— V novi kapelici na Veliki planini bo služba božja danes (v nedeljo) in jutri na praznik ob 7.

— Prapor Kmečke zveze, ki je bil blagoslovljen v nedeljo 7. avgusta na Brezjah, je dobavila trdka »Naša slogac v Ljubljani. Simbolični kovinski nastavek je tudi izdelek njene lastne delavnice. Načrt za prapor je izdelal inž. arh. Ivan Pengov.

— Zveza slov. obrtnikov za dravsko bano vino v Ljubljani obvešča vse svoje članice, da bo redni občni zbor dne 21. avgusta ob 9 v dvorani Ljudskega doma v št. Vidu nad Ljubljano. Po obnem zboru bo veliko obrtniško zborovanje. Dolžnost vseh zavednih obrtnikov in obrtnic je, da se tega velikega zborovanja brezpogojno udeležijo.

DOLENSKE TOPLICE 38° C

Zdravijo sigurno revmatizem vseh vrst, nevralgije, ženske bolezni, posledice zlomljenosti itd. — Prezgodnja ostarelost — Rekonvalescenta po težkih boleznih in operacijah. — Specialne masaže pod zdravniškim nadzorstvom. — Krasna okolica. — Penzija s kopeljo od Din 45— dalje. — Pojasnila in prospekte daje uprava.

— Kongres pravnikov kraljevine Jugoslavije. Po poročilih belgrajskih listov se bo vršil kongres jugoslovanskih pravnikov v dneh 10. in 11. septembra letos v Novem Sadu. Zato poziva društvo »Pravnik« vse, ki se hočejo kongresa udeležiti, da se prijavijo nemudoma društvenemu blagajniku, odvetniku dr. Urbanu v Ljubljani, Tavčarjeva ulica. Obnem s prijavo je poslali tudi prispevek za kongres, ki znaša 60 din ne glede na poklic in prispevek po 50 din za rodbinskega člana, ki bo potoval z njim na kongres. V prijavi naj označijo, kakšno stanovanje žele. Prijave se sprejemajo do zaključno 1. septembra. Natančnejši spored kongresa je bil objavljen v Slovenskem Pravniku 1937, str. 147. Člani, ki so se prijavili že lansko leto, pa pri glasili pozneje niso prekličili, se smatrajo, da se udeležijo kongresa letos, ako ne sporoče kaj drugega. In vsak način pa je koristno, da svojo prijavo obnove.

— Abiturientom gimnazij in realk. Srečno življenje zavisi od tega, za kateri poklic si se odločil. Samota je nalašč za mirno razmišljanje

in pravo odločitev. Zato bodo za abituriente duhovne vaje od 22. do 26. avgusta. Začno se prvi dan zvečer ob 8. Priglasila se čimprej vodstvu doma duhovnih vaj, Zrinjskega c. 9, Ljubljana.

— Požar v Litnjeju. (Dozatek k poročilu v nedeljskem »Slovenec« z dne 6. t. m.) Pogorela hiša ni bila last »tovarnarja« Hirsensfelderja, ampak njegovih sester, revnih tovarniških delavci, ki so bile ob času požara na delu v pol ure oddaljeni tovarni in so našle ob vrnitvi na dom le pogorišče. Škoda je le deloma krita z zavarovalnino, tako da so imenovane s požarom močno prizadete.

— Vpisovanje v Legatov enoletni trgovski tečaj v Mariboru je dnevno (tudi ob nedeljah in praznikih) od 10 do 12 v šolski pisarni, Vrazova ulica 4. Učni program in pojasnila brezplačno. Lastni dijaški internat. Začetek 9. septembra.

Gregorinova pasijonska drama »V CASU OBISKANJA« na Brezjah pred cerkvi Vam nudi posebno priliko, da si privoščite par ur lepega duševnega užitka. Ne zamudite zadnje predstave, ki bo danes, v nedeljo, 14. avgusta ob pol 8 zvečer.

— Moderno urejeno in največje trgovsko učilišče dobimo v Ljubljani. Znani »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15, bo z letošnjim šolskim letom znatno razširjen in moderniziran. Po načrtih, ki jih je odobril gradbeni urad mestnega magistrata, bodo sedanjemu šolskemu posloju dozidane nove specialne učilnice za praktične pisarniške vaje, kar bo posebnost za trgovsko šolstvo. Notranja dela v sedanjem posloju so že v glavnem dokončana, enako je tudi ličje prenovljena fasada. Tako bomo dobili zavod, ki bo v vsem ustrezal zahtevam sodobnega trgovskega šolstva in se lahko primerjal s sličnimi zavodi v inozemstvu. K takemu lepemu napredku in uspehu tega najstarejšega slovenskega trgovskega zavoda iskreno čestitamo. Natančnejše bomo še poročali.

Kako pravilno kuhamo

makarone?

Pravilno kuhanje makaronov je enostavno, ako pazimo na sledeče:

1. količina vode: za 1/4 kg vzamemo 3 litre, za 1/2 kg 4 litre vode t. t. d.

2. način kuhanja: vodo osolimo in stresemo makarone v njo kadar zavre. Ves čas kuhanja naj voda živahno vre.

3. čas kuhanja: čim boljše je kakovost makaronov, tem dalj časa jih moramo kuhati. Dobro, po italijanskem načinu izdelane Pekatele-Jajnine kuhamo 20—25 minut. Kuhane makarone očedimo v rešetki in jih oblijemo z mrzlo vodo.

Dober tek!

— Dr. Krekovi višji gospodinjstvi šoli Ljubljana VII je priključena enoletna gospodinjstvska šola s tečajem za nemški jezik. Pouk traja od 1. oktobra do 28. junija. Poleg običajnih predmetov, ki se poučujejo na gospodinjstvih šolah, imajo tu gojenke priliko, da se izobrazijo v glasbi, v francoskem in angleškem jeziku, v stenografiji in strojepisju. Sprejemajo se notranje in zunanje učenke, ki so duševno in telesno zdrave, ter imajo vsaj 15 let. Učenke, ki želijo poglobiti svoje znanje v gospodinjstvu, tujih jezikih in v glasbi, lahko obiskujejo šolo še drugo leto. Ker v šol. letu 1938-39 ne bo I. letnika višje gosp. šole, bi koristila enoletna gospodinjstvska šola tudi tistim učenkam, ki žele vstopiti pozneje v I. letnik višje gosp. šole. V prospektu, ki se dobi pri upravi zavoda brezplačno, so navedena natančnejša pojasnila o pouku in plačilnih pogojih. Priglasite sprejema ravnateljstvo šole do 25. septembra t. l.

— Med Slovenci na Koroškem vlada izredno zanimanje za romanje vernikov iz ljubljanske škofije na grob ev. Heme v Krko. »Koroški Slovenec« je še dvakrat obširno poročal o pripravah za romanje. Zlasti jih veseli, da bo romanje vodil sam prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman, ki je koroški rojak.

Restavracija „Marn“

Rožna dolina najlepša izletna točka, krassen senčnat vrt, 2 prostora za balincaje, izborna kuhinja in pijača. Za obilen obisk se priporoča.

Križ, restavrater.

— Razstava oblačilne obrti na Jesenicah. Krojaško in šiviljsko združenje radovljiškega okraja slavi letos 15 letnico svojega obstoja. Zato je v dneh od 7. do 15. avgusta priredilo veliko razstavo, ki je prav krasno uspeła. Pred otvoritvijo razstave je bilo veliko zborovanje obrtnikov tega okraja in zastopnikov iz drugih slovenskih krajev. Razstava je nameščena v prostorih jesenjske šole, razstavilo pa je okoli 100 mojstrov in mojstric ter okoli 80 vajencev. Zastopane so bile tudi zadnje vase radovljiškega okraja. Razstava je pokazala veliko stopnjo krojaške obrti v tem okraju, zlasti pa so bile zanimive narodne noše. Kakor smo sedaj zvedeli, je razstava podaljšana do vstevši 15. avgusta, tako da ima sleherni še priliko ogledati si jo danes ali jutri.

— Na državni trgovski akademiji v Ljubljani bodo popravni, razredni in dopolnilni izpiti od 25. do 31. avgusta po sporedu, ki je razglašen na uradni deski. Prijave za vpis v I. razred sprejema direktor od 22. do 27. avgusta med 9 in 12. Vpis v vse razrede bo 1., 2. in 3. septembra od 9 do 12. Podrobnosti na uradni deski.

— Članstvu Učiteljskega pevskega zbora Emil Adamič sporočamo, da bo prihodnji pevski tečaj od 22. do vstetega 27. avgusta t. l. Ker mora biti učiteljsko letos glasom odloka kr. banke uprave v Ljubljani na svojih službenih mestih že 25 t. m., velja za članstvo UPZ za ostala dva dneva odlok min. prosvete, katerega se poslužuje običajno za dopust pri pevskih tečajih v šolskem času. Začetek tečaja je 22. t. m. ob 10 v prostori C. asbene Matice v Ljubljani. Tiskništvo.

— Zveza absolventov kmetijskih šol priredi 11. septembra t. l. enodnevni izlet z avtobusom v Petojino in Trst. Voznja s kolektivnim potnim listom velja 80 din. Prijave sprejema do 3. septembra t. l. Tiskništvo ZAKŠ, Miklošičeva cesta 22/L, Ljubljana.

Samo še danes in jutri!

Današnji Pariz!

Veliki francoski film iz modernega sveta

KINO MATICA

POLDEVICE

(Demi-vierges)

Predstave danes in jutri ob 15, 17, 19 in 21 uri!

— Danes in jutri je zadnji čas, da se prijavi-te za veliko romanje na grob sv. Heme v Krko na Koroškem, ki ga napravijo verniki ljubljanske škofije s prevz. g. škofom na čelu dne 20. in 21. avgusta. — Ne zamudite redke prilike, tembolj, ker so potni stroški izredno nizki. Prijave sprejema Salezijanski zavod Rakovnik, Ljubljana 8.

— Nogo mu je odrezalo. Včeraj zjutraj je na postaji Pragersko pri premikanju vagonov odrezalo nogo pod kolenom 38 letnemu nadpremikaču Bohaku Jerneju. Ponesrečenca, ki je poročen, so odpeljali s prvim vlakom v mariborsko bolnišnico.

— Nesreča deklice pod vozom. V Semiču se je ponesrečila 13 letna Anica Cepalerjeva, hčerka gostilničarja. Padla je z voza pod voz ter dobila hude in nevarne poškodbe po vsem telesu.

— V daljni francoski Lurd ob 80 letnici čudežnih dogodkov ne more vsakdo romati. Dobrotljivost Lurške Gospe pa more vsakdo proslaviti ob velikem romanju v slovenski Lurd — Rajhenburg v dneh 3. in 4. septembra. Naj ne bo nobene kraja v Sloveniji, ki bi v teh dneh ne poslal vsaj enega romarja k Mariji Lurški! Posebni romarski vlak bo po romarskih slovesnostih odpeljal romarje še na izlet v Zagreb. Polovična vozina. Priglasite se za brezplačna navodila »Družini božjega sveta« v Ljubljani, Sv. Petra nasip 17.

— Za 9-dnevno potovanje po Italiji z modernim izletniškim avtom od 18. do 26. avgusta do Rima in Neaplja preko Padove, Benetk, Milana, Firence, Loreta, Assisija itd. za 800 din moremo oddati še nekaj nezasedenih mest interesentom, ki imajo svoje potne liste. Informacije (izjemoma tudi 14. in 15. avgusta od 9. do 11.) pri »Družini božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

upraviteljice Juršič Hedvike in učiteljice Kac Ljudmile mnogo perila, oblek, odeje in čevljev v skupni vrednosti 6000 din. Očividno je storilec iskal denar, ki ga pa umevno ni mogel najti. Obveščene so žandarmerijske postaje, ki tatu pridno zasledujejo. Opozarja se tudi občinstvo pred nakupom ukradenih stvari. Perilo je zaznamovano z monogrami imenovanih.

— 8 izbranih pesmi za moški zbor zložil V. Vodopivec. Cena izvodu 14 din. Zvezek obsega 8 moških zborov, ki so bili nekateri objavljeni že v raznih letnikih Pevčeve pesmarice. Napevi so sledeči: 1. Na poljani. 2. Jaz bi rad rdečih rož. 3. O večerni uri. 4. Fantovska pesem. 5. Pobrati mi. 6. Oj, nikar ne hodi. 7. Ob poti tam za vasio. 8. Zabe. Vse navedene pesmi so, kakor sploh Vodopivčeve, melodiozne, zato tudi zelo pevne in efektne. Našim pevskim zborom jih toplo priporočamo in želimo, da se jih marljivo učijo ter večkrat izvajajo na koncertih in drugih pevskih prireditvah. Dobijo se v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani. — Od istega skladatelja so izšle tudi štiri vesele pevske koračnice za mešani zbor, uglasbene na besedilo znanega pesnika Cv. Golarja. Tudi po teh krepkih in čvrstih napevih — koračnicah bodo naši zbori radi segli in jih pri vsakih pevskih prilikah radi in z učinkom izvajali. Dobijo se istotako v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani in veljajo 10 din.

— Pri saprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Tridiciionalne avtovožnje v Luhačovice — CSR — priredi avtoklub za Moravsko in Češko v kopališču Luhačovice od 20. do 21. VIII. Vsak sodelovatelj dobi krasno plaketo 21. avgusta 1938 CONCOURS D. ELEGANCE. — Popoldne avto in motor turnir.

— Nova številka ilustrirane družinske revije »Zike« je izšla. Vsebuje članke, ki opozarjajo na prvovrstno kvaliteto ržene sladne kave Zike in Zikinega specialnega steriliziranega zdroba za dojenčke in bolnike ter izjave odjemalcev o obeh proizvodih. Sledi: Joža Lovrenčič: Gorenjski motiv; Anton Ingolič. Prekrižani računi; Keller: Tihotepac; Mistral: Vino iz vie in Obesenec; Stebinger: Rubinsko steklo, porcelan in še kaj; Vico: Iz dežele mandarinov; Pravljica o podganarjevi snubitvi in Smeš pomeni lepoto in zdravje. V zdravniški posvetovalnici razpravlja primarij dr. B. Dragaš o otroških glistah, tej razpravi sledi nekaj nasvetov o rabi zdravilnih čajev. »Gospodinski kotiček« pa vsebuje obilo praktičnih nasvetov za naše gospodinjke. Revija »Zika« družji v svojem krogu vse ljubitelje Zikinih proizvodov, prejme pa jo brezplačno vsak interesent, ki javi svoj naslov na: Pražarna Zika, Ljubljana — Vič.

— Vpisovanje v enoletni trg. tečaj »Hermes«. Temeljito strokovno trgovsko izobrazbo si pridobite na »Hermesuc«, enoletnem trg. tečaju v Mariboru. Prijavite se čimprej ravnateljstvu »Hermesa«, Maribor, Zrinjskega trg 1. Zahtevajte prospekt! Vpisovanje vsak dan.

— Državno priznani Enoletni trgovski tečaj pri trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2 (prostorii Dopisne trgovske šole), vpisuje dnevno od 9 do 12 in od 4 do 6 ure popoldne. Tečaj je priznana prvovrstna. Izpričevala o zaključnem izpitu tega tečaja služijo absolutom kot dokaz redno dovršene vajeniške dobe in poldrugega leta pomočniške prakse v trgovinski obrti. Zavod razpolaga z zares odgovarjajočimi, velikimi učilnicami in zbirkami ter ima edinstveno lego v središču mesta. Vodstvo in učno osebje je kvalificirano, pouk vzoren. Vsa pojasnila daje vodstvo zavoda brezplačno.

Mošnje

Dne 9. avgusta je bil ob 6 zvečer na tukajšnjem farnem kopališču pokopan 33-letni Andrej Brinšek. Bil je delavni član gasilske čete v Mošnjah in je z nekaterimi gasilci prostovoljno pomagaj na kmečkem taboru v nedeljo, 7. avgusta na Brezjah. Ves dan je vestno opravljal nakazano mu službo in je s prav posebno vneto pomagal ranjenecem, ki so se ponesrečili s tovornim avtom, kakor bi slutil, da bo isto pomoč sam potreboval čez nekaj ur. Ko je bil veličastni tabor končan in so se ljudje razšli, so se na svoje domove vrnili tudi tukajšnji gasilci. Brinšek se je z Brezj odpejal na svojem kolesu. Pri Podvinu, kjer zavije cesta v Mošnje, je v trenutku, ko je hotel kreniti proti Mošnjam, pridrvel avto in podrl fanta tako nesrečno, da je poškodovan kmalu po prevozu v ljublj. bolnišnico podlegel. Nekateri člani gasilske čete so na svoje stroške, ne na račun gasilske čete, poskrbeli za prevoz truplav domačo faro in tudi za lep pogreb, katerega se je kljub močnemu nallivu udeležila gasilska četa v polnem številu, in tudi več drugih ljudi, ki so ljubili pokojnika in sočustvovali s težko prizadeto družino.

Tako je bilo! Kdo bi si torej zaradi te nesreče, ki je ni zakrivila niti gasilska četa in ne fant, upal dolžiti gasilske čete, češ da je ona kriva Brinškove smrti. In vendar so se pojavili umazani in brezvestni obrekovalci, ki razširjajo po občini, fari in med domačini laži, da ga je četa sama zapeljala v smrt. Ob krvti je stal celo fantalin, ki je oziraje se na mrljica, govoril kropilec: »Umoril so te. Ubili so te. Prevaran si bil in zapeljan od črne čete!« Vemo, kdo so ti, ki hočejo z brezvestnimi intrigami oblatiti poštene člane, in tudi vemo, zakaj kljub lastnemu prepričanju, da gasilska četa tukaj ne nosi nobene odgovornosti, mečejo nanjo tako ogabne klevete. Jih, vedite vi vsi, ki si laži izmišljate, in vi, ki si s slabim namenom okrog raznašate, da gasilska četa v Mošnjah ne more in ne sme k temu molčati. Toliko javnosti v vednost, kaj je resnica, klevetni-kom pa v resen opomin, da si bo gasilska četa pri oblasteh poiskala zadostneje, ako bo kdo klevete še nadalje razširjal in z njimi vznemirjal poštene ljudi! — Gasilska četa Mošnje.

Ježica

Loterija. Naše Prosvetno društvo marljivo pripravlja veliko loterijo, ki jo bo priredilo letos v oktobru. Naročilo je že krasne dobitke pri raznih trdkah, največji bodo: spalnica, kuhinjska oprava, več koles (biciklov), fotoaparati, ura, travniška brana, velika knjižna zbirka itd.; v celoti bo 15 velikih dobitkov, nad 50 srednjih in cela vrsta manjših dobitkov. V kratkem bomo izdali srečke po 2 din kos. Ker je čisti dobiček namenjen za postavitev novega prosvetnega doma, vabimo vse naše prijatelje, da pridno segajo po srečkah.

30 letnica. Glavno naše delo v bodočem poslovnem letu pa bo posvečeno veliki prireditvi v letu 1939. Prihodnje leto bo namreč naše društvo praznovalo 30 letnico svojega obstoja. Prosveta, kakor tudi vsi njeni odseki se že pripravljajo na ta veliki ježenski dan.

Rudarski malčki nad Jesenicami

Kdor pogleda v naše revirje: Trbovlje, Hrastnik in Zagorje, pa vidi povsod oslabele, telesno zaostale otroke. Saj ni čudno! Nimajo hrane, ki bi jih krepila, zrak je dušev, manjka prostora, kjer bi se po mili volji nagraili.

Na Gorenjskem — pri Sv. Križu nad Jesenicami — pa imajo ti revni, oslabele otročki lep počitniški dom na majhni vzpetini nad vasjo. To je okrevališče, ki ga je letos zgradila Bratovska skladnica zanje. Že več let pošilja Brat. skladnica otroke na počitniški kolonije. Bili smo že na Gorenjskem, v Savinjski dolini, enkrat so taborili, drugič stanovali v šoli, a nič ni bilo stalnega.

Letos je vse lepo, udobno urejeno. Lesena, podolgovata stavba ima dva dela. V prvem stanujejo dečki, v drugem deklice. V sredi so umivalnice in garderobe. Imamo elektriko, vodovod, vsak svojo posteljo, nočno omarico, omarico za obleko. Kaj hočete še boljšega? In kar je glavno: naša gospa kuharica skrbi za lačne želodčke, res vedno lačne, saj doma ni tako kot tu. Zrak je svež, iger dosti in žogo imamo, veliko in poskočno.

Lepšega življenja si ne morete misliti! Že ob 7 zjutraj nastane v spalnici in v umivalnicah živ-žav. Umivamo se, pospravljamo in čakamo povelja za »zbor« *pred kočo. Zastava zaplapolja na drogu, molitev in vzkliz domovini zaplenjata pri nas novi dan, ki je poln veselja, iger, petja in uživanja v prosti naravi. Triglav nas vsako jutro pozdravi, včasih s kapo, včasih brez nje.*

Slovenci v Pomoravju

Paračin, 12. avgusta.

To je zemlja bogata in rodovitna. Razteza se od združitve južne in zahodne Morave pri Stalaču pa tja preko Varvarina, Paračina in Čuprije dalje proti Požarevcu. Lepa in rodovitna polja obkrožajo vinorodni griči. Ob cesti, ki veže Belgrad z Nišom, pa leže vasi in mesta, malo podobna vojvodinskim raztegnjenim vasem. Samo bogastva je manj kakor pa v Vojvodini. Tu kmetje še niso toliko napredni. Po mestih se je v povojnih letih razvila precejšnja industrija. Kruševac n. pr. spada med že precejšno industrijsko mesto. V Paračinu je na enem koncu mesta velika Teokarevičeva tekstilna tovarna, na drugem koncu pa znana steklarna. V mestu je pa še manjša tovarna bonbonov.

Povsod v teh krajih so raztreseni Slovenci. Nekatere jih je več, drugod zopet manj. Po nekod so precej etalni, drugje se pa zadržijo samo nekoliko časa in ob prvi priliki hite drugam za boljšim zaslužkom. V Paračinu je največ Slovencev zaposlenih v steklarni. V mestu človek naleti tudi na kako služkinjo Slovenko iz Prlekije. Teh je, hvala Bogu, vedno manj! Poštene so se deloma vrzile domov, nekaj se jih je pa poročilo in si ustvarilo lastno ognjišče. Nekaj jih je zašlo tudi v razne sumljive lokale. Steklari so vseh mogočih narodnosti. Slovencev je dobra tretjina. Sredi julija jih je bilo 220. Število ni stalno. Včasih jih je več, drugič pa zopet manj. Če bi se katoličani javili vseknjižnicami, kakršne so nekateri prinesli iz Zagorja in Celja, bi bilo mogoče ugotoviti točno število Slovencev. Katoličanov je v Paračinu okoli 600, v Kruševcu še nekaj več, v Čupriji 150, v Popovcu 12 družin, v Varvarinu 4 družine. V kakšni vasi pa tudi naletiš na Slovenca orožnika ali pa financarja.

Slovenci so svojo ljubezen in zanimanje do organizacije pokazali tudi v teh krajih. Prvi steklarji v Paračinu, ki so prišli sem iz Zagorja in Hrastnika, so se kmalu zbrali v društvo »Čankar«, drugi, mlajši so si pred leti ustanovili Prosvetno društvo, godbeniki pa še svoje društvo. Vsa društva imajo dela dovolj in dovolj prilike, da pokažejo svoje življenjske sposobnosti.

Najživahnejše je v svojem delovanju Prosvetno društvo, ki ima tudi lepo knjižnico. Posebno mladina jo marljivo obiskuje. Knjižnica je pa še vendar zelo pomankljiva. Če ima kdo kako knjigo v ožji domovini odveč, naj jo pošlje knjižnici Prosvetnega društva v Paračin. Mladini in ostalemu našemu življu bo pripravil veliko veselje! Mladina se precej zanima tudi za tamburaški zbor. Prav dobro že zaigrajo. Tudi za petje kaže naša mladina mnogo smisla. Lepo kulturno delo vrše tudi sestre, ki so okoli sebe zbrale skoraj vso našo mladino. Društveno življenje je bilo

Mogočna zdravilna moč narave
se še posebno izraža v naravnih
ROGAŠKI SLATINI

Marijino vnebovzetje

Naša zemlja je v tem času prepolna bujne rasti in zorenja. Človek napenja svojo telesnost, kajti dan zahteva svoje žrtve, ki so blagoslovljene s kapljami potu. Pesem o delu zaudarja v najmočnejših glasovih preko utrjene grude, njen zanos ne jenja z večernim zatonom in tudi ne prične z jutranjo zoro, marveč z neumirjenim zagonom epaja dan z dnevom. Pa mine teden, človek ustavi svoj vrvež in pomisli: spravi sem žito, dobro je obrodilo, hvala Bogu! In potem utihne tista pesem, dan je posvečen Stvarniku tega velikega bogastva, tako sloji zapisano v starih bukvah.

Pa še en dan je dala sveta Cerkev kakor za oddih v tem času. Človek naj se spomni, da za delom pride plačilo od zgoraj. Mati Prvorojenca vsega stvarstva, ki je iz nje sprejel vase telesno podobo, prejema plačilo za svoje delo in z radostnim smehom gre v nebo. V naše duše naj se vseli danes avto hrepenenje, sveto domotožje po rajski domovini, po lepi deželi, kjer ni smrti ne solza, kjer raste vse dobro in vse lepo in kjer nikoli ni ne usahne, kot na naši zemlji, kjer vse usihne in odмира.

Stopimo v duhu za hip skozi glasni šumot beneških ulic v poslopje veličastne Akademije in poiščimo znamenito oltarno sliko Marijinega vnebovzeta. To je tista Tizianova Assunta iz 16. stoletja. Stoji nemirna gruča apostolov in hrope, nečje sili kvišku za Madono, ki se je dvignila v mirnem poletu in avobodnem vzgonu nad zemljo. Nad njo se začenja nov svet, breztelesnost, privid daljnega, neumrljivega; kori angelov so le odmev, so le rahel dih v svojem zarisu, vse se porazgublja v luči neizmernosti. Spodaj še sama telesnost, v sredini kot nekak prehod iz telesne gmote v breztelesno duševnost, kjer se nič več

Zgodi se, da se namesto sončka zjutraj pokaže kisló deževno vreme. Takrat je v koči dela dovolj. Deklice prebirajo pravljice, igrajo igrice, dečki modrujejo na kaki slamnati in igrajo ping-pong.

Popoldne po dobrem kosilu moramo malo počiti in skrbeti, da se odebujemo. Saj so nas zato poslali na kolonijo. Počivamo do 3, potem pa vprašanje: »Kam pa gremo danes na sprehod?« *Na izletu smo že bili na Golici — v Nemčiji smo stali z eno nogo! Hoteli smo vzeti nekaj belih ovčk s seboj v dolino, a so predrage za nas rudarčke. Kaj, ko bi šli na Črni vrh? Gugalnice vabijo, ravni travniki, saj žoga že poskakuje od veselja, mi pa še bolj! Seveda se priporočimo ge, kuharici za dobro večerjo! Mogoče bodo hrenovke, kakao — kako že diši!*

Tako veseli odrinemo. 56 nas je, a razumemo se dobro. Bolj veselih ljudi pač menda ni, kot smo mi, mladi rudarčki. Pojemo v božji dan, nabiramo borovnice in jagode, žogamo se, a kaj, ko se dan nagiba h koncu.

Nazaj moramo, v naš domek. Povečerjamo, umijemo si noge in trudni, z molitvijo na ustnicah počasi zaspimo. Trudne očke se zapirajo, misel še enkrat pohiti v Trbovlje, Zagorje in Hrastnik, k mami, atu, bratu in sestrici. Kmalu se vidimo! — Lepi časi minevajo hitro.

To je naše življenje in taki smo mi. Mogoče se ta mesec še kaj vidimo, a takrat bodo drugi zastopali revirje. Pa drugo leto na svidenje!

M. P.

močno živahno v zimskem času. Skoraj vsako nedeljo je bilo skioptično predavanje. S prostovoljnimi prispevki in malenkostno vstopnino so Paračinski Slovenci nabrali toliko, da so si lahko naročili pri šolskih sestrah v Ljubljani lepo zastavo za Marijin vrtec. In kako ponosni so otroci nanjo! Kakor otrok na zastavi, so tudi paračinski slovenski otroci posvetili svoja srca Mariji, svoji materi in zaščitnici. Blagoslovljena je bila na praznik sv. Trojice! Ob tej priliki je bila tudi lepa procesija.

Skupina otrok je letošnje počitnice preživela tudi v Sloveniji. Dečki so letovali na Rakovniku, deklice pa v Škofji Loki. Te dni so se vrnili v Paračin. Vsi navdušeni. Večina jih je bila sploh prvič v Sloveniji. Pravijo, da bodo prihodnje leto zopet šli. Zato, ker je bilo letos lepo in ker bi se v Sloveniji radi še kaj naučili!

Abiturienti kranjske gimnazije iz leta 1902

so se sestali v torek, 9. avgusta, v Ptuj. Po ogledu ptujskih zanimivosti so prebili ta dan v najlepšem razpoloženju pri soščetu Jos. Cenčiču. Razen imenovanega so se udeležili sestanka: Gogala

Ivan, župnik v Stari Oselci; Grošelj Alojzij, žel. uradnik v Ljubljani; Kmet Mirko, prof. v Kranju; dr. Lešček Avgust, sodnik na Vrhniki; dr. Leonard Adolf, sodnik v pok. v Mariboru; Pavlin Jernej, prof. v St. Vidu nad Ljubljano; Pogačar Ivan, župnik v Doboveu; Svetina Lovro, šef pers. odseka gen. žel. rav. v Belgradu; dr. Smajdek Josip, prof. v Ljubljani. — 12 tovarišev je že umrlo, 13 pa je bilo odsotnih.

ne godi, kjer ne nastaja in mineva, kjer marveč vse samo je. Spodaj nemir, senca, temačnost, zgoraj mir, svetloba, luč večnosti brez madeža. Tam je tisto, kar oko ni videlo, uho ne slišalo in v srce še ne prišlo... Tam je Marijin dom, tam je tudi za njene otroke pripravljen prostor. Marija, k tebi...

Mati je šla v nebeško radost, da bi s svojim otrokom pripravila dom, kjer bi uživali večno srečo. In deležni je bomo, če bomo hodili za božjim vzorom, če bomo gojili v sebi hrepenenje, kot ga je imela Marija, hrepenenje po božji bližini. Ker je bila brezmadežna, vsa čista in sveta, kot je bil njen Sin, ga je dosegla. Zaradi te časti jo je Sveti Duh obdaroval z izrednimi darovi, da se ji po stopnji posvečujoče milosti tej »posodi vse svetosti« *še ni približalo nobeno ustvarjeno bitje.*

In naše hrepenenje v tem času? Kdaj tako iskreno hrepenimo po božji bližini, po nadsvetnem, po večnem, neumrljivem? Navezanost na dom, premoženje, bogastvo nam krati hrepenenje po večnem blaženstvu in mi smo daleč od uboge božje Matere, dekice Gospodove. Delo naših dni bo dajalo blagoslov, če si ga bomo izprosil od zgoraj. Naj nam današnji praznik utrdi te misli, da jih bomo znali uresničiti iz dneva v dan.

— Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomankanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefovo« *grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Josefove« *grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku.**
Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Narodni tabor v Ljutomeru

Letos mine 70 let, ko so se Slovenci prvič zbrali v metropoli Slovenskih gor in Ljutomeru dne 9. avgusta 1868 na prvem slovenskem taboru, kjer so soglasno zahtevali svoje narodne pravice.

V proslavo te obletnice bo v nedeljo, dne 28. avgusta t. l. v Ljutomeru narodni tabor pod pokroviteljstvom našega voditelja dr. Antona Korošca, notranjega ministra. — Vse narodno zavedne organizacije morajo posvetiti vse sile in moči, da ta tabor čim bolj uspe. — Spored tabora je sledeč: v soboto zvečer ob osmih zgora kresovi na gričkih Slovenskih gor in na sosednjih krajih. Istočasno bo v dvorani Katoliškega doma slavnostna akademija s peštrim sporedom (govori dr. Ciril Žebot). — V nedeljo, dne 28. avgusta ob petih zjutraj budnica. Do osmih prihod posameznih skupin na zbirališča. Na glavni trg gredo le udele-

ženci v organiziranih skupinah. Ob pol devetih obhod po mestu na glavni trg, ob pol 10 na glavnem trgu cerkveni govor (vseuč. prof. prelat dr. Matija Slavič). Po govoru sv. maša. Med sv. mašo je ljudsko petje s spremljanjem mestne ljutomerske godbe. Takoj po sv. maši sledi zborovanje na glavnem trgu. — Govorijo: dr. Anton Korošec, notr. min., dr. Miha Krek, min. brez listnice, dr. Josip Hohnjec, bogoslovni profesor, Štuhec Alojzij, banski svetnik. — Ob dveh bodo v farni cerkvi večernice. Po večernicah bo veliki mladinski nastop naših slovenskih fantov in deklet na telovadšču Katoliškega doma. Vstop na telovadišče je dovoljen le tistim, ki imajo pripet taborski znak (2 din), stojšče: 4, 10 in 20 din pa sedeži. Po nastopu sledi narodni običaji in razne igre.

Župnik Podbevšek 60 letnik

Jutri bo poteklo 60 let od tistega 15. avg. 1878., ko je naš g. župnik Jernej Podbevšek, župnik v Škofji Loki, zagledal luč sveta v hriboviti, pa prijazni in sončni Vranji peči nad Kamnikom. Tam je na majhnem očetovem posestvu raste, pasel kravo, hodil h krščanskemu nauku in odgovarjal na vsako vprašanje, na katerega drugi niso znali.

Po božji volji, ki ga je klicala za pastirja duš, je na prigovarjanje župnika Kreka z 11 leti prišel k oo. frančiškonom v Kamnik, kjer je obiskoval ljudsko šolo. Nato je postal gojenec Alojzijevega, študiral gimnazijo z odličnimi uspehi in l. 1900 maturiral. V bogoslovju je imel za profesorja in še bolj za prijatelja našega Janeza Ev. Kreka. Neumornega, požrtvovalnega dela za narod se je pri njem učil.

24. jul. 1904 so imeli na Vranji peči novo mašo in potem je bilo treba novomašniku iti na delo. »Vedno sem si želel na kmete, pa zmeraj drugače pridee, pravi sam. Tedaj je imel pri nastavljanju kaplanov vplivno besedo dr. Krek. On je vedel, za kam bo kdo, in je nasvetoval za našega g. župnika veliko, težko faro — Zagorje. Tam je s svojo podjetnostjo zgradil dom in osnoval hranilnico. Po štirih letih se je selil v Cerkljico, od tu čez 4 leta v Ljubljano k Sv. Petru. Tudi tu je ostal 4 leta: »toliko je kar dovolj za kaplana«. Povsod so ga ohranili v najlepšem spominu.

Po 12 letih pa se kaplan že upravičeno poteguje za faro. Našemu župniku so tedaj namenili Dolenjske Benetke — Kostanjevico. Tam se je na vseh poljih našega javnega dela trudil 12 let, pred 10 leti pa se je selil v Škofjo Loko. Odveč bi bilo popisovati njegovo tukajšnje delo. Farno cerkev sv. Jakoba, ki že ni bila več dostojna za mesto, je prenovil, da je lepa, primerna hiša božja. Fara kakor je Loka, daje vedno dovolj dela in še več skrbi. Naš župnik dela tiho, brez hrupa, naj bo na cerkvenem in verskem, prosvetnem, gospodarskem polju ali za blagor občine, katere odbornik je. Dela z neko ljubeznijo, ki vse upa, vse prenaša, vse odpusti. Prenesti, odpustiti je pač treba marsikaj.

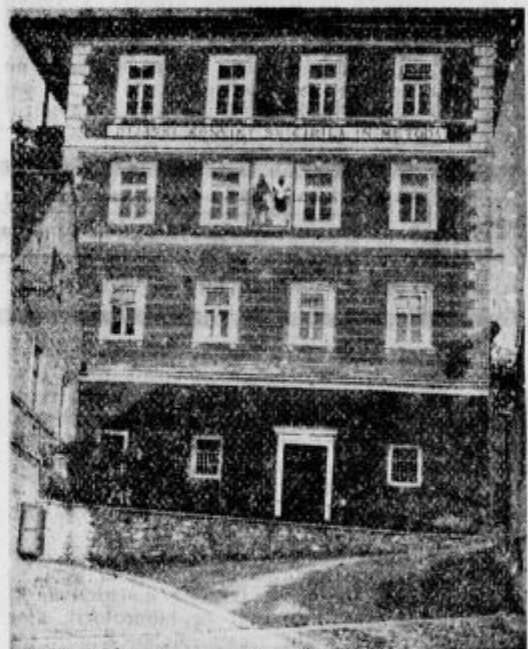
Jutri obhaja — telesno in duševno čil in svež — svojo 60-letnico. Čestitamo mu k njegovemu dosedanjemu delu in želimo blagoslova božjega še za mnoga leta: Bog ga živi in ohrani!

Dijaški konvikt sv. Cirila in Metoda v Celju

V drugi polovici 16. stoletja se je razširil po slovenskih mestih in trgih protestantizem, katerega so se oklenili predvsem plemiči in meščani, dočim je kmečko ljudstvo ostalo zvesto katoliški Cerkvi. Nadvojvoda Ferdinand se je uprl nadaljnjemu prodiranju protestantizma ter poklical v ta namen jezuite in kapucine, da so utrjevali kmečko ljudstvo v katoliški veri. Tretji kapucinski samostan so začeli graditi v Sloveniji kapucini v Celju v začetku 17. stoletja. Zidanje je trajalo

več let, l. 1615. je ljubljanski škof Tomaž Hren posvetil cerkev na čast sv. Ceciliji. 323 let že delujejo celjski kapucini za čast božjo, hite na pomoč na deželo, podpirajo številne reveže, ki se dan za dnem zatekajo na porto, ljubka cerkev pa je ob vsaki pobožnosti polna vernikov, ki zelo radi prihajajo v to cerkev, kjer najdejo obilo tolažbe. Letos je predstojništvo kapuinskega samostana napeljalo v cerkev centra.no kurjavo, kar seveda, posebno ob mrzlih zimskih mesecih, vabi v cerkev posebno mnogo ljudi.

Ne moremo v kratkih vrsticah opisati vse požrtvovalno delo celjskih kapucinov v duhovnem in socialnem oziru, danes bomo napisali samo o njihovi skrbi za mladino, ki jo tako lepo vzgajajo. Pred tremi leti so kapucini v Celju

odprli zraven svojega samostana interni dijaški konvikt, kjer dobivajo dijaki za majhno mesečno plačilo stanovanje in hrano. V ta konvikt pa so sprejemajo samo dijaki, ki se posvete redovniškemu poklicu. Dijaki v tem konviktu so v šoli zelo dobro napredovali, saj je dobilo tri četrtine dijaštva odlično in prav dobro oceno v šolskem spričevalu. Več staršev je izrazilo željo, naj bi kapucini odprli še drugi konvikt, v katerega bi sprejemali dijake brez ozira na njihov bodoči poklic. Tej želji staršev so kapucini letos ustreli. Na južnovzhodni strani samostana, tik ob kapucinskem vrtu so dobili dvonadstropno hišo s krasnimi sobami, ki so obrnjene proti jutranjemu soncu. K hiši spada velik del Miklavževega hriba, kjer se bodo dijaki pod nadzorstvom nemoteno lahko učili, se igrali in odpočili v svežem zraku, ter uživali krasen razgled na stari celjski grad, hrib Sv. Jožefa, celjsko mesto in na dajno celjsko okolico. Že letošnjo jesen bodo na celjski gimnaziji tudi klasične paralelke. Tako bodo celjski gimnazijci imeli na izbiro klasično in realno izobrazbo ter zunanji dijaški konvikt sv. Cirila in Metoda, ki je za Celje prav gotovo velikega pomena.

Na novem dirkališču v St. Jerneju trenirajo za dirke.

Ljubljanske vesti

Redni »Slovenec« izide zaradi praznika v sredo jutraj. V torek jutraj izide »Poned.« Slovenec, ob 11 dop. pa »Slovenski domc«.

Uprava »Slovenec«

I Predsednik poljske republike skozi Ljubljano. V noči od petka na soboto se je točno o polnoči vrátil skozi Ljubljano z brzovlakom predsednik poljske republike g. Moscicki, ki je bil tri tedne na oddihu v Lovrani pri Opatiji. Predsednik g. Moscicki je odpotoval iz Lovrane čez St. Peter. V Ljubljani ni izstopil, temveč je takoj nadaljeval svoje potovanje proti Dunaju in dalje proti svoji domovini.

I Krizanska moška in mladeniška Marijina družba proslavi praznik Marijinega vnebovzetja jutri, dne 15. avgusta s slovesnim družbenim opravilom v križanski cerkvi. Zjutraj ob šestih sv. maša s skupnim obhajilom, zvečer ob šestih pa slovesen shod s darovanjem za namene družbe. Prosimi polnoštevilne udeležbe.

I Zlatis za Ljubljance je romanje na grob sv. Heme v Krko na Koroško zelo ugodno, ker ne potrebuje dovoljenja sreskega načelnika. Zadnji čas za prijave: do ponedeljka. Sprejema jih Sal. zavod Rakovnik.

V novi točilnici hotela Štrukel

točim pilsko pivo Prazdroj, specialno temno Tomislav pivo 18% in zagrebško ožujsko pivo. Rdeče vino iz Gadove peči, belo vino iz Ljutomerskih gor. — Se priporočam

I. CERNE.

I Razsodišče natefaja za najboljšo fotografijo Ljubljane, ki ga je razpisal turistični odbor mesta Ljubljane, je pri svoji seji v petek in v soboto 12. in 13. t. m. prisodilo naslednje nagrade: 1. nagrado za fotografijo »Nunsa cerkev« Janku Brancu, 2. nagrado za fotografijo »Sv. Peter« Oskarju Kocjančiču, 3. nagrado dr. Frelihu Ivu za fotografijo »Robbov vodnjak«, 4. nagrado Antetu Korniču za fotografijo »Robbova sv. Ana« z velikega oltarja uršulinske cerkve, 5. nagrado Brancu Janku za fotografijo »Stadion«, 6. nagrado Antetu Korniču za fotografijo iz serije »Plečnik rojstnemu mestu«: »Tri dobe ljubljanske umetnosti: Valvasor — kič — Plečnik«, 7. nagrado Oskarju Kocjančiču za fotografijo »Na gradcu«, 8. nagrado dr. Ivu Frelihu za fotografijo »Zmajski most«. — Sklepi razsodišča, ki so bili v njem gg. dr. France Stele kot predsednik, dr. Milan Dular, Peter Kocjančič in Lojze Pengal kot zastopnika Fotokluba Ljubljana in Janko Škerlep kot zastopnik turističnega odbora, so bili soglasni. Natečaj, ki se ga je udeležilo 22 amaterjev in poklicnih fotografov z okrog 350 posnetki, je prinesel mnogo raznovrstnega in odličnega gradiva z veliko umetnostno vrednostjo, ki bo sijajno izpolnilo tudi propagandni namen. Delo fotografskih umetnikov za koristi našega mesta naj pa s tem še ne bo zaključeno ter naj smatrajo sedanji natečaj samo za spodbudo k še marljivšemu fotografiranju lepote in zanimivosti Ljubljane.

KINO UNION

Tel. 22-21

Danes in jutri ob 17., 19. in 21. uri

Danielle Darrieux v moški vlogi! Srčkana francoska igralka Vas bo zadržala kot v nepozabnem filmu »ZLORABA ZAUPANJA«

Muhasta nevesta

Ta film si brezpogojno ogledajte danes ali jutri!

I 75 letni življenjski jubilej obhaja danes v svojem ožjem družinskem krogu gospa Roza Bahovčeva, vdova ljubljanskega meščana, trgovca in posestnika, mati učitelje na gospodinjski šoli »Mladice« Tončke, poročene s profesorjem dr. Rudolfom Kolaričem. Verni, zgledni ženi in materi iskreno čestitamo!

I Kam gremo danes? Vsi na gasilsko tombolo v Zgornjo Šiško. Začetek ob 2.

I Laboratorij tržnega nadzorstva. V nekdanji Mahrovci, sedaj mestni hiši na Krekovem trgu, so urejeni prostori mesnega tržnega nadzorstva, ki je nekaj sob adaptiral tudi za laboratorij, kjer preizkušajo razna živila, zlasti mleko. Zadnji čas je laboratorij napravil več preiskav mleka, ki so splošno ugotovile, da prihaja na trg dobro in zdravo mleko. Le pri nekaterih mlekaricah so ugotovili nekatere nedostatke.

I Ambulatorij in posvetovalnica v zavodu za zaščito dece (Detji dom kraljice Marije) zaradi enaženja prostorov od 16. do vključno 20. t. m. ne posluje.

Dr. Kramarič

šef-zdravnik, Slajmarjev dom,

ne ordinira od 16. VIII. do 16. IX.

V odsotnosti ga nadomestuje g. primarij dr. Guzelj.

Primarij dr. Milan Ž. Červinka

ravnatelj ban. ženske bolnice v Novem mestu ne ordinira od 16. avgusta do konca oktobra

Zdravnik v Medvodah

dr. Cirman Miroslav

zopet redno ordinira

Zobozdravnik

dr. Josip Tavčar

ne ordinira od 19. avgusta do 11. septembra.

Dr. Merčun

od 14.—1. septembra ne ordinira

Primarij dr. I. Demšar

zopet redno ordinira

(kožne in spolne bolezni)

Zobozdravnik

dr. Ante Logar

zopet redno ordinira

Dr. Stanko Žvokelj

specijalist za živčne bolezni

zopet redno ordinira.

Zobni zdravnik

dr. Puhar

Gregorčičeva 32, tel. 20-70, zopet redno ordinira.

I Umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu. Le še dva dni imamo priliko, da si ogledamo to obsežno in za današnje umetniške težnje res nazorno razstavo. Z enkratnim obiskom človek ne more docela zajeti vsega ogromnega truda in ljubezni, ki ga vsak umetnik žrtvuje za umetnino. Sele večkratni obisk nam ustvari točnejše razglede in prav iz tega namena so bile izdane permanentne legitimacije po 10 din, s pravico do polovične vožnje in kar je posebnost zase, s pravico do zvečanja 10 slik.

I Nastop dveh slovečih umetnikov v Ljubljani. Dne 18. t. m. prireditelj ob pol 9 zvečer v franciškanski dvorani svoj koncert sloveča umetnika, in sicer mezo sopranista Tamara Velbicka in baritonist Jakob Petrov. Na programu bodo skladbe Borodina, Musorgskega, Rahmaninova, Rimskega Korzakovega, Leoncavalla, Bizeta, Saint Saens, Hatza in dr. Oba sloveča umetnika sta gostovala že v drugih mestih naše države ter sta izrabila to priliko, da nastopita tudi v Ljubljani. Na ta redki umetniški užitek opozarjamo naše glasbo ljubče občinstvo.

Kino Sloga Telef. 27-30

Samo še danes ob 15. in 17. uri velenapet cowboyski film

ZAKON PRERIJE

I Nov reševalni avto v Ljubljani. V petek popoldne so nekateri ljubljanski časniki mogli sami preizkusiti novi reševalni avto, ki ga je dobavila mestna reševalna postaja. Kakor smo poročali, je ta novi reševalni avto veljal 133.500 din in ga je dobavila tvrdka »International«, ki jo zastopa v Ljubljani inž. O. Žužek. Poizkusne vožnje sta se poleg časnika udeležila tudi mestni gasilski poveljnik g. Ivan Furlan in inž. Žužek. Pot je vodila iz Ljubljane pod Smarno goro do Skaručne, nato pa čez Ježico v Ljubljano. Avto se je izvrstno izkazal. Ima 78 konjskih sil ter more voziti s hitrostjo do 100 km na uro. Opremljen je na najbolj moderen način ter je vse na vzmeteh. V avtu je posebna omara z rezervnim koleksom, najbolj potrebna lekarna ter Pull-motor, potreben za dihanje. Nosišnico in zelo praktičen tir za nosilnico je po načrtih g. Furlana napravil g. mehanik Kavčič z Viča. Mestna reševalna postaja ima sedaj tri reševalne avtomobile za reševanje v nesrečah in boleznih ter 1 avto za vožnje v primerih nalezljive bolezni.

I Zobozdravnik dr. Egon Bassin do 29. t. m. ne ordinira.

I V ljubljani umrli od 6. do 12. avgusta 1938: Spilar Jernej, 64 let, trgovec, Hrenova 24; Kopriva Marija, 65 let, vdova uradnika TPD, Mišičeva 23; Pavlin Barbara, 77 let, vdova višjega sodn. oficila, Gosposka 3; Vidmar Janez, 23 let, mehanik, Zg. Šiška 163; Jeram Franc, 76 let, vratar v p. Vidovdanskega 9; Perkon Marija, 61 let, žena obratovnice, Vič 74. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Golob Vera, 7 mesecev, hči orožniškega narednika, St. Vid 53 pri Stični; Lobe Angela, 3 leta, hči hišarja, Kuželovec 17, občina Zagradec; Stesl Janez, 31 let, zidar, Kramarovi

Kolodvorska 8.

I Trg pred Marijinim prajnikom. Ker sta dva praznika, nedelja in Veliki Smaren, je bil trg večerj izredno bogato založen z vsemi dobrinami in potrebščinami. Tako že kmalu ni bil zaseden, zadnji kotiček je bil izrabljen. Zasedenih je bilo nad 2500 tržnih klopi. Obilo je bilo gozdnih sadcev. Rdeče jagode so bile 6 din 1 l, maline 8, borovnice 3 din. Sadja je bilo obilo. Trg je bil naravnost zabasan z melonami, ali kakor jim pravijo Srbi, »lubenicami«. Melon je bilo na trgu do 30.000 kg. Srbski kmet iz Smedereva jih je prodajal nižje od perutinarskega odseka, poleg njega pa neki ljubljanski grosist, ki je imel v petek popoldne konflikt s tržnim nadzorstvom, ki se je pozneje na gotov način uravnal, da mu je bil prostor tako odkazan, kakor je bilo prvotno določeno. Lubenice so prodajali po 1.50 din kg. Tudi ostali branjenci so bili z melonami dobro založeni.

I Strela pri mestnem kopališču. V sredo jutraj je bil silen nali, med katerim je močno grmelo in treskalo. Strela je udarila tudi v drog električne napeljave, ki vodi čez Ljubljano na lžansko cesto pri mestnem kopališču. Drog je ves dan počasi gorel in so ogenj opazili prav pozno. Druge škode strela ni napravila.

I Živahno življenje na Ljubljani. Mnogi se za te dni pripravljajo na razne izlete, fante in drugi, ki jim usoda ni naklonjena, da bi svoj dopust izkoristili kje zunaj po hribih ali ob morju, pa so si ustvarili lepo riviero ob Ljubljani. Da počiva razpoloženje na Ljubljani, so nekateri zasnovali načrt, kako naj bi na Ljubljano povabili bajnega povodnega moža, ki je odpeljal Urško v svoj povodni grad. V nedeljo proti večeru baje bo na Ljubljani veliko veselje, ki se ga udeležijo zlasti Trnovčani in Barjani, mnogi plavalci, športniki in lastniki čolnov. Le da bi bilo nebo milostno, pa bo vse v redu. Diven bo pogled na veliko svatbo povodnega moža.

I Obleke kemično čisti parno lika: Šimene, Kolodvorska 8.

I Trg pred Marijinim prajnikom. Ker sta dva praznika, nedelja in Veliki Smaren, je bil trg večerj izredno bogato založen z vsemi dobrinami in potrebščinami. Tako že kmalu ni bil zaseden, zadnji kotiček je bil izrabljen. Zasedenih je bilo nad 2500 tržnih klopi. Obilo je bilo gozdnih sadcev. Rdeče jagode so bile 6 din 1 l, maline 8, borovnice 3 din. Sadja je bilo obilo. Trg je bil naravnost zabasan z melonami, ali kakor jim pravijo Srbi, »lubenicami«. Melon je bilo na trgu do 30.000 kg. Srbski kmet iz Smedereva jih je prodajal nižje od perutinarskega odseka, poleg njega pa neki ljubljanski grosist, ki je imel v petek popoldne konflikt s tržnim nadzorstvom, ki se je pozneje na gotov način uravnal, da mu je bil prostor tako odkazan, kakor je bilo prvotno določeno. Lubenice so prodajali po 1.50 din kg. Tudi ostali branjenci so bili z melonami dobro založeni.

I Strela pri mestnem kopališču. V sredo jutraj je bil silen nali, med katerim je močno grmelo in treskalo. Strela je udarila tudi v drog električne napeljave, ki vodi čez Ljubljano na lžansko cesto pri mestnem kopališču. Drog je ves dan počasi gorel in so ogenj opazili prav pozno. Druge škode strela ni napravila.

I Živahno življenje na Ljubljani. Mnogi se za te dni pripravljajo na razne izlete, fante in drugi, ki jim usoda ni naklonjena, da bi svoj dopust izkoristili kje zunaj po hribih ali ob morju, pa so si ustvarili lepo riviero ob Ljubljani. Da počiva razpoloženje na Ljubljani, so nekateri zasnovali načrt, kako naj bi na Ljubljano povabili bajnega povodnega moža, ki je odpeljal Urško v svoj povodni grad. V nedeljo proti večeru baje bo na Ljubljani veliko veselje, ki se ga udeležijo zlasti Trnovčani in Barjani, mnogi plavalci, športniki in lastniki čolnov. Le da bi bilo nebo milostno, pa bo vse v redu. Diven bo pogled na veliko svatbo povodnega moža.

Prireditve in zabave

Sneberje-Zadobrova. Dramatični odsek »Pevskega društva« uprizori danes teden 21. t. m. ob 4 popoldne veliko ljudsko igrano na prostem »Naša kri«. V primeru slabega vremena se vrši ob istem času v Pevskem domu.

Cerkvena glasba

Cerkve sv. Jožeta. Jutri na praznik Marijinega vnebovzetja bo ob 8 slovesna sv. maša. Izvaja se: Instrumentalna Misa in hon. B. M. V. z. J. Gruber. Graduale: Propter veritatem, z. P. Griesbacher. Offert. Assumpta est Maria, z. J. Kristinus. Po maši: Danes odprto je sveto nebo, St. Premrl.

Lekarne

Nočno službo imajo: v nedeljo: dr. Piccoli, Tyrševa 6; mr. Hočevar, Celovška 62 in mr. Gar-tus, Moste; v ponedeljek: dr. Kmet, Tyrševa 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova 7.

Dekliški dan na Betnavi dne 15. avgusta

Naš praznik vstaja pred nami v vsej svoji pričakovani lepoti!

V nedeljo, 14. avgusta ob pol 8 zvečer začnemo praznovati.

S slavnostno akademijo: Povsod Boga po Mariji in z našo deklško procesijo dajmo izraza svoji otroški in globoki ljubezni do Marije! Ob pol 7 zjutraj bo v ponedeljek sprejem prevzvišene. Ob 7 opravi prevzvišeni sv. mašo in sv. obhajilo za nas, da bomo tako dobro začele svoj dan! — Nato zajtrk.

Ob 9: Stanovska zborovanja: za kmečka dekleta, delavke, inteligentke in nameštke. — Nato obed.

Ob 2 popoldne nas razveselijo posamezne župnijske skupine s svojimi predavanji. Ob 3: deklški sestanek pri »Maric« — prizori. Ob 4: sklepni govor: Slovensko katoliško dekle slovenskemu narodu. — Nato večernice z govorom: Naša zastava naš znak. Ob 5 se združimo z novimi in trdnimi sklepi za svoje deklško življenje v tem letu.

Dekleta, pridite — lep dan obeta biti to za Vas — lep in bogat!

Danes ob 19. in 21. uri ter jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri:

JAN KIEPURA v velikem glasbenem filmu

POD SREČNO ZVEZDO

Maribor

m Mariborsko dekle — še posebno si vabljen Ti na Dekliški dan! Pridi med svoje sestre na Betnavo, da skupno praznujemo i nse navdušimo za to, kar mlado dekle osrečuje! Pričajti si spored! — Videla boš, ad je vredno priti! — Knjižico in znak dobiš na Betnavi.

m Na razstavi Mariborskega tedna vzbujajo občo pozornost razstavljeno pohištvo znane tvrdke Klančnik Ivan.

Izdelovalnica perila

Ivan Babič

Gosposka ul. 24 - telef. 25-78

priporoča svoje cenene in dobre izdelke moškega perila.

m Tekmovanje jadralnih letal. Že nekaj dni opazujejo Mariborčani in prebivalci v okolici mesta močno lahokrile ptiče, ki veličastno jadrajo po zraku. Maribor je namreč sedaj pozorišče zanimivih jadralnih vsedržavnih tekem, ki se vršijo prvič v naši državi. Tekmovanje se udeležujejo s svojimi letali: Akademski jadralni klub iz Belgrade, jadralna skupina državnih uradnikov iz Vrša, jadralna grupa IX. iz Belgrade, v kateri tekmuje znani državni prvak Stanjlovič, dalje Jadralna skupina iz Ljubljane z državnim rekorderjem Raznožnikom ter jadralna skupina mariborskega aerokluba, v kateri tekmujejo Umek in Škofič. Tekmovanja se vršijo že od torka, vendar so imeli tekmovalci šele v petek prvi ugodni dan, katerega so tudi dobro izrabili. Vsa jadralna letala so bila neprestano v zraku ter so bili doseženi zelo lepi uspehi — tako polet v daljavo 29 km, ko je letalo pristalo v bližini Ptujja ter polet, ki je trajal poldrugo uro. Poleg teh poletov se bodo vršila še tekmovanja v poletu s pristankom na določeni mestni. Jadralna letala zavleče v zrak motorno letalo, dokler ne dobi jadralca v primerni višini priključek na termiko, nakar se odgne od motornega letala ter začne sam jadrali. Če bo vreme količnik ugodno, je pričakovati lepih uspehov ter morda tudi novih državnih rekordov, ko se bodo jadralci bolje seznanili z vetrovi, ki prihajajo iz Dravske doline. Za zmagovalce so določena lepa darila, med njimi tudi prehodno darilo Mariborskega tedna. Tekmovanja se bodo predvidoma končala v ponedeljek ali torek.

21. avgusta popoldne igra na prostem v Framu

»VODA«

m Poročila sta se dipl. aranžer g. Oton Ferencak in zlatarka gđ. Ivanka Herzog. Novoporočencema naše iskrene čestitke!

m Vpisovanje v obrtno nadaljevalno šolo v Mariboru. Ker se kljub opozorilom ni do sedaj vpisala niti ena desetica vajencev in vajenk, izjavlja šolska oblast vnovič, da se bodo vpisi na vsak način zaključili dne 21. t. m. Proti delodajalcem, ki do tega dne svojih vajencev in vajenk ne bodo vpisali, bo šolska uprava postopala po zadevnih zakonitih predpisih.

Vse tapetniške izdelke

preproge, zavese, odeje kupite najceneje pri »OBNOVA«, F. Novak, Maribor, Jurčičeva 6

m Krojaški krojni tečaj za žensko krojenje se vrši v Mariboru od 1. avgusta naprej ter ga vodi banovinski strokovni učitelj g. Knafelj. Tečaj obiskuje 52 udeležencev in udeleženk iz Maribora ter iz dravogradskega, celjskega, brežiškega, celjskega, laškega, ptujskega in šmarskega okraja. Tečaj bo trajal do srede septembra.

m Smrt kosl. V Počehovi 33 je umrla soproga pekovskega mojstra Marija Pečovnik, stara 69 let. Naj počiva v miru!

Moške obleke — največja izbira

I. PREAC, Maribor, Glavni trg 13.

m Denar mu je vzel, denarnico pa pustil. V Gosposki ulici je našel Josip Maršal prazno denarnico z nekimi potrdili ter jo izročil mimoidočemu orožniku, ki jo je potem zanesel na policijo. Bilo je v njej samo potrdilo, glaseče se na ime Simona Mayerja. Na podlagi tega potrdila se je ugotovilo, da je Mayer pozabil denarnico z večjo vsoto denarja na trgu na mizi neke prodajalke sadja. Ko je čez nekaj minut opazil izgubo, se je vrnil nazaj, pa ni našel ne ženske, ne denarnice.

m Krznarstvo P. Semko, Gosposka 37 vam nudi sedaj ceneje kožuho in krznarske izdelke.

m Strela užiga in ubija. Strašna nevihta je divjala v noči na petek nad Pohorjem. V Frajhamu je udarila v gospodarsko poslopje posestnika Kovačnika ter jo zažgala, v Bojtni je zadela ista usoda posestnika Rafolta, kateremu je zgorelo gospodarsko poslopje zaradi udara strele, nekemu kmetu v sosesčini pa je treščilo v hlev ter mu ubilo kravo, poslopje pa se k areti ni vnelo.

m Kruh »Turist« od Feiertaga je poseben, ržen, zelo redilen ostane 8—10 dni svež. Najboljše hranilo za izletnike. Dobi se na Betnavski ulici 43. Glavnem trgu 14, v trgovini Skaza, v Ulici X. oktobra 5 in na Meljski cesti 65.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG Gajeva s ZAGREB Ilca 15

obvešča neobvezno, da so bili v V. razredu 36. kola Državne razredne loterije, izvršene 13. avgusta, izžrebani sledeči dobitki:

100.000 din št.	86.881,
80.000 din št.	52.143, 80.689,
50.000 din št.	44.474,
20.000 din št.	238,
35.000 din št.	31.008, 48.907, 66.210,
30.000 din št.	21.593, 69.096,
25.000 din št.	26.574, 97.818,
20.000 din št.	6.678, 9.928, 14.627,
15.000 din št.	11.929, 26.613, 34.402, 56.502, 66.184, 97.559,
12.000 din št.	2.986, 36.254, 41.626, 55.470, 71.365, 91.866, 98.178,
10.000 din št.	11.425, 31.962, 38.237, 47.608, 56.221, 65.048, 65.601, 69.629, 76.945, 89.350, 98.951, 99.498,
8.000 din št.	10.618, 17.601, 19.904, 26.774, 26.081, 31.967, 32.490, 57.855, 61.332, 65.123, 78.175, 80.761, 88.945, 88.996, 90.086, 92.120, 93.985, 95.736,
6.000 din št.	1.611, 2.853, 8.854, 14.581, 20.421, 21.072, 23.279, 25.695, 34.103, 38.887, 44.179, 52.371, 57.145, 59.320, 79.192, 80.773, 82.880, 89.964, 91.230, 93.949,
5.000 din št.	1.564, 1.929, 11.883, 15.395, 17.193, 22.113, 24.142, 32.498, 33.459, 34.928, 39.163, 42.367, 46.648, 52.403, 54.451, 58.132, 65.788, 78.892, 86.166, 86.258, 87.049, 88.229, 92.418,
3.000 din št.	998, 1.166, 2.063, 2.379, 4.504, 6.588, 30.913, 42.403, 45.141, 52.614, 54.415, 57.567, 59.535, 60.463, 61.109, 64.448, 68.379, 78.071, 86.267, 87.001, 97.397,

Poleg tega je bilo izžrebanih še 2500 dobitkov po 1000 din.

Naslednje žrebanje bo 16. avgusta.

Celje

c Polovična voznina za hmeljarje-obiralec je na prošnjo Hmeljarske zadruge tudi letos dovoljena in sicer za čas od 1. avgusta do 30. septembra. Vsak obiralec hmelja mora na svoji domači postaji kupiti celo karto in rumeno železniško legitimacijo K 13, ki stane 2 din. Ko na namembni postaji izstopi, ne sme oddati karte, temveč jo mora shraniti z rumeno legitimacijo vred, da se po končanem obiranju lahko brezplačno odpelje nazaj. Ko se obiralec vrača, mora tudi še imeti posebno objavo Hmeljarske zadruge, ki potrjuje, da je bil zares zaposlen pri obiranju hmelja. Potrebne objave Hmeljarske zadruge mora priskrbeti obiralec hmeljar, ki jih dobi brezplačno v zadrugi poslovalnici v Zalcu in pri uradništvu »Slovenkega hmeljarja« v Celju ter pri vseh podružnicah v posameznih občinah.

KINO UNION

Danes: »Alarm v Peking«. Jutri: »Na ledeni plošči«. Matineje: »Veseli banditi«.

c Državna rudarska šola v Celju sprejema prošnje novih kandidatov za sprejem do 16. t. m. Popravni izpiti in vpisovanje bo 12., 13. in 14. septembra, s 15. septembrom se začne redni pouk.

c Sarajevski nogometaši v Celju. Jutri v ponedeljek se bo odigrala na celjski Glaziji zanimiva nogometna tekma med lignim moštvo Slavije iz Sarajeva ter SK Celjem. Za ta izredni nogometni dogodek vlada v Celju in okolici veliko zanimanje. Tekma se bo pričela ob 16.30, ob 15 pa bo predtekma med mladima SK

Lepote Julijske krajine

Due prikupni in znameniti božji poti: Vitovlje in Mengore

Vitovlje. Vitovska božjepotna cerkev stoji na stožastem gričku, ki se dviga iz rebra Trnovske planote nad Sempasom in Osekom. Razgled po Vipavski dolini, proti Gorici in preko kraške planote je očarljiv. Majhno, sta-

Vitovlje.

roslavno Marijino svetišče sameva samo vrhu peščenega, rjavkastega hroma, le nizko, zaslonno župnišče in nekoliko večja, preprosta cerkevna hiša mu delata družbo. Od državne ceste, ki pelje po Vipavski dolini, rabiš sem gori prilično eno in pol ure. Ker je cerkva od starosti precej otemnela in ker se nekako stiska v kot lahkega polkroga, ki ga tu dela Trnovsko pobočje, moraš pazno pogledati proti Gori, da jo iztakneš v njenem nebeskem, skrivnostnem miru. Pol ure pod njo leži prijazna, gostoljubna vas Vitovlje. V pobočju pa je še več drugih naselij. Svetišče je podružnica župnije Osek. Župnik g. France Franke, ki je pred kratkim praznoval štiridesetletnico mašništva in pase tu že nad trideset let dobre in poredne ovčice, se mora večkrat vzpeti v dokaj strmo reber, da pri nebeski Materi opravi sv. daritev. Glavni vitovski praznik so pa binkošti. Takrat farna cerkev nima besede, in vsa duhovnija se dva dni zbira pri vitovski Mariji. Seveda pride tudi iz sosednjih župnij mnogo romarjev, ki se vesele lepega razgleda in si privoščijo kako kapljico dobrega vipavčka.

Mengore. Mengorska romarska cerkva je srce tolminskega predela naše dežele. Stoji na osrednjem grebenu pogorja Bučenica, ki se raztrga od Modreje do Volč in Kozaršč. Ob severnem delu vznožja je sotočje Soče z Idrajco, s katero se je nekoliko prej združila Bača, tedaj važna zemljepisna lega. Nič čudnega zato, če so se na Mengorah zbirali in spodbujali že tolminski puntarji, nič čudnega tudi, če je

v svetovni vojni okrog skromnega Marijinega svetišča bobnelo in gnelo, da je bilo jo! — Saj se Mengore postavljajo z Ježo na Kolo-vratu, za katerim je tekla avstrijska meja, in je njihov pogled obrnjen mimo tolminske ravnine proti Kobaridu, Mrzlemu vrhu in mogočnemu Krnu, kjer se je odigral precejšen del svetovnovojne pekle. Tudi sedaj so Mengore, ki so nekak ključ treh obmejnih dolin, važna postojanka.

Po vsem, kar smo rekli, ni potreba še posebej poudarjati, da je izredna lega navdušila naše pradede, da so na medgornem grebenu sezidali Mengore, privlačno, v lepoti božjega stvarstva in v krasoti naših tolminskih hribov sanjajoča Marijino svetišče. Bilo je majhno in skromno, kakor je bil skromen rod, ki je bil val tod. V svetovnem viharju je mnogo trpelo. Nebeška Mati je pretočila gotovo mnogo bridkih solza zaradi človeške slepote, ki je okrog njenega božjega zavetišča prelila toliko krvi. Po vojni se je lotil obnovitvenih del sedanji navdušeni in neuklonjivi volčanski župnik g. Lojze Kodermac, pod čigar oskrbo Mengore spadajo. Najprej je obnovil nekdanje svetišče, pred nekaj leti ga je pa prilično za enkrat velikost povečal. Prizidal je tudi prenočišča za romarje in tako omogočil, da se nekajkrat na leto zbere tam gori pri mengorski Mariji po nekaj sto romarjev, ponajveč iz vseh dolin in pobočij naših tolminskih hribov, katerim so Mengore — duhovno srce.

Mengore.

Belokranjski narodni tabor

360 let je minilo letos, odkar je bila do tal porušena in od Turkov požgana Metlika, najstarejše mesto v Beli Krajini. Leta 1578, so se nenadoma pojavili Turki pred metliškimi mestnim obzidjem in jo oblegali od 28. marca do 1. aprila. Poslali so v mesto poselance s pozivom, naj se vdajo. Ker so jim Metličani predajo odklonili, so začeli mesto obstreljevati. V kratkih spopadih je obležalo 2000 Turkov. Naposled je se mesto moral vdati. Strašno so gospodarili sovražniki po mestu. Župana so izveli iz mestne hiše in ga privežali na »prangere«, sramotni kamen, ga ustrčili s puščicami in tako njemu kot vsem občinskim svetnikom posekali glave. Njih trupla so zanesli v mestno dvorano, češ da naj zborujejo, če morejo, in delajo eklepe proti Turkom. Vse meščane so iztirili na trg, plenili po njih hišah, skrunili njih žene in hčere, naposled pa vse skupaj s starčki, ženami in otroci zaprli v farno cerkev in vse skupaj zažgali — okoli 800 ljudi. Okoli 300 fantov in 300 deklet pa so odpeljali s seboj v sužnost, za janičarje in naraščaj za svoje turške hareme. Ta žalostni prizor iz Metlike nosi na naslovnih straneh »Neue Zeitung von den Türken in Mölling« v lesorezu, pač dragocen slovstveni ostanek iz protestantske slovstvene dobe! Torej ob 360 letnici tega žalostnega dogodka se vrši na prav istih tleh, kjer so morili in pustošili Turki, na »Narodno-obrambni belokranjski mladinski tabor« dne 21. avgusta t. l., ki hoče izpričati kulturni nivo naroda ob Kolpi, zvestobo slovenski zemlji in zvestobo Jugoslaviji! Zato pridite vsi, ki ste doma med Kolpo in Gorjanci, in še vsi, ki vam bije slovensko erce, v Metliko, zgodovinsko mesto, v davnini središče metliške markel!

Za napredek konjskega športa

Maribor, 13. avgusta. Sinoči se je vršil pri Zamoreu občni zbor Kasaškega društva v Mariboru, ki ga je vodil Julije Novak kot najstarejši odbornik. Sporočil je, da sta odločila svoji mesti predsednik industrijalec Josip Rosenberg, ki je oboel, ter podpredsednik trgovec Franc König iz Celja. Občnemu zboru je prisostvoval tudi predsednik centralne kasaških društev Jugoslavije Warren pl. Lippit. Tajniško poročilo je podal dr. Josip Novak, blagajniško pa Dušan Novak. Obe poročili izkazujeta zadovoljivo delovanje in gospodarstvo v društvu. Iz športnega poročila povzemamo, da so se letos vršile v Mariboru dne 27. in 29. junija običajne konjske dirke, za katere je društvo dalo nagrade v višini 12.000 din. Za nagrade sta prispevali banovina 2000 din, mestna občina mariborska pa 4000 din, ostanek pa je društvo zbralo s svojimi sredstvi. Na dirkah je nastopilo 78 konj. Doseženi so bili zelo lepi športni rezultati. Sledile so volitve. Za predsednika je bil izvoljen znani mariborski konjerejec in najuspešnejši naš dirkač Franc Filipič, za I. podpredsednika dr. Adolf Obrat, za II. podpredsednika Josip Skaza, v odboru pa so: podpolkovnik Maslač, dr. Josip Novak, Dušan Kovač, Julije Novak, Friderik Golob, J. Golec, Hubert Lukman, Gustav Scherbaum, Franc König, Hinko Potrč, Karl Weitzl, Franc Milavec. Revizorji pa so: inž. Oskar Dražar, vojni veterinar Franc Tancer in Alojz Nekrep. — Zborovalci so izvolili Josipa Rosenberga zaradi njegovih zaslug za častnega predsednika, predsednika centralne kasaških društev Lippita pa za častnega člana. Članarina je ostala ista — letno 50 din. Sklenjeno je bilo tudi, da se vršijo dne 2. oktobra jesenske konjske dirke v Mariboru.

† Emil Hochreiter

Z Dunaja je dospel žalostna vest, da je tam 3. avgusta prav nenadoma umrl znani skladatelj Emil Hochreiter, upokojeni vladni svetnik. Rojen je bil 27. decembra 1871 v Debrečinu na Ogrskem. Mati mu je bila Slovenka. Studiral je v Novem mestu in na Dunaju. V državni službi je bil od 1899 do 1923, največ na Dunaju. Zelo mnogostransko in plodovito se je udeleževal tudi kot glasbenik. Od 1892 do 1899 je bil regens chori na jezuitskem zavodu v Kalksburgu pri Dunaju, od 1923 do 1937 glasbeni ravnatelj. Zložil je nebroj svetnih in cerkvenih skladb. Več jih je izšlo tudi v slovenskih glasbenih listih in izdajah. S pokojnim P. Hugolinom Sattnerjem ga je družilo izredno iskreno prijateljstvo. Njegove spomine na pokojnega P. H. Sattnerja, posnete iz Sattnerjevih pisem prinaša »Cerkveni glasbenik« od 1936 dalje. Hochreiter je bil kot skladatelj — mojster, velik in globoko čuteč umetnik. Kot človek je bil plemenit, blag, ljubezniv, odločen katoliški praktik. Zapušča soprogo, tri hčere in sina. Ena izmed hčera je violinska virtuoziinja, druga operna pevka (altistinja). Vsem njegovim preostalim iskreno sožalje, duši pokojnega skladatelja večni mir in pokoj ter časten spomin!

70 letnica Žumrove mame

Železniki, 13. avgusta.

Na praznik Marijinega Vnebovzetja praznuje god, obenem pa tudi svojo 70 letnico v krogu svoje družine ga. Marija Žumrov.

Pred 44 leti se je poročila z Matijem Žumrom iz Dolenje vasi. V Železnikih sta zgradila svoj dom, kjer sta imela kovačijo. V srečnem zakonu je s pred leti umrlim možem vzgojila sedem otrok, ki danes vsi zavzemajo odlična mesta. Najstarejši Srečko, strojni stavec v Jugoslov. tiskarni, je predsednik JSZ, inž. Lojze je ravnatelj na škofskih posestvih v Gornjem gradu, dr. inž. Matija je profesor na univerzi, najmlajši sin Niko pa z uspehom županuje v Železnikih; hči Ivanka je poročena v Laškem z ravnateljem g. Grafenauerjem, Mici pa z g. Megušarjem, postajenačelnikom v Kamniku.

Žumrova mama so vseskozi blaga, zgledna kraška žena, dobra in skrbna mati in iskrena svetovalka vsem, ki zahajajo k njej po nasvete. Posebno jih odlikuje vedno prijazno vedenje do vsakogar ter sočutno srce in darežljive roke do revežev. Prav posebno pa so gostoljubni domačim študentom.

Pred leti jih je počastil s svojim obiskom sam pokojni nadškof Jeglič in se dal z njimi tudi fotografirati.

Ko se bodo na praznik okrog slavljenke zbrali njeni otroci in številni vnuki, da ji čestitajo k tako lepemu jubileju, se bomo pridružili tudi mi z željo, naj jo Bog ohrani zdravo, srečno in zadovoljno do skrajnih mej človeškega življenja.

Mekinska cerkev prenovljena

Kamnik, 13. avgusta.

Med najlepše prostorne umetnine naše domovine spada mekinska cerkev, ki je v bistvu dobila današnjo obliko pred letom 1700, ko je Ziga Gallenberški sezidal mekinski samostan. Cerkev ima za poznavalce zgodovine in starinske umetnosti toliko zanimivih vrednot, da jo upravičeno vsak občuduje. Razkošen altar iz leta 1720. je mojstrsko delo v baročni slogu, posebno znamenit pa je kor, ki zavzema skoraj tretjino 26 m dolge cerkvene ladje. Kor ima leseno balustrado z lepimi svedrastimi pilastri, orgelske omare pa so izdelane v bogati baročni ornamentiki. Pod korom so nagrobni spomeniki mogočnih Gallenberžanov, v kapelici sv. Kolomana pa vzbujajo pozornost lepe freske iz 18. stoletja z grbi vseh 34 mekinskih opatinj.

Zob časa je v tej znameniti cerkvi grozil poškodovali marsikatero umetnino in lepo delo naše domače umetnosti, zato je hvalevredno, da so mekinski farani z zgledno požrtvovalnostjo stekli klicu svojega dušnega pastirja g. Viktorja Čadeža, vnetega za lepoto hiše božje, in prispevali po svojih močeh za splošno popravilo cerkve. Ze lani pred zimo so se rešili severno cerkveno steno škodljive vlage s tem, da so odkopali in odpeljali nad 130 kub. metrov odvečne zemlje, ki je zadrževala odtok vode. Z zgradbo betonskih jarkov je zdaj ta nevarnost za vedno odstranjena, za odvajanje vode s strehe pa je bilo treba navbiti 135 metrov novih žlebov in odtočnic.

Po beli nedelji so pričeli z notranjo obnovo

Slovo ameriških Slovencev

Ljubljana, 13. avgusta.

Danes ob 1 popoldne so se poslovile iz Ljubljane nekatere Slovence iz Amerike, ki so pred tedni prišle na obisk v Slovenijo. Iz Ljubljane so danes odšle predsednica Slovenske ženske zveze v Ameriki ga. Priselndova s svojo hčerko, urednica ga. Novakova ter nekatere druge ugledne ameriške Slovence. Na kolodvoru jim je bilo prirejeno prisrčno slovo. Navzočni so bili med drugimi g. ravnatelj Fink za bansko upravo, g. župan dr. Adlešič s svojo soprogo, prof. dr. Trdan iz št. Vida, voditelj vse ekskurzije g. Zakrajšek in gđc. Slosarjeva, ki ostaneta še nekaj časa v Ljubljani, dalje senator g. Smodej ter zelo številni znanci in prijatelji ameriških Slovencev. Med ganljivim poslovanjem so se ameriške Slovence usedle na brzovalnik, ki jih je odpeljal proti Mariboru in Dunaju. Ameriške Slovence bodo obiskale Dunaj, Prago in Berlin, nato Bruxelles, od koder odpotujejo v Ostende, od tam pa s parnikom v London. Ameriške Slovence si bodo tako ogledale važna evropska mesta. Dne 24. t. m. se vkrcajo ameriške Slovence v Southamptonu na parnik »Normandie« ter bodo že 29. v New Yorku. Ameriškim Slovenkam smo sporočili mnogo pozdravov za naše rojake v Ameriki, one pa so obljubile, da nas ob priliki še obiščejo.

Ameriški Slovenci in Slovence, ki so prišli letos v treh večjih skupinah v domovino, bodo odhajale v Ameriko v več manjših skupinah skoraj tja do meseca oktobra. Nekateri ameriški Slovenci in Slovence pa so se sploh za trajno vrnili v domovino.

Sv. Jošt nad Kranjem dobil električno luč

Snoči ob 9 je zažarela romarska cerkev sv. Jošta v električni razsvetljavi. Trije žarometi so razsvetlili zunanost cerkve od vseh strani, da je bila vidna daleč po Gorenjski in tja doli do Šmarne gore, ki bo morala osramočena priznati, da jo je prekosil skoraj 200 m višji sv. Jošt. Električno luč dobe s tem dnem poleg cerkve obe hiši na gori ter vse vasi ob pobočju gore. Vse napeljava je po primerno ugodnih pogojih oskrbela elektrarna Majdič v Kranju.

KINO KODELJEVO Telefon 41-64

Danes ob 1/2 6 in 1/2 9 ter jutri ob 1/2 9 uri največji kriminalni film pravkar umrlega Warner Olanda: Le za močne živce!

Charlie Chan v operi

WARNER OLAND BORIS KARLOV
Dva najslavnejša interpretanta misterioznih vlog v enem filmu.

Variete

Hans Albers — Atila Hörbiger — Annabella

Proslava Koseskega

Kamn. dij. poč. društvo Bistrica in pripravljali odbor v Kosezah vabita na proslavo pesnika Ivana Vesela Koseskega v Sp. Kosezah pri Moravčah ob 140 letnici rojstva in 40 letnici odkritja spominske plošče. Proslava bo 21. avgusta 1938 pod pokroviteljstvom poslanca gosp. Keresnika. Ob 9.30 zbirališče na Vidmu pri Lukovici. Ob 9.40 sprejeto z narodnimi nošami na čelu do cerkve sv. Lovrenca v Sp. Kosezah, kjer daruje ob 10 sveto mašo gosp. nadžupnik Hafner. Po sveti maši proslava na pesnikovem domu. Popoldne ob pol treh litanije v Sp. Kosezah, po litanijah pa prosta zabava z ribolovom pred pesnikovo hišo. Sodelujejo menška godba. Za prehrano je dobro preskrbljeno.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, prosti kamnom, sklerozo, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Kmetijsko-gospodinska šola v Marijanišču

Gojenke gospodinske šole v Marijanišču delajo na vrtu.

S 1. novembrom se začne sedemintrideseti tečaj kmet.-gospodinske šole, ki bo trajal deset mesecev. Učenke stanujejo v zavodu, ki je pod vodstvom šolskih sester. Pouk je teoretičen in praktičen. Teoretični pouk obsega verouk, vzgojstvo, računstvo, slovenščino, kemijo, knjigovodstvo, živiloznanstvo, gospodinjstvo, zdravstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, mlekarstvo, živinorejo in poljedelstvo. Praktično se učenke veščajo v kuhanju in konserveriranju, ročnem in strojnem šivanju, preji in tkanju, pranju in likanju, mlekarstvu in sirarstvu, vrtnarstvu itd. Učenke, ki se žele izveščati za samostojno vodstvo večjih gospodinskih obratov, morejo ostati dve leti na zavodu, da spopolnijo in poglobijo svoje teoretsko in praktično znanje. Popolna oskrbnost znaša mesečno 450 din. Za manj imovite je na razpolago par znižanih mest.

Sprejeta učenka naj vzame s seboj obleko, perilo in obutev, potrebno za delavnico in praznik. Nadalje: dva para rjuh, štiri prevleke za blazino, štiri brisače in štiri servietke. Perilo je lahko iz domačega platna.

Dekleta, ki hočejo biti sprejeta v šolo, morajo: 1. dovršiti 16. leto in biti zdrave ter moralno neporečne; 2. predložiti zadnje šolske spričevalo; 3. navesti stan in pokle staršev;

4. predložiti obvezno izjavo a) učenke, da se bo ravnala po hišnem redu, b) staršev ali varuha, da bodo krili stroške šolanja.

S temi podatki in prilogami opremljeno lastno-odno pismo, nekolikovanu prošnjo za sprejem naj pošljejo na Vredstvo gospodinske šole v Marijanišču v Ljubljani vsaj do 20. septembra 1938.

cerkve. Stene so prepleskali v treh tonih, veliki altar je bil temeljito očiščen in popravljen, prav tako kor in sprednja cerkvena oprava: klopi, spovednice in znamenite dragocene omare v obeh zakristijah. Orgle so bile na novo ugašene, okna popravljena in prepleskana, električna razsvetljava pa izpopolnjena. Notranjščina cerkve napravlja zdaj vtis, da je nova. Velika pridobitev pa so nove freske na slavaloku nad obojajno mizo, ki jih je naslikal akad. slikar prof. g. Mirko Šubje. V okvirih iz mavca je naslikanih 7 alegoričnih angelov, ki predstavljajo 7 darov sv. Duha. Umetnik je imel srečno roko pri sestavi in izbiri barv, tako da vzbujajo slike občudovanje in priznanje.

Stroški za vsa dela pri obnovi in popravilu severne stene in notranjščine znašajo 38.000 din, kar je z ozirom na izvršena dela majhna vsota, ker so domači delavci in mojstri napravili vse za izredno nizko ceno. V zahvalo za lepo izvršeno delo, ki je poteklo brez najmanjše nesreče, bo na Veliki Šmaran ob pol 3 glavni farni shodi združen z darovanjem za kritje še preostalega dolga pri obnovi cerkve. Mekinskim faranom gre vsa čast in priznanje za požrtvovalnost, s katero so omogočili obnovo znamenite cerkve in ohranitev njenih dragocenih umetnin. —a.

Šmarne maše na Dobrovi

Med slovenskim kmetiskim ljudstvom je splošno poznan čas med »šmarinimi mašami«, ali še krajše med »mašami« na Dobrovi pri Ljubljani. So gotova opravila, ki jih kmet mora v tem času opraviti na polju, na travniku, ali v gozdu. Glavni pridelki so pospravljani. Kmet je pripravljajo zemljo za zimski počitek.

Za Dobrovo pa ima ta čas še poseben pomen. Je milostipolni čas, na katerega se pripravljajo domačini in o njem že davno prej govorijo. Oni Dobrovčani, ki so razkropljeni po avetu, pridejo sedaj zopet v župno in romarsko cerkev. Tudi oni del župnije, ki se sicer zaradi oddaljenosti od župnijske cerkve ne udeležuje skupnega farnega življenja, te dni, kakor gnan po neki posebni notranji sili, prihaja k službi božji na Dobrovo. V tem času se res vsa župnija udeležuje pobožnosti, ki se opravljajo v romarski cerkvi. Ohranena je listina papeža Benedikta XIV. z dne 21. 7. 1756, ki je podelil popolni odpustek enkrat vsem romarjem, ki premejo sv. zakramente in molijo nekaj v papežev namen. To milost je potrdil papež Pij IX. s pismom z dne 6. avgusta 1858. Sv. oče Leon XIII. je na prošnjo župnika Jerneja Babnika podelil še odpustek za nedeljo Malem Šmaru s pismom z dne 26. avgusta 1879. Tako se sedaj zamorejo dobiti odpustki od večernic pred Velikim šmarom, pa do večernic na nedeljo po Malem šmaru.

V tem času bodo na Dobrovi ob nedeljah in na oba praznika sv. maše ob 5, 6, 8, 11 in pol 11. Ob 6 in 9 pridiga. Ob 9 bo slovesna sv. maša. Popoldne ob 4 pridiga in slovesne pite litanije Matere božje. Zadnjo nedeljo dne 11. sept. bo popoldne pridiga prevzvišenega g. škofa ob 3 in nato procesija z Najsvetjšim.

Na praznik Marijinega Vnebovzetja obhaja župnijska cerkev tudi praznik svoje Zaveznice. Ob 6 bo imel pridigo g. p. Ramšak S. J.; ob 9 bo imel pridigo in slovesno sv. mašo g. dr. Gregorij Žerjav, stolni kanonik, popoldne ob 4 pa govoril gosp. kaplan Tom Franc.

Naši tabori in mladinski nastopi

V Horjulu

Naš Fantovski odsek priredi danes, v nedeljo, skupno z dekljskim krožkom in s sodelovanjem sosednjih krožkov in odsekov popoldnevni telovadni nastop. Do pol 2 se bomo zbrali pred novim prosvetnim domom, nato odkorakamo v sprevedu skozi vas v župno cerkev k litanijam. Ob 3 je nato javni telovadni nastop z zelo pestrim sporedom. Po telovadbi vrtna veselica.

Na Trati v Poljanski dolini

Središče Poljanske doline na Trati vabi na Veliki Šmaran, 15. avgusta, k proslavi 30 letnice mladinskega dela, ki bo združena z blagoslovitvijo novega prapora fantovskega odseka Trata. Prireditev bo celodnevna in bodo ob tej priložnosti govorili domačini — prosvetni delavci, ki so začeli svoje delo v domačem kraju, g. prof. Fortuna, inšpektor g. profesor Alič. Upamo pa, da se bodo zbrali okoli tega prapora tudi vsi okoliški odseki, kateri so vedno z veseljem prihili med svoje tovariše na Trato.

Obiskovalcem bože poti na Hotovljah sporočamo, da bo služba božja na Veliki Šmaran namesto ob 10 že jutraj ob 6 in je tudi tem dana priložnost, da obiščejo naš fantovski tabor.

V Dobropoljah

V nedeljo, 21. avgusta, bo v Dobropoljah blagoslovitev temeljnega kamna Jakličevega doma in okrožni tabor naše mladine s sledečim sporedom: ob pol 2 sprejem gostov, ob 2 pete litanije z ljudskim petjem, ob pol 3 blagoslovitev temeljnega kamna Jakličevega doma, govora g. dekana Skubica in g. dr. Basaja, okrožni telovadni nastop fantovskih odsekov in dekl. krožkov, nastop mednarodne vrste, prosta zabava, godba, srečolov itd.

Naj ne ostane doma nobeden, ki ima kraj ali narodno nošo. Vsi prijatelji naše mladine iskreno vabljamo! Zlasti pa še prijatelji našega pokojnega Fr. Jakliča.

V Šmarjeti na Dolenjskem

Dolenjci! V nedeljo, 21. avgusta vsi v Šmarjeti na tabor, katerega priredila fantovski odsek in dekljski krožek ob pol treh popoldne na vrtu pri Nacetuc tih Šmarjetih toplic z javno telovadbo, pri kateri bodo sodelovali sosednji odseki in krožki. Sodelovala bo šentjernejska godba. Po telovadbi domača zabava.

V Murški Soboti

21. avgusta bo okrožni telovadni nastop v Soboti. Fantje in dekletje 21. avgust je vaš, ko bo Sobota sprejela v svoje okolišje vsa naša zdrava prekmurska mladina. Bolj ko drugod po Sloveniji, je potrebno ravno v Prekmurju ob severni meji, da je narod zdrav, katoliški in značilen. Vi vsi pa, ki hočete videti kaj lepega, 21. avgusta v Soboti in se boš z veseljem in zadovoljstvom vračali domov.

V Trbojah

Dne 21. avgusta 1938 bomo blagoslovili naš prosvetni dom. Celodnevni spored je sledeč: ob 8 zbiranje pred župniščem v Trbojah. Nato sprejem pred društveni dom in tam na prostem sv. maša. Po sv. maši blagoslovitev doma. Nato tabor in kosilo. — Popoldne ob 2 litanije, ob 3 javni telovadni nastop.

Kmečki tabor v Litiji

Fantje in moške ob blizu in daleč, vsi na zborovanje Kmečke zveze, ki bo v nedeljo, 21. avgusta, ob 2 popoldne. Takoj po večernih blagoslov in razvitej prapora, nato zborovanje. Po taboru bo velika tombola Prosvetnega društva na glavnem trgu. Krasi in bogati dobinki (nad 300), med njimi: par volov, kuhinjska oprema, kolo, vreča moke, prašič itd.

V Mengšu

Naši fantje in dekleta pridno vadijo za nastop, katerega bodo priredili v nedeljo 28. avgusta popoldne. Takrat na svideh v Mengšu!

Zdravje iz rož

Ob živih mejah, pa tudi ob plotovih, po vrtovih in v vinskih najdemo često ovijalko z velikimi, peterokrpnimi listi, od katerih je srednja krpa največja. *Bljuščec*, rdečeljagodasti, biluščen, svinjska repa, srebotina, divja buča, poljsko: prěstěp, ruško: pierestupien, češko: posed, latinsko: Bryonia dioica, nemško: Rote Zaurrube je to, ki ima v zemlji veliko, repi podobno, vztrajno korenino, ki prijetno diši in je močno grenkega okusa. Zunaj je korenina rumenkasta, znotraj pa bela in polna grenkega, sluznatega mlečnega soka.

Iz nje poganja vsako pomlad več zelatih, tenkih, do tri metre in več dolgih, vzpenjajočih stebel, ki se z viticami oprijemljejo opore.

Bljuščec je dvodolna rastlina; prašni in pestični cveti so sicer na isti rastlini, toda ne v istem cvetu; ločeni so. Posebej nastopajo prašni, posebej pestični cveti. Prvi so večji, drugi manjši. Oboji nastopajo v nekakih grozdih. Iz plodnice se razvijejo rdeče, kot grah velike jagode. Rastlina cvete v juniju in juliju.

V manjši množini zaužita korenina močno odvaža, v večji pa povzroča bljuvanje, zavijanje, drisko, slabost in celo krče. Kot posledica zastrupljenja nastopi često tudi smrt. Rastlina vsebuje namreč strupena alkaloida brionin in brionidin. Pri zastrupljenju ravnanj tako, kot smo opisali pri podlesku. Največkrat se pripeti zastrupljenje s korenino (odrasli), včasih pa tudi z jagodami (otroci).

V domačem zdravilstvu rabijo bljuščec kot močno čistilo (odvajalo), pa tudi pri revmi in protinu. Za zdravilo pripravljajo polivek iz korenine. Vendar ga ne priporočamo v domačem zdravilstvu.

V roki večšega zdravnika pa more biti tudi bljuščec uspešno zdravilo, n. pr. pri vnetju rebrene mreže, pljučnici, vnetju slepiča, pri revmi in protinu.

V Dolu pri Ljubljani

V nedeljo 28. avgusta bo v Dolu pri Ljubljani velik mladinski tabor zasavskega okrožja ZFO s sodelovanjem dekljskih krožkov VDK. Pokroviteljstvo je prevzel g. ban dr. M. Natlačen. Popoldne po sv. maši bo blagoslovitev okrožnega prapora in tabor. Popoldne telovadni nastop in prosta zabava.

V Šmarju pri Ljubljani

dne 4. septembra 1938.

Ob pol 9 sprejem gostov in sprejem. Ob pol 10 sv. maša, po maši kmečko zborovanje. Ob 2 popoldne večernice. Ob 3 nastop slovenskih fantov in deklet z zelo pestrim sporedom. Po telovadnem nastopu prosta zabava s srečolovom.

PO SLOVENSKI DOMOVINI

Vsem gg. bivšim vojnim kuralom!

28. avgusta t. l. bo pri Mariji Pomagaj na Brezjah bojevniški tabor, kakor je to že od leta 1923. v navadi. Prvi organizator teh taborov je bil raniki g. Franc Bonač, ki ga že nad 3 leta krije hladen grob. Letos ob 20 letnici Jugoslavije in v 4. letu smrti navdušenega klicarja bivših vojnih tovarišev na kraj tolikih milosti, na Brezje, odkrijemo pok. g. Bonaču spominsko ploščo na mestu, kjer je stal oltar ob vsakoletnih bojevniških proslavah, na istem kraju bo tudi studenec, simbol preobilnih milosti, ki so jih bili trpini svetovne vojne vsakokrat deležni po Marijini priporočili. Gg. bivši vojni kurali! Za prezasluženo počastitev stanovskega tovariša g. Ali ni več ko umestno, da pobite kar največ na Brezje tisto nedeljo in tako povzdignite naše slavje. Zveza bojevnikov v Ljubljani, Kolodvorska ul. 25 prav vljudno prosi, da blagoslovijo gospodje vposlati svoje priglasbe ali naravnost Zvezi ali njenemu predsedniku Rateju Mirku, katehetu v Trbovljah 2 št. 67. Za najpotrebnejšo oskrbo za nedeljo je preakrbljeno. Gospodje, blagovolite postaviti svoje želje oziroma predloge! Na obilno udeležbo upa in prav lepo pozdravlja — Zveza bojevnikov.

700 letnica Marijine božje poti v Velesovem

Sedem sto let že poteka letos, odkar si je izvolila nebeška Kraljica tudi Velesovo za kraj, kjer svojim častilecem posreduje posebne milosti. Pod Stefanjo goro je v gozdu med Hribom in Oblo gorico na kraju, kjer stoji današnja cerkev, zrastle iz hrasta, kot pripoveduje legenda, in tam je Marijin kip, ki je sedaj v »troncu« v velikem oltarju, našel župnik od Svete Marjete na Trati. Na tistem kraju so postavili najprej leseno kapelico, l. 1238 pa so tam ustanovili samostan in poklicali vanj dominikance ter postavili tudi cerkev, ki pa so jo po petih stoletjih podrli in l. 1771 dovršili novo, veličastno zgradbo, ki stoji še danes. Z ustanovitvijo samostana se je začela v Velesovem tudi božja pot. Od blizu in daleč so prihajali romarji v Velesovo Marijo častiti pa moliti njenega Sina ter prositi in se priporočati v vseh težavah, telesnih in dušnih, saj poje velesovska Marijina pesem, da

»vsak milost tukaj zadobi,
kdor skesan Marijo prav časti!«

V zahvalo za vse neštete milosti in v priporočilo za nove, ker »vsaka zahvala je nova prošnja«, bodo Velesovski slovesno proslavili sedemstoletnico Marijine božje poti med šmarinimi mašami. Slovesnosti se začne zvečer pred Velikim Šmaranom. Ob 9 bo velesovski Prosvetno društvo priredilo versko igranje »Slehnernik« na prostem pred cerkvijo Matere božje. Da bodo igralce vsi lahko videli in slišali, je dobro poskrbljeno: štirje veliki reflektorji bodo razsvetljevali prostor pred cerkvijo, da bo svetlo kot podnevi, glasove igralcev pa bo ojačeval zvočnik. Po igri bo do ene ponoči (že na Veliki Šmaran) v cerkvi čestčenje presv. Rešnjega Telesa, nato pa se bo razvila izpred cerkve procesija s gorečimi baklami (ki se bodo prodajale pred cerkvijo) in šla po cesti skozi Trato in proti Češnjevku, pa po travnikih, bivši samostanski posesti, odkoder se bosta posebno lepo videla slavnostno razsvetljena cerkev in samostan, nazaj na cesto in v cerkev, kjer bo takoj zatem pridiga, sv. maša in sv. obhajilo. Na praznik bo tudi še redna služba božja ob šestih in desetih, popoldne pa bo ob pol treh pred cerkvijo ponovitev »Slehnernika« in nato v cerkvi slovesne pete litanije. Slovesnosti se bodo nadaljevale in zaključile na Mali Šmaran, o čemer bomo poročali pozneje.

Za te slovesnosti je velesovska župna cerkev dala kovati lične jubilejne znake z odtisom cerkve in samostana ter jubilejnih letnic: 1238—1938. Znak si bo vsak romar rad kupil, saj mu bo v lep spomin na Velesovo in še pri vstopnini za igro mu bo prišel za polno ceno v poštev. Tiskana je tudi lepa in zanimiva, 63 strani obsežna knjižica »Velesovci«, ki te pouči o zgodovini in pomenu velesovskega samostana in cerkve, ti ju opiše in pokaže v sliki in še Marijin kip in vse oltarne podobe. Članke za knjižico so prispevali prof. dr. Milko Kos, dipl. phil. Marija Verbič in župnik Jožef Lavtžar. Ze imena so dovolj veliko priporočilo!

Pa tudi Velesovci sami se za te slovesnosti pripravljajo, da je le kaj. Fantje postavljajo vitke mlaje — veliki je višji kot cerkveni zvonik, dekleta pletejo vence, da bodo z njimi okrasile cerkev in ovenčale mlaje, igralci se vadijo, pripravljajo se reditelji in drugi delajo kaj drugega, kar sicer ni tako vidno, pa za slavnosti prav tako potrebno. K slovesnostim pa morate pripomoči tudi vsi častilci Matere božje izven velesovske fars. Pridite vsi v Velesovo, da tukaj skupno častimo nebeško Gospo in molimo njenega ljubelega Sina, da se jima za vse dobrote zahvalimo in da izprosimo blagoslova zase in za svoje, za ves slovenski narod in zlasti še za tiste naše brate, ki so med tujimi ljudmi in pod tujimi gospodari v nevarnosti, da izgube sveto katoliško vero in materin jezik.

Krani

Otrok umrl v vodi. K tozadnemu poročilu smo prejeli: Pokojna Romanca Frankovič je bila stara štiri leta in pol. Vode se je vedno zelo bala. Usodni dan je šla neopaženo k plitvemu potoku, da bi si umila roke. Pri tem ji je spodrsnilo in je padla v vodo, kjer jo je od strahu zadela kap. Našli so jo kakih 100 m nizdol od kraja nesreče. Oče jo je takoj peljal k zdravniku, ki ji je dal injekcije, a je bilo žal zaman. Otrok je bil že mrtel.

Narodno-obrambni tabor na Homcu

bo na Mali Šmaran, dne 8. septembra, popoldne. Po taboru bo blagoslovljena nova šola, ki je najlepša in najmodernejša v kamniškem okraju. Vabimo vse iz bližnje in daljne okolice na prijazni Homec.

Pri Sv. Križu tih Rog. Slatine

Prosvetno društvo Sv. Križ pri Rogaški Slatini bo priredilo v nedeljo, dne 11. septembra prosvetni tabor s telovadnim nastopom za rogaško okrožje. Ta bo edina večja prireditev v tem delu slovenske zemlje in obenem prva te vrste v našem kraju, saj se je morala prosvetna in mladinska organizacija na obotelaki meji vedno boriti z velikimi težavami. Iskreno vabimo vse fantovske odseke in dekljske krožke, telovadce in telovadkinje ter kroje predvsem iz bližnje, pa tudi iz daljne okolice ter vse prijatelje mladine.

Blagoslovitev nove šole na Črnučah

Pred 91 leti je bilo sezidano na Črnučah prvo šolsko poslopje. Bila je to nizka prtilična hišica ob stari drž. poti tik za potokom Črnuščico. Imela je samo eno učilnico, ki je vse do zadnjih let še služila svojemu namenu, čeprav že davno ni več ustrezala higienskim predpisom. Celih 20 let so na tej šoli poučevali učitelji-organisti. Šele l. 1867. je bil na šolo poklican podučitelj Duhnar iz Mengša, kakor stoji v šol. kroniki.

Pred 40 leti pa smo si Črnučani postavili tik župne cerkve drugo šolsko poslopje, ki je skupno s staro šolo za silo služilo svojemu namenu do sedanjega časa. Vendar smo kmalu po svetovni vojni začeli misliti na novo šolo, ki bi bila kos ne samo za nove čase, marveč tudi za daljšo bodočnost. Ze za županovanja g. Iv. Čibaška se je začel zbirati v ta namen poseben stavbeni fond.

Danes je novo veličastno enonadstropno poslopje s 6 modernimi opremljenimi šolskimi sobami in drugimi prostori že gotovo in bo v nedeljo, 4. septembra t. l. slovesno blagoslovljeno ob navzočnosti prvih predstavnikov slovenskega ljudstva in vseh domačega ljudstva. Načrte je napravil arhitekt g. Tomaž Štrukelj. Da pa je bilo mogoče tako hitro realizirati novo šolsko poslopje, ki spada med najlepše v naši banovini, pa je v veliki meri tudi zasluha naše banke uprave in obeh predstavnikov slovenskega naroda v Beogradu.

Iz ptujskega okraja

Nova sv. maša. Z veliko slovesnostjo se je vršila dne 7. avgusta v ptujski minoritski župni cerkvi sv. Petra in Pavla slovesnost nove sv. maše novomašnika iz minoritskega reda, domačina iz lepe vasi Podvinci p. Gavdencija Goloba. Novomašnik je iz odlične rodbine Golobovih v Podvincih in je bil eden izmed prvih gojencev konvikta v tukajšnjem minoritskem samostanu. Višje študije je nadaljeval v Zagrebu, bogoslovje pa v Splitu. Slovesnost se je vršila na svojstven način, ki je pač edinstven v slavni in lepi Prlekiji. Slavnostni govornik g. župnik od Sv. Vida niže Ptuj, p. Karel Jelušič, je lepo in jedrnat govoril gospodu novomašniku cerkveni govor. Sicer, tako je povedal govornik, je dala ta velika župnija že dokaj duhovnikov, toda domačemu redu, ki upravlja to župnijo že skoraj do 150 let, pa le samo enega in to pred 108 leti. Bil je ta domačin-minorit doma iz Dornave, p. Maksimilijan Majerčič, pozneje tudi župnik in gvardijan. Na domu g. novomašnika pa se je v popoldanskih urah obhajala prelepa primicija v krogu domačih, gostov in duhovnih tovarišev v odličnem razpoloženju. — Drugi dan v ponedeljek je g. novomašnik v popoldanskih urah blagoslovil lepo kapelico na sredi vasi nasproti Korojske hiše. Odlično je na tej slovesnosti sodelovala tudi godba od Sv. Trojice v Slovenskih goricah. — Gospodu novomašniku pa na novo pot v življenje in dušno pastirstvo obilni blagoslov od zgoraj!

Smrt uglednega moža. Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je umrl ugleden in daleč naokrog poznan mož-korenjak Miha Mustafa, posestnik v Župeči vasi, star 78 let. Svoj čas je bil soustanovitelj tukajšnjih zadrugeter nad 40 let »vžig« čez poldrugo stoletje zaobljubljenega romanja Župečanov na Sv. Gore. Zadnja leta so ga obiskovale vedno hujše nadloge ter je skoraj docela oslepel. Svetila mu zdaj večna luč!

30 letnica prosvetnega dela pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Dne 7. t. m. je tukajšnje Katoliško prosvetno društvo obhajalo svojo 30 letnico. Po večernicah se je vršila proslava v Slohskem domu. Ko je zbor zapel nekaj primernih pesmi, je društveni predsednik podal kratek obris dosedanjega društvenega dela, nato pa je g. Fr. Kotnik iz Maribora kot zastopnik Prosvetne zveze v navdušenih izjavah govoril o potrebi prosvetnega dela v kršćanskem in narodnem duhu. Končno so igralci podali pretresljivo igrano »Podrti križ«. Naj društvo vnaprej še z večjim uspehom deluje!

Ponesrečeno letalo. V četrtke zvečer so prebivalci pri Sv. Martinu pri Vurberku čuli močno brnjenje motorja v smeri proti Spodnjemu Dupleku. Potem pa je zavladala tišina. Kmalu pa se je zvedelo, da je brez večjih poškodb pristalo zaradi nedostatkov pri motorju neko letalo. Od potnikov ni bil nihče ranjen.

Mladinski tabor priredila FO in Dekljski krožek s sodelovanjem ostalih odsekov ptujskega okrožja v nedeljo 21. avgusta pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah. Ob 9 sprejem gostov, zatem sprejem v cerkev k slovesni službi božji. Popoldne po večernicah ob pol 3 telovadni nastop. — Prijatelji slovenske mladine vljudno vabljamo!

Na Mladinski tabor pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah v nedeljo 21. t. m. bodo vozili taborjane avtomobili. Kdor se želi udeležiti, naj se zgasi pri tajniku FO odnosno v minoritskem samostanu v Ptuj.

Smartno ob Paki

V nedeljo 21. avgusta bo imel naš nekdanji učitelj v Skornem, sedaj novomašnik-kapucin, o. Emilijan Zavratnik, v podružni cerkvi v Gorenjem obnovi novomašniških slovesnosti. Hvaležni farani mu hočejo svoje veselje dokazati poleg drugih priprav predvsem s prireditvijo duhovne igre »Skritnost svete maše« pod zvezdnatim nebom pri cerkvi v Gorenjem na predvečer 20. t. m. ob 8 zvečer in ob istem času v nedeljo. Igra nas bo vodila v nazornih slikah v globine najsvetejših daritev ob spremljanju zvonov, orgel, pevskega zbora in ljudskega petja. Sodelavcev je nad petdeset. Farani in sosedje! Ker nam bo igra v veliko duhovno rast, naj nihče ne izostane!

Kamniška Bistrica

Napredek naše občine. Občinski odbor je s pomočjo lokalnih faktorjev pri merodajnih oblasteh dosegel, da se je odstranil zelo oster in nevaren ovinek na obč. cesti I. reda Zagorica—Stahovica. Ker pa je vedno na tem mestu zelo važno križišče, bo občinski odbor odkupljeno zemljišče preuredil v mali trg ter po predpisih uredil promet, s čimer bo ustrezno ne le motornim in drugim vozilom, temveč vsemu občinstvu in izletnikom, ki zelo radi posejajo naše lepe kraje.

Dne 23. julija je bila pri pošti v Stahovici odprta telefonska in telegrafna služba. Celotni stroški te naprave so znašali okrog 2500 dinarjev, kateremu zneska je občina prispevala le malenkost del. Ostalo se je krilo s prispevki interesentov gg. inž. Jos. Dedeka iz Ljubljane, tukajšnjega trgovca g. Fr. Prodnika, direktorja pošte, telegrafa in telefona ter z znatno podporo uvidene kraljevske banke uprave. Zato bodo izrečena javna zahvala g. banu dr. M. Natlačenju, ki je delo obč. odbora in kraj. odbora JRZ podprl. Enako gre zahvala gg. direktorju pošte, telegrafa in telefona dr. Vagaji, referentu Erzenju, nadzorniku omrežja Pogacarju in vsem ostalim, ki so nam bili zelo naklonjeni.

Regulacija Bistrice je tudi od pričetka meseca julija v polnem razmahu. Ta dela opravlja oddelek za ureditev hudournikov kraljev. banke uprave. Dela se bodo nadaljevala, dokler bodo vremenske prilike dopuščale. V bodočem proračunskem letu se bodo po načrtu poleg Bistrice regulirali tudi njeni dotoki. Tudi za ta dela izrekamo iskreno zahvalo gg. banu, nadsvetniku inž. Stancerju in vsem ostalim, ki so na opetovane prošnje in intervencije kraj. odbora JRZ pripomogli k lepemu napredku naše občine. Na ta način so prišli tudi naši najpotrebnejši do zaslužka. Program dela za bodoče leto je v načrtu preprotna elektrifikacija občine in napeljava vodovoda. Upamo, da bomo pri merodajnih oblasteh tudi tedaj našli na podporo, pri nekaterih domačih nergačih pa na malo več razumevanja, kakor smo ga imeli pri omenjenih delih.

Št. Jurij pod Kumom

Da se slišati obe plati zvona, je potrebno k dopisu iz Trbovelj v 178 št. »Slovenec« sledečo pojasnilo. Mostnina čez Savo v Trbovljah dejansko ni odpravljena. Banovinska uprava je na prošnjo in osebno posredovanje nekaj oseb (nasprotno stranke) izdala po litiskem okrajnem načelnstvu občini Sv. Jurij nalog, naj sama vse potrebno ukrene glede ukinitve mostnine. G. župan je na pritisk teh sebičevov v prenaljenosti na svojo roko ukinil pobiranje mostnine, naker je v občini nastal velik protest. Občani so se pritoževali v glavnem iz razloga, ker je občina globoko pasivna in nezmogla vzdrževati most brez pobiranja mostnine. Kajti v ta namen bo treba letni občinski proračun zvišati za 5—6000 din, da se most ohrani v sedanjem stanju. Ker večina občanov že sedanjih davkov ne zmaga, je protest tem večji. Te okoliščine so g. župana prisilile, da je občinski odbor pozval za dne 31. VII. t. l. k izredni seji, da odbor izreče svoje mnenje glede odprave mostnine. Odbor je soglasno (izvzemši dveh glasov) protestiral proti ukinitvi ter zahteval, da se takoj zopet prične pobirati mostnina, in sicer tako dolgo, dokler mosta ne prevzame in lastno oskrbo litjski in laški okrajni cestni odbor, ker stoji most na ozemlju teh dveh okrajev. Ne bo dobro in ne prav, da se mostnina kljub temu ne pobira.

Gornji grad

Letoviščarji so nas kakor vsako leto tudi letos obiskali v prav obilnem številu in s tem pokazali, da je Gornji grad kot letoviščarski kraj daleč poznan in vedno bolj priljubljen.

Prostovoljna gasilska četa v Gornjem gradu priredi danes popoldne tombolo, na kateri bodo prav lepi dobinki, med njimi krasne perzijske preproge, vredne 3000 din.

Slovenj Gradec

Šrake v mestnem kopališču. Celjska »Nova Dobca« jutro sta obširno pisala o srakah v mestnem kopališču, ki so nekaterim kopalcem sušile razne vrednosti, kakor zapestnice, denar itd. Dopisnik teh dveh »naprednih« listov, ki se vedno tako rah zaletava v občinski odbor in kopališko upravo z dolgovestnimi članki v taki obliki, da bi čim bolj mogel očruniti sedanje občinsko gospodarstvo, se je spretno izognil temu, da bi povedal resnico, kje je iskati tisto pregrešno šrako. Če bi bilo treba iskati šrako bodisi pri članih občinske uprave, pri JRZ ali naših organizacijah, bi dopisnik tega ne zamolčal, temveč bi grešnika na dolgo in široko ožigotal kot najhujšega zločince. Ker pa je tista šraka že večkrat poznana, izsledena tatica, ki je bila vzgojena v naprednih šumah ter je dopisniku dobro poznana iz njegove okolice, je pa pozabil povedati, kje šraka tiči. Zato pa je bilo treba tem bolj ožigotali kopališko upravo, kakor da bi bila ona kriva, če ima dopisnik med svojimi somišljeniki iznajdljive dolgoprstne šrake.

Po državi

— Lep uspeh kriškega festivala. Na otoku Krku, v mestu Baški, kamor Slovenci zelo radi zahajajo, je priredila turistična zveza za Hrvaško Primorje in Gorski Kotar te dni velik festival, ki je imel lep uspeh. Prišlo je poleg domačinov iz vsega Hrvaškega Primorja tudi nekaj tujcev z ladjami. Baška je bila polna narodnih noš. Festival je vseboval narodne plesne, petje narodnih pesmi ob spremljavi starinskih instrumentov, ogledanje in razsvetljavo. Organizacija festivala je bila vzorna.

— Nova železniška proga v Bosni. Sredi tega meseca prično z gradnjo železniške proge Banjaluka—Doboj. V načrtu je namreč velika proga iz Valjeva v Šumadiji čez Tuzlo do Banjaluke. Najprej prično graditi del proge od Valjeva do Tuzle, takoj nato pa od Banjaluke do Doboja. V Doboju se oba kraka te proge sreta.

— Tuji goste v Dubrovniku. V Dubrovniku je dospela skupina poljskih agronomov in zadrugnikov, ki so si ogledali mesto in okolico. V Dubrovniku je tudi skupina francoskih dijakov, ki potuje s parnikom »Srbijac« po Jadranskem morju. Tudi ti dijaki so si ogledali dubrovniške znamenitosti. V Dubrovniku je dalje dospel lord Donegal, član angleške visoke zbornice.

— Odkopavanje stare Herakleje. Kustos muzeja knega Pavla v Beogradu, Miodrag Grbič, je odpotoval v Bitolj, kjer bo prisostvoval odkopavanju starega rimskega mesta Herakleje. Pri teh delih je zaposlenih že nad 100 delavcev ter so našli že mnoga zanimiva arheološka odkritja. V Bitolj je dospel tudi belgrajski vseuč. prof. arheol. dr. Nikola Vulič, ki bo prav tako preiskoval ta zanimiva najdišča.

— Angleška vojna mornarica v Splitu. Včeraj je dospela v Split angleška vojna ladja »Woolwich«, ki ima 8500 ton. Ta ladja ostane v Splitu do 15. t. m. Dne 13. pa dospe v Split bolnišarska ladja »Mainec«, ki bo ostala tam do 22. t. m.

Povsod se ti nov svet odpre

Med prijatelji na tujem

Staromestni trg v Prahi

Priznati moram: če ne bi ničesar pridobila na tem potovanju, če bi bila slepa in gluha za vtise, vsaj eno mi je dalo: sprejela sem vase novo mogočno ljubezen do naših bratov Čehov in Slovakov. Nič manj ljubezni ne bo zanje oddeljeno v meni, kot sem jo pri rojstvu podedovala do svojega naroda Slovencev. Slutim, da so oni mnogo bolj širokogrudni, pristržni, gostoljubni in — zavedni. Iz nacionalnega navdušenja so nas Slovenci sprejeli, kakor nas najbrž ne bo noben narod več. Zato ključem v toplem navdušenju tudi na slovenski zemlji, tako kot smo klicali in pozdravljali vso pot po širni, topli Češkoslovaški od nemško-češke meje, brž kakor hitro smo prešli sudske Nemce skozi od Budjeovice, Plzna, tja do zlate Prahe, enega samega ogromnega srca.

Ker nisem noben konservator, niti umetnostni zgodovinar, ne bo ta popis prav nič znanstvenega značaja.

Z Jugo-turistom skozi Celje, Maribor do nemške meje, do Spielfelda in skozi Graz na Dunaj. Ob večerni zarji po črni ravni, vijugasti asfaltni cesti Vel. Semmeringa. Ob 11 smo se ustavili na Dunaju. Saffirozelena kupola Karlove cerkve se je prav odlično predstavila.

Dunaj

Napravil je vtis, ko je bil tako bahaško razsvetljen, mogočen, natrpan težkih sivih palač, toda nekako nenaravno molčeč, mrk. Jaz po svojem osebnem doživetju bi ga lahko imenovala Hitlerjevo trdnjavo. Presenečena sem bila: kje so dunajski valčki, kje svetli obrabi družabnih Dunajčanov? Kakor da bi bilo mesto nevesta v same bisere ogrnjena. Toda žalosten je nevestin obraz, oči ima povešene.

Torej, takšni so Hitlerjevi vojaki! Ne vem zakaj, toda kadarkoli sem srečala strogo, napeto resnost v sivkasti uniformi, me je obšla razposajenost: zagrohotala bi se. Kako bi sprejel?

Prenočevali smo v III. okraju v Dijaškem domu.

V tem domu smo imeli prav takšno srečo kot pozneje povsod drugod: v vseh dvanajstih nočeh nismo srečali niti ene same stenice, česar smo se silno bali.

Dunaj se mi je prikupil, zakaj dali so nam na teh skupnih ležiščih sveže, polikano, celo nakrbljeno posteljno perilo. Tudi umivalnica je bila sijajna.

Kako bi uživala Ring, življenje na njem, če ne bi bila kaznovana za svojo gizdavost! Ker sem dobila tik pred potovanjem na slepo srečo na upanje v svoje veliko presenečenje kar dva para čevljev, so me novi čevlji žgali kot sama slaba vest. Zal mi je bilo, da je bil trgovec tako dobrodušen: če mi jih ne bi bil dal, bi imela svoje stare, ponošene. Uživala bi Ring. Tako pa so bile vse moje misli osredotočene v bolečine na nogah. Vražji škarpji, okradli so me za marsikatero doživetje! Tolažila sem se pač s tem, da je bil med nami še en trpin, ki so ga tudi novi čevlji žulili, da je nosil po Dunaju trpeč izraz.

Parlament! Tisti dve sohi v čeladah s sulico. Hitlerjeva vojska delata prav gotovo primeren vtis k tej novoklasični mogočni palači.

V Rathausu smo pili pivo.

>Kdor hoče iti na Dunaj, mora pustiti treh zunaj,« ta pregovor je močno aktualen.

Dunajska kuha nam ni bila všeč.

Popoldne so se naši kopali v Diana-Badu. Bolj kot umetni valčki v Diana-Badu je mene osebno mikala ura odpočitka v Dijaškem domu. Čisto sama sem bila v tej ogromni tuji hiši, ki je bila tako tiha in hladna, kot bi bila v grobnici.

Z avtobusom na Kahlenberg. Da, to pod nami je bil mogočni, nekdanji cesarsko-kraljevi habsburški Dunaj, »Wien«.

Schönbrunn: Orjaška vojašnica, v sredi prostorno dvorišče. Bilo je prazno. Kje so bile to uro čudovite avstrijske cesarske parade dvorne garde? Perjanica pri perjanici, ki čakajo, da se prikaže pri vhodu Njegova cesarska svetlost, mogočni Habsburzi. In iz mogočnega schönbrunnskega parka, med gardo gizdavo obratih dreves, prihaja na dvor cesarica Zita, ki je v črno dragoceno svilo oblečena. Dvorne dame ji nosijo vlečko. Povešena je njena glava: mučijo jo težke sanje, ki se ji vsiljujejo že ves poslednji čas...

Oblaki prahu in peska, ki ga je mogočen vihar zaganjal za nami, nas je podil s teh zgodovinskih tal. Morda je bil vihar poslan od berlinske policije, zakaj jaz, ki nosim hebrejsko ime, sem bila med njimi, a na deski nad vhodom je stalo: Den Juden Eintritt verboten.

Zbogom cesarski Dunaj! Še izza Martina Krpana sem si ga želela videti. Meni je zapustil mogočen vtis: v sebi sem doživljala njegovo mogočno zgodovino.

V novo jutro

smo se odpeljali dalje

Vnovič je drevil naš novi kotel »Mercedes« po državni cesti. Celo na 100 km hitrosti smo ga napodili. In ker smo bili nestrpni, pridobiti smo

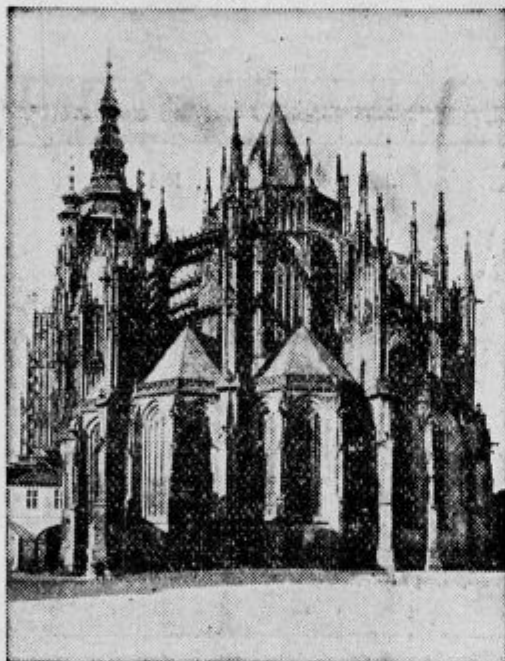
si hoteli kak kilometer, zato je naš »Mercedes« vozil po bližnjicah. Celo zgrešili smo: v zagatah smo nekajkrat prelezli mostičke, ki so držali komaj tretjino našega hotela. Zadaj v »špajz« smo skakali kot žoge, tako da smo »plebejci« zadaj z odprtimi usti strmeli in prisluškovali, ali smo že živi. Čudno, da je streha »Mercedes« ostala nepreluknjana.

Ko smo s šesturno zamudo zaradi bližnje prišli

v Budjeovice,

smo bili prepričani, da nas pač nihče ne bo čakal. Toda, kakšno presenečenje! Ali bi še kdo, razen naših bratov Čehoslovakov storil to? Kar šest ur so nas čakali gospodje zastopniki Jugoslovanske-češkoslovaške lige v spremstvu gospa in gospodičen.

Ze na češki meji smo se prvič pozdravili po slovansko s carinskimi uradniki. Tukaj, v Budjeovicah, ob inspiraciji navdušenega sprejema številnega občinstva, pa so naši fantje, kvartet, ki je

Katedrala sv. Vida v Prahi

imel tudi prav čeden, zelo barvit tenorček, Jana akademskega pevskega zbora, zapel Slovansko himno, Teče voda, En starček in Prav lepa je trnovska fara. Ta prelepa pesem, čist slovenski izraz, je odšel prišla na program, kjerkoli so hoteli razkazati lepoto slovenske pesmi.

V Budjeovicah smo se ustavili za štiri ure. Pokrepani po obilnem, okusno prirejenem kosilu češke kuhinje, kjer smo prvič jedli češke »knedličke«, ki so se nam prav prikupili, tako kot ljudje sami, je sledilo razgledovanje mesta.

Srčkano mestece, ki me je zelo spominjalo na naša slovenska mesteca.

Prav lepo je tudi moderno urejeno kopališče, združeno s sokolskim telovadiščem.

Hitro je bil izčrpan čas za ogledovanje.

Vnovič je ob avtobusu zapel kvartet. In naši fantje so dovolj navdušeno pozdravljali češke »slečenke«.

Grad Belvedere

Lagala bi se, če bi zamolčala ali skušala tajiti, da se niso naši zelo, zelo navduševali tudi nad češkim, zlasti plzenskim pivom. Zakaj skoraj z otroško žalostjo, da je že prešlo, so se kasneje na povratku iz češke meje spominjali Češke in plzenskega piva.

Plzen

Pozdravljeni po gospodih zastopnikih Jugoslovanske-češkoslovaške lige smo bili povabljeni na banket. Pozdravni govori, zahvale.

V jutro smo si ogledali magistrat in sejno dvorano, kjer smo se podpisali v spominsko knjigo.

Sledil je ogled pivovarne in njenega 9 km dolgega podzemnega rova, kjer se vrši tudi pivovarniški obrat. V tej pivovarni je 2100 kadi po 60 hl. Na dan napolnijo 4000 sodčkov; 14 dni se pivo kvasi; 3—4 mesece leži, nakar ga razpečajo.

Pivovarna ima 140 tovornih avtov in 48 železniških vagonov.

Na dvorišču pivovarne smo si ogledali znameniti pivovarniški kotel iz l. 1842, ki je bil 93 let v prometu. Ta kotel je znamenit tudi zato, ker je iz medij in ga je hotela Avstrija v svetovni vojni vzeti, a ga tovarna ni dala.

V to pivovarno pride na leto 12.000—16.000 gledalcev vseh narodnosti.

Po ogledu pivovarne smo imeli v pivovarniški dvorani malico: domače hrenovke in plzensko pivo, kolikor si ga je kdo pozelel.

Pri malici nam je predsedoval gospod poslovodja pivovarne.

Mi, ki smo sedeli na drugem koncu mize, seveda nismo videli in slišali, kako so se Čehi in Slovenci bratili s štirimi Arabci iz Irana.

Opoldne: banket. Pozdravni govori — zdravice — napitnice — zahvalnice — plzensko pivo.

Popoldne smo si ob razlagi g. upravnika ljudsko-meščanske šole ogledali razstavo šolske mladine.

Narod, ki vzgaja svoje otroke tako, da se v teh nekoliko šolskih letih nauči toliko, tako ogromno, in to na vseh področjih, tako na primer v risarski stroki kot v ženskih ročnih delih, je pač visoko kulturni narod. Na primer: kiparska dela diletantov, učiteljev ljudskih in meščanskih šol, ki se posvečajo kot pri nas športu — likovni umetnosti. Ta ljubezen do umetnosti, plemenitost duha so očividni znak, kako visoko kulturni narod so. Že v delih otrok otroškega vrta razstavljene stvari so takšne, da človek ostrmi: To da bi delali otroci?

Kar se tiče stavbne tehnike opomnim, da imajo v načrtu krasno, moderno šolsko poslopje, ki bo nosilo ime našega pokojnega kralja Aleksandra I.

Naj omenim tudi moderno šolsko opravilo: Iz jeklenega ogrodja narejene klopi so lahko premične in nad vse priprave za pometanje šolskih sob. S tem je dana možnost, da se šolski prostori stalno vzdržujejo v najstrožji higieni. S to najmodernejšo napravo je gotovo najodločnejše storjen korak proti razširjanju tuberkuloze, ker je odstranjena možnost, da bi se v prahu in pod klopmi skritimi smetmi zbirali bacili.

Tudi učni sistem imajo na Češkem čisto svoj: otroci se naučijo brati najprej cele besede. Ker si zapomnijo njihov pomen, si obenem že tudi zapomnijo posamezne črke. Ta sistem je po njihovem mnenju zelo praktičen.

Velesojem v Plznu. Od vsega mi je najbolj in zelo ugajal načrt mestne jetnišnice, ki ga je iz lepke naredil v letu dni neki jetnik. Celo električno razsvetljavo je napeljal v ta ogromni model.

Poleg teh zanimivosti je bilo na razstavi največ modelov strojniške stroke iz Škodovih tovarn.

Ob devetih banket. Počastjeni smo bili tudi z nekaterimi gosti plzenske mestne gospode. Pevske točke ob spremljanju klavirja. Sledil je ples.

Kako poživljali, gostoljubni so bili Čehi v Plznu, naj nam zadostuje sledeči primer, katerega smo vsi občudovali. Gospod, ki nas je pri odhodu spremljal, je bil pripravljen žrtvovati 16 km dolgo pot! Peš se je vrnil nazaj v Plzen. Da, to so Čehi!

Praha, zlata Praha!

To je orjaško srce človeka z velikansko, prav pobožno, sveto, narodno zavestjo: ta narodni svetnik, ki je v poslednjem času trepetal v bojazni, da bi postal morda rob, mučenik, je češkoslovaški narod.

Takšen narod, s takšno narodno zavestjo ne bo nikoli podlegel tuji sili, in to niti za eno samo uro!

Praha! Nikdar nisem hotela verjeti, da je Praha takšen čudež lepote.

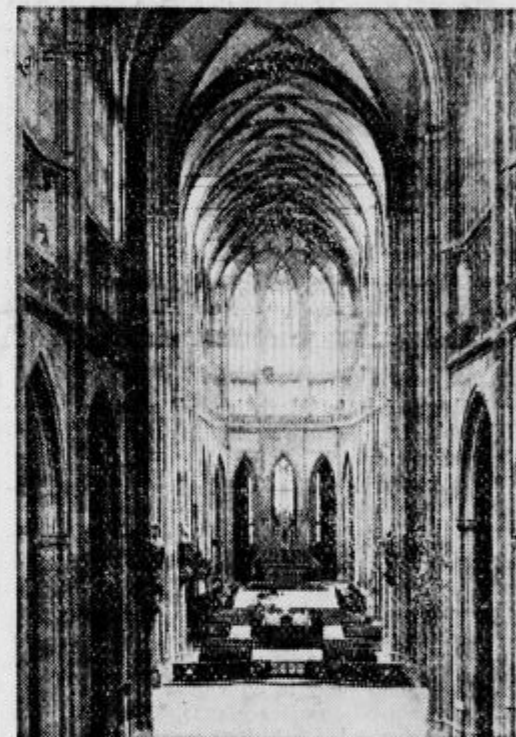
Najprej smo si ogledali eno največjih praških zanimivosti: astronomsko uro — stari magistrat. V tej starinski palači so najbolj zanimive: Salla terrena. — Dvorana zasedanja mestnega sveta s serijo portretov mestnih županov. Primatorska dvorana, vse v baročnem slogu. Ogledali smo si tudi židovsko pokopališče in sinagogo, Masarykov stadion, Praški grad — Hradčany, Dom sv. Vida, prekrasno gotško cerkev in njen Korouhvičkoveternica v obliki zlatega petelina, ki poje. V notranjščini gradu smo si ogledali Špansko dvorano — Vladislavsky sal — Sejno dvorano na gradu. Takoj pod Hradčanami je Zlatá ulička, tesna starinska ulica, kjer so alkimisti svoj čas skušali narediti umetno zlato.

Praško Karlovo vseučilišče

Preveč hitro smo si ogledovali, preveč mogočnih vtisov je bilo naenkrat. V prenatrpanem tempu je šlo mimo. Končno, na večer, smo bili že tako utrujeni, da smo z obupanimi obrabi in šepajoči samo še mehanično, brez prave volje sledili gospoda Strahatija, slavnega redakterja in zgodovinarja, ki nas je vodil. Odličen Čeh je to, vnet Slovan, ki se z dušo žrtvuje slovanskim ekskurzijam s tem, da jim neumorno razkazuje božanska čuda zlate Prahe.

Ganljiva je bila njegova navdušenost: Ko smo prišli, da bi si ogledali spomenik osvobođenja — nam stražnik ni mogel dovoliti vstopa, ker niti ključev do tega svetlišča ni imel. Gospod Strahati nas je prosil naj počakamo za trenutek, in ne glede na svojo starost je odrzel po klanec po upravniku mavzoleja. Vsi smo ga občudovali zaradi njegove požrtvovalnosti in sami s sladostrastjem posedli. Pred nami je stalo tesno zaklenjeno

Notranjščina katedrale sv. Vida

bogastvo, zmaj iz belega marmorja, znotraj iz marmorja in zlata: mogočen spomenik modernega sloga. In v tem bajnobogatem spomeniku leži v venci obdan grob osvoboditelja češkega naroda — srce češkega naroda — Masaryk.

Električne podnike — mestna električna centrala — mogočna marmorna industrijska stavba v modernem slogu. Če smo si doslej ogledovali renesančni, baročni rokokojski, gotški slog antične Evrope, smo v tej palači spoznali Ameriko: stroj, civilizacijo dvajsetega stoletja s 100 m visokim dimnikom. To je najvišji dimnik v Evropi.

Banket. To je bil četrti banket. Darilo, krasni dve knjigi »Praha« in album Prahe, kar sem dobila od gospoda tajnika, inž. Melzerja, mi bosta v čast in večen spomin na Prago in ljubeznivo brate Čeha.

Nekako bridko mi je bilo, ko smo zapuščali to čudo božje, zlato Praho. Človek bi se postavil na Karlovski most in bi strmel toliko časa, da bi umiral od tega doživetja. In, ko bi umiral, bi mislil še vedno, da so mu le oči oslepele od tega zlatega bogastva, zlate Prahe.

Kaj bi še govorila, ko gledam album Prahe, čutim, kako ničevno bitje sem. Srd mi leze po polti od veličastja teh slik.

Kaj naj bi bilo še važno potem, ko sem videla zlato Praho?

Špilberg v Brnu

To je pač novo doživetje, protiutež temu, kar sem videla in doživljala v zlati Prahi.

Spielberg. Težko ime. To je trdnjava, star grad iz šestnajstega stoletja. Mučilnica.

Videla sem španski čevlji, prokrustovo postelj, krono mučenec. V 63 km dolgem podzemskem hodniku sem bila, kjer so umirale tako imenovane čarovnice. Vonjala sem ta težki vzduh. Celo kamenček od zidu te pošastne katabombe sem odnesla s seboj v spomin na to trdnjavo.

Gledala sem celico, kjer je bil zaprt baron Trenk in razbojnik Babinsky, pesnik Silvio Pellico, italijanski revolucionar, in Francesco Cozzini, madžarski pesnik. Kar 69 km dolgi podzemski rov je bil v starih časih speljan po vsem Brnu.

Ker sem videla že to iznajdbo španske inkvizicije, ta strahotni ogromni grob — Spielberg, zato krematorij v Brnu ni vplival tako mogočno, kot bi sicer: moderna, hladna stavba — mrtvašnica.

Batova tovarna? Ameriški sistem, palače in stanovanjske hiše, vse po enotnem načrtu: a moderna arhitektura. Vse mesto v terakoti nudi prav estetično celoto. (G. J.)

MLADI SLOVENEČ

Mirko Kunčič

Pravljice in pripovedke izpod Triglava

4.

Grad na Grančiču

Orjaškemu skalovju v trikotu med Savo in cesto, ki drži iz Mojstrane k Peričniku, pravijo ljudje Grančiče. Sprednji del skalovja se kot obsek dviga navpično proti nebu in ima vse polno čudno izoblikovanih razpok, podobnih skrivnostnim vratom, ki jih je zob časa napol zmrnil in zasul. Kamenite stene so sivo rumene od grušč in lisajev, kot razvaline starega, prastarega gradu. Zgornji del Grančiča je pokrit z mahom, prilizkavim grmičjem in smrekami ter je že od nekdaj priljubljeno igrišče za otroke in sprehajališče za letoviščarje, ki prihajajo semkaj iskat zdravja in miru. Kakor oče, ki zaskrbljeno drži svojega otroka za roko, stoji tik za Grančičem zajetni Vrtaški vrh, ves odet z živo zelenim smrečjem. Hrbeč Grančiča se tesno priraščeno k njegovim nogam.

Na tem orjaškem skalovju, Grančiču, je nekoč zdavnaj — tako pripovedujejo stari ljudje — stal močan grad. Bil je od vseh strani dobro zavarovan proti sovražnikom in viharjem, ki so stotletja divjali tod in butali vanj kot nevidne pesti velikana. Zidovje je uporno kljubovalo vsem nevarnostim in bi nemara kljubovalo še dandanes, da ni nekega dne božja jeza prišla nanj.

To se je zgodilo takole.

V gradu na Grančiču je živel graščak, ki ni poznal usmiljenja do trpečih ljudi. Na vso moč je zatiral in odiral svoje podložnike. Čim več trpljenja so njegove oči videle okoli sebe, tembolj zadovoljno je bilo njegovo srce. Zato ni čudno, da se je tudi njega prijel ime »Krvolok«, kakor se je prijel že njegovega očeta, deda in pradede. Ze ob samem imenu so se kmetje prekrizali kot ob peklenščkovem znamenju ter se plašno ozrli kakor da jim je volk za petami; če pa se je med njimi prikazal graščak sam, so vztrepetali kot zbežana jata ptic pod jastrebovimi kremplji.

Hudobni graščak je imel hčerko, ki je bila živo nasprotnje svojemu očetu. Prav v tolikšni meri, kot je bilo njegovo srce trdo in zakrknjeno, je bilo njeno srce blago in plemenito. Pomočala je ubogim kmetom, kjerkoli in kadarkoli je mogla. Vse to pa je delala na skrivaj, kajti dobro je vedela, kako kruto bi oče kaznoval njo in njene varovance, če bi izvedel za njena dobra dela. Obiskovala je bolnike po revnih kočah v dolini, igrala se je s kmečkim otroci kot s sebi enakimi, nosila jim je slaščice, ki si jih je utrjala od ust ter tolažila, obupane, kakor je vedela in znala. Ta deklica, ki ji je bilo ime Marjetica, je bila kmetom edina tolažba, edino veselje v žalostnih dneh.

Nekega dne je Marjetica ob poti, ki se je vila ob vznožju Grančiča, trgala rože in jih spleta v pisane šopke.

Nenadoma je zaslišala odnekod surovo preklinjanje in kričanje, vmes pa pridušeno stokanje. Planila je iz visoke trave, kjer se je v jutrnjem soncu lesketala rosa kot erberne solze, in obstala sredi poti. Prislunčila je v napetem pričakovanju in zasenčila oči, da bi bolje videla. Robate besede in srce trgajoči vzdihji so prihajali čedalje bliže. Kmalu je zagledala štiri moške, ki so se prikazali na križišču poti: prvi je bil valpet njenega očeta, druga dva sta bila grajska hlapca, četrti pa je bil vitek, slaboten mladenič. Hlapca sta ga trdo držala veak za eno roko, valpet pa je po njegovem golem hrbtu vihtel bič s takšno močjo, da je ubogemu fantu kri kar brizgala iz strašnih ran.

Marjetica si je ob pogledu na mladeniča, ki si je od bolečine grizel ustnice in stokal, da bi se kamnu smilil, zakrila obraz in hotela zbežati v goščavo. Ob pretresljivem kriku: »Usmilite se me, nedolžen sem!«, ki se je mladi žrtvi utrgal iz ust, pa je obstala kot vkovana.

»He, he, golobček, seveda si nedolžen — nedolžen kot Lahov koš!« se je odurno zarežal valpet in znova zavil bič nad njim. Na mladeničevem obrazu se je prikazala široka, temnordeča maroga.

Marjetici je ob tem prizoru zastal dih. Ni se mogla več premagovati. Zbrala je ves svoj pogum, skočila pred valpta, zgrabila bič z drobnostjo, nežno roko in kriknila:

»Kaj vam je storil? Ali ste človek ali zver? Pustite ga!«

Valpet je bil nemilo presenečen, ko je zagledal hčerko svojega gospodarja pred seboj. Desnica z bičem mu je omahnila, z levico pa je anel klobuk, pozdravil in se hinavsko prijazno nasmešnil:

»Milostna gospodična, ne razburjajte se! Samo ukaze premilosrdnega gospoda očeta izpolnjujem in nič drugega.«

»Kaj vam je storil?« je ukazovalno ponovila Marjetica in iz njenih sicer tako krotkih in miloljubnih oči so švigale grozeče iskre.

»Srnjaka je ustrelil v grajskem lovišču, ta cigani!« je odgovoril valpet in ošvrknil mladeniča s tako divjim, uničujočim pogledom, da je le-ta kakor pod novim udarcem upognil hrbeč.

Marjetica se je zavrila mladeniču v bledi, od trpljenja izmučeni obraz in ga mehko vprašala:

»Povej, ali je res, kar trdi valpet?«

Mladenič se je zgrudil na kolena, dvignil roke proti nebu, kot k prisegi, in vzkliknil ves obupan:

»Bog mi je priča, da ni res! Srnjaka sem našel v gozdu že ustreljenega in sem ga hotel odnesti v grad. Tedaj pa so planili name tle trije in me zvelkali s seboj kot najhujšega zločinca.«

»Laže kot pes teče!« je zakričal valpet in usta so se mu kar penila od jeze. »Poznamo take tiče!«

»Molčite!« je velela Marjetica in nestržno zapcepala z nogami, ko je valpet še nekaj zarenčal predse. Potem se je spet obrnila k mladeniču in

Kokun:

Janezek bo postal pisatelj

Janezek je star komaj 7 let, a modrosti ima v sebi za tri druge. Vse vidi s svojimi bistrimi očmi, vse sliši s svojimi velikimi ušesi. In kar vidi in sliši, skrbno napiše v zvezek, ki ima na ovitku naslov: MOJE POVESTI. Janezek hoče na vsak način postati slaven pisatelj. Da je vsak začetek težak, Janezek dobro ve, vendar pa tudi, da iz malega raste veliko, aenkrat piše prav drobne stvari iz vsakdanjega življenja — opise domačih živali itd. — s časom se bo pa fant lotil tudi večjih reči in nam bo nemara kdaj napisal tako lepo in ganljivo povest, da bomo vsi navdušeno nad njo jokali.

Gotovo ste radovedni, kako piše mladi pisatelj že zdaj. Prav radi ustrezemo vaši radovednosti. Preberite tale dva Janezkova prvenca in presodite sami, ali ima drobljanec kaj pisateljske žilice v sebi ali nič!

Naša krava

Spisal Janezek Piškur, pisatelj.

Naša krava je zagledala luč tega sveta šele pred tremi leti. Pa je že velika kot prava krava. Naš Francek je prav toliko star kot naša krava, pa je še majhen kot škrt. Gotovo zato, ker je tako izbirčen v jedi in bi meni najraje vse sladkoročke pohrustal. Odsprejaj ima glavo, odzadaj pa rep. Na glavi ima roge, s katerimi včasih pobode sosedovega psa. Kadar je lačna, zababi: mu-u-u-u! in dekla Mica ji vrže v jaslji seno. Zajtrkuje, kosi in večerja kar brez žlice. Zob si nikoli ne umije s kalodantom in tudi ostankov jedi ne zbeka iz njih z zobotrebem kot naš stric, ki je prišel na počitnice in je v mestu velik gospod: vozne listke ščiplje v vlaku! Na nogah ima parklje in kadar hodi, maha z repom kot z zastavo ter podi muhe. Vode popije pol skafa naenkrat in kadar naš hlapec pije most, ga oče ozmerja: »Zlampaš

kot krava!« Jaz pa pravim kravi, kadar pije vodo: »Zlampaš kot Miha!«

Krava pije vodo, daje nam pa mleko in maslo. Krava je travo in seno, daje nam pa meso in kosti. Živa ostane toliko časa, dokler je ne zakoljemo. Dokler je živa, jo imenujemo krava, ko pa izdihne svojo dušo, ji pravimo goveje meso. Kadar jo mesar zakolje, se mi zelo smili, ko pa mama vrže njeno meso v lonec za juho, se mi nič več ne smili. Vsi moramo enkrat umreti.

Naša kokoš

Spisal Janezek Piškur, pisatelj.

Naša kokoš je debela kot nogometna žoga, hodi pa po dveh nogah kot ljudje. Na nogah nima prstov in umazanih nohtov kot Urbasov Gregec, ampak kremplje. Je vse, kar ji pride pod roke, še celo črvice in muhe in ajdove žgance in drugo takšno golazen. Strašno je požrešna. Če ji pomolim prst, ga kavсне s kljunom in bi ga prav gotovo požrla, če bi ji ga dal. Včasih se tudi zmoti. Včeraj sem ji vrget kosček mila. Skočila je nanj kot mačka na miš in ga požrla. Potlej je pa debelo pogledala, kakor da bi imela božjast. Šele ko je bilo mlo v želodcu, je vedela, da ni meso.

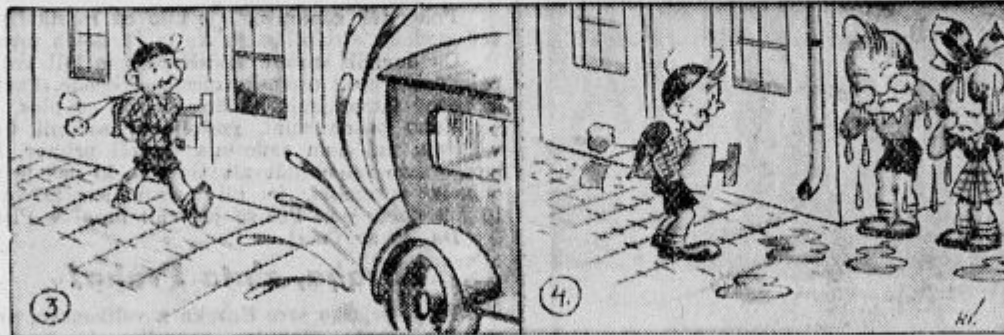
Naša kokoš zneša vsak dan eno jajce, debelo kot buška, ki se mi je naredila na čelu, ko me je Urbasov Gregec z metlo oplazil po glavi. To jajce sestra Lenka vsak dan ocvre stari materi za večerjo. Stara mati je bolna. Rak jo zmerom ščiplje po želodcu. Kdaj je zlezal vanjo, ne vem. Gotovo takrat, ko je iz potoka pila vodo. V potoku kar mrgoli rakov. Kadar ji bodo naša mama zavili vrat, bodo stara mati zelo veseli, ker bodo jedli kurjo juho. Potlej bodo nemara ozdraveli. Jaz imam staro mater zelo rad, ker mi večkrat dajo kak-

Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade

»Kadar pride Janezek, v lužo vrzi brž opeklo! Videl boš, kako imel blatno novo bo obleko.«

Janezek prihaja... Nič hudega ne sluti. Hej, to smešni bo prizor v tej minuti!

Pa namesto Janezka avto pridrvi. Metko in Jernejka — čof! dobro poškopri...

Včasih kazen brž sledi takšni grdi šali. Kdo se zadnji zdaj smeji? Janezek naš mali.

njen glas je bil kot prej ves opusen in mehak, ko ga je vprašala: »Kje imaš pa puško?«

»Se nikoli nisem imel puške v rokah!« je odgovoril in v njegovih očeh je bilo toliko odkritosti, da je Marjetica vedela takoj: te oči ne znajo lagati.

»Puška gor, puška dol — srnjaka si ustrelil, pa konec besedi!« je razkačeno zavpil valpet.

Marjetica ga je srepo pogledala in porogljivo vprašala:

»Kdaj ste pa že elišali, da bi kdo srnjaka ustrelil brez puške?«

Valptu je temna rdečica zalila zabuhli obraz in v zadregi je povslel oči. A samo za trenutek. Takoj se je spet znašel.

»Puško je capin gotovo dobro skril, preden smo ga ujeli!« je zmagoslavno pribil in kljubovalno pogledal.

»Poiščite torej puško in kadar jo najdete, primite tzu. Dokler pa puške ne najdete, nimate pravice takole ravnati z njimi!« je modro razsodila Marjetica.

Valpet je od oseplosti izbulil oči, potem pa je mrko rekel:

»Dobro, milostna gospodična. Povedal bom vašemu očetu, da smo ubogali vas in fanta izpustili. Če vas bo za to kaj pohvalil, je pa drugo vprašanje.«

Rekši je pomignil hlapcema, ki sta kot dva solnata stebra stala tam in nista vedela, kako in kaj bi. Skomignila sta z ramami, kakor bi hotela reči: »Nama je pač vseeno!« in pokorno sledila valptu v grad.

Ko je mladenič videl, da so njegovi rablji odšli, je ves hvaležen poljubil Marjetici roko in se ji med solzami zahvaljeval za rešitev.

Marjetica ga je prijateljsko pobožala po razmršenih lasih in velela:

»Vstani in pojdi z menoj!«

Mladenič je vstal, uprl še enkrat svoje kot nebo modre oči vanjo — in tedaj sta vztrepetala oba od prečudne sladkosti. Ljubezen, nežna kot pomladni cvet in mogočna kot kres, se je naselila v njuno srce. Prijela sta se za roke in odšla po poti navzdol, vsa srečna in naemejana, kakor da bi se bila poznala že dolgo, dolgo — — —

Še istega dne je Marjetica stopila pred očeta in mu zaupala svojega srca najtišjo skrivnost.

Ko je graščak izvedel, da namerava njegova edina hčerka vzeti za moža navadnega kmečkega fanta, tistega, ki ga je bil valpet ujel kot lovskega tatu, se je strašno razsrdil. Pa je s silo zadušil jezo v sebi in malomarno rekel:

»Kakor si boš postlala, tako boš ležala!«

Priredili so ženitovanje. Bilo je bojda tako imenitno, da takšnega ne pomnijo najstarejši ljudje. Spekli so na raznju petdeset najdebelejših pujskov, ki jih je imel graščak v hlevu, stočili deset sodov najboljšega vina, ki ga je imel graščak v kleti. Gostili so se, peli in rajali tri dni in tri noči.

Ob zori četrtega dne pa je graščak zaklel svojo hčer v kačo in jo zapodil v sedanje Grančiče. Tako se je veselo ženitovanje nazadnje žalostno končalo.

Zakleta grajska gospodična se še dandanes plazi kot kača po Grančiču in ne najde miru. Čaka, nestrpnost čaka dneva, ko jo bo rešil neznan junak. Vsakih dvajset let se za dva dni spremeni v belo deklico in blodi vsa tiha in žalostna okoli Grančiča. A do danes je še ni rešil nihče.

Kaj pa se je zgodilo s hudobnim graščakom? boote vprašali. Se tisto uro, ko je preklel svojo hčer, ga je Bog kaznoval. Pogreznil ga je z gradom vred v zemljo.

šen dinar. Sestre Lenke pa ne maram, ker pravi, da imam piškave zobe. Kadar postanem velik pisatelj, bom o sestri Lenki napisal takšno povest, da si bo od jeze populila vse lase!

Naši kokoši se dobro godi. Delati ji ni treba nič in tudi v šolo ji ni treba hoditi. Tudi jaz bi bil rad kokoš. Potlej me nikoli več ne bi boleli zobje. Kokoši nima zob. In umivati se mi tudi ne bi bilo treba, če bi bil kokoš. Kokoši nima rok in obraza. Srečna kokoš!

MLADANJIVA

Lučka svetli

Lučka svetli
sred noči,
ko naš Tonček
sladko spi.
Angel v zlati
halji
prav do jutra
tam stoji
in ga zvesto
čuva, varje,
da ga kdo ne
prebudi.

Stanko Sušnik, Ljubljana.

STRIČKOV KOTIČEK

Dragi Kotiček striček! — Čeprav že skoraj štiri leta prebiram vsako nedeljo Tvoj kotiček, sem se vendar šele danes odločil, da Ti pišem.

Da pa ne boš mislil, da prej nisem znal pisati, Ti povem, da mi pisanje res ne gre prav od rok. Priznati Ti moram na uho, da tudi v šoli večkrat dobim pod svojimi nalogami poleg petice za delo — trojko za pisanje. Pisal Ti pa zaradi tega nisem, ker vem, da Te drugi kotičkarji kar »bombardirajo« s pismi. Močno se bojim, da vsemu temu nisi kos in da vsa pisma romajo — nemara celo neprebrana — v Tvoj nenasitni koš.

Tvoj kotiček mi zelo ugaja. Povedati Ti moram, da se prav od srca smejem posebno takrat, kadar pišeš o svojem velikem nosu, o dolgi bradi in plešasti glavi. Veš, povedati Ti moram, da Te prav dobro poznam. Mogoče se boš še spomnil, da si bil lansko leto v naši vasi na Cankarjevi proslavi. Moj očka Te dobro pozna, pa tudi Ti njega dobro poznaš. Tebi se takrat niti sanjalo ni, da Te od strani opazuje 10-letni deček, ki bi rad našel vsaj malo podobnosti med teboj in sliko, ki si jo nekoč objavil v kotičku kot svojo »fotografijo«, a te podobnosti seveda nisem našel. Povem Ti, da si mi tak, kakršen si v resnici, mnogo bolj všeč.

Prisrčno Te pozdravlja — Marjan Moškrič, učenec IV. razreda v Sostrem.

Dragi Marjan! — Kotičkarji me s svojimi pismi res kar »bombardirajo«, pa se tega »bombardiranja« prav nič ne bojim. Navadil sem se ga že kot star vojak trušča in hrušča na fronti, in zdaj niti z očesom več ne trenem, kadar prihrumi mimo mojega nosu kakšna nova bomba v obliki pisma. Hrabro iztegnem roko, zgrabim pismo-bombo za vrat in jo mirno vtaknem v svojo torbo — takšen sem ti junak! O, če bi se le tudi tiste države, ki so si zdaj v laseh, bombardirale na takle način, potlej bi bila vojna kaj vesela in zabavna reč ter bi se končala brez krvi in bridkih ran. V tem ali onem pismu, ki bi kot bomba priletelo na sovražno ozemlje, bi bila nemara res tudi kakšna strupena beseda, a ta strupena beseda gotovo ne bi nikomur skrivila lasu. Le zakaj so ljudje tako neumni, da se še zmerom borijo s pravnimi bombami, ko imajo vendar papirnatih bombic na razpolago dovolj? Ali še vedno ne vedo, da so pravne bombe nevarno orožje, ki utegne temu ali onemu tudi glavo odbiti — sek!? Ljudje so res čudni! Na eni strani se na vso moč trudijo, da bi se jim čim bolj godilo na tem svetu in da bi dosegli visoko starost kot Metuzalem, na drugi strani pa sebi in drug drugemu kopljejo grob. Te reči so tako zamotane in zapletene, da jih celo stric pajek, ki je strokovnjak za zapletene notranje zadeve, ne bi znal do kraja razplesti. Je že tako na svetu! Tisti, ki imajo od pravnih bomb dobiček, že vedo, zakaj je ljuta vojna koristna in potrebna reč...

Zastoj si takrat, ko sem bil v Sostrem, iskal podobnosti med menoj in sliko, ki je bila objavljena v kotičku, pišeš dalje. Dragi moj, jaz pač nisem kriv, če me mojster slikar tistega dne, ko me je »vzel na muho«, ni dobro zadel. Nemara je imel brljave oči in je videl na meni reči, ki jih nimam? Sam Bog ve res, kako je s to rečjo. Jaz sem že pozabil, kakšna je bila tista slika, upam pa, da se mojster slikar ni tako daleč zmotil, da mi je napravil štiri oči, namesto dveh in začel usesa, namesto človeška. Če ga je pa tako polomil, mi hitro sporoči, da bom tudi jaz njega ona muho vzele in se tako bridko nad njim maščeval. Dandanes si slikarji res že kar preveč upajo in dovolijo. Včasih ti naslikajo kakšno stvar tako, da človek ne ve, ali bi se jokal ali smejal nad njo. Na primer: Sem bil do zdaj svetlo prepričan in smo se tudi v šoli učili in v cerkvi, da imajo samo ljudje neumrjeto dušo. Zadnje čase pa sem nekje bral in videl črno na belem, da imajo neumrjeto dušo tudi — psi in mačke in zajci. Ali je potemtakem kaj čudno, če se prenekateri kotičkarji obračajo name z vprašanji, če imajo dušo tudi — stene in krave in osli in kuhinjski ščurki in druga takšna živazen? Sam Bog jih razumi, današnje umetnike, jaz jih ne razumem!

Toliko za danes. Lep pozdrav! — Kotičkov striček.

Za dobro voljo

V šoli.

Učitelj: »Janezek, povej, kaj je luč?«
Janezek: »Nekaj, kar se lahko vidi, gospod učitelj.«

Učitelj: »Bedak! Mene tudi vidiš, pa nisem nobena luč!«

Izgubljena stava

Učitelj je poklical Miha pred tablo, da bi nekaj nanjo napisal. Ko učitelj vidi Mihevo desnico, se zgrozi. Strogo reče:

»Mihec, če mi pokažeš v razredu le eno roko, ki bi bila še bolj umazana kakor ta, dobiš dinar!«

Učitelj je stavo izgubil, ker mu je Mihec pokazal — svojo levico...

Čudna krava

Tonček občuduje v živalskem vrtu slona. »Joj, kako je ta krava čudna!« reče mami. »Rogove ima v gobcu, travo pa puli z repom!«

DRUŽINA

Dom in svet

Počitniške misli

V 18. stoletju je bilo dvoje potovanj, od katerih je moral boljši človek imeti vsaj eno za seboj: »malo turo« in »veliko turo« skozi Evropo. Mala tura je vsebovala Dunaj in Pariz, velika pa še Rim in London. Evropa je bila prikazana kot celota in potovanje naj bi podalo pojem te celote. Toda s francosko revolucijo in z romantiko se je smisel potovanja sprevrgel v prav v nasprotno smer: ljudje so začeli potovati »kar nekam«, v čustva, k osamljenim slapovom. Skratka, ljudje so potovali, da so prišli iz urejene celote ven. Na veliki turi so hoteli utrditi občutek pripadnosti drug k drugemu, na mali ali romantični turi pa so hoteli poudariti občutek osamelosti. Bodi klasično, bodi romantično — zmeraj je tedanji človek romal po svoji lastni duši okoli, po pokrajinah, ki so bile v domišljiji do dna obdelane. Potovanje, to je bila preskušnja, kako spraviti svet v srcu človeka v soglasje.

Z vsakim potovanjem potujemo k nekomu in od nekoga; sleherna pot je torej zavzetje in hkrati beg. Klasično potovanje poudarja zavzetje, romantično pa beg. To sta dva večna tipa potovanja, ki bosta zmeraj na svetu. Naša doba je tema dvema oblikama dodala še tretjo: potovanje brez načrta. »Ali poznaš deželo...?« je zapel klasični popotnik. »Tam, kjer te ni, je sreča,« je zapel romantični romar. Geslo modernega popotnika pa je: »Tudi drugod je lepo, in tu sem tako in tako.« — »Dajmo, da vidimo, kakšen je prav za prav ta okrogli svet,« pravi človek, ki gre kar tjavendan na pot. Dvig-njenih obrvi brezbrizno sedi v vagonu in bi se rad začel čuditi. Tretja prava vsakršnega potovanja, radovednost, je pri njem poglavitna lastnost.

To ima svojo slabo ali pa tudi dobro plat. Slabo je to: »Precej domišljije je treba, da vidiš dejstva,« je nekdo odlično pripomnil. Klasični in romantični popotnik sta imela dovolj domišljije, da sta spoznavala marmorne kipe ali slapove. Nasprotno pa je moderni popotnik v nevarnosti, da vidi samo to, kar so mu vtepli v glavo razni prospekti, knjige o potovanju in pa filmi, torej prav za prav, kar so mu povedale razglednice.

Po drugi strani pa: ali niso bila tista potovanja najlepša, ki smo jih opravili kot otroci? In ali ne vsebuje žareča moč otroškega gledanja v prav to, da povsem brez predsodkov vidi svet in ga oboroženo pozira vase? Otroci brez pridruženja, »da cesar nima nobene obleke na sebi« — vse odrasle je pa zgolj domišljija potegnila za nos! A pri tem imajo otroci, kakor vemo, najbujnejšo domišljijo, ki napolni temno prazno sobo z vsakršnimi prikaznimi: vendar imajo še nekaj čudovitega in to je: ponižnost, ki jih drži v mejah. Novost je otroku tako veličanstvo, da se brez besede prikloni pred njo. Hvaležen ji je kot kakemu novemu kosu duše, ki mu je prirasla. V tem je velika odlika novega potnika brez predsodkov. Če se mu posreči, da uživa svet v prav kot otrok, ne da bi pri tem postal otročji, neveden in barbarski, tedaj bo videl več kot vsi drugi pred njim, on bo svet naravnost odkrival.

Nikakor se nočem šaliti: človek, ki hoče dobiti v nekaj tednih dopusta plačilo za huda leta garanja, vsebuje zares nekaj ganljivega. Kakor otrok je, rad bi si pridobil, kar je zamudil. Nič vsakdanjih obzirov ne pozna; slehernemu človeku odpre svojo srčno kamrico.

Trdno sklene, da hoče biti človek. A zdaj, ko skuša tak biti, se mu začne jasiti, da je tudi za to, če hoče biti človek — človek, treba vaje vse življenje in da tega nemara ne bo več zmogel... Zakaj, zdaj nimam čaše, zdaj pa vina ne.

Resnično. »Potovanje« je dandanes najbolj navadna oblika za srečo. Ali — še bolj — potovanje je eno od dveh žarišč, ki tvorita elipso sreče. Če koga vprašam: »Kaj bi storil, če bi zadel srečko?« (Saj se sreča zmeraj vrti zares krog srečke!) — pa dobiš dva odgovora. Ta ti bo odvrnil: »O, jaz bi potoval, šel po svetu...« Drugi pa: »Hišo bi si kupil, dom postavil.«

To je dvoje hrepenenj človeka: »Ven v svet...« in »Nazaj k sebi...« Navidezno si je to dvoje nasprotno, pa je le kot izdihavanje in vdihavanje zraka, torej sta to dve polovici enega in istega opravila. Vprav Angleži, ki kar gorijo za svoj dom, so hkrati najbolj strastni popotniki. Le tisti, kdor občuti dom, domovino, more tudi zares potovali. Če se držiš pri tem natančno v smeri »Le stran!«, zagledaš ob koncu potovanja krog sveta neko streho, ki se ti zdi povsem nova, pa vendar znana — domača streha, dom. Izhodna točka. Kako je to novo! Tedaj šele si se zares vrnil. In to je naj-mogočnejše, kar more človeka naučiti potovanja: da je svet zares okrogel.

Tisti popotnik, ki hoče iti od doma in ki se zato vrne domov, ta je idealni turist. Če hočeš, da bo šiv trden, mora imeti nit voz: dom, občutek, da si nekje doma; družina. Kdor tega nima, ta si na potovanju ustvari pet in trideset domov, ki se pa vsi sramotno razležejo, ker je nit brez voza.

Pa je vendar največ takih, ki vidijo v tem svojo popotno srečo. Da bi se o tem prepričal, sem nekoč izpraševal: »Kako si predstavljate srečo?« sem najprej nagovoril gospoda naj-boljših let z zlato kravatno iglo in zlato verižico pri uri. »No, takole: če bi šel rad v Pariz, bi šel v Pariz, če na rivero, bi šel na rivero — vse bi lahko videl, vse doživel — to je sreča!« Nato sem vprašal mlado dekletce, ki je imela oči ko dva zgornjeitalijanska jezera. Oči so se ji zalesketale. »Nebeško,« je rekla, »odpeljem se na rivero in nato z jahto po zlatem Sredozemskem morju — peljem se, kamor se le hočem...« Potem sem vprašal starejšo gospo: Gričja. Mladenica: Islandija in Špic-bergi. Fantka: Amazonska reka do Manavs...

In potem sem vprašal velikega poznavalca ruske duše, Gogolja, ko sem prebral njegove knjige. Ta pravi s služabnikom bogatega gospoda:

»Če človek samo premišli, kakšno življenje imajo gospoda! Sijajno! Pelji se, kamor se hočeš! Če ti je v Smolensku dolgčas, hajdi v Rjazan; če te ne veseli Rjazan, beži v Kazan; če ne maraš Kazana, brž v Jaroslav...«

Torej to je sreča: Rjazan—Kazan, Kazan—Rjazan...

Neki veliki umetnik pa ima napisano na svoji hiši z zlatimi črkami: »Tukaj je Amerika ali pa nikjer.«

Morali bi ustanoviti posebno pisarno, ki bi bila posredovalnica za domove in potovanja krog sveta, vse v enem.

Pražnik Marijinega vnebovzetja v očeh družine

Andrea del Sarto: Marijino vnebovzetje (izrez).

Ker nam je Marija Mati in se v družinah spominjamo godu svojih telesnih mater, je povsem jasno, da je vprav družina poklicana, da obhaja god Matere Boga. Po naših slovenskih družinah je to že od nekdaj v navadi in je nekakšen okras vsakdanjega delavnika, polnega znoj, skrbi in truda.

Vsakišnji god je majhno veselje; veselje imamo tako malo, da bi ne bilo prav, če bi katerega prezrli. Vsak Marijin god je takšno veselje v družini, je veselje duha, ki pa blažilo vpliva tudi na življenje telesa. Zakaj si tega veselja ne bi privoščili? Zase in za svoje otroke? Zakaj ne bi otrokom povedali, da je na ta dan naš najvišji Gospod vzel svojo Mater v nebesa? Da jo je vprav s tem poveljal nad vse pozemske matere? Da jo je tako zares postavil poleg sebe v nebesa in ji s tem dal tisto slavo, da z Njim kraljuje nad človeštvom? Zakaj ne bi dali v teh suhih in trpih dneh otrokom sočnega duhovnega sadu, ko jim povemo, kaj pomeni ta god, ta praznik vnebovzetja?

Ne izpustimo tega dne iz misli, ne zaprimo mu vrat svoje hiše in družinske sobe! Bodimo dobri otrokom z duhovnim darilom ob misli na Pomočnico vseh kristjanov, ki je bila danes ta dan vzeta v nebo.

Sanj ni več...

Moj potoček, ne šumljaj mi skoz grmovje — pláni s hudourni silo čez skalovje!

In razlij se med prepade v vse kote: morda v njih ležijo moje mlade sanje?

Daj, z močjo neukrotljive skale stresil! Če pod njimi spijo — meni jih prinesil!

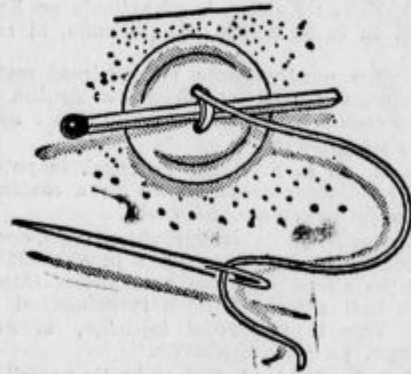
Pošlji prek čeri visoke val srebrni — moje lepe, zlate sanje z njim mi vrni!

Val razbije ob mogočni se pečini — sanj ni več — ostali so mi le — spomini —

(Marija Brenčičeva.)

Kako prišiješ gumb

Seveda ga zna vsakdo prišiti, vendar so moderni gumbi prišijeni drugače. Tako je treba, na primer, gumb z velikimi luknjicami

prišiti zmeraj s progo blaga ali usnja. Lepo je, če prišiješ gumb z drugačno nitko, kot je barva blaga, vendar s takšno, da se lepo ujema z blagom.

Na sliki pa vidiš, kako je treba prišiti gumb na težkih krilih, ki se spredaj zapenjajo.

Nadevan krompir

Prav debele krompirje temeljito očistiš in izrežeš na četrta mesta. Potem jih razpoloviš, izdolbeš in kar izdolbeš, daš v vodo, da bo juha. Izdolbene polovice osoliš in napolniš z nadevom. Daš vanje ostanke sesekljane mesa, gnjati ali klobas, dodaš malo mleka, kosčke kumarice in namočene kruha. Nadevane polovice daš na pekačo, potreseš s kumino in spečeš v pečici. Zraven solata.

»Kaj, še posteljo bi radi imeli? Jaz sem pa mislila, da ste umazani!«

En sam kovčeg

Znana francoska časnikarka Titayna, ki je že večkrat potovala krog sveta, je nedavno v nekem članku izdala tajno navodilo, kako stori, da vzame na dolgo pot samo 14 kg prtljage (kolikor je smeš vzeti v letalo) pa je vendar zmeraj lepo oblečena. Pravi: »Najtežja prtljaga so čevlji pa razni lončki z mažami. Torej nič lončkov, umivaj se z vodo, citronovim sokom. Vzemim največ trije parov čevljev, ki so take barve, da se prilegajo oblekam, ki jih imam s seboj.«

Glede na perilo je stvar sploh preprosta, ker Titayna sploh ne jemlje perila s seboj, marveč le tri do štiri bluže, ki so nanje pripete spodnje hlače. Vsaka bluža ima tri ovratnike, ki se dajo na blužo pripeti; bluže so iz blaga, ki se ne mečka in ga ni treba likati. Zvečer si jih sama opere.

Titayna vzame s seboj še kostim iz tweeda, lahko obleko iz pletenine in pravilno večerno obleko, dalje klobuk, dve čepici, pas iz

usnja in tri kravate. Robci so iz papirja. Čez roko ji visi topel plašč.

Čeprav se dozdeva tej ali oni osebi ta prtljaga premajhna za tako daljno potovanje, ko jo skoraj že za v Kamnik vzame več s seboj, vendar ima francoska časnikarka povsem prav.

Na sliki so obleke, ki so pripravne za no pot. Utegnejo imeti dolge ali kratke ravne. Dovolj so preproste, da si jih moreš sama narediti, in dovolj fine, da te ni treba biti sram v njih. Predvsem je poglavitno, kako pristojijo tvoji postavi in tvojemu načinu življenja.

Modroci otroške posteljice so preležani

Modroc z vzmetmi prerežeš po sredi in vsak del zase zadelaš. Oba dela obrneš, tako da se stika del od vznožja z delom pri zglavju. Modroc je ko nov, mehak in prožen.

Pohištvo iz stekla

V Angliji so uvedli novotarijo, da si narejajo hiše in pohištvo iz stekla. Neka londonska tvrdka je izdelala že več vrst steklenega pohištva. Seveda to pohištvo ni iz nezlomljivega stekla, vendar je videti, da je zloženo iz posameznih delov, ki jih je lahko nadomestiti. Najlepši kos na razstavi te tvrdke je bila velika pravokotna miza iz črnega stekla, a stoli iz stekla niso kar nič vabljivi. K takemu pohištvu spadajo tudi krožniki in sklede iz belega stekla. Ali bo vse to prišlo v modo v bodočnosti?

Kaj so Nemci izračunali

Za bivšo Avstrijo so izračunali glede na štednjo z živili tole:

Če vsaka gospodinja vsak dan zavrže samo en kos kruha, je to na leto 61.000 hlebov kruha.

Dalje se gospodarski krogi pritožujejo, da gospodinjje sploh premalo pazijo na odpadke in da zavržejo preveč živil. Pravijo, da zavržejo pri enem kilogramu olupljenega krompirja 10 do 20 dkg krompirja in če kaka kuharica prav na debelo lupi krompir, ga pri 1 kg odpade pol kilograma. Svetujejo, da se dajo odpadki znižati do najmanjše količine, če ne lupimo eurovega krompirja, ampak ga prej skuhamo; ali če surovega le ostrgamo. (Tega smo se pri nas med svetovno vojno naučili.) Zanimivo bi bilo, (modrujejo Nemci dalje), če bi gospodinja (če bi utegnila — seveda) stekla odpadke od 1 kilograma. — Dalje: Zakaj zamečemo stekla od špinatov? Vprav ti vsebujejo največ železa. Če jih skuhamo s špinatov vred, nato pretlačimo, bo špinatna bolj izdatna. — Tudi ni potrebno, pravijo, da za jabolčni zavitek jabolka (ali zdaj rabarbaro) olupimo. — Dalje: Luščine od graha je treba posušiti in jih imamo potem za juho. Prav tako shranimo, posušimo in uporabimo luščine od fižola, belušev — in ostanke od paradiznikov itd.

Ti nasveti se morajo kajpada razpresti v ne-akončnost tudi glede na oblačila, obutev in druge predmete. Tako predvsem glede na različne tube, škatle, škaticle in še papir. Pravijo, da pridobijo iz kovinatih, zavrzanih škatek za milijone železa, ko jih pretopijo.

Te stvari so res v marsičem pretirane. Vendar — nekaj je le resnice v njih in bi veljalo tudi za nas.

Ali so gobe redilne?

Glede na to so ljudje različnega mnenja. Nekateri ne morejo prebrati gobe zaradi hranilne vrednosti, drugi spet pravijo, da so gobe le za nameček in niso prav nič redilne. Kemiki, ki preiskujejo živila, so dognali, da vsebujejo sveže gobe mnogo vode in so si v tem alične z drugimi prikuhami. Dalje vsebujejo gobe še beljakovine, rudninske soli, vitamine in celo maščobe. Beljakovine gob seveda niso popolne in tudi vitaminov imajo manj ko večina drugih prikuh. Pač pa je okus tako prijeten, da je ta ali ona gobova jed zares užitek, ki dobro dene človeku. Z mesom jih pa v ničemer ne moremo primerjati, dasi pravijo vonekod, da so gobe kakor meso.

Naš domači zdravnik

I. H. C.: Kdaj se otrok okuži s siphilis?

Skoraj vedno okuži mati otroka med nosečnostjo. Če je otrok bolan, moramo skrbeti, da je bolna tudi mati, čeprav ne opazimo na njej znakov bolezni, kar se večkrat dogaja. Za to šibo božjo je značilno prav to, da se nahajajo kužne klice dolga leta v telesu, ne da bi opazili kakršne koli bolezenske znake. Ose po več letih, včasih po desetletjih, se bolezen pojavi pri bolniku samem, ali pa, če je bolnik žena, pri njenih otrocih. Možno je tudi, da se otrok na drug način okuži, vendar pa je redko. (Če ga doji n. pr. sifilitična dojilja.)

Vsak otrok, ki se okuži, zboli. Znaki, s katerimi se bolezen pojavi, so po starosti otroka različni. Pri dojenčkih opazimo dolgotrajni nabor, izpuščaje, predvsem na dlaneh in podplati, in ohromelost. Pri starejših otrocih pa se pojavi bolezen na obeh in na kosteh. Taki otroci se duševno le malo razvijajo ali pa ostanejo popolni bebi.

Otrok pa zboli tudi že lahko v materi sami. Posledica tega so splavi, prezgodnji porodi in pa mrtvorjeni otroci.

Siphilis je bila včasih bolezen, ki je vzbujala mnogo upravičenega strahu in veljala za neozdravljivo. Dandanes pa imamo na razpolago prav učinkovita zdravila, predvsem salvarsan in spirozyd. S temi zdravili moremo, če dovolj dolgo zdravimo, včasih trajno tudi leta, bolnika popolnoma ozdraviti. Ni pa še bolezen odpravljena, če na bolniku ne opazimo več zunanjih znakov. Kužne klice moramo popolnoma zatreti, sicer se bolezen ponovi.

Pri tej bolezni je posebno važno, kako se je obvarujemo. Kdor neguje sifilitičnega otroka, mora paziti sam nase. To velja predvsem, če ima otrok izpuščaje na koži, zlasti še, če se ti izpuščaji solijo. Po vsakem prijemu in dotiku otroka si moramo roke skrbno in temeljito umiti. Če pa imamo na rokah kakšno rano, bodisi še tako majhno, pa moramo otroka prijemati le z gumijastimi rokavicami.

Moremo pa preprečiti to, da bi mati okužila otroka, in sicer na ta način, da se mati med nosečnostjo zdravi. Otroka pa, če tudi je na videz zdrav, moramo zdraviti takoj po porodu. Zato moramo vsako ženo, ki je sumljiva okužbe, med nosečnostjo temeljito preiskati in po potrebi tudi zdraviti. Isto velja tudi za otroka take matere. Z zdravljenjem začnemo takoj po porodu.

F. D.: Po tolikih preiskavah, mislim, da za vas ni nevarnosti. Lahko se sončite. Začnite polagoma, s pametjo. Sprva samo po nekaj minut, pozneje vsak dan več.

B. V. Sl. d.: Bolečine, kakor jih opisujete vi, jih dostikrat povzročajo krčne žile. Morda bo to tudi pri vas.

M. L. Lj.: Kako se znebite smrčanja? Poskusite ležati na strani, najbolje na desni, in ne na hrbtu. Naučite se dihati skozi nos in ne dihati skozi usta! Če je to samo razvada, jo boste z dobro voljo premagali. Prav in dobro pa bi bilo, če si daste preiskati nos in grlo. Morda tiči tu vzrok in bi bilo tu potrebno zdravljenje.

H. I. Pr. N. Lj.: Sluzasto blato opazamo pri boleznih črevesja. Po vašem opisu sklepam, da imate bolno debelo črevo.

Priporočam vam črevesne kopeli. Dobite jih lahko v ljubljanski bolnišnici, pa tudi nekateri zasebni zdravniki jih imajo. Poskrbite pa tudi za primerno prehrano. Izogibajte se vsega, kar obremenjuje debelo črevo. Uživate riž, rezance, prepečenec, kekse, sladkor, mleko v malih množinah, pusto meso v obliki pireja, jabolčno čežano itd.

I. Pl. Lj. B.: Povečane drgalke se dajo odpraviti z operacijo. Mislim, da bi bilo za vašo hčerko prav in dobro, če to zdaj o počitnicah opravi. Zaradi operacije se vam ni bati kakšnih neugodnih posledic.

E. A. Kl. K.: Po rokah se vam že pet let narejajo izpuščaji v obliki vodenih mehurčkov, za proso velikih, čim se prične kopati ali če presajate rastline na vrtu. Močno vas srbijo. Kako odpraviti ali vsaj omiliti to nadlogo?

Prevsim je potrebno, da se ogibate vode in rastlin, ker se vam v zvezi s tem javlja ta nadloga. Namažite si roke s salicilnim cvetom in potrestite s pudrom.

D. M. Lj.: Kakšno je zdravljenje po Kneipovi metodi in če je morda kje popisano, bi radi vedeli.

Knjigo o zdravljenju po Kneipovi metodi je izdala pri nas pred leti Mohorjeva družba. Če pa znate nemško, pa si kupite lahko tudi v nemščini po vseh knjigarnah.

S. M. St. L. N. D. p.: Po rokah in po obrazu imate bradavice. Poskušajte se že z raznimi mazili, pa jih ne morete odpraviti.

Bradavice se dajo odpraviti z malo operacijo, in sicer na ta način, da jih s posebno žličko izpraskamo ali pa požgemo z elektriko. Odpravljamo jih tudi z jedkimi tkivo razjedajočimi tekočinami. Vam bi priporočal injekcije, ki so čisto preproste, pa zelo učinkovite.

V. I. Z.: Dekle, kateri so bratje pomrli za tuberkulozo, in ima tudi sama tuberkulozo na koži, bi se rada poročila s fantom, ki je tudi sam tuberkulozen. Boji se pa, da bi zboleli tudi otroci.

Strah je popolnoma upravičen. Otroci iz takih zakonov po navadi niso korenjaki. Taki otroci so nagnjeni k jetiki. Bolj slabotni so in manj odporni. Bolj so v nevarnosti, da se okužijo, hitreje zbolijo in prej jih pobere jetika. — Posvetujte naj se z zdravnikom, ki bo točno dognal njuno stanje in dal primerne nasvete.

G. M. D. p. N. m. V kraju, kamor ste predstavili, se večkrat pojavlja griža. Ker pa se bo jite, da bi se tudi vi okužili, vprašujete, kako se pojavlja bolezen in kako se je obvaruje.

Griža je nalezljiva črevesna bolezen, ki jo povzročajo bacili griže. Več vrst jih je, niso vsi enako nevarni. Okužimo se, če pridemo v stik s takim bolnikom, ali pa se uporabljamo predmete, ki jih bolnik uporablja (posodo, jedilno orodje, perilo itd.). Okužiti pa se moremo tudi z živilom in z vodo.

Značilne za to bolezen so driske. Bolnik mora večkrat, včasih tudi do štirideskrat na dan, na blato. V blatu opazimo kri, gnoj in sluz. Bolezen je včasih lažjega značaja, včasih pa prav huda in težka.

Bolezni se obvarujemo, če se izogibamo bolnika in vsega, kar bolnik uporablja. Dobro si mo-

ramo umivati in razkuževati roke. Vse predmete, ki jih bolnik uporablja, moramo razkužiti. Prav tako tudi vse bolnikove iztrebke, zlasti blato. Predvidni moramo biti pri uživanju vode v takih krajih. Sadej pa je najbolje, če ga uživamo kuhano.

R. D. S. P.: Šest let imate že vnetje kostnega mozga na obeh nogah. Rane se vam zacelijo, na znova odprejo. Za zaceljenje ran uporabljate terpentinov obliži. Noge imate močno otečene. Ponoči otekline malo izginejo. Kako se da odpraviti otekline, ki je nastal po operaciji? Radi bi se dali tudi rentgenizirati. Koliko denarja potrebujete za to? Ker ste slabotnega zdravja, bi radi vedeli, če dobite službo v lekarni ali pa pri urarju. Imate pa samo ljudsko šolo.

Če postane ta bolezen kronična, kakor je že pri vas, se vleče leta in leta. V kosti se pojavljajo vedno nova kotička, posamezni koščki kosti odmirajo. Gnoj si išče proste poti navzven. Rane se odpirajo, ko pa se gnoj čisti in se izloči odmrli koščki kosti, pa se na tem mestu zapro. Pojavijo pa se na drugem mestu ali pa se na istem gnoj znova nabere. To se neprestano ponavlja. To večno gnojenje pa nikakor ni v prid celotnemu organizmu, ki zaradi tega hira in peša.

Pravni nasveti

Odpoved neljubi stranki. A. M. — Če se dotična ženska noče na ustno odpoved gospodinjke umakniti iz stanovanja, potem naj ji pač gospodinja sodniško odpove. Ko bo sodna odpoved postala pravomočna, bo gospodinja lahko s pomočjo izvršilnega organa in najetih delavcev dala izprazniti odpovedano stanovanje.

Spor zaradi premičnin. A. L. — Pri nakupu posestva je bilo v pogodbo zapisano, da prevzame kupec hišo in posestvo z vsemi pritliklami in premičninami, ki se nahajajo pri hiši ob času sklepanja pogodbe in so last prodajalcev. Če si torej prodajalec nista kake premičnine izrečno zase izgovorila, so prešle vse premičnine s prodanim posestvom vred v last novega kupca. — Prodajalec, ki sta si izgovorila dosmrtno stanovanje v posebej določeni sobi, kjer si smeta postaviti tudi štedilnik, sta sama dolžna poskrbeti za odvod dima iz tega štedilnika v dimnik, ki je v hiši. Če pa bi bilo potrebno postaviti nov, zidan dimnik, brez katerega bi bila uporaba štedilnika nemogoča, potem je po našem mnenju dolžan dimnik postaviti gospodar. Kajti soba brez dimnika sploh ni uporabno stanovanje za užitarja, ki imata pravico v tem stanovanju kuhati.

Dota. T. Sp. — Po postavi so starši dolžni dati ob poroki svojemu stanu in imovini primerno doto. Po vašem opisu gnotnega položaja staršev vaša zahteva ni pretirana. Po svojih razmerah pa preudarite, ali se izplača s pomočjo sodišča zahtevati večjo doto in si s tem nakupati nejevoljo staršev, ali pa se zadovoljiti z manjšim zneskom, ker lahko računate na rubelj pomoč staršev.

Rubež plače služkinje. A. H. T. — Za stroške izgubljene pravde vam bo nasprotnih lahko zarubil tretjino vašega zaslužka, toda z utesnitvijo, da vam ostane vendarle po 20 din na dan. Ker prejimate poleg plače v gotovini tudi stanovanje in oskrbo, se bodo ti prejemki v naravi vračali po cenah, ki so običajne v vašem kraju, in od teh skupnih dohodkov vam mora ostati najmanj 20 din na dan, kar bo pa več, je zarubiljivo.

Dedne takse. J. N. Po pokojnem možu ste prevzeli posestvo in ste dedno in prepisno takso plačali v redu. Sedaj vas pa davkarja zopet terja za večji znesek takse. Na plačilnem nalogu je zapisano, da vas terja na podlagi finančnega zakona. Vprašate, ali je zahteva davčne uprave upravičena. — Vaše vprašanje je prepomankljivo, da bi vam mogli točno odgovoriti. Morda se je dogodila kakšna račununska pomota ali pa morda terja sedaj banovinsko takso, če ste državno že plačali. Pojdite k davčni upravi in prosite, naj vam pojasni, česar ne razumete. Brez vpogleda v zapuščinske spise vam ne moremo kaj več povedati.

Prodaja kupljenega zemljišča. A. H. T. — Kupili ste zemljišče, ki ste ga že plačali in je prepisano na vas. Niste pa se dobili kupne pogodbe. Vprašate, ali lahko takoj del zemljišča prodaste, čeprav se nimate v roki kupne pogodbe. — Seveda lahko prodaste zemljišče. Napraviti boste morali zopet kupno pogodbo, da se bo prodani del lahko odpisal na kupca. To, da se nimate prejšnje kupne pogodbe v rokah, vas pri prodaji ne more ovirati.

Pot skozi sadovnjak. R. S. — S svojimi predniki hodite že nad trideset let skozi sosedov sadovnjak. Sosed vam pa sedaj hojo zabranjuje. Vprašate, ali vam more preprečiti pot, ki jo uporabljate že nad 30 let. — Na tem mestu smo v zadnjem času že večkrat pisali o služnostnih pravicah vožnje in hoje. Povedali smo, da za pravico služnosti ni dovolj, da upravičenec nad trideset let hodi ali vozi po poti, ampak mora hoi ali vožnja po tej poti služiti v svrhu koristnejšega in udobnejšega uživanja zemljišča, na katero pelje ta pot. Sami pišete, da v vašem primeru vodi ob sosedovem sadovnjaku občinska pot, ki je okrog 50 korakov daljša, kakor steza, ki sosed po njej hojo prepoveduje. Zdi se nam, da bo v primeru pravde z vašim sosedom težko odločilo v vašo korist. Razložek med dolžino ene in druge poti je tako malenkosten, da je težko reči, da vam pot skozi sosedov sadovnjak služi v koristnejše in udobnejše uživanje vašega zemljišča.

Obnova tožbe. A. B. — L. 1930 ste se pravdali s sosedom zaradi zajemanja vode na javnem napajališču. Pravdo ste izgubili. Sodišče vaših priči ni zaslislalo, kar smatrate, da je bilo nepravilno. Vprašate, ali bi mogli sedaj ponovno tožbo vložiti, odnosno prejšnjo pravdo obnoviti. — Sodišče vedno samo odloči, katere ponudene dokaze bo izvedlo. Dokazi, ki so jih ponudile stranke, ki pa se sodišče ne zde važne za odločbo, se zavrnejo. Zavrnitev zaslisanja predlaganih priči pa ni niti zakoniti razlog za obnovo postopanja. Zato vam sodišče iz tega razloga obnove pravde ne bo dovolilo.

Znižanje dolga nad 50% D. T. — Dolžnik, ki ste mu po uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov znižali dolg za polovico, zahteva, da mu popustite še 33%. Trdi, da se je po 20. aprilu 1932 precej zadolžil in da se mora ta dolg vzeti v poštev. Vprašate, ali ima pravico do znižanja zaradi novih dolgov. — Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov dopušča, da dolžnik, ki dokaže, da ne more plačati niti polovice svojega dolga, ki se mu je že znižal, prosi pri pristojnem okrajnem sodišču, naj se mu zniža dolg tudi nad 50%. Jasnó je, da na dolžnikovo plačilno zmožnost vplivajo tudi dolгови, ki jih je na-

Kakor že rečeno, se rane tako dolgo trajno ne zacelijo, dokler se ne odstranijo vsa kotička, vsi odmrli koščki, včasih tudi celi deli kosti. Vsa mazila, vsi obliži ne pomagajo nič. Zdi se samo na videz, da pomagajo. To opažate lahko sami na sebi.

Otok ni nastal zaradi in po operaciji, ampak otek je tu, ker so noge bolne. Ko bodo noge zdravile, tudi otoka ne bo več. Koliko denarja potrebujete za rentgeniziranje, vam ne vem točno povedati. Ravna se to po velikosti slik. Če nimate denarja in posesti, pa naj vas banovinski zdravnik pošlje z ubožnim spravevalom v bolnišnico, kjer imate poleg vse oskrbe in zdravljenja tudi še rentgen zastoj.

Za lekarno je potrebna srednja šola in univerza. Če vas urar vzame, pa ne vem. Vprašajte njega.

Isti: Naročnik »Slovenec« je po mojem tisti, ki redno dobi naš list. Bodisi dnevno, bodisi tedensko, in redno plačuje članarino. Ni pa naročnik tisti, ki kupi zdaj pa zdaj kako številko.

Ze nekajkrat sem omenil, da potrpite. Vsem ne morem ustreči naenkrat, preveč vas je. Če bi hotel takoj vsem odgovoriti, bi porabil vsaki nedeljski številki vsaj četrtino lista.

Ce izgubi naš list takega priložnostnega naročnika, se prav nič ne bojimo, da bi zaradi tega propadel.

pravil po 20. aprilu 1932. Zato je mogoče, da bo sodišče pri odločanju o nadaljnjem znižanju dolga vzelo v poštev tudi te dolgov, kakor tudi vse družinske in gospodarske dolžnikove prilike.

Hiša na dražbi. K. A. — Hiša ima dva lastnika. Na njej je vknjižen dolg, ki ga je napravil samo en lastnik; sedaj upnik žene celo hišo na dražbo. Smatrate, da je to krivično in da bi se smela prodati samo polovica hiše. — Polovica hiše se ne more prodati, ker hiša v naravi ni deljiva. Ni točno, kakor vi mislite, da je vsak izmed dveh lastnikov lastnik polovice hiše in prostorov v njej. Le lastninska pravica je deljiva. V vašem primeru je lastninska pravica razdeljena med dve osebi. Če se hoče en solastnik znebiti skupne lastnine brez pristanka drugega, mora v tem primeru pred sodišče. Ker hiše ni mogoče deliti, bi jo bilo v primeru delitve solastnine prodati na sodni dražbi, kupnino pa razdeliti med solastnika. — Zakaj je uvedeno v vašem primeru dražbeno postopanje, boste zvedeli pri sodišču, ki vodi izvršbo. Gotovo sta oba solastnika dovolila, da se vknjiži zastavna pravica za upnikovo terjatev na celi hiši, ako teče sedaj izvršba proti obema. Iz vašega pisma ne moremo presoditi, da bi upnikov zastopnik ne postopal zakonito. On mora pač braniti interese svoje stranke, ki se seveda križajo z dolžnikovimi interesi.

Pridrževanje obsojenca po prestani kazni. J. D. — Vaš sorodnik je bil po prestani kazni pridržan. Po treh letih je prošil, da bi ga izpustili, pa mu je bila prošnja zavrnjena s pripombo, da bo še sedem let pridržan v zavodu. Sedaj prosi vas, da vložite prošnjo za odpustitev. Vprašate, ali je mogoče obsojenca po prestani kazni še tako dolgo pridržavati v kazenskem zavodu in kam naj bi se obrnili, da bi dosegli njegovo izpustitev. — Po kazenskem zakonu je dopustno obsojenca, ki je bil zaradi naklepa zločinstva najmanj trikrat obsojen na robijo, pa stori v času petih let, ko je prestal poslednjo kazen, zopet naklepno zločinstvo, pridržati po prestani novi kazni še nadalje, če se da sklepati po storjenih dejanjih in po njegovem življenju, da je nevaren za javno varnost. Odločbo o tem pridrževanju izreka sodišče. Pridrževanje sme trajati deset let; pridržani obsojenec sme biti pogojno odpuščjen, ko mincjo tri leta po prestani kazni, če je moči smatrati, da ni več nevaren za javno varnost. Pogojni odpust dovolj in preklicati sodišče na predlog uprave kazenskega zavoda in po zaslisanju državnega tožilca. — Iz nave-

Kmetijski nasveti

Uši na fižolu. F. H. A. I. — Lansko leto so vam gosencje kapusovega belina požrle zelje, letos pa hočejo uničiti fižol listne uši. Na nekaterih rastlinah jih je vse črno, na drugih pa nič. — Na fižolu je težko zatirati listne uši, ker so največ na spodnji strani listov. Najbolj znani sredstvi sta tobacični izvleček z mazavim milom ali kvasijev odcedek. S temi sredstvi skropimo fižol tako, da zadene mo listne uši. Večkrat se te nahajajo v zavitihi listih: moramo potrgati in sežgati, kajti s škroplivom ne pridemo do njih. Zatiranje uši na fižolu pa je možno le zgodaj, dokler je fižol še mlad in ne dela še strokov. Ko so stroki nastavljeni, tedaj ne smemo več škropiti. Sicer pa izginejo uši že konec julija.

Kontrolni organi pri izvozu sadja. K. J. St. — V »Slovenec« je bil objavljen članek »Kontrola izvoza sadja in sadnih izdelkov«, ki predvideva nastanitev posebnih kontrolnih organov. Želite vedeti, je-li bi bili lahko vi nastavljeni na tako mesto, ker ste absolvirali srednjo kmetijsko šolo in ste sedaj nezaposleni. — Kontrolne organe za izvoz sadja in sadnih izdelkov imenuje banska uprava izmed banovinskih in državnih kmetijskih strokovnjakov. Deloma so tudi okrajni kmetijski referenti, deloma učitelji kmetijskih šol in organi poskusnih in kontrolnih postaj. To niso stalna mesta, ampak samo naloge, ki jih po potrebi vrše razni strokovnjaki. Iz tega razvidite, da ne morete doseči takega mesta.

Vino ima duh po plesnobi. A. F. Sr. — Vino v sodu od 300 l je dobilo duh po plesnobi. Pretočili ste ga takoj, čez teden dni se je sicer nekoliko izboljšalo, toda za prodajo še ni. Radi bi ga popravili. — Vonj po plesnobi v vinu se da odvzeti z eponitom ali z enokarbnom, katere sredstva so napravljena iz čistih žganih kosti. Vino je dobilo okus po plesnobi od sode. Žgane kosti imajo to lastnost, da odvzamejo vinu ves neprijeten vonj, deloma tudi fini vinski duh, ki se pa sčasoma zopet povrne. Za odpravo plesnivega vonja iz svojega vina boste potrebovali 100 do 150 gr eponita na 100 l. Najprej je poskusiti v malem, da doženete, koliko praška je treba dodati za odstranitev slabega vonja. Potrebno množino eponita — praška odtehtajte, ter ga zmešajte z vinom v skafu. To črno tekočino vlijte v sod in z ostalim vinom dobro premešajte s kakim drogom. Mešati je treba po 5 do 6 dni, vsak dan vsaj enkrat ponoviti, sicer sredstvo nima pravega učinka, ker se prehitro usede. Ko se je vino učistilo, pretočite ga v samo malo zažveplan sod, v katerem pridobi po šestih tednih zopet svoj okus. Če vidite, da vzlic temu plava po vinu še kaj ogljenega prahu, ga filtrirajte, ali če filtra nimate,

Ne dovolite, da Vam kukavica snese jajce v Vaše zdravje!

originalna, naravna in zdravilna
Je samo ena,
ona z rdečimi srci. Zdravje in užitek!

denega vidite, da morate prositi za pogojno odpustitev sorodnika pri upravi kazenskega zavoda, ki bo odpustitev predlagalo, če bo uvidelo, da se je obsojenec tako poboljšal, da ni več nevaren za javno varnost.

Adopcija in draginske doklade. A. I. Lj. — Radi bi adoptirali dve svoji nečakinji. Vprašate, ali bi v tem primeru za njih dobili rodbinsko draginsko doklado, ker ste državni uslužbenec. — Rodbinska draginska doklada pripada državnemu uslužbencu samo za zakonske ali pozakonjene otroke, ne pa tudi za adoptirane. Adoptirani otroci državnega uslužbenca tudi nimajo pravice do rodbinske pokojnine, kakor jo imajo zakonski in pozakonjeni otroci.

Nezadovoljen z zapuščinsko razpravo — tožen zaradi žalitve. F. V. — Povabljeni ste bili k neki zapuščinski razpravi. Postavili pa so vam skrbnika, češ da ste bolni na umu. Ker se vam zdi, da so bile neke vlozke knjižice ponarejene, ste ozmernili predsednika in tajnika hranilnice, ki vas sedaj tožita zaradi razžaljenja časti. Vprašate, ali imate pričakovati hudo kazen. — Po predpisih kazenskega zakona sodišče ne more kaznovati onega, ki zaradi duševne nerazvitosti ali slabomnosti ni mogel pojmovati narave in pomena svojega dejanja. Če je bil pri vas takšen primer, potem se vam ni potrebno bati kazni.

Prošnja za dovolitev tombole. G. P. Š. — Vaše društvo namerava prirediti tombolo. Kam je potrebno vložiti prošnjo in kako se mora kolkovati? — Po pravilniku o zasebnih loterijah, tombolah in ostalih igrah na srečo, se vlagajo prošnje za dovolitev tombole in podobnih iger na kmetijsko ministrstvo. Prošnjo morate kolkovati s kolkom za 50 din; igralni načrt, ki ga morate priložiti prošnji, pa s kolkom za 4 din. Prošnjo morate nadalje priložiti tudi izvod družinskih pravil, kolkovan s kolkom za 4 din.

Sprejem gojencev v podčastniško šolo. S. F. St. V. n. Lj. — Radi bi vstopili v podčastniško šolo in vprašate, ali je sedaj razpisan kak natečaj za sprejem gojencev. — Sedaj so razpisani natečaji za sprejem gojencev v pomorsko zrakoplovno podčastniško šolo v Divuljah, v zrakoplovno podčastniško šolo v Novem Sadu in bolničarsko podčastniško šolo v Nišu. Vse podrobnosti o sprejemnih pogojih in glede vložitve prošnje lahko dobite pri okrajnem načelniku ali pa pri poveljstvu vojnega okrožja.

S plevelom porasla sosedova njiva. M. K. Gr. — Na njivi vašega sosedu je vsako leto polno osata, katerega seme raznaša veter po sosednjih njivah. Vprašate, ali je mogoče prisiliti lastnika zemljišča, da pravocasnoma očisti svojo, z osatom zaraslo njivo in tako prihrani sosedom, ki se po njihovih njivah trosi osatno seme, mnogo truda in škode ter nejevolje. — Po zakonu o zatiranju bolezni in škodljivcev kulturnih rastlin je vsak imetnik zemljišča dolžan z vsemi prikladnimi ukrepi ščititi svojo sadež zoper rastlinske bolezni in škodljivce ter jih pravocasnoma zatirati z lastnimi močmi in sredstvi. Za škodljivce kulturnih rastlin se pa smatra tudi različne vrste plevel in torej tudi osat. Če kašen imetnik zemljišča ne bi izvršil zatiranih ukrepov ali ne bi dal na razpolago delovne moči, lahko občinsko oblastvo to delo izvrši ob imetnikovih stroških. Stroške lahko izterja prisilno po občem upravnem oblastvu,

ODREZITE

„SLOVENE SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 14. avgusta 1938

Kanoplja ga je ukanila

Obadva sta bila botežna starca in sta živela v zaveliču za slaboumne. Eden je bil Kilsheelan, drugi Tom Tool. Nekega večera je Kilsheelan zapel prijatelja, da je prišel v zadnjem času iz Amerike nek bogat človek, ki mu je on mali stric. Pravil mu je, kako rad bi ga poiskal, a da si sam ne upa na pot. Tiščal je vanj, naj gre z njim. Bogatin jima bo dal denarja in tobaka, da ne bosta vedela kam z vsem, je govoril, dokler ga ni zvalil s seboj.

Hodila sta že od jutra do večera in prišla do morja. Blizu kopnega sta videla štrlet iz vode razbitine neke ladje, na obali pod gričem pa hiše in v pregradi zraven precej razsliane konoplje. Kjer je hiša, tam bodo tudi ljudje; dali jima bodo jesti in ju vzeli čez noč k sebi, sta oba hkrati pomislila.

V tem sta že zagledala nekega fanta v zelenem predpasniku, ki je zadenski stopal proti morju in vil vrvi; mlado deklo pa mu je vrlo majhno vrvsko kolo.

Bog daz dober večer, ju je pozdravil Tom Tool. »Veliko imate konoplje.«

»Pa je slaba, vsa preperela,« je odgovorilo deklo.

»Zakaj je preperela?« je vprašal Kilsheelan.

Zdaj je spregovoril fant, dekletov brat Denis: »Zato, ker je ne moremo posušiti. Z ladje jo imamo, ki jo je pred nedavnim razbil vihar ob skalah tamle v zalivu. Ne veste, kakšno je bilo tedaj; teden dni nismo imeli nobene mirne ure. Brodolomci so se res rešili, a drugo je šlo domala vse v nič. S konopljo, ki so jo pripeljali napredaj, je gospodaril vihar prav po svoje. Kasneje je je nekaj naplavilo na suho. Bila je od nekega Mehikanca, ki je prišel s tisto ladjo. Oče jo je kupil. Pa ni dobro napravil. Ne moremo je posušiti. Ni sonca, ni vetra; le dežuje ves čas po malem. Vsa nam bo segnila, da ne bo za nobeno rabo.«

»Očetu je zdaj pač žal denarja, ki ga je dal zanj.«

»Očeta ni doma. Že več dni je, kar je šel prodajat vrve. Nemara da se vrne še danes, morebiti tudi šele jutri ali pojutrišnjem, kaj vem, kdaj.«

Kristina — tako je bilo ime dekletu — je med pomenkom sedela na klopi in bila je videti zelo žalostna. Ena njenih lepih rok ji je počivala na kolenu, z drugo pa je venomer udarjala po tej. Ko je Denis premolknul, je začela govoriti:

»Kapitan ponesrečene ladje je stanoval pri nas še nekaj dni po tistem, ko smo kupili konopljo. Tako lep, in vesel človek je bil, da smo ga vsi imeli radi. Samo — pil je preveč. Z Mehikancem sta si bila na moč dobra. Ta je bil neznansko debel velik človek in na eni roki je imel vse prste v prstanih, če verjamete ali ne. Samih prstanov je imel za celo premoženje!«

Utihihla je in ker ni nihče kaj rekel, je nadaljevala, ko da bi govorila sama s seboj: »A ko je bil naš oče že teden dni zdoma, je spet prihrumel strašen vihar. Cele kupe konoplje je odnašalo ko nič in jo trosilo po vseh poljih daleč naokoli.«

»Kakšno pa je tudi bilo? Še bika bi odneslo v zrak!« se je vtaknil vmes Denis.

»Midva z bratom sva tiste noči sedela v hiši in čakala na kapitana. Ko ga je predloilo ni bilo, eva legla počivat. Drugo jutro pa sva zvedela, da so našli na obali Mehikanca umorjenega. Glavo je imel preklano in obe roki v zapestju odsekani. Teh pa ni bilo nikjer najti. Kmalu nato so prišli k nam možje od policije in rekli, da so priče prejšnji večer slišale pijanega kapitana prepriati se z Mehikancem. Vprašali so me, kje da je zdaj kapitan. Povedala sem jim, da ga ni bilo domov. Potlej so mi veleli, naj jim pokažem njegovo sobo. Ovedla sem jih povedi v kamro. Ne morem vam povedati, kako me je zabolelo srce, ko sem ga zagledala zlekjenega na postelji. Spal je in smrčal — kravav po rokah in po obrazu. Spravili so ga od nas in ga preiskali. V njegovem žepu so našli eno ubogih Mehikancevih rok, samo eno, listin in bankovcev pa nič. Vendar so bili vsi takoj prepričani, da je ubijalec kapitan. Zato je moral pred sodnika, ki mu je rekel, da ne zasluži drugega ko viličice in da naj se kar pripravi na to, da ga bodo obesili. Toda kadarkoli so ga vprašali, kako je ubil prijatelja, je vedno odgovoril, da tega ni storil on.«

»Poleg mrtveca so našli kos železa,« se je oglasil Denis.

»In kadarkoli so ga vprašali, kje ima Mehikanceve listine, bankovce in tisto njegovo roko, na kateri je imel vse prste v prstanih z dragimi kamni, je vedno dejal, da tega nimam on in da tudi ne ve, kako je ena od odsekanih rok prišla v njegov žep. Trdil je, da mu jo je moral kdo podtakniti. Da pa ne ve, kako se je to moglo zgoditi, je rekel. Tako ga je imela v oblasti nesrečna pijanost.«

»Bog mi je priča, da res nič ne vem,« je kar naprej trdil kapitan. Ubogi človek! Sodnik pa mu je dejal: »Nikar ne taji. To ti ne bo nič pomagalo. Vsi dokazi so proti tebi.«

»Rana v Mehikancevi glavi je bila tolikšna, da bi pol kile sira stlačil vanjo,« je spregovoril Denis.

Tedaj je nesrečni kapitan zajokal kakor otrok. Pogum mu je splahnel in odtekel kot reka vode. Sodnik pa je govoril vanj, naj se sramuje, ker je v pijanosti umoril prijatelja zaradi denarja. Kapitan je nato prisegel, da je nedolžen in poprosil: »Operite mi vsaj arajo, preden me boste obesili, da bom šel v čednem v nebesa.«

»In stražnik pri vratih je nato rekel «amen»,« je dejal Denis.

»Prejšnji teden so ga obsodili, naslednji teden ga bodo obesili,« je povedala Kristina. »Ubogi, ubogi Peter Corcoran!«

»Kako ste rekli, da mu je ime?« se je zavzel Kilsheelan.

»Peter Corcoran.«

»Presveta Devica! Saj to je oni bogatin iz Amerike, ki sem mu jaz mali stric!«

Nekaj časa so vsi molčali in le gledali Kilsheelana, ki je ves prepaden strmel predse. Nato je Denis rekel, naj oba ostaneta kar pri njih vse te dni, ki jih ima nesrečni kapitan še živeti. »Vsaj od pola si bosta počila, še druga ne,« je dejal. »Očeta tako ni doma. Še ne ve, da je Mehikanca nekdo umoril in oropal in da bodo zdaj zato kapitana obesili. To bo gledal, ko mu bodo povedali! Ne bo mu prav, da hišo je to kaj slabo. Le pomagati si ne moremo.«

»Bog ti naj povrne, kar boš dal nama,« se mu je zahvalil Tom Tool. »Morebiti ti bova pa celo midva mogla kako poplačati. Veš — moj prijatelj ni kar tako. Skoro da bi utegnil nedolžnemu človeku vrniti prostost.«

»Nikar se ne norčuj!« ga je oorno zavrnila Kristina.

»Ne norčujem se. Kako bi se mogel norčevati iz človeka, ki mora v pogubljenje! Kaj je misliš o meni,« je vzkipeł Tom Tool.

Ko sta drugi dan Kristina in Denis ko po navadi delala v vrvarnici, je prišel Kilsheelan k nji-

ma, se s pretom dotaknil vrvi, ki sta jo vila in vprašal:

»Ali bodo na to vrv obesili človeka, ki sem mu jaz mali stric?«

»Ne, ne na to,« je odgovoril Denis. »Tisto vrv so večerj poslali od nekod po pošti. Naslovljena je bila na ravnatelja jetnišnice. Poštar jo je pokazal vsakemu, kdor mu je dal za pijabo. Pijan pa je bil tako, da se je kar majal. Pravili so, da še zavita ni bila, marveč kar zvita; na njej pa da je bil nalepljen listek z naslovom.«

»Vidva, veter je potegnil,« je spregovorila Kristina. »Vzemita vile in pojdita prevratat konopljo.«

»Pa bo nevihta,« je dejal Tom Tool, »tako se mrači. V zalivu je že kar črno.«

»Kar bo naj! Ko pa bodo človeka obesili!« je podmolko odgovorilo deklo.

Starca sta šla molče pretresat zmeden smrdljivo konopljo. Veter pa je svojo pot rasteł v vihar. Razbitina ladje se je venomer kam zaganjala in škripala, galebi so odletavali z valov, Kristinino krilo se je raztezalo in plahutalo kot ptičje peroti. Kupi konoplje so se pridigovali, da je bilo, ko da bi se velika zelena zver hotela osvoboditi zanke, ki se je vanjo ujela. Močan piš je začel navijati konopljene pramene na Kilsheelana, ki se nikakor ni mogel rešiti vezli. Tako ga je že omotala, da je padel, ko se je hotel prestopiti. Moral je klicati prijatelja na pomoč.

Tom Tool je strgal z njega konopljo in počakal, da si je Kilsheelan opomogel od strahu, preden sta se znova lotila dela. Ko pa sta nato ob neki grbavini sunila z vilami v konopljo, se je grbavina prevrnila in iz nje je pomomilo dvoje čevljev.

»Za božjo voljo, kaj naj bi tole bilo!« se je zavzel Kilsheelan.

»Ne vem. Všeč mi pa kar nič ni,« mu je odgovoril Tom Tool. Oba sta začela klicati dekleta, naj pride pogledat, na kaj sta naletela.

»Spet kak mrtvec,« je zaječala Kristina in pobledeła. Vsa se je tresla in jima potihoma velela: »Razmotajta ga.« Starca sta ga začela odvijati, kakor odvijajo krojač zvitek blaga, dokler ni ležal pred njimi mrtev možič, ki je bil ves črn v obraz. Zadrževali. Kristina je presunljivo zakričala: »Marija pomagaj, moj oče! Vihar ga je zadavil s konopljo. Moj ljubi, ljubi oče! Na ves glas je zajokala in stekla k hiši.

»Kaj je le to, kar ima v rokah?« je zamomljaj Kilsheelan.

»Sam veš, da je sekira,« mu je odvrnil tovariš.

»Tom Tool, ali vidiš, kaj je na njej?«

»Seveda vidim in tudi ti. Kri je na njej, kri in umor. Najboljše je, da greš precej po policijo. Kar koj pojdi, jaz bom pa tule čakal, dokler se ne vrneš.«

Ko je Kilsheelan odšel, je Tom Tool pogledal naokoli in nato vtaknil roko v mrtvečev žep. Toliko da ni prišel ob pamet, ko je izvelkel iz njega odsekano človeško roko. Pogledal je mrtveca in videl, da njemu ni manjkalo nobene roke. Pogledal je roko, ki mu jo je potegnil iz žepa in šele sedaj zapazil, da so vsi prsti v zlatih in demantni prstanih.

»Hvala Bogu,« je tedaj zašepetal Tom Tool in segel še v drugi mrtvečev žep. Zdaj je izvelkel z listinami in bankovci natrpano listnico.

»Hvala Bogu,« je rekel znova, obrnil mrtvecu hrbet in molil, dokler niso prišli stražniki in odvedli vse na policijo.

Na dolgo in široko so jih zasliševali in že čez dva dni so sodniki in porotniki vrnili prostost kapitanu Petru Corcoranu. Kako da se je v resnici zgodil zločin, je pri tej priliki razložil neki odvjetnik, ki je bil najbolj bistri človek, kar jih je živelo v tistem kraju. Nihče mu ni mogel česa oporeči. Vse je prikazal popolnoma jasno in umevno.

Stari Horan se je moral s svojih kupčij vrniti v tisti vihar ni noči, ko se je zgodil zločin. Za vrvice je pač malo skupil, saj so komaj kaj našli pri njem, kar bi ne bilo Mehikancevega. Na poti k domu je mož na samem naletel na pijana tučca in poželenje po denarju ga je pač premamilo, da je s kosom železa enemu prekal glavo, drugega pa tako udaril, da je bil ob zavest. Nato je moral iti na domače dvorišče po sekiro in odsekati Mehikancu roki zaradi prstanov, ki jih ni mogel v temi dobiti z debelih prstov. Ali je potem sam zvelkel kapitana domov ali kako je to bilo, vedi Bog. Gotovo pa je, da je Horan vtaknil v kapitanovo žep eno odsekanih rok in ga pomazal s krvjo. Nato je moral iti v pregrado, da bi tam zakopal zaklad. A to mu ni uspelo, ker ga je vihar ko z biči opletal s konopljenimi prameni in jih zraven tako navijal nanj, da ni mogel nič. Naj se je otepal, kolikor se je le mogel, zvezalo ga je in zadavilo, ali pa zadušilo.

Drugače se ni moglo zgoditi, kar se je bilo primerilo. Sam Bog je kaznoval Horana in vodil starca, da sta izsledila mrtvega ubijalca in rešila nedolžnega človeka pred smrtjo na viličah. Zato so jima tudi objubili, da bosta ob svojem času bogato nagradena. Petdeset funtov da bosta dobila, so jima rekli. A zaenkrat sta morala brez denarja in tobaka nazaj v zavetišče za slaboumne.

(Angleško: A. E. Coppard.)

Devica Marija na begu

Sveta družina se je skrivala v gozdovih pred biriči kralja Heroda in bežala v Egipt. Hodili so po gosto zaraslem in temnem gozdu in iskali skrišališča. Za njimi pa je šlo ječanje otrok, ki so jih pobijali kraljevi hlapeci. Slišalo se je, kakor da bi obtoževali okrutneža in prosili pomoči. Devica Mariji so lica blelela in srce ji je trepetalo od strahu. Svoje Dete je stisnila v naročje in ga pokrila s plaščem, da bi niti črna noč ne mogla videti v Jezusove oči.

A lačno Detee je jokalo in jo prosilo, da bi ga nahranila. Po gluhem gozdu se je žalostno razlegalo drobno jokanje. Stara drevesa so se trepetaje milosrčno priklanjala in šustela: »Pat, pst, Detee!« V zelenih očeh so jim bleščale rosne, pomilovalne solze, ker so videla, da je mali Jezusček lačen. Pri tleh pa se je stiskala k nogam Device Marije praprot in jo prosila: »Sveta božja Porodnica, dovoli mi, da pokrepčam tvoje Detee.«

»S čim bi ga ti le mogla pokrepčati?«

»Koreninice imam; tudi zase si z njimi črpal moči iz zemlje.«

Devico Marijo je skromna ponudba ganila do solz. In rade volje jo je sprejela, da je nekako nahranila Dete, ki je kar pojemalo od gladu.

Gospod Jezus pa je iz hvalnosti za izkazano sočutje blagoslovil praprto koreninice in jim odvzel grenkost. Potemal se more z njimi pokrepčati vsak človek, ki je začel v gozdu in postal lačen. Vedno ga tolikanj požiye, da ne umre od stradanja, dokler mu Gospod Bog ne pokaže poti na plano.

Komaj se je zdanilo, se je sveta Družina precej spet odpravila na pot, da bi ušla Herodovim biričem.

Za Devico Marijo je bilo dokaj utrudljivo nositi Jezusčka naprej in naprej. Vendar se ni mogla niti toliko lotiti od njega, da bi vsaj za trenutke dala iz rok svoj materinski zaklad. Hotela ga je imeti v svojih rokah, dokler ne bi prispeli na varno mesto. Le k trepetliki se je naslonila, da bi se malo odpočila. Toda bojazljivo drevo je ni maralo vzeti v zavetje.

»Bojim se,« je strahoma zastokala trepetlika, »da bi se kralj Herod maščeval nad menoj in da bi me dal posekati, če bi vas skrivala. Pojdite rajši stran od mene. Vstanite že! Ustopite se kam drugam! Saj vendar vidite, kako silno se bojim!«

Res so ji vse večje trepetale od samega strahu, listki pa so ji pobleleli in se ji sršili, kakor lasje na glavi človeka, ki odreveni od groze. Devič Mariji kajpak ni ostalo drugega, kakor da je vstala in zbežala pod bližnji leskov grm.

»Ali tebe ni, strah Heroda?« jo je vprašala, ko se je liki preplašena prepelička stisnila pod njo. A leska je pritajila sapo in ni rekla nič. Prav potihoma pa jo je pokrila s svojimi vejami in odela s svojim plaščem iz drobkanih listov.

Njej bi kralj Herod že ne mogel kar tako iztrgati iz naročja Matere božje z Detetom. Leski bi moral posekati vse veje, preden bi prišel do njenih varovancev. Toda ni jih zapazil, ko je šel mimo njih. Drevja mu ni bilo mar. Grozoviti kralj se tudi za trepetliko ni zmenil, čeprav se je od strahu tresla skoraj na glas. Če bi jo bil vprašal, da li je videla ženo z detetom v naročju, bi nemara še odgovoriti ne mogla. Tako silno je bila preplašena.

Toda v lešenju je sedela izdajalska kukavica, ki bi se bila rada prikupila Herodu. Da bi ga opozorila na Mater božjo, ki jo je zasledoval, je začela vzklikati: »Kuku — kuku!«

Zaradi svojega trdega srca je ptička tistokrat prišla ob gnezdo. In še danes nima kam skriti svojih lastnih mladitčev.

Trepetlika pa mora za kazno na vekomaj drhteti od strahu. Ker jo je tolikanj skrbelo zase, da ni vžela v varstvo Device Marije, mora vsevidlj trepetati z listi, najsi tudi je zrak miren in nebo jasno. In čez nekaj let jo je zadela še ta sramota, da se je Judež Iskariot obesil prav na njo. Jezusa ni sprejela v svoje varstvo in je morala zato trpeti, da je visel na njej največji zločinec in najbolj podel malopridnež.

Lesko pa posihmal božji blagoslov tako varuje, da nikoli ne trešči vanjo. Nič se ni treba bati človeku, ki se ob hudi uri skrije pod njo in izgovarja imena Device Marije in Gospoda Kristusa. Materi božji je leskov grm še danšnje dni pri sreč.

(Poljsko: M. Gawalewicz - P. Stachiewicz.)

Prva izdaja

Spoštovani gospod in prijatelj!

Z veseljem naznanjamo, da je prva izdaja Vaše knjige »Lastovice« popolnoma razprodana in s tem dana prilika za nov tisk.

Izvolite se potruditi in pridite v našo knjigarno, da se pogovorimo o tem.

Prejmite ... itd. ... itd. ...

Bratje Massol, izdajatelj.

Ko sem prejel to pismo, nam je nekega dne pripovedoval glavni dramatik Henrik Didier, sem mislil, da bom umrl od veselja in začudenja, še bolj od začudenja kot od veselja.

Prva izdaja »Lastovice«, moj pesniški prvenec, razprodana! In to kljub temu, da sem imel šele komaj dva in dvajset let in nisem nikogar poznal v Parizu in ni še nihče nič pisal o moji knjigi, razen plačane reklame na četrti strani časopisov! ... V kolikem času sem dosegel ta nepričakovani in neverjetni uspeh? V enem mesecu! ...

Tedaj je bil to uspeh, resnični uspeh? ... Imel sem torej zmognosti? Torej so me ti sodniki, ki sem jih doslej imenoval izdajalce vsake poezije in nesramne »buržuj«, začeli ceniti?

Sedaj me ne bo nobena stvar več ustavila ... Za tem zvezkom sem že videl drugega ... v mislih! Nato je prišlo gledališče, ta možgna odskočna deska, ki te z enim skokom vrže med slavne ljudi, na zvezdel ... In roman? ... Zakaj ne tudi romana? Že sem imel v mislih globoke psihološke študije in točne opise, ki zgrabijo ... Možgani so mi delovali ... V glavi mi je brnelo vse neumno častihlepje dvajsetih let ... Neprestano sem pre-

biral presrečno pismo ... Ves iz sebe sem tekal po sobi gori in doli in mahal z rokami okrog sebe ...

— No, kaj imaš, dragec?

Med priprtimi vrati se je prikazala postava starega očeta, vsa blagohotna, fino obrita, z močnim nosom in živahnimi očmi zadaj za naočniki, z lepo počesano lasuljo ...

— Kaj imam, očka? Pogledj, beri!

Ko je preletel pismo:

— No, dobro, kaj? Zdi se mi, da so tvoji verzi lepi!

— Pomisli, očka! To je nepričakovan uspeh! ... Saj vendar verzov nič več ne bero!

— Tvoje bero ... to ti mora zadostovati.

— Verjamem.

— Torej si srečen?

— Če sem srečen!

— Saj to je pa tudi vse, kar ti je treba.

Odprl je tobačnico, počasi vzel malo iz nje in si pomazal okrog nosu, potem je pa z nasmehom strmel vame.

Četrte ure kasneje sem bil pri Massolih.

Vse literarni svet pozna to knjigarno, to prostano dvorano, v kateri se vrste v belih, rjavih in modrih vrstah skladovnice knjig. Neprestan dirndaj kolporterjev, prodajalcev in trgovskih potnikov, knjig in papirjev, ki jih s škriple pošiljajo gori in doli. Neke vrste duševna tovarna, katere tiskana misel je neusahljiv proizvod.

Skokoma sem dospel v prvo nadstropje pred sobo Massola starejšega, ki se zlasti bavi s sprejemanjem avtorjev.

Soba je bila zaprta. Nek glas je prihajal iz nje. Gospodar je bil zaposlen. Usedel sem se na klopi in čakal, da pridem na vrsto. In tako čakajoč sem se spomnil, kako razburjen sem prišel prvokrat sem v to knjigarno, kako mi je bilo srce, ko sem z rokopisom v roki stopal po teh stopnicah. In ko sem vstopil v sobo Massolova, kako sem se ves tresel! ... Sprejel me je vladno, toda hladno. Imel je popolnoma prav. Mlad človek dvajsetih let, neznan, ki mu je prinesel — kaj? ... verze! ... Hrano, ki se prodaja samo v knjigarnah! Roman, to bi še šlo, toda verzi!

Vendar je privolil, da jih bo izdal, se razume, pod pogojem, da bom jaz poravnal stroške ... In tedaj sem preletel skozi vse težave prve knjige: korektore, ki prihajajo še skoraj mokre iz tiskarne, polne napak, ki človeka tirajo skoraj v obup in se zdi, da ne boš nikdar prišel do konca; neprestane slovnične negotovosti, dvomljivo postavljanje ločil; neprestani prepripi s tiskarnarjem; potem moraš napraviti kazalo, naslovni list, plačnice, ki jih moraš tako napraviti, da kupca navdušijo, izbrati barvo za zunanji ovvoj; in šele nazadnje tisti: Imprimatur, besedica, ki je na videz brez pomena, je pa v resnici vse, ki pošlje pisateljeve ideje med javnost, je kot udarec, preden se dvigne zastor: in v izloženih oknih knjigarn se pojavi nova knjiga, v lepem ovitku ...

Vrata Massola so se pravkar odprla. Ven je prišel akademik X, spremljan prav do vrat s pozdravi izdajateljevimi ... »Moj Bog, ali bom jaz kdaj to dosegel?«

Massol mi je dobrohotno in skoraj očetoško pomignil, naj vstopim. Ponudil mi je sedež in se tudi sam zleknil na svoj usnjeni naslanjač.

— Ste dobili naše pismo?

— Da, gospod Massol.

— Knjiga verzov pokupljena v enem mesecu! ... Odkrito rečeno, ne morem razumeti tega.

— Zelo čudno, kar se dogaja z vašo knjigo, je nadaljeval; kupujejo jo, ali o njej ne govorijo nič ... Prvkrat to opažam v knjigarni ...

Takoj je bilo dogovorjeno, da nemudoma natisne novih pet sto izvodov »Lastovice«, da jih ne bo zmanjkalo v prodaji. In res, nekaj dni za tem sem pri knjigarnarjih zagledal častitljivo razstavljeno svojo drugo knjižico, okrašeno z laskavima besedama: Druga izdaja.

Gotovo sem nekaj pomenil. Vendar me je Massolov pomislek nekoliko vznemirjal. Nihče ni govoril o moji knjigi, zdelo se je, da je ni nihče bral, razen tistih, ki sem jim jo poslal ... in — kdo ve? — še to ni gotovo!

Sploh pa, sem si govoril, sem zelo neumen, da se vznemirjam s takimi mislimi. Ker se »Lastovice« prodajajo, gotovo »Lastovice« tudi kupujejo. Kaj hočem še več? ...

Ta prvi uspeh me je opogumil in z vso vne-
mo sem se vrgel na delo. Napisal sem svoje prvo dramsko delo — »Babica« —, ki je, kakor znano, dosegel uspeh na Odéonu; nato so prišle »Žrtve zakona« na Gymnase Dramatique; potem »Dva brata« in Comédie-Française in še druge ... Postajal sem »pisatelj bodočnosti«.

Leto se minevalo ... in jaz nisem nič več mislil na »Lastovice«, mladostno delce, boječ poskus je bil sedaj pozabljen.

Tedaj me je zadela ena velikih preizkušenj v življenju. Izgubil sem dragega starega očeta. Sladko je ugasnil, negovan in ljubljen od nas vseh do zadnjega diha. Bila je to ena izmed tistih redkih narav, kjer samoljubje ne najde mesta in čigar dobrota ne klone pred nobeno težavo, da ne bi napravila vsaj malo veselja ljubljenim bitjem. Nežne in občutljive duše, ki nase vedno pozabljajo in mislijo samo na druge, ter mislijo, da so obilno poplačane samo z enim nasmehom ...

Vedno mi bo ostal v spominu žalostni vtis, ki smo ga občutili, po preteku enega meseca od smrti našega dragega bitja, ob vstopu v njegovo stanovanje. Vse je bilo kot še nekoč, starinsko pohištvo in družinski predmeti, ki nas spominjajo nanj.

Drobni sončni žarki, ki so se prikradli skozi priprte oknice, so počevno padali v sobo na rožnate preproge in tvorili zlato mrežo, v kateri je migetel prah. Po prstih smo hodili in pritaženo govorili. Zdelo se nam je, da je bil še vedno tu, na veliki postelji za zavesami, ali na naslanjaču, ki ga je tako ljubil, ali za mizo, na kateri je oblastno gospodoval njegov časnik, in da dela račune s tisto zdravo natančnostjo, ki jo je prinesel v najmanjše stvari v življenju.

To redno življenje, ki je trajalo nad trideset let, je tu povsod pustilo svojo sled. Pri vsakem kosu pohištva, ki sem ga odnesel, pri vsakem predalu, ki sem ga izpraznil, me je obšel spomin, ki me je ganil. Nikoli poprej nisem tako dobro razumel pesnikovih: Sunt lacrimae rerum ... Da, te številne malenkosti so, nakopičene že tako dolgo in zaradi mirne tihoč, v kateri so snivale, brez dvoma zelo treple, ko smo jih brez usmiljenja odnašali na določeno mesto.

— Henrikt! ... Pogledj vendar! ...

Takoj sem se ozrl tja in zagledal ... Ohi dragi stari oče! ... dragi in odlični človek! ...

V omari sem zagledal police, polne čisto enakih knjig, še nerazrezanih, obdanih z modrimi ovitki, ki sem jih jaz dobro poznal ... »Lastovice!« »Lastovice!«

Bila je tu skoraj vsa prva izdaja moje knjige, tista izdaja, ki je bila tako naglo razprodana, »kaktero so sicer kupovali, toda o njej nič govorile«, kakor se je izrazil Massol! ... Stari oče jo je pokupil ... On je bil tista nerazumljiva javnost!

Pokleknil sem in se s tresočo se roko dotaknil teh starih, še nedotaknut

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

Vi še na veste, kuku se boma mi zdej kmal enkat lohka pustrekal, ke boma dubil, koker se guvari, prou u kratkem čist nou drubiž. Prauja, de bo skorji glih tak, koker de b biu iz čistga srebra. Nahter se clu trdja, de se bo bl svetu, koker ta prau srebru. Če je tu res, pa na vem. Scer nam je pa nazadnje tku useglih, če se bo svetu, al pa ne. Luč boma zavle tega mogel tku useglih pržigat, keder bo tema. Sevede, če b se tku svetu, de b nam na blu treba elektrike pržigat, ke je tku draga, b nam blu se bl ustrežen. Pa na verjamem, de b se dau tak drubiž naredit. Noja, pa nej bo že kakršen č. Skuz varžet ga tku na bo mogu nubeden videt, de b lde pol vedel, al ga mama kej, al sma na suhem. Če b se tku svetu, de b se skuz varžet vidu, b nam blu učaseh se clu nelubu. Prouzprou je pa za nas glauna stvar tu, ke boma pol lohka dubile na plac use cnej, koker dubema zdej, ke mama ta narmajnsi drubiž pu petindvejet par. Pu ta noum boma pa mel drubiž tud pu deset par. Ke se boma enkat tega drubiža mal prvadel, boja dal ven pa tud taega pu pet par. No, in tku bo šlu pučas naprej, de boma pršli du ene pare. Sevede, kar naenkat se na da use tu naredit. Lde b bli ja čist zmešan, če b jim kar naenkat nasul ta drubiž u naroči. Sej b na vedel, kua čja z nim naredit.

Ke bo pr nas enkat use tu ven spelan, bote pa videl, kuku bo naenkat use pucen. Glih tku bo, koker je blu se tiste čase, ke sma mel tud se cvajarje, ke jih ta mlađ folk se na puzna. Jest sem prepričana, de se boja tekat tud Sluvenec uremema zjasnila in jim milše zvezde pusjale, ne sam Krancem, koker nam je rank. Prešeren prerukovu. Če bo tekat tud se jugosluvenarju kej pr žeuļejn, boja pa tud te deležen teh dubrot. Mi jim jih na boma fouš.

Bote videl, de bo enkat se prou lušten na svet. Le nekar se na scagite, sej se bo kmal use na bulš ubrnil. Tku nam bo še dober, de se nubemu še umrt na bo pulebil. Ampak pučakat bo holt treba še mal. Sej že tist drubiž pu deset par, ke ga boma u kratkem dubil, nam bo žeuļejne precej ulajšu. Sej veste, de b marskašna brajnuka na plac nam že zdej rada dala tu al pa un mal cnej, koker pu petindvejet par, pa reuca na more, ke se nima majnsi drubiža, de b ga iz tistga tolarja za petindvejet par, ven dala. Je res križ, če se na da pu magat. Verjamete, de jest že kumi čakam na ta ta nou drubiž. Kene, zdej more člouk garat in garat, nazadnje ma pa spred in zad nē. Prou pu pravic vam puvem, de je men kar žou, ke sem že zdej na svet. Kul b bla na bulšem, če b pršla šele tekat na svet, ke b biu že ta nou drubiž ven dan. Zdej m pa sevede nē družga na kaže, koker, de se še tulk časa křetarem, de bo ta nou drubiž uzuni. Sej mende na bo treba

glih tulk časa čakati, koker že čakama na špetau in pa na pudzemske kuludvor. Tu je še dober za nas, de sma že tku putrpejna vajen, de nam ta čakajne nē na škodje. Sej sma mal uddiha tud že putreben. Sevede, mal se more pa tudi na srumake gledat, ke srumaki pa prou gvišen ta nouga drubiža na boja puseben vesel. Sej sa že zdej jezen najn, ke se ven in prsou. Zakua srumakem s ta noumu drubižam na boja ustregel, ste pa tku že gvišen sami pogruntal. Kene, če gre zdej en revež fehtat, mu bo usak, ker ma se kulčkej srca, dau petindvejet par u bugime, ke mu mn tku dat na more. Koker boja pa enkat tak pu deset par uzuni, jim boja začel pa sam pu deset par u bugime dajat. Še hujš bo pa za reveže tekat, keder boja tak pu ena para na dan pršli. Lepu vas prosem, kar pedeset dubrotenu ko mogu vevet ubletat, preden bo za ena žemla nafetu. Jest mislem, de se pol sploh na bo več splašal fehtat hodet. Puseben zdej, ke je čezdali mn dobreh ldi na svet. Kul b tu teneh čoulu strgu, preden bo za ena žemla nafetu. Bata se bo kar ublizvou, tku mu bo šou kšeft.

Preteklo nedeljo je bil v Osijeku redni letni občni zbor Jugoslovanske šahovske zveze pod predsedništvom zveznega predsednika g. Stevana Čiriča in zelo dobro obiskani jugoslovanski šahisti. Občni zbor je ugotovil, da organizacija našega šaha vsako leto napreduje in je v zvezi včlanjenih 49 klubov. Izvoljen je bil novi odbor: predsednik Stevan Čirič, podpredsedniki: profesor Osterc iz Ljubljane, Cvijanović iz Beograda in Prokop iz Zagreba. Od sklepov občnega zbora so predvsem važni, da bo začasno prenehal izhajati šahovski glasnik, da se je priznal mojstrski naslov našemu amaterju Furlanu na podlagi njegovega uspeha na mednarodnem turnirju v Ljubljani in da je oficijelni prvak Jugoslavije za 1938 zmagovalec turnirja v Ljubljani Boris Kostić. Za prihodnje leto bo turnir za prvenstvo države v Zagrebu in ravno tako bo v Zagrebu tudi prihodnji amaterski turnir za naslov mojstra. Letošnji amaterski turnir je bil v nedeljo zvečer otvorjen in se ga udeležuje 18 jugoslovanskih amaterjev. Od Slovencev igrajo Lešnik, Sikošek in Šiška, od katerih smemo pričakovati, da bodo kljub hudi konkurenci dosegli lepe uspehe.

Na letošnjem turnirju za prvenstvo Pariza, o katerem smo že poročali, ko smo objavili partijo brata našega mojstra Matvejeva s tržaškim mojstrom Romihom, je zmagal znani dunajski mojster Baldur Hönlinger, ki je igral l. 1929 na našem mednarodnem turnirju v Rogaški Slatini. Izid pariškega turnirja je bil: Hönlinger 12, Gromer 11 in pol, Baratz 11, Golmayo 9 in pol, Monossou 9, Orbach 8 in pol, Matvejev in Suvsko-Borovski 8 itd. Hönlinger je z zmago na tem dokaj močno zasedenem turnirju dosegel lep uspeh. Danes pri našemo s tega turnirja njegovo partijo z Matvejevim, v kateri zasluži energična igra zmagovaleca pozornost.

Tu je še dober, de bo tekat na svet že use drgač. Koker se guvari, tekat se nog na boma več putrebal, ke boma že use motoriziran. Puseben beračem bo tu prou pršlo, ke z mutortjem boja lohka velik pred in tud več nafetal, koker zdej, ke morja h nogam caplat. Ruke b tud lohka udpraul. Sej se bo usak del lohka z mašina naredu. Ruke boja nual sam tist, ke boja mel se kej za jest, de boja lohka jedel. A na bo tu fajn? Če se boja mogel tud želodci udpraut, boma pa usi na kojn Srce je tud že skorji čist udveč. Tist, ke ma dober srce, tku zmeri gor plača. Zatu jest mislem, de b blu še ta narbulš, če b se srce kar udpravu, ke ni za družga, koker za škoda. Jezek prouzprou idem se ta narbl prou pride zdej na svet. Use ta drug je luksuz. Mežgani sa tud tku ena reč. Če maš protekcija, čist lohka mežgane pugrešaš. Na vidja se tku ne. Asten, za kua b pol člouk še ta breme s saba ulaču? Če mn je glava z mežganem ubtežena, loži se pukon hod. Na smete miselt, de je glava kašna pusoda za mežgane. Glave mama ja zatu, de nam ni treba klubuku u rok noset. Dedci že zdejzdej glau na putrebujaja, ke že skorji usi gulglau ukul hodja. Ženske s boma pa še na kašna viža pumagale tud brez glave. Sej sma brihtne.

Šah

Hönlinger—Matvejev

1. d2—d4, Sg8—f6; 2. Sg1—f3 (po teoriji je močnejše c2—c4, ker bi mogel sedaj črni mirno igrati d7—d5 in na c2—c4 c7—c5, cxd5 cxd4 itd. z dobrimi izgledi na skorajšnje izenačenje igre). e7—e6; 3. c2—c4, b7—b6; 4. Sb1—c3 (običajneje in najbrže tudi močnejše je na tem mestu g2—g3, Lf1—g2 itd.) Le8—b7; 5. Dd1—e2, d7—d5 (udar v središču z e2—e4 bi mogel črni zadržati še z Lf8—b4, kar pušča črnemu damskemu lovu diagonalno se odprto). 6. c4xd5, e6xd5; 7. Lc1—g5, Lf8—e7; 8. e2—e3, 0—0 (napaka bi bila tukaj Sf6—e4 zaradi Lg5xe7 Dd9xe7, Lf1—b5+ in črni ne sme igrati c7—c6 zaradi Sc3xd5) 9. Lf1—d3, h7—h6; 10. Lg5—f4, Sb8—a6; 11. a2—a3 (Sc6—b4 beli seveda ne sme dopustiti.) c7—c5 (črni mora energično napasti na damskem krilu, ker bi bel sicer napravil veliko rokado in potem prejel prodir v napadu na črno kraljevo krilo.) 12. 0—0, c5—c4 (s tem pripravljaj črni napad na damskem krilu); 13. Ld3—f5, Sa6—c7; 14. g2—g4 (dosledno in močno, ker beli z energičnim napadom na kraljevo krilo najboljšje parira napad črnega na damskem krilu.) Lb7—c8; 15. g4—g5, h6xg5; 16. Sf3xg5, Le8xf5; 17. Dc2xf5, g7—g6 (to je težka napaka, ki spravi črnega v brezupno pozicijo. Dobro je bilo mesto tega Dd8—e8); 18. Lf4xe7, g6xf5 (na Dd8xe7 bi beli odločil s Sc3xd5); 19. Lc7xd8, Ta8xd8; 20. Kg1—h1, Sf1—g2; 21. Sg5—h3, Kg8—g7; 22. Sh3—f4, Tf8—h3; 23. h4—h3, Sg4—f6; 24. Tf1—g1+, Kg7—f8; 25. Tg1—g5 (beli dobi sedaj kmeta in obdrži napad.) Sf6—g4; 26. Tg5xf5, Td8—d6 (Sxf2+ ni šlo, ker bi črni po Kf1—g2 ne mogel braniti groženj Kxf2 in Sg6+ oz. Se6+.) Kh1—g2, Sg4—h6; 28. Tf5xd5, Th8—g8+; 29. Kg2—f3, Td6—f6; 30. Sc3—e4, Tf6—e6; 31. Ta1—c1, f7—f5; 32. Se4—d2, c4—c3; 33. Te1xc3, Te6xc3; 34. b2xc3, Le7xa3; 35. Td5—d7, a7—a5; 36. Sd2—c4, kf8—e8; 37. Td7—a7 in črni se je vdal, ker bi moral hitro podleči napadu belih figur.

Zlogovna križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16			17		18		19			20		21		
22		23		24		25		26	27	28	29	30	31	32
33	34		35		36		37		38	39	40	41	42	
43		44		45		46		47	48	49	50	51	52	53
54	55		56		57		58		59	60	61	62	63	
64		65		66		67		68	69			70	71	
72	73	74		75		76		77	78		79	80	81	
82			83		84		85		86		87		88	89
90	91	92	93	94	95	96		97	98		99		100	
101		102	103	104	105	106		107		108		109		110
111	112	113	114	115	116	117		118		119		120	121	
122		123	124	125	126	127		128		129		130		131
132		133		134		135		136		137		138		

V vsak prostorček vstavi po dve črki, ki ti obenem povesta besedni zlog. Besede se začno pri številkah, nehajo pri debelejših črtah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. slovenski vladar, 3. nekdanji madžarski vladar, 5. del poslopja, 7. oblika vode, 10. listnato drevo, 12. težko spanje, 14. del voza, 16. elavnosten nastop, 17. lesena stavba, 18. tujka za ljudstvo, 19. evropska reka, 20. glasbeno orodje, 21. popoldanski obed, 22. pobiljševalna ustanova, 23. del noge, 24. hrvaška pokrajina, 25. italijansko mesto, 27. Rapetova mladinska poves, 29. beseda za urjenje, 31. beseda za upanje, 33. okeneško zagrinjalo, 35. ameriška divja mačka, 36. žila privodnica, 37. gorska grapa, 39. beseda za blago, 41. mesarski izdelek, 43. tujka za vrsto, 44. beseda za vrsto, 45. slovenski mesečnik, 46. ameriška državnica, 48. italijansko mesto, 50. indijanska lovilna priprava, 52. črnogorska reka, 54. odrska potrebščina, 56. grška črka, 57. alkoholna pijača, 58. merilna priprava, 60. tujka za osnovo, 62. oblika zemeljske površine, 64. del telesa, 65. tujka za glavnostno prireditev, 66. del telesa, 67. vrsta vrhnjih čevljev, 68. tujka za pokrajinsko podobo, 70. Finžgarjeva povest, 72. tujka za ple-

me, 74. tujka za snov, 76. eksotična dišava, 78. kraj ob Muri, 79. oblika zemeljske površine, 81. poljski pridelek, 82. južen ead, 83. slovenski slikar, 85. boginja gledaliških iger, 86. jugoslovanski zaliv, 87. tujka za stoji, 88. beseda za težkočo, 90. namizna posoda, 92. del rastline, 94. ostaneč gorenja, 96. beseda za šego, 98. prevozno sredstvo, 99. kraj pri Poljčanah, 100. kraj ob Kokri, 101. tujka za ravno streho, 103. turški sodnik, 105. tujka za vozarno, 107. beseda za bedo, 108. ruska organizacija, 109. kmečko orodje, 111. del telesa, 113. beseda za praeko, 115. tujka za škatico, 117. močvirna rastlina, 119. tujka za vršino, 120. vrsta padavine, 121. listnato drevo, 122. tujka za naslanjač, 124. gospodinjstvo opravilo, 126. karantanski knez, 128. vrsta jedi, 129. škodljiva žival, 130. grška gora, 132. mehka snov, 133. del telesa, 134. štajerska reka, 135. beseda za goloto, 136. lesena stavba, 137. glinasta posoda, 138. tujka za plačo.

Navpično: 1. vrsta vetra, 2. črnogorska reka, 3. beseda za revo, 4. huda nadloga, 5. primorska reka, 6. lesena stavba, 7. vrsta japonskega fiziola, 8. italijansko mesto, 9. vzrok bolečine, 10. beseda za travnik, 11. jezik južnega budizma, 12. erbska

Tehnika:

Nov tip bencinskega motorja

Gradnja bencinskega motorja je že toliko napredovala, da imamo zdaj že standardiziran tip motorja. Posamezne stroke skušajo zboljšati svoje motorje na ta način, da zboljšujejo najmanjše podrobnosti, uplinjač, ventile itd. Zato je vredno tem več pozornosti, kadar zaden kakšna tovarna izdelovati nov tip motorja.

Znana angleška tovarna letalskih motorjev, »Bristol«, je začela izdelovati motorje, pri katerih nadomešča ventile okrogla plošča, ki je v glavi cilindra. Plošča se enakomerno vrsti. S kanali, ki so vrezani v ploščo, je omogočeno, da je notranost cilindra zvezana zdaj z izpušno cevjo zdaj spet s sesalno.

V novem motorju je torej ves mehanizem dosti bolj enostaven kakor pa pri dosedanem. Zelo važno je tudi to, da odpade prisilno gibanje ventilov, kakor tudi ventili sami in s tem deli motorja, ki so doslej delali in povzročali največ nepravil. Delovanje samega motorja pa je bolj mirno in bolj tiho.

Motor, ki so ga izdelali, je tudi v praksi potrdil zgornjo teoretično razmišljanje. Poleg večjega števila obratov se je zmanjšala tudi uporaba goriva.

Slično konstrukcijo kakor angleška firma Bristol so za Anglijo povzeli tudi Nemci. Namesto okrogle plošče so Nemci vgradili v glavo cilindra okrogel valj, ki opravlja isto nalogo. Vendar je ta tip pokazal nekoliko slabše rezultate kot angleški. Vsekakor je videti do sedaj, da bodo novi motorji prekosili dosedanje konstrukcije.

Letalo za zasebne vožnje

V Nemčiji je izdelala tvornica za železniške vozove v Göttingu uporabljivo potniško letalo znamke Go 150, ki je tudi kot učno letalo jako primerno. V kabini so trije sedeži, dva sta drug poleg drugega. Malo letalo, ki ima dva motorja, more brez pristanka preleteti 1600 km dolgo zračno progo.

Razsežnost letala je 12 m. Drugi tehniški podatki pa so: teža praznega letala je 500 kg, teža za letenje more obsegati 825 kg, hitrost letenja je 195 km na uro, največ pa 205 km na uro in doseže višino 4500 m. Celo če bi en motor odpovedal, se more to letalo dvigniti v višino 1000 m in še leteti brez posebnih ovir dalje. Najbolje pri tem letalu je pa to, da

porabi prav malo goriva

in sicer na 100 km samo 12 litrov bencina.

Prostornina letala je tako porazdeljena, da je dovolj prostora za pilota in še za dve osebi. V letalu je vdelana naprava za brezžični brzojav, ki med poletom izbornu deluje. — Letalo tudi ni drago. Stane toliko kot kak večji avto in porabi toliko bencina kot kak dvolitrski avto. Ko so na tempelhofskem letališču to letalo preizkušali, se je izkazalo kot odlično vozilo po zraku za zasebno uporabo. Skoraj je že tu tisti čas, ko bomo frčali s hiše na hišo...

Razvezano snopje

Slovenska peča

Posebnost slovenske narodne noše je peča. Izraz sam je najbrže iz italijanske, in sicer se glasi pezzo ali pezza, kar pomeni kos platna. Pečo pa so tudi nazivali aptah, kar je iz nemščine Hauptstück. Na štajerskem ji pravijo adrica ali hadra. — Od kod prav za prav je peča? Peča je poleg šapja eno izmed najstarejših slovenskih ženekih pokrilav. Prvič se omenja na glavah Sovenk v poročilu furlanskega zgodovinarja Francesca di Toppo, ki je leta 1334. videl in opisal v Ogleju za umeščanje patriarha Bertranda noše Slovenk. Ta na glavi bela strnjena ruta je že prednica naše peče, ki se je razvijala vse do XIX. stol. V XVIII. stol. pa je dobila še za vrstnico avbo. Ze Rimljanke so nosile pečam podobna pokrivala, Francozinje so imele v X. stol. na glavno tencično, tudi podobna peči, Nemke ravno tako. Tako vidimo, da je v srednjem veku bil pokrivanje glave z rutami splošen običaj, ki so imele različne oblike. Ta doba je dala tudi slovensko pečo. Morda se je že pojavila pri nas v XIV. stol., vsaj sklepali bi tako, ker so jo imele sosodne Nemke že v XII. stol. V XIII. stol. najdemo pečo že na freskah na Vrzdenu pri Horjulju, v XV. stol. pa imamo teh upodobljenih peč na freskah še več. Zavezovanje peč je v raznih dobah različno. Pri sv. Primožu nad Kamnikom imamo na freskah peče turbanaste oblike. Mnogo govori Valvazor v svojem velikem delu Slava vojvodine Kranjske o slovenski narodni noši. Ravno iz njegovih poročil se da ugotoviti, kakšne peče so nosile Slovence v tedanji dobi. On pravi, da so meščanke najprej nosile peče, šele nato so jih začele nositi na kmetih. Nato se je uvedla pri meščankah avba. V XVII. stol. so že imele na glavi pečo tako položeno, da je nastal na vrhu glave kot plošča raven, štrikoten trd kos iz podvihe, na hrbet in ramena pa padajo do glavi konci. Bile so iz belega platna, s čipkami obrobene in belovezene. Nekatere so nosile izsište s črno svilo in zlatom, obrobene z zlatimi klekarijami in čipkami. Ob koncu XVIII. stol. so v smislu rokokoja začeli izdelovati peče iz mehkejšega in finega blaga. Obroblyale so jih s širokim pasom čipk. Za XIX. stol. imamo slike naših narodnih noš. L. 1814. se nimamo petelinčkov, kot nam to dokazuje londonska izdaja avstrijskih narodnih noš iz leta 1814. Goldensteinove slike iz Korytkove zbirke pa nam kažejo že petelinčaste peče. Peče zavezane v petelinčasto niso torej stare več kakor kakih sto let. S petelinčasto obliko peče se končuje razvoj peče. Peča je bila najbolj razširjeno pokrivalo. Poznamo pa več oblik peč, in sicer srednjeveško, renesančno, baročno, rokokojsko in romantično. Iz te poslednje je petelinčasta peča. Nosile so jo povsod po Sloveniji. Tipi zavezovanja so trije: severozapadni, to je gorenjski e korosko žilsko različico, vzhodnjaški, to je belokranjski in vzhodno štajerski ter jugozapadni, ki je primorsko-romanski. Prvi tip ima kvadratno ruto e pasom finih čipk na vseh straneh. V oglu so rože ali venčki. Vzhodnjaški tip ima valovito borduro, ki ima raztresene rože. Te imajo popolnoma geometrično obliko. Imajo obliko kvadrata, kroga ali valja. Čipkast rob je rezo redke. Belokranjske peče so cikcakasto zorbene, imajo rade belo pečo z luknjicavim okrasjem, ima torej belo-črno okrasje brez prehodov. Gorenjske ima vezeno pečo v belem, jo robi s prozornimi čipkami in najde tako prehodne barvne možnosti. Tretji tip, to je romanski, ima širok rob čipk, široko robno borduro, roža že skoraj izigne. Peča XIX. stol. s petelinčkom nima nikjer podobnosti v Evropi. Je popolnoma slovenskega izvora. Peča je sicer zapadnjaškega izvora. Naša peča je v vsem svojem delu slovenskega izvora. Njeno okrasje, njen način dela in njene posebnosti kažejo, da si je Slovenka to pokrivalo prirojila po svoje in mu vtisnila svoj narodni izraz.

Otroški vozički naj-novejših modelov

Dvokolesa, motorji, tricikli

Šivalni stroji pogrešljivi

Po sebi nitki cenil Cenik franko!
»TRIBUNA« P. BAYEL, LJUBLJANA, Karlovska 4
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 28

širite katoliško časopisje!

Julija Pajman:

Pavel Claudel - 70 letnik

O credo entier des choses visibles et invisibles,
je vous accepte avec un coeur catholique.
(L'Esprit et L'Eau)
(O Credo vseh vidnih in nevidnih stvari,
sprejemem te s svojim katoliškim srcem.)
(Duh in voda)

Pavel Claudel se je rodil 6. avgusta 1868 v Villeneuve-sur-Fère v departmentu Aisne. Po svojem očetu, Ludoviku Prosperu Claudelu, hipotekarnem upravitelju, je potomec Jakoba Claudela, rojenega L. 1530 v Vogezih. Njegova mati, Ludovika Cerveaux, ki je umrla 1929, je bila kmečkega pokolenja. Njena in družina Claudelov je dajala oltarju svoje sinove.

Pavel Claudel je preživel svojo prvo mladost v nekem majhnem mestu province, leta 1882 pa se je njegova družina preselila v Pariz, kjer je njegova sestra Kamila študirala plastiko pri Rodinu, on sam pa obiskoval Lycée Louis-le-Grand. Leta, ki jih je pesnik preživel na tem zavodu, so najzgodnejša v njegovem življenju, hkrati pa najodločilnejša za oblikovanje njegovega duha. Krščanstvo je Claudel poznal le po Renanovem »Kristusovem življenju«, antiklerikalizem razrednega učitelja Burdeausa, ki se je bil izsolal v nemški metafiziki, zlasti še Kanta in Spinoze, in s katerim se učenec često prepira, dozdevno ni močno vplival nanj, vendar pa najdemo tudi odmeve tega vpliva še v Claudelovih spisih po spreobrnjenju.

Claudela mladost pada torej v leta bujnega procvata naturalistične in brezverske literature in duhovnega gospodstva Renanovega. Ko je ta leta 1883 zadnjikrat razdelil nagrade na Lycée Louis-le-Grand, je objel Claudela in rekel: »Kdo ve, morda je med vami tudi kateri, ki se bo pozneje proti meni dvignil in trdil, da sem jaz na mladino vplival kvarno?« Claudel tedaj na to ravno ni mislil, saj z 18 leti veruje to, kar veruje Renan. Toda tragični Claudel si bo v potu svoje duše razjasnil svojo notranjo temo, ob kolenih Cerkve bo našel mir.

Claudela pot preko Damaska se začne s čitanjem Rimbaud-ovih »Illuminacij« in »Saison en enfer«. To so prvi žarki resnice, ki posejajo v njegovo notranjo temo. Odslej mu je Rimbaud pesniška zvezda vodnika, ki čuje nad njegovim ustvarjanjem. Poleg njega ginevajo vsi drugi pesniški vplivi. Ta ga pelje na višine besedne umetnosti. Pa zakaj voli Claudel ravno njega? Kadar gre človek iz teme, mu je vsak svet dobrodošel. Če mu Rimbaudova negacija ni v rešitev, mu vsaj utira pot. Claudelovega dela ne more razumeti, kdor ne pozna Rimbauda: ta je mistik brez Boga, Claudel pa je pesnik kristoforski.

Rimbaud je položil v Claudela rodovito seme, kateremu je treba še odločilne pobude, da bo vzklilo. Na božič 1886 se 18 letnik, značajno že precej razviti mladenič, udeležil sv. maše v Notre-Damski cerkvi. En sam trenutek ga z neodoljivo silo primorja k verovanju. Odtlej pa se za Claudela začnejo časi težkih notranjih bojev, katerih odsev so »Vers d'exil« (V izgnanstvo) in v katerih se nova vera štiri leta bori za svoje izoblikovanje. V tem boju so odločilni Pascal, Bossuet, Dante, Aristotel, zlasti pa »Hojza za Kristusom«, dokler Claudel končno ne vzklíkne: »Tu m'as vaincu... Me voici tout vivant entre vos mains sévères.« (Zmagal si me... Tu sem, živ, v Tvojih rokah!) Claudel veruje v sladki zavesti, da počiva v volji nekoga drugega, in tedaj se prebudi k življenju in umetnosti: »L'aveil de l'âme et celui des facultés potiques se faisaient chez moi en même temps.« (Pri meni se se istočasno prebujale duša in pesniške zmognosti.) Njegovo delo mu postaja poslanstvo in njegovi spisi nam odkrivajo, kako postopoma pronika katoliški odrešilni nauk.

Ne moremo dovolj poudariti pomena tega temeljnega doživljanja Claudelovega za njegovo pojmovanje pesnika kot znanitelja božjega glasu. Claudel si je svojega Boga priboril in glasovep te božje pesesti nam pozneje doni v njegovem »Magnifikatu«.

Poleg številnih mislecev, pesnikov in filozofov, ki so odločilno vplivali na Pavla Claudela, naj na prvem mestu omenim njegovo sestro Kamilo, ki mu je po spreobrnjenju prva dala v roko sveto pismo, četudi protestantsko. Kmalu po svojem spreobrnjenju Claudel čita tudi sv. Tomaža Akvinskega, zato je njegovo katoličanstvo tomistično-sholastično, ne frančiškansko.

Na pesnika je vplival tudi Mallarméjev krog, v katerem je Claudel med drugim našel tudi Verlainea. Claudelovo tolmačenje besed je poleg vpliva Biblije doživelo tudi vpliv Mallarméja. Toda kmalu je učenec večji kot učitelj, kajti brezverski simbolizem Mallarméjev pred naravo beži, Claudel pa se ji popolnoma preda ter v vsej radosti in bogoprevzetosti najde do nje notranjo vez. Claudel zraste daleč preko duhovne dediščine Mallarméjeve in to s pomočjo sv. Tomaža Akvinskega.

Nadalje je vplival na Claudela še Aishil, čigar Agamemnona je Claudel prevedel leta 1896 in ki mu je poleg Vergila velik vzor iz antike. V Aishilovi šoli se Claudel naziva močnega duha le-tega in navadi se na njegov silni dih, Claudel pa prosi tudi Shakespearea, grobarja srednjeveške duše, njegove skrivnosti, kot neumorni bralec najde v Dostojevskem rezež izraz modernega zla, proti kateremu mu Vergil in Dante podarita zdravilo. V prvem poveljuje največjega genija človeštva pesnika Rima, ki ga zares poživlja dih božji.

Claudela posnema tudi umetnost Dantejevo in njegov drzni pohod v Pekel obnovi v svojem »Repos du septième jour«. Izmed vseh pesnikov se Danteju najbolj približuje Claudel, ki črpa iz še višjih studencev kot oni: Claudela navdihuje Sveto pismo. Mistična latinščina je zanj živ jezik, krščanstvo vsakdanja resničnost.

Poleg 13. stoletja najde Claudel bogate hrane tudi v dveh izrazitih silah 17. stoletja: Pascalu in Bossuetu, iz 19. stoletja pa visoko ceni zlasti Newmana. Res da vsa književnost od prosvetljenstva dalje zanj dosti ne velja, vendar pa tudi med modernimi najde nekatere, ki jih spoštuje: Rolanda, Gida, Péguya, Jammesa, Valérija, Bloya in Tolstoja. Seže s čitanjem Baudelaireja pa se Claudelova verska borba konča. Zdaž se se odloči za drugo spoved in sv. obhajilo, na božič 1890. Dotlej je bilo njegovo prvo sveto obhajilo višek in konec njegovega verskega življenja. Na božič 1890 je novi človek Claudel duhovno rojen in odslej gre, versko usmerjen in pokrepljen, na svojo življenjsko nalogo.

Tako smo položili temelje in zdaj lahko gremo naprej in skušamo prodrati v Claudelovo umetnost: V času svojega verskega zorenja je Claudel delal na svoji prvi drami »Tête d'or« (Zlata glava), delu, ki nas gane in pretrese, ki pa je pisano v nejasnem tonu. Tu je Claudel v snovi hotel upodobiti borbo človeka, zato se v njej zrcali tudi nekaj o njegovih lastnih, silnih bojih, vendar pa drama ni vznikla iz katoliško utrjenega življenjskega nazora.

*A Madame Julie Pajman
bonnes sympathiques
Claudel*

V tej drami vidimo še vihravo poskakovanje neugnanih duševnih sil, ki jih Claudel tudi v umetniški obliki ne zna krotiti. Na razvojni liniji njegove dramatike vidimo zlasti, kako postaja njegova umetnost vedno bolj smiselna, razumljivejša in zrela do najvišje dovršenosti v »Marijinem Oznanjenju«.

»La Ville« (Mesto) je Claudelovo najtemnejše delo in kaže prve sledi katoliškega duha. Velika je drzna in razgibana uporaba snovi, prav tako tudi uporaba mas. Drama je sociološko usmerjena.

Ti dve deli spadata še v Claudelova dijaška leta. Po končanih pravnih in nato še političnih študijah gre Claudel leta 1893 kot namestni konzul v New York in nato v Boston ter nato postane konzul v raznih mestih Kitajske. Tako poteka nadaljnje 40 let njegovega življenja brez posebnega kolebanja, menjavajo se samo krajevni vplivi. Njegova poklicna pot ga s Kitajsko pelje v Nemčijo, med vojno v Italijo, nato v Brazilijo, na Dansko, po svetovni vojni kot poslanika v Tokio, Washington in slednjič v Bruselj, kjer svojo diplomatsko pot konča.

Claudela je bil v prvi vrsti diplomat. Poklicna naloga mu je stala nad estetskim razgledom umetnika. Približno eno uro dnevno je dajal pisateljevanju, ostalo diplomaciji in družinskim dolžnostim (Claudel ima lepe vnene otroke). Umetnosti ni iz sebe stiskal, marveč je pustil misli zoreti in vselej je povedal le to, kar je notranje tudi doživel.

Prvo bivanje v Ameriki Claudela ni nudilo ničesar. Njegovi spisi iz te dobe so polni gnusa nad amerikanstvom in njegovim razduhovljenjem človeštva. V »L'Echange« (Izmena) nam predstavlja razkoraj etosa po amerikanstvu. Temu stavi Claudel zdaj že popolnoma katoliški svetovni nazor nasproti.

Leta 1900 Pavel Claudel opravi v opatiji Légué duhovne vaje. Gotovo bi rajši ostal tam, namesto da se vrne iz Amerike na Kitajsko. Kot kristjan bi tam našel mir, kot umetnik po volji užival mistično latinščino in liturgično dramo. Ne, Claudel bo benediktinec, ki razrešuje vesolstvo.

Ker takšen je njegov poklic. — Pesniški, da neposredna zaznava družji s celotnim pojmovanjem sveta. Zato je od sveta nelodljiv in sta gospodarstven in poslanik le njegova dobavitev.

V samotnih letih na Kitajskem se je rodila Claudelova objektivnost. Seže tu se je dovršilo njegovo spreobrnjenje, ki ga je podkrepil še z marljivim študijem sv. Tomaža Akvinskega. Tu se Claudel mnogo bavi z verskimi problemi. Padavine takih misli najdemo v »Repos du septième jour« (Počitek sedmega dneva), ki je sad njegovega mišljenja o posredovanju med krščanskim in kitajskim verskim duhom. Med številne tuje vplive moremo pri Claudelu prav gotovo šteti tudi mistiko in modrost kitajske civilizacije, božji mir prastarega Daljnega vzhoda. In Claudelov zares klasični nauk o harmoniji stvarstva je zgrajen na temeljnem akordu človeške poti k Bogu.

V to dolgo dobo bivanja na Kitajskem spadajo važna dela: »Vers d'exil« (V izgnanstvo), »Le repos du septième jour« (Počitek sedmega dneva), »La Ville« (Mesto), »Connaissance de l'Est« (Poznanje vzhoda), »Partage de Midic« in »L'Art poétique« (Umetnost pesmi).

»Connaissance de l'Est« (Poznanje vzhoda) je krajinski in duševni izraz Claudelovega odnosa do Boga in nam razodeva Claudelovo gledanje sveta, pri čemer gre pesniku silno veliko slavo glede njegovega simbolizma.

V »Partage de Midic« najdemo problem verskega življenja in tragiko erotičnega koprnjenja in je eno najboljših Claudelovih del.

Evropske dežele na Claudela niso posebno vplivale. V Pragi, kjer je pesnik živel leta 1909 (tu je ustvaril »Les Cinq Grandes Odes«, Pet velikih od), ki so zelo važno dopolnilo osebnega priznanja miselne vsebine njegovih dram. Tu je nastala tudi prelepa pesem »L'Enfant Jésus de Prague« ob priliki rojstva petega otroka (Claudel se je poročil leta 1905 z Reine-Sainte Marie Perrin, hčerko uglednega lyonskega arhitekta, in s tem stopil v svaštvo s hčerko René Bazinovo).

Frankfurt in Hamburg sta poznala Claudela kot izrazito latinskega in fanatično francoskega katoličana. Seve je k temu pripomoglo dejstvo, da so pesnikovo ožjo domovino že prve vojne mesece zasedli Nemci. Seže v »Soulie de satic« (Zametasti čevlji — 1919/24) najdemo prvič milejšo sodbo o Nemčiji. Tu obravnava vprašanje, kako naj se narodi v ljubezni in miru drug drugemu približajo. Do nemških mojstrov Claudel nikoli ni našel pristranskega odnosa, če izvajamo muzika Riharda Wagnerja.

V Nemčiji se Claudel bolj in bolj približuje liturgični plati svoje vere, ki v naslednjih letih v Južni Ameriki zlasti še v »La Messe à la-basc« (Sveta maša tam doli...) pridobi na svoji vrednosti.

Tudi Poljsko je Claudel rad obiskoval. Tu so vplivali nanj zlasti Mickiewicz, Krasinski ter Norwid in Slowacki. V »La Ville« n. pr. najdemo vsebinske prizvoge iz Krasinskega »Nieboska Komedja«.

Leta 1913 Claudel izda svojo najbolj simbolično in versko prepojeno dramo »La Jeune Fille Violaine« (Deklica Violaine), pozneje »Marijino Oznanjenje« imenovano, ki je pač najodličnejša sodobna drama, pisana očitno čisto »sub specie aeternitatis«.

Glede te drame je zanimivo dejstvo, da je v Sovjetski Rusiji izmed vseh dramatiziranih del dosegla največji uspeh. Že prva izdaja leta 1892 pomeni začetek krščanskega pesništva v Dantejevem in Calderonovem smislu. Tu pa se razodeva zakramentalno krščanstvo, ki ima svoj višek v poštvalnosti, ki je vir, osnova in cilj Claudelovega pesništva: An, Peter in Violaine iz ljubezni do Boga žrtvujejo svoje zemeljsko življenje.

Marijino Oznanjenje plava na nebu »Angelusa«. Samo tri osebe so zemeljske: mati, Jakob, Mara. Elizabeta je le senca. Jakob in Mara sta podobi kmečke mladine z njenimi naravnimi vrli-nami in napakami. Tri osebe žive na čisto spokornem nebu: An, Peter in Violaine. An je star kmet, Peter umetnik, ali bolje pesnikova spokorna domišljija, Violaine njegova verska dovzetnost.

»La Jeune Fille Violaine« (Deklica Violaine) in »Marijino Oznanjenje« se kopljeta v najčistejši francoski duhovnosti. To niso več drame, ampak misteriji. In mi gremo s spoštovanjem v notranjost te duhovne zgradbe. Že princesa in Marta sta bili ženi bolečin, Violaine pa je vsa veličina in rekla bi — zamaknjenost žrtve.

Med prvo in drugo je deset let razdobja. Violaine je delo 30 letnega, Oznanjenje 40 letnega Claudela. Tu zopet natančno vidimo, kako postaja Claudelova umetnost vedno bolj smiselna, razumljivejša.

»La Nuit de Noël« (Božična noč) je slaboten odsev tega odličnega dela.

Po svetovni vojni nam je Pavel Claudel v obliki družinske drame dal trilogijo: »L'Otage« (Talec), »Le Pain dur« (Crni kruh) in »Le Père humilié« (Ponižani oče). S to trilogijo nam pesnik odkriva razkristjanjenje zapada in njegov propad. Podrtajmo pa v njej Claudelovo presrečljivo oblikovanje ženskih oseb, zlasti Signeze v »Otage« (Talec) in slepe Pensée v »Ponižanem očetu«, kjer nam pesnik v fini simboliki podaja poduhovljenje človeških ljubavnih odnosov. V teh treh dramah pa najdemo tudi dragocenih prispevkov za umevanje Claudelovega državnopolitičnega mišljenja.

V tej trilogiji pa zaslušimo tudi Dantejev Raj. Saj se je pesnik prav zaradi te trilogije dolgo posvetoval z bogoznanci v Soulehou: »Office du soir à peine achevé, nous rejoignons, dans leur cellule, deux savants dominicains que Claudel était venu consulter sur l'argument théologique d'un Paradis qui sera le poème de sa vieillesse«, pravi H. Massis. (Kmalaj je bila večerna molitev končana, že je prišel Claudel na posvet o mnenju dveh bogoslovnih učenjakov o nekem raj, ki naj bi bil pesem njegove starosti.)

Gotovo ne bom skvarila ideje drame, če rečem, da Pensée de Soulehou predstavlja evropsko dušo, ki zažuti silno privlačnosti Rima, papež pa zaslili glas cele zemlje. Rad bi ji ponesel zvečljanje, zadržan pa je v Rimu, zato naprosi Oriana, podoba svojega nečaka, naj postane misijonar moderne duše: »Parle leur, toi qui sais leur langage, qui n'es un étranger à aucun repli de leur nature!« (Govori jim Ti, ki poznaš njihov jezik in ki Ti ni tuji niti najmanjši gib njihove narave.)

Na ta klic odgovori Pavel Claudel s svojim »Soulie de satic« (Zametasti čevlji) in postane misijonar veselja. Prizorišče te drame ni več francoska vas, tudi ne Rim, ampak vesolstvo. Zgodbo postavi v ono za katoličanstvo najmanj ugodno uro, v reneanso, kjer tako bujno cvete misijonarstvo. Tedaj, ko je: »evangelizacija dovršila svoja osvajanja v prostoru in času, tedaj, ko humanisti zopet najdejo antiko, medtem ko Vasco da Gama najde Azijo, tedaj, ko Kristof Kolumb iz osrčja vodja vidi prihajati nov svet, ko Kopernik odpre nebesno biblijo, ko Avstrija zavrne Islam, tedaj, ko je na Beli Gori premagan protestantizem in Michelangelo dvigne kupolo svetega Petra«.

En pesniku se je posrečilo, da je ta velikanski svet spravil v svojo barko. »Soulie de satic« (Zametasti čevlji) dobi kot Notre-Damska ladja nalog, da duše osvaja. Zlasti lep je IV. dan, ki je ves kontemplativen: iz telesnosti gremo v božjo ljubezen. Na morju smo in ta sosesčina in ta privlačnost vode tvori najvišjo lepoto v »Soulie de satic«, ki je k Partage de Midic to, kar je Violaine k Oznanjenju: prehod grešne v spokorno ljubezen. Dragocenih migljavje glede Claudelove umetnosti najdemo zlasti v II. prizoru: »Les grandes vérités ne se communiquent que par le silence... si vous, ne voulez pas écouter, vous ne pouvez pas entendre.« (Velike resnice se razodevajo samo s molkom... Če nečete poslušati, tudi ne morete slišati.)

Prehajam končno k »Art Poétique«, ki je filozofski del Claudelovega umetnostnega nazora, medtem ko je čisto pesniški del Claudel podal v »Réflexions sur le vers français« (Misli o francoski pesmi). Claudelova »Art poétique« ni nauk o pesništvu. Umetnik jemlje besedo »Poétique« v etimološkem pomenu — ustvarjati. Nauk o umetnosti mu je torej nauk o ustvarjanju. Njegova Art poétique je torej poskus, kako tolmačiti dogajanja sveta. Noče biti ne zbirka estetskih pravil, ne razodetje kake šole. Claudel si hoče biti na jasnem glede: Boga, sveta, človeka. Zato mu je po spreobrnjenju prva naloga, da prodr »katoliški kozmos«. Pozorno čita Summa theologiae sv. Tomaža Akvinskega. In tako nam njegova »Art poétique« tolmači ne samo njegovo pisateljsko delo, ampak tudi njegov svetovni nazor.

S tem pa prihajamo že v osrčje Claudelove poezije in njegovega mišljenja. Ko je pesnik v letih 1886—1890 domel in sprejel resnico, ugotavlja, da se resnična drama ne doigrava izven nas, marveč v nas, v osrčju našega bistva, je spoznal tudi vse naše skrivnostne rane, spoznal pa tudi zdravilo Odršenja. Zato odtlej je veselje kipi iz njegovega bistva. Pavel Claudel je predvsem pesnik veselja.

Po svojem simbolizmu Claudel nikakor ne sliči pesnikom devetdesetih let. Njegova kmečka duša, ki je vajena širnega, prostega zraka, ne išče po starih čarobnih knjigah svojih simbolov, ono samo mu zadostuje, da odkrije vse svet: naravo gleda kot Evangelij, Gobavost n. pr. mu predstavlja greh in Petru in Violaini. Eden najlepših simbolov je brezdomno križanje v Tête d'or, fizična smrt predstavlja naravno smrt v Aubaini, hčerki Mare v Oznanjenju. Tudi noč mu največkrat pomeni zmoto in greh. Prve njegove drame se redno začinjajo ponoči. Zanimiva je slika ognja, ljubša pa mu je rdeča barva vrtnice. Kamen mu daje dva lepa simbola v »La Ville« in v »Le père hu-

Pri Vaši intimni toaleti...

Super Lysolform Vam je najboljši prijatelj, ki Vam bo preprečil nešteto neprijetnih pojavov. Super Lysolform je zanesljivo sredstvo za desinfekcijo. Uplja najhitreje in najpopolneje vsak zadih.

Osvežuje in lepo diši.

Zahtevajte samo ORIGINAL Super LYSOLFORM v vsaki lekarni, drogeriji in parfumeriji.

milij. Tudi morje ga opaja, saj Claudel je krščen in hodi k svetemu obhajilu, vaje je torej živih vod. V »Soulie de satic« gremo iz Mogadore v Panamo, iz Kadiksa v Neapelj, Madrid, Prago. Kje pa je enotnost kraja? V morju, ki oblika vse delo. Za Soulier de satic Claudelu ne preostaja več zemlje, da bi jo razširil, zato sanja o notranjem jezeru ter ustvari »Rajsko plačo« v vzhajajočem soncu. Jubilacija Naše Ljube Gospe Sedmerih Mešov prevzame. Tu se srečata, zarobljena bi bolje rekli — ogenj in voda.

V Claudelovem simbolizmu noč pomeni zmoto, zid nepremostljivo oviro, vrata so mu vhod v duhovno življenje. Ovira, obljuba, zid in roža, vse pelje k enemu cilju, v polnost morja. Tako Claudel uporablja sistem simbolizma v doživljanju duhovnega življenja. In drevo mu je končno simbol spoznanja.

Claudela simbolizem korenini v villeneuveki zemlji. Ta godznata pokrajina Ardenov je v umetniku pustila tako močnih sene, da njegovo življenje v njej najraje išče strehe. Pesnik ima pa to predpravo, da svoje opojne sanje šolarja podaljša preko vsega sveta, da očarljivost svojih otroških let, gorečnost svoje mladosti ponese v človeško življenje. Pesnik, in samo pesnik se zadovolji z idilo, Pavel Claudel pa ustvari metafizično svetovno poezijo.

Ze množica različnih vplivov govori o Claudelovem univerzalizmu. Vse te potoke po pesnik neovirano usmeri v veliki, vseobsegajoči veletok svojega katoliško cerkvenega verskega nauka, ki žari nad njegovim svetovnim nazorom kot neusahljiv vir moči in temu daje lepe zadnje posvečenosti.

Kako vrniti Claudel sodi o molitvi, nam pove zlasti še njegovo dopisovanje z Jakobom Rivierom. Pa tudi sicer ima mnogo njegovih del brezdomno samo ta namen, da svojemu Bogu kljče: »Plat voluntas tua!«

Claudela pozna tudi križ in njegovo odrešenje, zato je njegovo veselje tako globoko, njegova sreča tako neizmerna. Križ mu je najvišje tolmačenje simbolične drame. Claudelovi spisi pa poveličujejo tudi smrt. Slavo smrti slišimo v Marijinem Oznanjenju, kjer je klic v smrt podoben vzvišeni Hiliji. V najvišji meri je Resstitutio možna šele v popolnem premaganju telesnosti. Ker Claudel veruje v vetajenje in večno življenje, se smrti lahko veseli. Njegova silna himna smrti domi v soglasju in lepoti kot katoliško veselje.

Kakšna je končno Claudelova sodba o ženi? Marta v »L'Echange« in Lala v »La Ville« naj nam odgovorijo: »Res je, pravi Marta, da ti nisem dala življenja (govori s svojim možem), tukaj pa sem, da ga od tebe terjam nazaj. — Odtod tista globoka zmeda, nemirna vest, ki jo mož čuti pred žensko, kot bi stal pred svojim sodnikom.«

Poglejmo še Claudela umetnika! Povznanost srednjeveškega katoličanstva in sodobnega svetovnega nazora, ki izhaja iz njegovega verskega in poklicnega življenja, je Pavlu Claudelu posebno lastna. Tako je v umetniškem življenju hkrati pobožen katoličan v srednjeveškem smislu, in moderen simbolist. Človek bi rekel Dante s Baudelaire.

Kot dramatik je podoben Grkom. Približuje se bolj Aishilu, Sofokleju in Calderonu kot Shakespearu. V njegovih prvih dramah najdemo še nadčloveške postavne mladostnega titanstva, pozneje pa ta ton pri Claudelu čisto izgine.

Vsaka njegovih oseb je utelešenje kakoga dušnega stanja. Resničnih glavnih oseb pri njem ne najdemo, ker nam v svojih dramah prikazuje življenje samo, v njegovem središču pa Boga. Njegove osebe pa nosijo vse znake, da so šle skozi pesnikovo notranjost. Claudel skuša na primer razburkanega življenja pokazati, kako je pesništvo zasidrano v veri. In njegova umetnost je tako zelo onostransko usmerjena, da je brez globokega umevanja krščanstva sploh dojeti ne moremo. Značilno je to, da njegova »Art poétique« vsebuje vse več metafizike in skoraj nobene prave estetike. Claudel je v svojem metafizično izurjenem izvajanju umetnosti najbolj samovoljni in najizrazitejši pesnik moderne Francije, njen največji lirski in dramatik, med redkimi največji katoliški pesnik, s katerim se Francija lahko ponaša.

Claudela se prav dobro zaveda, da prava umetnost uspeva le v verskem ozračju. Zato je njegov nauk o pesništvu hkrati tudi nauk o Bogu. Claudel je prinesel Francozom, metafizičnemu narodu, metafizično dramo.

V njegovi dramatik najdemo predvsem nekaj opernega, sijajne prizore, vzvišena čustva. Se bolj pa so njegova dela podobna Oratorijem. — Claudelove umetnosti pa ne more docela spoznati, kdor se ni dotaknil tudi njegovega ritma, ki ga ne smemo meriti po merilu francoskih klasicistov. Claudel si je ustvaril čisto svoje oblike in v teh je mojster. Njegov verz sledi obrisom najbolj tajinstvenega rlahočutja. Zareza v metru odgovarja tresljam celotnega bistva. — Namesto navadne rime stopa pri Claudelu problem odmeva.

Dolgo je trajalo, preden se je Claudel priboril preko majhnega kroga francoske elite. Njegova slava pa odteje raste, bolj kot v Franciji skoraj v Nemčiji, kjer mu Hellerauske predstave in izvrstni prevodi dobivajo vedno več pripadnikov. Njegov pravi sloves se začneja prav za prav šele z »Marijinim Oznanjenjem«. Danes pa je znan kot velik pesnik. Katoličani v njem gledajo zopetno vstajenje Dantejevega in Calderonovega pesništva.

Tergeste – rimski Trst (Ob starih izkopaninah)

Prastaro mesto Trst je bilo večkrat zavzeto in ponovno ogroženo zaradi vpadov tega ali onega naroda. Njegov postanek je zavrt v temo prazgodovine, iz katere poznamo le nekaj mitov in legend. Res je, da v najstarejši prazgodovinski dobi v Trstu ni bilo kakšnega konglomerata različnih narodnosti. Gotovo pa so bili v njegovi okolici primitivni narodi, ki so znani pod imenom Protoveneti. V resnici so tako po sosesčini kakor tudi po Istri našli več jam in špilj z orodjem iz kresilnega kamna in kosti. Tod so odkrili tudi sledove gradišč, ki niso nič drugega kot na višinah zgrajena utrjena tržišča. Po mnenju arheologov in učenjakov je bil tukaj že okrog leta 2000 pr. Kr. živahen trgovski promet med morjem in zaledjem. Po

Kolonije so bile postavljene ob najvažnejših strateških pasovih na meji in njihova naloga je bila odbijati nenadne sovražne napade, ki utegnejo povzročiti veliko škodo. Tako je Roma, gospodarica skoraj vsega Sredozemlja, krotila predvsem ilirske pirate, ki so ogražali vzhodno obalo italijanskega polotoka.

Istra in rimska osvajanja

Leta 183 pr. Kr. je začel Rim proti Istri vojno, ki se je zelo zavlekla. O teh dogodkih pripoveduje Tit Livij na koncu 39. knjige in v 41. knjigi. Tega leta je M. Klavdij pregnal Galce iz Ogleja. Nato so se boji nadaljevali

Bili sta dve vrsti kolonij: bolj pomembne, ki so imele pravico rimskega državljanstva, in druge, s pravicami latinskega prava. Tem so rekli »latinske«. Trst je bil latinska kolonija. Za časa Cezarjeve diktature pa so dobile kolonije tostran Pada vse politične pravice (lex Roscia, l. 49. pr. Kr.) in tedaj se je mnogo rimskih državljanov preselilo v Trst. S tem je začelo dobivati mesto romanski značaj.

Za časa imperija

Po žalostni Cezarjevi smrti se je iz rimske republike izcimilo cesarstvo in za časa cesarja Avgusta Oktavijana, ki se je spraval na urejevanje države in se je v vsaki provinci s čim proslavil, je tudi Trst mnogo pridobil. Oktavijan ga je spremenil v močno vojaško kolonijo, ki je bila zaradi neprestanih napadov Gepidov zavarovana s padajočim zidom in s ponosnimi stolpi. Oktavijan pa je zgradil od Trsta proti središču države tudi več novih cest.

Po tržaškem zgodovinarju in arheologu Petru Kandlerju, ki je živel v 18. stoletju, posnemamo nekaj zgodovinskih podatkov o rimskem Trstu.

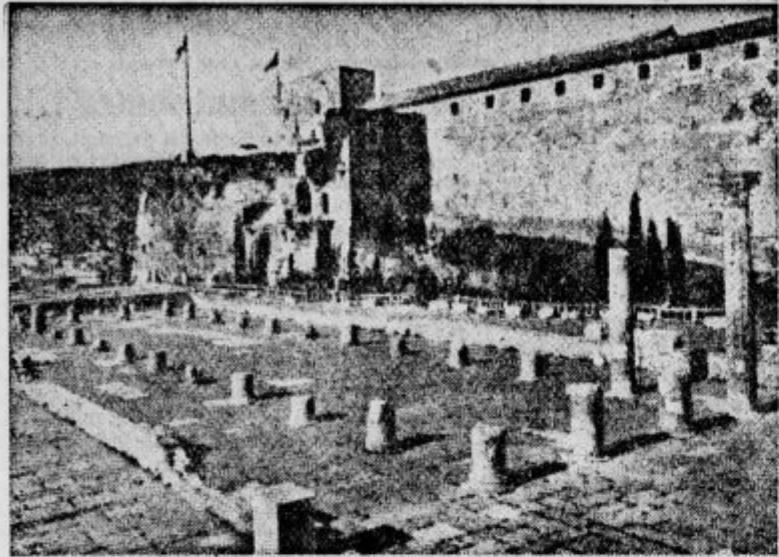
Kot vsa druga rimska mesta je imel tudi Trst kvadratno obliko in je stal na hribu. Stavbišče je merilo 81.200 rimskih korakov in je imelo približno tako velikost kot Firenca, Verona, Pulj ali Vindobona. Kolonija je bila pripravljena za 12.500 prebivalcev. Gledališče je imelo prostora za 6000 gledalcev in je bilo torej preračunano na polovico prebivalcev.

Za časa Trajana

Gledališče, s katerim se je obogatilo mesto za časa vladarja Trajana, je bilo eno najlepših in najvidnejših spomenikov v tedanjem mestu. Pred nekaj meseci so odkrili pri restavriranju starega mesta veličastne temelje te zgradbe. Že prej je bilo mogoče opaziti na tem mestu nekatere znake, zlasti pas zidu, ki je dal slutiti zgradbo, katero so omenjali že mnogi pisatelji. Mestna občina tržaška je sedaj na lastne stroške začela s sistematičnim izkopavanjem.

O tem gledališču je govorilo že mnogo lokalnih zgodovinarjev. Po večini se opirajo na Petra Nobila (19. stol.), ki je bil velik častilec klasične umetnosti. Ta pa je vedel prav za prav samo za temelje gledališča.

Gledališče je bilo v starem veku zelo važna in skoraj nenadomestljiva ustanova. Ljudstvo je

Ostanki rimske bazilike pri Sv. Justu v Trstu. Najdba je dragocenega pomena

keltskem narodu Carni, ki je prišel sem precej pozno, so dobile ime pokrajine Carnia, Carniola, Carintia.

Po mnenju tržaških zgodovinarjev je treba iskati početke Trsta v junaki dobi Grčije. Tedaj, ko je Jazon ukradel zlato runo, je baje zbežal z Medejo po Donavi navzgor. Kolhi pa, ki so na povelje svojega kralja zasledovali ubežnika, so utrjeni od zasledovanja prišli do neke členovite obale in tam navezali prijateljske stike z domačini. To da je bil začetek Trsta. (Kolhi sami so položili temelje istrskim mestom Pulju, Poreču, Rovinju, Piranu itd.)

Pa še nekaj drugega: neki stari latinski prevajalec je prevedel iz grčine sledeče besede: A Tergesto nomen habens. To se pravi, da naj bi Trst ustanovil grški junak Tergest in da se zaradi tega po njem imenuje z grško besedo »Tergestrac«.

Pripomniti pa bi bilo dobro tole: če se spravlja postanek Trsta v zvezo s pravljico o Jazonu in Tergestu, je treba poudariti, da je nastala ta pravljica v času velikih ljudskih preseljevanj. Vzrok tem preseljevanjem je bilo pomanjkanje rodovitne zemlje ali zaradi vojne ogroženo ozemlje, lahko pa tudi neugodne naravne prilike oziroma vdori barbarskih narodov na prvotno ozemlje.

Rimske vojaške kolonije

Ko je stopil Rim v zgodovino, se je za časa prve in druge punske vojne začelo prodiranje proti Galiji Sisalpin tja do Pada. Tedaj sta bili ustanovljeni rimski koloniji Piacenza in Cremona. Zaradi politične in vojaške važnosti sta bili na prvem mestu tako po času nastanka kot po silni utrjenosti.

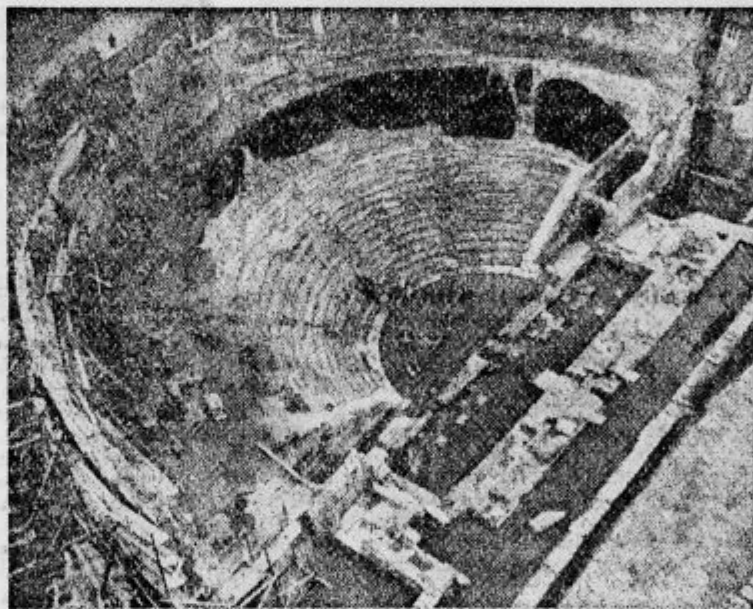
Bili sta najvažnejši središči za romanizacijo novih dežel, ki so prišle pod rimsko nadoblast. Kolonije so bile po večini naseljene s poljedelci in njihovimi družinami, ki so v primeru potrebe lahko nudili izdatno vojaško pomoč. Ti poljedelci so bili izključno odsluženi veterani. Z njimi je Rim lahko krotil podvržena ljudstva. (Nekaj podobnega je sedaj v Abesiniji, kjer so se naselili italijanski afriški legionarji s svojimi družinami.)

za časa konzulov M. Junija Bruta in A. Manlija Volsona l. 178. Nazadnje se je seveda tudi Trst zapletel v vojno, ker je bil ob poti v Istro.

V prvi konzulski vojni je slaba predla, sčasoma pa so se razmere spremenile in zmagonosna vojna se je lahko nadaljevala tudi naslednje leto za časa konzulov Klavdija Pulhja in T. Sempronija Grakha.

Trst tedaj ni bil zavezniško mesto. Ko pa je zaradi izdaje nenadoma padel Municipium Ro-

Tržaško gledališče iz rimskih časov, ki so ga nedavno odkrili in ki je še jako dobro ohranjeno

manum, je v nadomestilo zanj bil za Sempronija Tuditana, ki je podjarmil Gepide in Istre, leta 126 pr. Kr. spremenjen Trst za stalno v rimsko kolonijo. Tukaj je bila sedaj vjaška posadka, ki naj bi branila Italijo pred morebitnimi napadi narodov v vzhodnoalpskega pogorja ali pa Istrov, ki se še vedno niso hoteli pomiriti. Tedaj je bil Trst, podobno kot Municipium, avtonomno mesto in je imel tudi dekurijske

zahajalo vanj in se navduševalo ob najrazličnejših veselih in tragičnih predstavah. Temu primerno pa je moralo biti zgrajeno tudi gledališče samo, kajti že s svojimi elegantno zgrajenimi linijami je moralo nuditi lep estetičen vtisk. Nič manj ni bilo seveda poskrbljeno tudi za trdnost zidovja in prostorov, ki so mnogo trpeli zaradi neprestanega prerivanja in nestrpnosti gledalcev.

Gledališče Kvinta Petronija

Rimsko gledališče v Trstu je zgrajeno v zelo velikih merah. Polkrog meri 62 metrov, v globino sega 30 metrov, zunanje obzidje pa je visoko okrog 15 metrov. Pri odkopavanju so našli kamen, ki ima vse podatke o postanku zgradbe.

Zdi se, da je gledališče stalo do šestega stoletja. Potem pa so začeli graditi na tem prostoru hiše in so rabili zanje material porušenega zidovja. Tako so ostanki v kratkem času izginili s površja in prihajajo šele zdaj spet na dan.

Gledališče je torej zgradil Kvint Petronij Publij Modest in ga posvetil cesarju Trajanu, ki je šel leta 104 po Kr. skozi Trst, ko se je v triumfu vračal iz Dacije proti Rimu. Kvint Petronij je bil Trajanov ljubljenelec in se mu je zlasti prikupil s svojo skrbljivostjo za vojaštvo in verstvo.

Pri izkopavanju gledališča so našli tudi veliko število soh, ki so deloma pokvarjene, a kljub temu kažejo elegantno formo. Izvirajo iz grške dobe in nekatere spominjajo na Fidijevo dleto. Predstavljajo predvsem razna grška in rimska božanstva, ena pa oprsje nekega rimskega generala, ki je nemara največ žrtvoval za gledališče in ga tudi gradil. Poleg tega

Afriški raziskovalec, tajni svet. Leon Frobenius, je v Biganzolu ob jezeru Maggiore umrl radi erčne kapi. Frobenius je spisal več temeljitih znanstvenih knjig o Afriki in njenih starinah.

pa se je našlo tudi veliko število karnis, ki so vse dobro ohranjene in so bile najbrž po stenah pozorišča, katero pa se ni ohranilo. Dobro pa se je ohranila cavea (prostor za gledalce), ki je razdeljena v štiri sektorje; pod njo je bil podzemeljski hodnik v dolžini 20 metrov. Nad summo caveo je bilo stebrišče.

Vsa izkopavanja in restavracijo vodi najboljši poznavalec antike in umetnosti v Julijski Benečiji profesor Mojajoli, pod katerega skrbni in vodstvom restavracija zelo hitro napreduje.

Gledališče je najnovejša in obenem najzanimivejša arheološka najdba v Trstu. Brez dvoma pa je v današnjem času tudi najpomembnejša v vsej Italiji.

Druge izkopanine

Leta 1934 je bila odkopana nič manj zanimiva stavba iz rimskih časov, to je rimska bazilika (Basilica Romana). Stala je na najlepšem kraju mesta, na hribu, ki ga zdaj imenujejo Capitolino, v sosesčini katedrale sv. Justa in v podnožju gradu. Brez dvoma je bila zelo lepe zunanosti in škoda, da se ni ohranilo od nje drugega kot tla in nekaj temeljev kolon ter sled dveh absid na krajši strani bazilike. Dolga je bila dobrih 88 metrov, široka pa 27 in pol. Kolone so utegnile biti visoke okrog 9 m.

Že omenjeni Nobile je odkril v zvoniku sv. Justa dele starega stilobata, pet kolon s kapteli, odlomke arhitrava in nekaj drugih delov s figuracijami vojaških trofejev.

Poleg teh najdb pa iščejo že dalj časa, vendar doslej zaman, temelji rimske trojice: Jupitra, Junone in Minerve. Če bi ga našli, bi imeli v Trstu ves rimski Forum. Lahko da je bil na Capitolinu, lahko pa tudi v bližini novo odkopanega gledališča.

V mestu so našli tudi neki kamnitni oblok iz tretjega stoletja po Kr., ki ima simbolične motive.

Zelo zanimiv je tudi tako imenovani »arco di Riccardo«, slavolok, ki je bil, kot poroča Ireneo della Croce, postavljen v čast kralju Karlu Velikemu in se je prvotno imenoval »arco di Re Carlo«, pozneje pa kar »arco di Riccardo«. Znamenit je zaradi svoje kulturno-zgodovinske vrednosti, ker kaže rimsko arhitekturo v dobi propada.

Za obilico vode v mestu sta skrbela dva vodovoda, katerih ostanki so se skoraj do malega našli tako v bližini mesta kakor tudi dalje

V radin

»...in zdaj, gospoda moja, boste ališali žuborenje čudovitega, bistrega studenčka...«

zunaj. Natančen opis teh vodovodov imamo že iz prejšnjega stoletja.

V zadnjih letih je zaradi restavracije in podiranja hiš v starem delu mesta prišlo na dan sploh mnogo stvari iz rimske dobe, zlasti obdelanega kamnina. Neštevilne fragmente raznih skulptur in drugih kamnov je mogoče videti v lapidariju (Orto del Lapidario), ki je na južnem pobočju Capitolina; razne antične in pred rimske kolekcije, tako orodje, orožje, vaze itd., pa so shranjene v muzeju.

Pogled na sedanji Trst

IVANHOE

Št. 202.

Rihard in Ivan

Ko se je hotel tudi kralj s svojim spremstvom odpraviti, se je obrnil Ivanhoe k esekemu grofu, rekoč:

»Gospod grof, kako je v Yorku? Ali se bomo morali boriti vstati?«

»Ne,« je odvrnil grof, »izginili so ko pleve v vetru. In kdo nam je vrhu tega to povedal? Nobeden drug ko sam knez Ivan. Na penečem se konju je pridrevil, da svojem ljubljenuemu bratu pove novico še vročo.«

»Ta podli, nagnusni izdajalec!« je vzkliknil Ivanhoe ves iz sebe. »Ali ga kralj ni dal koj zapreti?«

»To bi si človek mislil! Pa ne! Kralj se je le smehljaje okrenil k meni in k drugim vitevom in rekel:

»Tu, brat moj, vidiš, da sem hrabre vojske vzel s seboj, da bodo tebe vrgli iz dežele. Zatorej bodi tako pameten in se urno odpravi k materi in ostani tam, dokler se ne poleže ogorčenje ljudstva!«

To vedenje z bratom je bilo zares značilno za Riharda, ki je bil zdaj pretirano dober s svojimi nasprotniki, zdaj spet okrutno neusmiljen. Vendar je imel toliko dobrih lastnosti, da mu je bilo ljudstvo iz dna duše vdano. Brez dvoma bi bila Anglija doživea mnogo srečnih let pod žezlom levsjerskega vladarja, če bi ne bil ta plemeniti in hrabri, hkrati pa tudi lahkomišeln in pustolovski kralj tako naglo umrl.

Letina pšenice 1938

Kmetijsko ministrstvo je zbralo podatke o letošnjem pridelku pšenice, ječmena, rži in ovsa. Ti podatki so začasni in je verjetno, da bo cenitve kmetijskega ministrstva kasneje izpremenjena.

Skupno cenitve kmetijskega ministrstva letošnji pridelok pšenice na 27.461.528 met. stotov, rži na 2.299.124 met. stotov, ječmena na 4.128.568 in ovsa na 3.207.068 met. stotov. Pridelke teh vrst žita kaže v primeri s prejšnjimi leti tole sliko (v tisočih met. stotov):

	pšenica	ječmen	rž	ovs
1934	18.596	4.099	1.953	3.334
1935	19.895	3.755	1.961	2.779
1936	29.236	4.228	2.033	3.330
1937	23.474	3.830	2.091	2.978
1938	27.461	4.128	2.299	3.207

Iz tega je razvidno, da je donos pšenice v primeri z lanskim letom znatno narasel, ni pa še dosegel rekordne žetve leta 1936. Tudi pridelok

ostalih vrst žita je od 1937 na 1938 znatno narasel, pri ovsu in ječmenu še ne dosega najboljših letine 1936. Pri rži je opažati stalno naraščanje.

V naši banovini je pridelok pšenice narasel za 154.000 met. stotov na 888.000 stotov in znaša na 1 ha 11,0 met. stotov, dočim znaša povprečje za vso državo 13,1 met. stota, v glavnem zaradi visokega donosa v donavski banovini (16,3 met. stota).

Donos letine ječmena je narasel od 1937 na 1938 za 45.000 na 202.500 stotov. Povprečni pridelok na 1 ha znaša v naši banovini 11,1, v vsej državi 10 met. stotov.

Pridelok rži je narasel za 85.500 na 354.000 met. stotov, povprečni pridelok na 1 ha 10, v vsej državi 9,1 met. stota.

Končno se je povečal tudi pridelok ovsa za 43.000 na 228.000 met. stotov v naši banovini. Povprečni pridelok je znašal na 1 ha 10, 7, v vsej državi 9,2 met. stota.

Celuloza, družba z o. z., Videm pr Krškem-Ljubljana. Poročali smo že, da se je v Ljubljani osnovala družba Celuloza, d. z. o. z., ki prevzame proizvodnjo celuloze v Krškem, katero gradi g. Fr. Bonač. Sedaj je ta družba vpisana v trgovski register. Obratni predmet je industrijsko podjetje za izdelovanje nebeljene in beljene sulfatne celuloze v Vidmu pri Krškem. Osnovna glavica družbe znaša 2 milijona din in je v gotovini plačana. Poslovanje nove družbe so: Bonač Fran, tovarnar v Ljubljani, Pothorn Lia, trgovka v Ljubljani, Pečani Marica v Ljubljani in Josip Ljubič, ravnatelj podružnice Jugoslovanske banke v Ljubljani. — Iz tega je razvidno, da je udeležena pri ustanovitvi novega podjetja tudi Jugoslovanska banka, ki se sedaj udeležuje v Sloveniji pri tehle tvrdkah: Teksta, d. d., Maribor; Jugoslovanske tekstilne tvornice Mautner, d. d. v Ljubljani; Avtomontaža, d. d., Ljubljana, »Titane«, kranjske tvornice železne robe, Kamnik in sedaj tudi pri tvrdki Celuloza, d. z. o. z. v Ljubljani.

DOMAČE IN SLAVONSKE PARKETE
VAM DOBAVI IN SOLIDNO POLOŽI
BOKAL A. LJUBLJANA
RESLJEVA 23

Ljubljana v jeseni, jesenska prireditev ljubljanskega velesejja, bo letos od 1. do 12. septembra. Za to prireditev je Generalna direkcija drž. železnice dovolila polovično vozno in sicer za potovanje v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 1. do 17. septembra. Na odhodni železniški postaji je treba kupiti poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Na to izkaznico bodo v Ljubljani na velesejmu dali potrdilo o obisku in izdali velesejsko legitimacijo, nakar ima obiskovalec brezplačen povratek. Jesenski velesej bo podal sledeče: Mednarodno razstavo fotografije in filma. Umetnostno razstavo. I. Zvezno banovinsko razstavo vseh vrst malih živali in produktov (kože in ovce bodo razstavljene od 4. do 8. septembra). Razstavo stvarjav govedi od 10.—11. septembra. Državno razstavo plemenitih psov od 1.—2. septembra. Gospodinjstvo razstavo »Naši gostje«. Razstavo industrijskih in obrtnikov proizvodov. Tekma jugoslovanskih harmonikarjev za prvenstvo Jugoslavije in prehodni pokal za leto 1938-39 bo 11. septembra. Obiskovalcem bo na razpolago tudi prijetno zabavišče in pa variete s prvostnimi atrakcijami.

Lep spomenik - dar pokojnim
Opis spomenikov - dožnost interesentov
Stalne razstave - nizke cene
FRANJO KUNOVAR, kumosestvo
Sv. Križ - Ljubljana Tel. 49-09

Živinski sejem v Metliki, ki je bil prvotno po banki upravi prepovedan, bo v torek 16. avgusta. Dogon živine iz savske banovine ni dovoljen.

Likvidacija. Nabavna zadruga trgovcev mešičke doline, r. z. z. o. z. v Prevaljah.

Licitacija za gradbo stanovanjske hiše Poštne hranilnice v Ljubljani je preločena ob 16. na 29. avgust 1938. Proračunska vsota za gradbena dela znaša 3.692.755 din.

Jugočeška, jugoslovansko-češka tekstilna industrija v Kranju. Glavnica 20,0, bilančna vsota 129,8 milij. din (1936 110,2), bruto donos 22,7 milij. (24,4), čisti dobiček za 1937 1.936 milij. din (1936 1,6 milij.).

Kovinska delniška družba (Metalno akcionarsko društvo) v Ljubljani. Bilanca za 1937 izkazuje pri glavnici 2,0 in bilančni vsoti 19,86 milij. iz bruto donosa 5,1 milij. čistega dobička 0,3 milij. din. Dividenda 10%.

Licitacija za nabavo pražov. Glavno ravnateljstvo drž. železnice je razpisalo za 1. september 1938 licitacijo za dobavo 1,8 milij. komadov železniških pražov razne velikosti.

Jugoslovanska združena banka, Zagreb-Belgrad objavlja, da bo počenši s 18. avgustom 1938 začela izplačevati starim upnikom vloge za prvo polovico 1938.

SANATORIUM - EMONA
Ljubljana
Komenskoga ul. 4
Telefon št. 623
Dr. Frane Derganc
in-prisrki kirurg, oči. v. p.
Ordinira: 11.—1.

Borza

Dne 13. avgusta.

Denar

Iz teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 7.309 milij. din v primeri s 8.622, 3.348, 4.327 in 2.510 milij. din v prejšnjih tednih.

Curih: Belgrad 10, Pariz 11,90, London 21,20, Newyork 436,875, Bruselj 73,50, Milan 23,00, Amsterdam 238,12, Berlin 175,15, Dunaj 33,00, Stockholm 109,75, Oslo 106,95, Kopenhagen 95,025, Praga 15,08, Varšava 82,25, Budimpešta 86,50, Atene 395, Carigrad 3,50, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,385, Buenos-Aires 113,50.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Živinski sejem v Crnomlju dne 4. avgusta t. l. Dogon: 23 telet, 77 juncev, 255 v-lov, 77 krav in 247 prašičev. Domačim kupcem je bilo prodanih: 41 volov, 5 juncev, 2 teleti, 10 krav in 34 prašičev. Cene: Voli I. vrste 5,50 din, voli II. vrste 4,50 din, voli III. vrste 4 din, teleta I. vrste 4 din, teleta II. vrste 3 din, teleta III. vrste 2 din, junci I. vrste 5 do 6 din, junci II. vrste 4,50 din, junci

III. vrste 3,75 din, krave I. vrste 4 din, krave II. vrste 3 din, krave III. vrste 2,50 din za kg žive teže. Mladi pujski 8 do 10 tednov stari od 130 do 150 din za glavo.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Ptuj dne 10. avgusta t. l.: Voli I. vrste 5 din, voli II. vrste 4,25 din, voli III. vrste 4 din, telice I. vrste 5 din, telice II. vrste 4,50 din, telice III. vrste 4 din, krave I. vrste 4,75 din, krave druge vrste 3 din, krave III. vrste 2,50 din, prašiči špeharji 9 din, prašiči pršutarji 8 do 9 din za 1 kg žive teže. Goveje meso I. vrste prednji del 10 din, zadnji del 12 din, goveje meso II. vrste prednji del 8 din, zadnji del 10 din, svinjina 13 din, slanina 15 din, svinjska mast 18 din, čisti med 20 din, goveje surove kože 10 din, telečje surove kože 11 din, svinjske surove kože 10 din za 1 kg. Pšenica 175 din, ječmen 175 din, rž 160 din, oves 150 din, koruza 160 din, fižol 200 din, krompir 70 din, seno 35 din, slama 25 din, jabolka I. vrste 200 din, II. vrste 150 din, III. vrste 100 din, hruške I. vrste 250 din, II. vrste 200 din, pšenična moka 350 do 375 din, koruzni zdrob 250 din za 100 kg. Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4 do 5 din, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 5 do 7 din, mleko 1,50 din za 1 l.

Dr. Mirko Karpati

specialist za ženske bolezni in porodništvo
Zagreb, Bogovičeva ulica 1b se je vrnil z dopusta in zopet ordinira.

Znižane voznine

Belgrad, 13. avgusta. AA. Prometno ministrstvo je dovolilo na državnih železnica za udeležence 27. nagradnega streljanja in kongresa strelške zveze kraljevine Jugoslavije, ki se bo vršil v Belgradu od 11. do 17. septembra t. l., tale popust: a) tričetrtinsko vozno za udeležence strelskih tekem, b) polovično vozno za zastopnike strelskih družen in strelskih okrožij. Ugodnosti veljajo od 8. do 20. septembra t. l.

Narodni belokranjski mladinski tabor v Metliki

bo v nedeljo, dne 21. avgusta 1938 pod pokroviteljstvom ljubljanskega župana dr. Jure Adlešiča. Ob pol 10 sprejem gostov na postaji. Ob 10 sveta maša na prostem s slovesno pridigo; po sveti maši javno zborovanje. Ob pol 15 litanije. Ob 15 javni nastop na Vereju pri Metliki. Tekme za pokal župana dr. Jure Adlešiča. Po nastopu prosta zabava. Igra metliška mestna godba.

Slovenci v Italiji pozor!

Kdor želi v Italiji prejemati »Slovenec« *po pošti na svoj dom, naj sporoši tvrdki Giovanni Parovel, Trieste, Via fr. Denza 8. Mesečna naročnina za Italijo znaša lit 16,50 in naj se nakaže vnaprej na čekovni račun g. Giovanni Parovela št. 11-1649. S tem se prihranijo stroški, naročniku pa takoj lahko poštežijo s listom. Seveda se mora pripomniti, da je poslani denar namenjen za naročnino »Slovenec«.*

Sport

Današnji sport v Ljubljani

SPORTNI SPORED DANES IN JUTRI:

Danes v Ljubljani:
LJUBLJANA : HAJDUK

Liga tekma na igrišču SK Ljubljane ob 17 (5). — Predtekma Ljubljana : Grafika ob pol 16 (pol 4).

GRÜN-WEISS (Beljak) : KOROTAN

Ob pol 11 na igrišču SK Korotana na Dolenjski cesti.

MARS : JUGOSLAVIJA (Celje)

Ob 10 na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno.

V Mariboru:

ZELEZNIČAR : SLAVIJA Osijek)

Ob 16.30 na stadionu ob Tržaški cesti.

★

Jutri na praznik:
MEDNARODNA GORSKA MOTO-DIRKA MK ILIRIJE NA LJUBELJU OB POL 12.

V Ljubljani:

GRÜN-WEISS : JADRAN

Na igrišču v Kozelji. — Predtekma ob pol 16.

V Mariboru:

KOLESARSKA DIRKA SK MARATONA

Start ob 8 pri carinarnici na Alesandrovi cesti. Cilj istotam okrog pol 10.

V Celju:

SLAVIJA (Sarajevo) : CELJE

Ob 16.30 na Glaziji.

Nadaljnji plavalni rezultati iz Londona

- Slade (Anglija) 103,60,
- Daumerlang (Nemčija) 102,28,
- Child (Anglija) 100,60 točk.

400 m krawl, finale — moški:

- Borg (Švedska) 4:51,6,
- Plath (Nemčija) 4:56,2,
- Wainwright (Anglija) 4:56,3 min.

200 m prsno — moški:

- I. predtek: Lietas (Nemčija) 2:47,6,
2. Cerer (Jugoslavija) 2:49,6,
3. Angyel (Madžarska) 2:52 min.

II. predtek:

1. Balke (Nemčija) 2:45,6,
2. Smitshuizen (Nizozemska) 2:51,6,
3. Daniel (Anglija) 2:54,4 min.

400 m krawl (tolušilno):

1. Kuhinka (Madžarska) 5:14,2,
2. Tandberg (Norveška) 5:19,6,
3. v. d. Kuil (Nizozemska) 5:21 min.

100 m hrbtne-finale:

1. Schlauch (Nemčija) 1:09,
2. Nücke (Nemčija) 1:10,8,
3. Lengke (Madžarska) 1:10,8 min.

Waterpolo:

- Madžarska : Nemčija 2:0 (1:0),
Italija : Anglija 5:3 (3:2),
Nemčija : Francija 5:3,
Nizozemska : Anglija 4:3 (3:3),
Belgija : Francija 3:2 (2:1).

Mariborski šport

Maribor, 12. avgusta.

Ustanovitev plavalnega kluba v Maribor.

Kakor doznavamo iz zanesljivih virov, se pripravljajo v Mariboru ustanovitev specialnega plavalnega kluba, ki bo gojil vse panoge plavalnega športa. Prekrasno kopališče na Mariborskem otoku, ki upravičeno slovi kot eno najlepših kopališč Srednje Evrope, nudi priložnost kar najuspešnejšega udeleževanja v lepem in zdravem plavalnem športu. Mariborska mestna podjetja, čigar last je kopališče, so izredno naklonjena plavalnemu športu ter so mnogokrat sama dala iniciativo za uspešno gojitve istega. Nastavitev strokovnih trenerjev, malenkostna odškodnina za uporabo kabin in druge razne ugodnosti niso pripomogle, da bi se plavalni šport v Mariboru v večji meri razvil ter dosegel stopnjo, ki mu po danih pogojih pripada. Posamezni klubi so poizkušali s velikimi žrtvami ustanoviti plavalne oddelke, privedlo se je celo zelo uspešno državno prvenstvo, cela vrsta propagandnih prireditev s prominentnimi plavalci iz tu in inozemstva, toda končnega uspeha ni bilo mogoče ugotoviti.

Novi klub, ki si namerava nadeti ime »Mariborski plavalni klub« *in v čigar pripravljalnem*

odboru se nahaja cela vrsta znanih propagatorjev športa, kot: arvnatelj Krejči, ravnatelj Loos, urednik Voglar, lekarnar Maver, Bergant, Jandl, Košak, Smerud itd. je že sklical ustanovni občni zbor za 28. avgust v lovski sobi hotela Orel ob 20 uri. Plavalna sezona bo sicer v kratkem zaključena, vendar se pripravljali odbor bavi z mislijo še letos stopiti pred javnost s propagandno plavalno prireditvijo. V mrtvi zimski sezoni se bo klub notranje organiziral ter mo prepričani, da nas bo v prihodnjem letu razveselil s marljivim delom. Novi klub, ki mu bo ob ustanovitvi predana častna naloga prevzeti organizacijo za nemarjenega plavalnega športa v Mariboru, bo gotovo užival simpatije, ter tudi moralno in materialno podporo vseh Mariborčanov, merodajnih faktorjev mestne občine kot lastnice kopališča na Mariborskem otoku in mariborskih pridobitnih krogov.

Upamo, da bo s ustanovitvijo novega plavalnega kluba v Mariboru plavalni šport na skrajni severni meji naše lepe domovine prišel končno na zeleno vejo.

SPORTNI SPORED OB ZAKLJUČKU MARIBORSKEGA TEDNA.

Nedelja, 14. avgusta: ob približno 11.30 prihod dirkačev-kolesarjev pred stadion SK Železničarja na Tržaški cesti na poletni vožnje okrog Hrvatske in Slovenije v organizaciji Ilustrovanih športskih novosti. Ob 14. start za nadaljevanje vožnje proti Varaždinu istotam. — Ob 16.30 na stadionu SK Železničar prijateljska nogometna tekma SK Slavija (Osijek) : SK Železničar. Predtekma kombinirana moštva SK Železničar : SK Slavija, Pobrežje.

Ponedeljek, 15. avgusta: ob 8. start za medklubsko kolesarsko dirko Maribor—Sv. Jakob—St. Ilj—Maribor. Start in cilj na začetku Tržaškega drevoreda. Prireditelj SSK Maraton. — Ob 9. na stadionu SK Železničar propagandni lahko-atletski miting juniorjev. —

Zaradi mednarodnega turnirja na Bledu je nameravani mednarodni dvoboj reprezentance Ljubljane in Maribora v tenisu preložen na poznejši čas.

Na Ljubelj!

Vodstvo ljubeljske dirke je izdalo za vozače in za gledalce sledeča navodila:

Trening vozačev s vrši danes popoldne ob pol 15 pod vodstvom športne komisije M. K. Ilirije. Na dan dirke je trening brezpogojno zabranjen ter je do starta tekmovalcem vožnja po tekmovalni progi nedovoljena.

Park prostori za gledalce so preskrbljeni pri zdravilišču g. barona Borna in na vrhu Ljubelja na nemški strani, ki jih je dala nemška obmejna oblast za to na razpolago. Parkiranje ob tekmovalni progi je najstrožje zabranjeno!

Dovoz na Ljubelj je mogoč do 10. Po tej uri se cesta popolnoma zapre. Vozačem se priporoča, da po cesti do Tržiča proti Ljubelju vozijo z zmanjšano brzino in ne prehitujejo.

Avtobusi vozijo iz Ljubljane po programu Putnika. Ilirija pa je oskrbela še en avtobus za funkcionarje, ki odpelje izpred »Evrope« *v ponedeljek jutraj točno ob 5. Kdor se pri Putniku ni prijavil oz. bi rad prišel že zgodaj na Ljubelj, more tu dobiti še kak prostor. Na Ljubelj pa se da priti tudi tako, da se odpelje z jutranjim gorenskimi vlakom proti Tržiču, kjer bodo na kolodvoru pripravljani avtobusi za na Ljubelj.*

Kolo jahačev in vozačev v Ljutomeru

za jesenske konjske dirke v nedeljo 4. septembra 1938 ob pol 15 na ovsemek dirkališču pri Ljutomeru.

I. Dirka dravske banovine. Heat vožnja.

Enovprezna dirka za 4—12 letne konje, vzgojene v Jugoslaviji. — Heat vožnja 2 do 8. — Proga: 1600 m, štatančni drog 160 m. — Popusti: konjem, vzgojenim v lasti posestnikov Ljutomerskega okraja 30 m, malden 20 m, konjem, ki še niso dobili 1000 din nagrade, 20 m. — Dodatki: za vsakeh 1000—3000 din 20 m, za vsakeh nadaljnih 3000 din 20 m. — Vloga: 20 din. — Nagrade: 1500 din (800, 400, 200, 100 din).

II. Dirka »Baka«

Enovprezna dirka za dveletne konje, vzgojene v Jugoslaviji. — Proga: 1400 m. — Popusti: vozačem, ki še niso zmagali 30 m. — [Dodatki: žrebecem 10 m. — Vloga: 20 din. — Nagrade: 800 din (350, 200, 150, 100 din).

III. Dirka — 2 Heat

IV. Dirka »Ljutomere«

Enovprezna dirka za triletnje konje, vzgojene v Jugoslaviji. — Proga: 2000 m. — Popusti: konjem in lasti posestnikov Ljutomerskega okraja 20 m, konjem, ki še niso pridirkali 200 din 20 m. — Dodatki: za vsakeh 500 din 20 m do 1500 din, za vsakeh nadaljnjih 1000 din 20 m. — Vloga: 20 din. — Nagrade: 1200 din (600, 300, 200, 100 din).

V. Dirka — 3 Heat

VI. Dirka Centrale dunavskega kola jahačev »Knez Mihajlo«. Galopska dirka ravna Galopska dirka za vse konje. — Proga 1600 m. — Vloga: 20 din. — Nagrade: 1000 din (500, 300, 200 din).

VII. Dirka »Zagrebe«

Enovprezna dirka za 3—12 letne konje, vzgojene v Jugoslaviji. — Proga: 2000 m. — Popusti: konjem, vzgojenim in v lasti posestnikov Ljutomerskega okraja 30 m, triletnim 20 m. — Dodatki: za vsakeh 1500 din 20 m, vozi z gumijastimi obroči 30 m. — Vloga: za vsakega konja 10 din in za vsako vprego 20 din. Kdor ne starta, dobi 20 din vrnjenih. — Nagrade: 1800 din (900, 400, 300, 200 din).

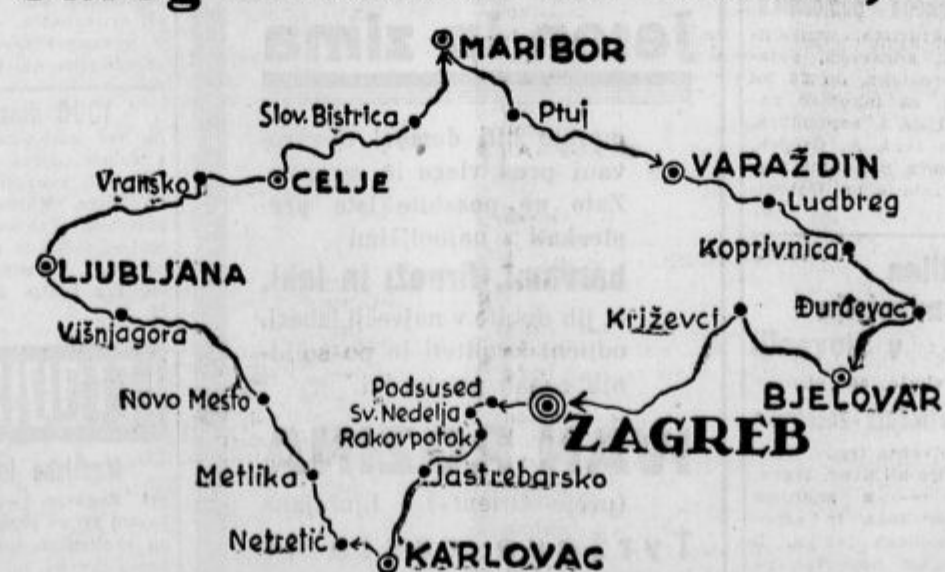
Belgrad, 13. avg. AA. V proslavo rojstnega dne Nj. Vis. kneza Aleksandra je bila danes v dvornem hramu na Dedinju služba božja, ki so se je udeležile dvorne dame in civilni in vojaški dom Nj. Vel. kralja.

Olimpijske novice

Kaj pa zimske olimpijske igre? Predsednik finske smučarske zveze Tauno Aare pravi, da bi Finska samo tedaj prevzela tudi zimske igre, če bi se smučarski šport sprejel v program. Brez smučarstva bi dovedla zimska olimpijada na Finsko do finančnega fiaska. Če bi se posrečilo — pravi dalje — FIS-o pripraviti do tega, da bi svoje naziranje glede amaterskega vprašanja revidirala, da bi se smučarstvo zopet uvrstilo med olimpijske discipline, bi Finska vse napravila, da zimske igre izpelje. Kot prireditelj pride v poštev Lahti. — Toda vprašanje zimskih olimpijskih iger z ozirom na Finsko je še zelo veliko, kajti Finska sploh ne pride v poštev za izvedbo alpskih disciplin ne glede na težkoče pri stanovanjih, organizaciji hokeja na ledu itd.

4500 sledov naj bi po nekem poročilu naročilo že sedaj stanovanja in vstopnice za olimpijske igre. Vest je preuranjena, nasprotno pa trdijo, da se lahko zgodi, da pride triletna olimpijska sezona 1940 na Finsko. To je tem bolj verjetno, kajti Švedi so že napravili akcije, da finančno podprejo Finsko, za kar upajo zbrati 100.000 kron. da bodo olimpijske igre dobro uspela.

Okrog Hrvatske in Slovenije

600 km dolga proga okrog Hrvatske in Slovenije, kjer se vrši tridnevna kolesarska dirka 13., 14. in 15. t. m. Prva etapa: Zagreb-Ljubljana (13. avg.), druga etapa: Ljubljana-Varaždin (14. avg.), tretja etapa: Varaždin-Zagreb (15. avg.).

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Absolventka gospod. šole
želi mesto kuharice. Pismene ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 12591. (a)

Kuharica
bivša gojenka Marijanič, želi službo. Pismene ponudbe v upravo »Slov.« pod »Pridna« št. 12592. (a)

Trgovski pomočnik
želi prenesti službo. — Ponudbe podružnici »SI.« v Kranju pod »Agilen prodajalec« št. 12478. (a)

Potnik
trgovsko naobražen, išče zastopstvo. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Potnik-avtovozač« št. 12754. (a)

Gospodična
s prakso, išče mesto pri zobozdravniku. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 12833. (a)

Izobražena gospodična
s gospodinjstvom šolo, ljubiteljska otrok, želi službo pri boljši družini. Naslov v vseh poslovalnicah »Slov.« pod št. 12662. (a)

24 let star fant
išče službo. Zmožen vsakega dela v skladišču ali temu primerno. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Mlinar« št. 12639. (a)

Mlinar
s večletno prakso, dobro izvešan, išče službo v kakršnekoli mlin ali v zame v najem mlin. Ferdo Hartman, Guštanj. (a)

Šivilja
sprejme delo za novo in staro perilo in odeje v hišo ali na dom. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Sposobna« št. 12566. (a)

Boljša dekle
s letnimi spricavali, znanjem nemeščine in šivanja, išče mesto k otrokom. Naslov: Anica Javoršek, Ljubljana, Viš 138. (a)

Starejša kuharica
dobra gospodinja - išče službo pri eni osebi. Plača postranska stvar. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12741. (a)

Pridno dekle
delavno, ki zna samostojno kuhati, išče službo s 1. septembrom kje na deželi. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 1271. (a)

Službo vzgojiteljice
ali v pomoč in postrežbo k starejši dami (gospodu) išče simpatična gospodična s perfektnim znanjem slovenskega in nemškega jezika, z dolgoletno prakso. — Ponudbe poslati: Ljubljana, poštni predal 69. (a)

Diplomiran tehnik
točen v izračunu vseh vrst zobatih koles ter drugih strojnih elementov, s prakso na strojnišah, univerzalnih rezkalnih strojih ter skobelnih strojih, sposoben za obratovanje - želi stalno namestitev. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12762. (a)

Trgovski sotrudnik
prvovrstna moč, vešč vseh strokovnih, govorit slovenski, hrvaški, nemški, zmožen 70.000 din kavelje, želi namestitev takoj kot poslovođa, potnik ali skladiščnik. Ev. vzame v najem dobro uspevajočo trgovino. Cenjene ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Stalna eksistenca« 1268. (a)

Čitajte in širite
»Slovenca«

Vajenci

Modistovsko učenko
sprejme takoj salon Chic, Ljubljana, Wolfova 3. (v)

Učenko za šivanje
perila takoj sprejem. - Kopališka 12. (v)

Vajenca
za mizarstvo obrt sprejme Velkavrh, Krakovska ul. št. 7, Ljubljana. (v)

Vajenko
sprejme modistinjo Anica Puhek, Selenburgova 6, I. nadstropje. (v)

Učenca za trgovino
poštenih staršev, sprejem. Kačičnik Andrej, Loče. (v)

Vajenca
sprejme takoj mesar in prekajevalec Osterman, Mihael, Kranj. (v)

Vajenca
za mizarstvo obrt sprejme takoj Andlovic, Komenskega ulica 34. (v)

Čevljarskega vajenca
za deželo sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 1263. (v)

Vajenec
z že dveletno učno dobo išče mesto v trgovini. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12759. (v)

Mehanične
ali elektrotehnične obrti bi dal izučiti 15 let starega fanta. Ivan Tome, Sv. Petra c. 42, Ljubljana. (v)

Mesarskega vajenca
pridnega, močnega, sprejem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Letovišče« št. 12757. (v)

Modni salon
sprejme šiviljsko učenko. Naslov pri g. Avbelj, Tržaška c. 6, mekarna, Ljubljana. (v)

Učenko
za šivanje in strojno pletenje - sprejme I. Ulag, Celovška c. 42, Ljubljana VII. (v)

16 letni deček
bi se rad izučil za elektromonterja, mehanika ali podobno. Polzve se: Jegličeva 13, pritičje. v

Krojaškega vajenca
s vso oskrbo v hiši takoj sprejme Janežič Ivan - Srednja Bela 34, Pred-dvor. (v)

Učenko za trgovino
takoj sprejem. Prednost imajo one s mešč. šolo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12528. (v)

15 let star fant
bi se rad izučil strojnega ključavničarstva pri kršč. mojstru. Ivan Vavpotič, Libanja, Ivanjkovec. (v)

Učenko za trgovino
dobrih staršev, iz Ljubljane ali okolice, z oskrbo pri starših, sprejem. Lastnoročno pisane ponudbe upravi »Slov.« pod »Učenka« 12.849. (v)

Absolvent
meščanske šole, star 16 let, sin železničarja, išče mesto vajenca v manufakturni trgovini. Zupan-čič Stanislav Ljubljana, Izanska 129. (v)

15 let star fant
zdrav in krepak, z dežel. poštenih staršev, bi se rad izučil za mehanika ali ključavničarja. Ponudbe podružnici »Slovenca« Trbovlje pod zn. »Mehaničar« 12.624. (v)

Pouk
Oblastv. koncesionirana šoferska šola
I. GABERŠČIK
bivši komisar za šoferske izpite
Slomškova ulica št. 6.
Telefon 28-26 in 28-28.

Službo dobe

Mesarski pomočnik
sekač, dobi mesto takoj pri Brečelniku Alojziju, Celovška 93, Ljublj. VII. (b)

Dobro kuharico
sprejemem k dvema osebam. Naslov v upr. »SI.« pod št. 12632. (b)

Pošteno postrežnico
stanujočo pri topničarski vojašnici iščem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.692. (b)

Predilke in predilci
za Ringspinmašine ev. za Flyere - se sprejmejo. Garantirani delovni čas 48 ur na teden. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Jugojunak« št. 12623. (b)

Gradl za madrace, platno za rjuhe in prevleke, blago za prevleke pohištva, za zastore in pregrinjala, preproge in tekače (tepihe), kokosove tekače in predpražnike, svilene in klotaste odeje, volnene in flanelaste deke v najnovejših vzorcih, namizne garniture, blago za namizno in kuhinjsko perilo, inlete, perje in puh, morsko travo in žimo, peresa za žimnice in motvoz dobite najceneje v specialni trgovini za posteljino in perilo

F. I. Goričar - Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 30

Čevljarskega pomočnika
sprejme Anton Brajer, Tesarska ulica 3. (b)

Guvernanto
s perfektnim znanjem nemeščine sprejemem k 3 otrokom. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Guvernanta« 12.519. (b)

Pečovodjo
absolventa drž. konservatorija išče moški zbor v Ljubljani. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »1. septembra« P 12.584. (b)

Hlapca
ki zna dobro molziti in krmili krave, iščem za okolico Beograda. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Postena« 12.594. (b)

Blagajničarko
zmožno knjigovodstva - sprejme večja trgovina na deželi. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Skromna in poštena« 12.565. (b)

Dekle
pridno, zanesljivo, sprejme za hišna in vrtna dela poštena družina. Plača po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.524. (b)

Služkinjo
za vse, večjo tudi kuhe, sprejme zdravnik v Ljubljani. Zahteva se zdravniško spricavalo, da je popolnoma zdrava. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »14«. (b)

Proti dobri plači
sprejem služkinjo za vse, ki zna samostojno kuhati fino meščansko hrano, pospravljati sobe in opravljati vsa druga gospodinjstva dela. Zglasi se dopolnje. Sv. Petra cesta 28-II. (b)

Trgovskega pomočnika
manufakturnista, zanesljivo moč, zdravega, vojašine prostega, do 25 let starega, za takojšen nastop ali do 1. septembra, sprejme Ivan A. Grosek, trgovina z mešanim blagom, Trebnje na Dolenjskem. (b)

Tekstilna industrija v Sloveniji
potrebuje za pisarno praktikanta - začetnika

absolventa dvor. akad. demije ali trgov. šole - z znanjem slovenskega in erbohrvatskega jezika. Z znanjem nemeščine pa imajo prednost. — Ponudbe s prepišani spricavali v upravo »SI.« pod št. 12774. (b)

Oskrbnika (-co)

iščemo za letovišarsko gostilno na Črnom vrhu. Obrniti se na A. Tršan, Jesenice. (b)

Dva mizarjska pomočnika
za fino pohištvo, z vso oskrbo, sprejme Trebar Anton, mizarstvo, Zadruga, p. Križe. (b)

Služkinjo
ki je vajena tudi nekaj kuhe za gostilno, sprejem. Naslov v podružnici »Slovenca« v Kranju. (b)

Spretnega akviziterja

z dobrimi referencami in lepim nastopom sprejme založba knjig proti fiksnim plačil in proviziji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Uspeh« 12.476. (b)

Izložbenega aranžerja
specerjske stroke, z večletno prakso, sprejem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Izložba« št. 12731. (b)

Perfektne natakario
takoj sprejme gostilna Činkole, Ljubljana. (b)

Modistinjo - prodajalko
sprejme takoj salon Chic, Ljubljana, Wolfova 3. (b)

Čevljarskega pomočnika
sprejemem takoj. Miklav-čič, St. Vid nad Ljublj. (b)

Sedlarskega pomočnika
in vajenca sprejemem takoj. Močnik, Preserje, p. Radomlje. (v)

Hlapca
za vsa kmečka dela - sprejemem. St. Vid n. Lj. št. 28. (b)

2 mizarjska pomočnika
dobra, za stalno delo, z vso oskrbo, takoj sprejme Jože Sitar, Križe na Gorenjskem. (b)

2va čevljarskega pomočnika
dobro izurjena v zbitem in šivanem delu - takoj sprejemem. Mesto stalno, stanovanje v hiši. Jože Škrjanc, Zg. Duplje 40. (b)

Krajne zastopnike
za vse večje kraje in mesta sprejemem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Fiksum in provizija« št. 12798. (b)

Služkinjo
pošteno, srednjih let, ki je zmožna voditi samostojno gospodinjstvo - sprejemem. — Starinarna Maribor, Koroška 18. (b)

Moškega
poštenega, neženjenega, zgornjega in vojašine prostega, sprejem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »S kmetov« št. 12801. (b)

Krojača - prikojevalca
prvovrstnega, ki bi samostojno vodil delavnico - sprejemem. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Samostojen« št. 12765. (b)

Sluga - inkasant
kolesar, marljiv, zvest, s kaveljo ima prednost - dobi stalno mesto. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Posredovalnica« št. 12834. (b)

Prodajalko
izurjeno v železnini, porcelanu in barvah, sprejem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 12585. (b)

Trgovska sotrudnica
ki ima prakso v delatnosti ali bufeju, se takoj sprejme. Ponudbe z navodbo dosejanega službovanja upravi »Slov.« pod »Poštena« 12.857. (b)

Gospodično

ki popolnoma obvlada slovenski jezik in vsaj deloma nemeščino, zdravo in snažno, sprejme ugledna družina na deželi k 1½ leta staremu dečku. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Natančnost« št. 12750. (b)

Potnike
sprejme veletrgovina z manufakturno za prodajo na obroke, brez povlačne cen, za sledeče okraje: Celje, Kočevje in Novo mesto. Osebe, ki so že delale v tej stroki, naj se javijo v upravo »SI.« pod »Veletrgovina« št. 12.823. (b)

Zasluzek
dosežejo z malim donarjem lep zaslužek, ako pristopijo kot družabnik ali družabnica. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zasluzek« št. 12745. (b)

1000 dinarjev
in več zaslužite mesečno s delom doma. Pošljite material, prevzamem gotovo blago. Majhen kapital potreben. Zahtevajte prospekte, priložite znamko za odgovor. »Hemipa« Pančev, Trg kralja Aleksandra št. 8. (a)

LETUŠICA
Medijske toplice
pri Zagorju. — Plavalni bazeni 28° na prostem, krasna okolica in sprehodi, izborna hrana in postrežba. Penzija s kopeljo 45 din. — Pojasnila pri upravi kopališča Medijske toplice. Medija-Izlake. (L)

Posrestva

Visokoprtilično hišo
novo, prodam. Podmolnik št. 37, p. Dobrunje. (p)

Hišo
prodam za 15.000 din v Ihanu pri Domžalah 29. (p)

Stavbna parcela
696 m² na Mirju ugodno naprodaj. Polzve se: Bohoričeva ulica 8. (p)

Lepa vogalna hiša
z velikim vrtom v Spod. Šiški ugodno naprodaj. — Več se polzve: Kavškova ulica 16. (p)

Parcela
stavbna, v izmeri 800 do 1000 m², ugodno naprodaj na Vrhniki pri kolodvoru. Vprašati: Rupert Jelovšek, Vrhnika. (p)

Trinadstropna hiša
nova, 10 stanovanjska, zelo solidno grajena, v lepem delu Ljubljane, naprodaj. Donos 8% netto. Polzve se v upravi »SI.« pod št. 12789. (p)

arcela
4450 m² z lastnim studen- cem, pripravna za ribogojstvo in vrtnarstvo, naprodaj. — Polzve se: Tovarniška ulica 13, Moste pri Ljubljani. (p)

Dobrodošlo gostilno
in mesarijo poceni prodam. Hiša je nova, vodovod, elektrika, vse v najboljšem stanju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12567. (p)

16. avgusta ob 3
se bo prodalo v Podgorici na javni dražbi malo posestvo z gospodarskim poslopjem in pet parcel nji v gozda, blizu postaje Šmarje-Sap. Dražbeni pogoji v Šmarju 21. (p)

Stavbišče
29 arov prodam ob drž. cesti v dolenskih Cerkljah; zraven vodovod in elektrika. Cena po dogovoru. Marija Kalin, Zupca vas, Cerklje, Dol. p

Prodajalca za podružnico
sprejemem. Starost nad 20 let. Plača po dogovoru. Imeti mora nekaj kavelje. — Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod 200. (b)

Potnika
specerjske stroke, z večletno prakso in s kaveljo, sprejemem za že uvedeno marko za dravsko in savsko banovino. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Kavelja« št. 12732. (b)

Trgovska pomočnica
galanterijske ali specerjske stroke, se sprejme za tovarn. ekspedit v Ljubljani. — Ponudbe s točno navedbo dosejanjih služb je poslati v upravo »SI.« pod »Urna in vestna« št. 12722. (b)

Posrestvo
24 arov, njive, travniki, velik sadonosnik, vinograd, gozd, tri minute od banovinske ceste, tričetrt ure od žel. postaje, 12 km od Maribora, po ugodnih pogojih naprodaj. Več pove uprava »Slovenca« v Mariboru pod št. 1270. (p)

Posrestvo
z lepim gospodarskim poslopjem v prometn. kraju trga, pripravna za lesnoga trgovca ali obrtnika, in lepo posestvo, četrt ure od trga, za približno 16-18 glav goveje živine - zaradi družinskih razmer ugodno naprodaj. Informacije daje: Brundula, Guštanj. (p)

Majhno posestvo
t. j. enodružinska hiša s hlevom (vodovod v hiši), 636 m² sadnega vrta z večletnim drevjem in 2122 m² njive, ki se lahko spremeni v tri stavbene parcele, ob glavni cesti, ob kateri pelje vodovodni in električni vod, na periferiji Kranja - prodamo iz proste roke zaradi priselitve. — Pri- mereno za upokojenca in tudi za vsakovratno obrt. Tozadevna pojasnila daje Grmek, Kranj. (p)

Štiri parcele
v izmeri 800 do 1000 m², ležeče ob Dečkovici cesti in Kersnikovi ulici v območju mesta Celja, naprodaj. Ker ni v bližini več gostiln in trgovin, so zelo prikladne za izvrševanje omenjenih poklicev, kot z ozirom na lepota, razgled in pa čist zrak za postavitev vil. Drago Grah, Pred Grofijo št. 7, Celje. (p)

Tristanovanjsko hišo
z vrtom, sadonosnikom, 36 arov njive, prodam. Vprašati: Ruše 98. (p)

Stavbne parcele in njive
naprodaj po ugodnih mesečnih obrokih. Vižmarje št. 39, St. Vid n. Lj. (p)

Dvostanovanjska hiša
s 4000 m² zemlje, v bližini Ljubljane, naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12701. (p)

Zamenjam

enonadstropno hišo s specerjsko trgovino sredi Ljubljane, za večjo, brez lokala in doplačam. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Bremen prosta« št. 12828. (p)

Enodružinsko vilo
popolnoma opremljeno s ves komfort v središču Gorenjske, s krasnim vrtom, ugodno prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.229. (p)

Podkleteno hišo
s tremi sobami, kuhinjo, shrambo, velikim vrtom, njivo, drvarnico, pripravno za upokojenca, ugodno prodam. Kolar Ivan, Vojnik. (p)

V Brežicah in okolici
so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposrestva. — Pojasnila pri inž. Miklav Otmar, Brežice. (p)

Enonadstropna vila
nova, moderna, večstanov- vanjska, z velikim vrtom, naprodaj proti gotovini za 110.000 din. Polzve se pri postaji v restavraciji D. M. v Polju pri Ljubljani. (p)

Parcela
skupno ali razparcelirana, v izmeri ca. 8000 m², naprodaj. Lega ob novi državni in banovinski cesti. Pogoji ugodni. Elek- trika, vodovod poleg. Pol- izve se: Vižmarje 100. (p)

Majhno kmečko hišo
mešana stavba, s hlevom, listnikom, podom, pod eno streho, približno 7000 m² sveta, za šmarjno goro, pol ure od kolodvo- ra - ugodno prodaja Pon- gračič, Zavrh, p. Medvo- de. (p)

Posestvo
14 joh, lepa sončna lega, zelo sadovno, lastni vo- dovod, nova hiša, 6 od- delkov, 20 min. od Rim- skih toplic ob cesti proti Zidanemu mostu, ugodno za upokojenca - prodaja 20. avgusta kapetan Mar- kovič. Vprašati v brivnici na postaji Rimske toplice (p)

Stavba
40 m dolga, 11 in pol m široka, na Vrhniki, ob državni cesti, v bližini kolodvoza ležeča, ugodno naprodaj. Stavba je solid- no zidana, sposobna za industrijo, ima močno zi- dovje, ki omogoča vsako nadzidavo. Prostorna de- lavnica, 6 sob, remiza. Vprašati: Rupert Jelovšek, Vrhnika. (p)

Lepo arondirano posestvo
okoli 12 arov, četrt ure izven trga in od železn. postaje, obstoječe iz zi- dane hiše, gospodarskega poslopja, svinjaka, hra- na, njiv, travnikov, paš- nikov, sadonosnikov, vi- nograda in gozda, ugod- no naprodaj. — Cena in plačilni pogoji se izvedo pri lastniku Avg. Šket, Brezje, pošta Šmarje pri Jelsah. (p)

Posedstva

Hišo
ugodno prodam, tudi na obroke. Zavodna 8, Celje.

Večja parcela
pocen napredaj. Vprašati »Triglav«, Realjeva 16.

Majhno parcelo
prodam. Zlatar, Stozice št. 95 pri Ljubljani. (p)

Stavbna parcela na Bledu
ob glavni cesti, poleg pošte, napredaj. Informacije v apoteki na Bledu. (p)

V gorenjskem trgu
napredaj stara trg. hiša z gostilno. Boncelj, Zeleniški 48.

Hišo na deželi
primerno za vsakega rokovalca, oddam v najem. Ponudbe v podružnici »Slov.« v Ptuj. (p)

Novo hišo
dvostanovanjsko, s lepim sadnim vrtom, v Komeni pri Kamniku, prodam za 32.000 din. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12794

Enodružinsko hišo
s štirimi sobami, pritliklami, vrtom itd., zaradi odselitve oddam s 1. novembrom. Predjamska št. 4. (p)

Dvostanovanjsko vilo
ugodno prodam. Potrebno 50.000 din, ostalo na obroke. - Ponudbe podružnici »Slov.« v Celju pod »Vila« št. 12715. (p)

Hiša
s moderno urejeno in dobro dobo parno pekarno zaradi bolezni takoj napredaj. Vpraša se v upr. »Slov.« pod št. 12688. (p)

Dvostanovanjsko hišo
novo, v Ljubljani, ugodno prodam. Sončna lega, vrt; pripravna za upokoje. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »61« št. 12750

Vrt
sadni in zelenjadni, s vrtno hišico, na južni periferiji mesta, prodam. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12718. (p)

Vnajem

ISČEJO:
Gostilno
dobrodošlo, v večjem mestu ali na periferiji, vzajem v najem. Ponudbe v upr. »Slov.« pod 12688.

Gostilno
s vsem inventarjem vzajem takoj v najem. - Prednost v industrijskem kraju. Naslov v upravi »Slovenca« pod 12877. n

ODDAJO:
Mesnico in klavnico
na deželi oddam v najem. - Naslov v upravi »Slovenca« pod 12467. n

Neopremljeno brivnico
brez konkurence na deželi, s stanovanjem oddam. - Naslov v upravi »Slovenca« pod 12468. n

Dva prostora
v izmeri 250 m² za obrt v Ljubljani oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12846. (n)

V najem oddam
kleti, primerne za vinskega trgovca, dvosobno in dve enosobni stanovanji ter garaže. - Trata št. 13 pri St. Vidu (izven ljubljanske meje). Andrej Čekada, Ljubljana, Sv. Petra št. 16. (n)

Gostilna
na zelo prometnem kraju v Ljubljani, se odda solidnemu in sposobnemu gostilniškemu paru. Ponudbe s točnim naslovom in navedbo višine kavcije je poslati v upravo »Slov.« pod »Prometna točka« št. 12766. (n)

Večji mlin
na najprometnejšem kraju, stalni vodi, ob glavni cesti, oddam s 1. septembrom zaradi družinskih razmer ugodno v najem. Mesečna kapaciteta cca. 30.000 kg. Interesenti se naj oglašijo takoj. Naslov »Slovenca« pod 12875. n

Lep vogalen lokal

na zelo prometnem kraju v novi hiši, pripraven za trgovino ali obrt, takoj oddam. Polze se v Mavričevi pisarni, Bežigrad št. 1.

Zaradi smrtnega primera
oddam ali prodam opremljeno pekarno v zelo prometnem mestu. Friderik Matzenauer, Prosenjakovci pri Murski Soboti.

Pekarijo
na deželi, dobrodošlo, s vsem inventarjem, oddam v najem. Prednost imajo samski peki. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 12635. (n)

Stanovanja

ISČEJO:
Enosobno stanovanje
išče starejša uradnica. - Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Čisto« št. 12706. (c)

Dvosobno stanovanje
išče družina treh odraslih. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Državni uradnik« 12.661. (c)

Petsobno stanovanje
z vsemi pritliklami, moderno, iščem s 1. septembrom. Ponudbe z navedbo cene na »Nemški konzulat«.

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje
oddam. St. Vid, Podgora št. 10. (c)

Enosobno stanovanje
oddam boljšim strankam s 1. septembrom. Smarska št. 42. (c)

Dvosobno stanovanje
komfortno, terasa, plin - oddam z novembrom. Cesta v Rožno dolino 26.

Dvosobno stanovanje
sončno, oddam. Močnikova. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12758. (c)

Enosobno stanovanje
v pritličju, oddam dvema ali trem osebam. Močnikova ulica 13. (c)

Stanovanje
sobe in kuhinje, oddam s 1. septembrom v Guncijah 24. (c)

Trisobno stanovanje
s vsemi pritliklami in vrtom, oddam s 1. oktobrom. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12645. (c)

Prenovljeno stanovanje
oddam s 1. septembrom mirni stranki za 300 din. Rožna dolina, Cesta XV. št. 4. (c)

Štirisobno stanovanje
lepo, obirno, komfortno, oddam samo dobri družini. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Mirna ulica« št. 12824.

Trisobno stanovanje
s kabinetom, kopalnico - oddam z novembrom pri gorenjskem kolodvoru. Informacije: Tyrševa 92, Zelen. (c)

Pletilje - pozor!
Brezplačno oddam stanovanje za eno leto pletilji, ki bi s svojim strojem naučila ženo pletiti. Suhalec Ivan, Sušica 37, p. Dobrova. (c)

V vili blizu Ljubljane
8 minut od žel. postaje, pri cerkvi, se odda lepo dvosobno stanovanje s kabinetom in vrtom za 300 din. Krasen razgled s balkona. Posebno pripravno za upokoje ali duhovnika. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12773. (c)

Izivali

Kobila
stara 2 leti in 4 mesece, napredaj. Medno 18. (j)

Nemške doge
3 mesece stare, črne, z rodovnikom, prodam. - Kosak P., Kamnik. (j)

Dve kravi
ena s teletom, 3 mesece starim, druga 6 mesecev breja, napredaj. Vprašati: Feiertag, Maribor - Betnavska 43. (j)

Dijaki

Eno ali dve dijakinji
sprejem na stanovanje s vso oskrbo. - Poljanski nasip št. 10-II., desno stopnišče. Iv. Požar, - (Blizina gimnazije.) (D)

Dijakinji ali dijaka
sprejme boljša družina v Celju v vso oskrbo. Naslov v podružnici »Slov.« v Celju pod 12.873. (D)

Dve dijakinji
sprejme profesorska družina na stanovanje in hrano. Strogo nadzorstvo Vprašati v podružnici »Slovenca« v Celju. (D)

Stanovanje z zajtrkom
išče dijak trgovske akademije. Ponudbe pod zn. »Vlaho«, poštno ležeče - Velike Lašče. (D)

Dva dijaka
sprejem v čisto, sončno sobo v centru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.589. (D)

Dijaka (-injo)
sprejem v lepo, sončno sobico z vso oskrbo in nadzorstvom. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.598. (D)

Dve hiši
gospodarsko poslopje, posvetno na glavni cesti, sposobno za gostilno in vsako obrt, napredaj. - Rogoznica 40, Ptuj. (p)

Osmošolec
bežigrad. gimnazije išče stanovanje in večerjo za instrukcijo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 12.850. (D)

Dve dijakinji
najraje iz nižjih razredov, se sprejmeta na stanovanje in hrano v sredini mesta. Naslov pove uprava »Slov.« pod 12837

Dijaka
srednje- ali višješolca, vzajem v vso oskrbo. - Nemška konverzacija. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12710. (D)

Akademik
s klasično gimnazijo, išče hrano in stanovanje ozir. samo stanovanje proti instrukciji. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Sigurne uspehe« št. 12714. (D)

Za svojega sina
petošolca, odličnjaka na realni gimnaziji, iščem fino, solidno družino, ki bi ga sprejela v oskrbo in družinsko nego v Ljubljani. Prednost ima profesorska družina, kjer bi imel sošolca. Prosim skorajšnje ponudbe na upr. »Slov.« pod »Odlitnjake« št. 12.659. (D)

Krščanska družina
sprejme dva ali tri dijake, prvo ali drugošolca, na stanovanje in hrano. Opremljena soba z dvema posteljama, poseben vhod kopalnica, elektrika in konverzacija. Čist zrak, sprehajališče v parku, blizu klasične gimnazije. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.620. (D)

Za zdravniško ordinacijo
iščem dve prazni sobi ali dvosobno stanovanje v središču mesta za takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12843. (s)

Sončno sobo
z vso oskrbo, iščem za akademika s 1. septembrom. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Snažno«.

Samo stanovanje
garnon, sončna lega, mirna ulica, v centru mesta, se takoj odda. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Komfortno in čisto« št. 12825. (s)

Sirite »Slovenca«!

Zopet imamo ...
... NA ZALOGI
NAŠE PRVOVRSTNE

čistilnike za žito

LASTNEGA, DOMAČEGA IZDELKA

ZAHTEVAJTE PONUDBE

A. KREMŽAR
STROJNO PODJETJE - DELAVNICA POLJEDELSKIH STROJEV
ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Dijaki
se sprejmejo. - Vezjak, Splavarska 6, Maribor. D

Dijaka in dijakinjo
sprejem v popolno oskrbo. Kern, Ljubljana, Celovška 43. (D)

Dijak
trgovski akademik, išče stanovanje s vso oskrbo pri dobri družini. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Nadzorstvo: VII.« št. 12794. (D)

Dijakinjo
tudi visokošolko, sprejem na hrano in stanovanje pri boljši družini. Na razpolago kopalnica. - Nemška konverzacija. - Blizina univerze, liceja in trgovske akademije. - Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dijakinja 1988« št. 12708. (D)

ISČEJO:
Sobo
v bližini kolodvora, iščem - Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Opremljeno« 12826.

Sončno sobo
z vso oskrbo, iščem za akademika s 1. septembrom. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Snažno«.

Samo stanovanje
garnon, sončna lega, mirna ulica, v centru mesta, se takoj odda. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Komfortno in čisto« št. 12825. (s)

Sirite »Slovenca«!

Gospodična
išče sončno, prazno sobo. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Sončna« št. 12755.

ODDAJO:
Opremljeno sobo
sončno, parketirano, oddam. Bolgarska 17. (s)

V centru
oddam dve sobi s kopalnico za ordinacijo ali pisarno. - Polze se telefon. št. 38-26. (s)

Opremljeno sobo
(kabinet), s posebnim vzhodom, takoj oddam. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12751. (s)

Lepo sončno sobo
oddam solidni osebi ali 2 dijakinjam. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12746. (s)

Veliko prazno sobo
s posebnim vzhodom, blizu magistrata, pripravno za karkoli in trgovski lokal oddam. Mestni trg 11/L. s

Prazno sobo
s posebnim vzhodom, oddam; istotam sprejem dijak v oskrbo, pomoč pri učenju. Gorjup, Staničeva ul. 20, pritličje, Bežigrad. (s)

Samsko stanovanje
garnon, sončna lega, mirna ulica, v centru mesta, se takoj odda. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Komfortno in čisto« št. 12825. (s)

Sirite »Slovenca«!

Kam pa kam?

Na Rakitno
vzmi avtobus ob pol 7 zjutraj v nedeljo in ponedeljek, povratek ob 8 zvečer. Tel. 36-98. (K)

Izletniki!
Napravite enkrat izlet na Trojane (39 km), 600 m visoko - višinski zrak, ugodne avtobusne zveze. Odhod iz Ljubljane iz Tavčarjeve ulice zjutraj ob 6 in popoldan ob 14. Solidno in dobro postrežbo vam nudi gostilna in Pension Konček na Trojanah. (K)

Prireditve

Danes in jutri
višurno vabim cenj. goste na zvečer v Zavoglj. Za razvedrilo in dobro kapljico preskrbljeno. - Ivan Porenta, gostilničar. (r)

V nedeljo in ponedeljek
vabi na zvečer v Zadržu gostilna Friškovec poleg papirnice. Za zabavo, jedila in dobro kapljico bo v polni meri preskrbljeno. Se priporoča Ciril Gasperlin, gostilničar. (r)

Denar

50.000 din posojila
iščem na vknjižbo za 5 let, vrednost 800.000 din. Ponudbe pod »Rabim gotovino« št. 12761. (d)

40-50.000 din posojila
iščem proti vknjižbi na prvo mesto večkratne vrednosti. Dopise upravi »Slov.« pod »Jamstvo« št. 12.492. (d)

Kdor mi posodi 20.000 din
za dobo 10 let, dobi vso oskrbo. Kraj lep in miren, v bližini Ljubljane. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12791. (d)

Vse bančne
in kreditne posle, kupoprodajo nepremičnin izposluje najkvalitetnejše - Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14 - tel. 35-10, koncesionarna trg. agencija za bančne posle. Glavna kolektura srečk državne razredne loterije. (d)

Državni uradnik
išče 2500 din posojila za eno leto proti visokim obrestim. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Usmiljen« št. 12713. (d)

Posojila
državnim in samoupravnim uradnikom (nastavljenecem), na znanambo plače ali pokojnine, na dolgoročno mesečno odplačevanje, nudimo najugodnejše. Vse informacije brezplačno pri našem pooblaščenju F. L. Klemen, Ljubljana, Gospodarska cesta 10. (d)

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja v nedeljo in ponedeljek ob 3 popoldne in pol 9 zvečer dva filma: »Daj mi to noč« (Jan Klepura) in »Ej uhnjenec«. Popoldanski predstavi bosta obkraj samo v primeru slabega vremena.

Školja Loka

Drevi ob pol 9 pridemo v Društveni dom vsi, ki čutimo s Cerkvijo in duhovnikom ko proslavi župnikove šestdesetletnice. Vsi brez razlike vabljeni, Vstopnine seveda ni.

Kamnik

Vol v Stranje, kam pa motocikel? Tombola v korist gradnje prosvetnega doma v Tunjicah je privlačila toliko prebivalstva iz vse kamniške okolice, da so komaj našli prostora na tunjskem hribu. Glavno zanimanje je bilo seveda, kdo bo zadel vola. Sreča se je nasmejala »Titanovemu« tovarniškemu delavcu Juvanu iz Stranj, ki je zmagovalno odpelel s svetlečim okrašeno vola na svoj dom. Danes pa vlada veliko zanimanje, kdo bo v Kamniku na dobrodelni tomboli Obrtnega društva zadel motorno kolo in hišno opravo. Lovci na srečo so se že oborožili s tablicami.

Suhev most. Občinska uprava je sklenila, da bo dala za silo popraviti znani lesen Suhev most čez Neviljico, spomladi pa se bo na tej prometni cesti zgradil železobetonski most. Polovico stroškov bo krila občina, polovico pa cestni odbor.

Narodni labor v Kamniku bo 4. septembra, združen pa bo z otvoritvijo spominske plošče na rojstni hiši generala Rudolfa Maistra. Sodeč po pripravah, bo to prav izpomnana svečanost, ki bo združila prebivalstvo celega okraja, da se oddolži spominu našega narodnega junaka in pesnika Maistra ob 20letnici osvobodjenja in zedinjenja. Osmutek za ploščo je zelo okusno zamislil in izdelal g. vet. inšpektor Sadnikar, ploščo pa bo napravilo kamnoseško podjetje Kunaver v Ljubljani.

Zimska kmetijska šola o Sv. Juriju ob j. ž.

I. tečaj te zimske kmetijske šole se prične 3. novembra 1988 ter traja do 31. marca 1989. Iste učenci bodo prihajajoči leto sprejeti v II. tečaj, ki bo ravno tako potomečen.

V zimsko šolo bodo sprejeti zdravi, najmanj 16 let stari sinovi kmetijskih staršev, določeni, da ostanejo na domači kmetiji. Gojenici stanujejo v zavodu, kjer dobe vso oskrbo. Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z 10 dinarskim banovinskim kolkom, je poslati ravnatelju kmetijske šole pri Sv. Juriju ob j. ž. najpozneje do 1. oktobra 1988. Prošnje je priložiti: kmetni list, domovni, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o pravni moči, izjavo staršev o odnosu v zvezi (ban. kolok 4 din), s katero se zavežejo plačati stroške solanja in da ostane prosilec po dokončani šoli na domači kmetiji; končno davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini neposrednih davkov, kar je potrebno v dosegu banovinskega prispevka. Navesti je tudi točen naslov prosilca in zadnje pošte. Oskrbnina znaša mesečno 100 do 300 din in se deli po premoženjskih razmerah staršev.

Prednost zimske šole je v tem, da se kmetijski sinovi v simikih mesecih teoretično in deloma praktično izobražujejo v vseh kmetijskih panogah, poleti pa pomagajo doma na kmetiji, da ni treba gospodarju najeti drugih delavcev; druga prednost pa je, da gospodarji lažje poravnajo oskrbino v enem letu za pet mesecev kot za enajst in pol meseca.

Kmetijski fantje, ki se zanimajo za tako kmetijsko izobrazbo, naj šimprej vložijo svoje prošnje na enenjeni zavod.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 14. avgusta: 8. Koncert na flauti s klavirjem, I. av. Filip Bernard, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek, vmes plošče - 9. Napovedi, poročila - 9.15 Preno cerkvene glasbe iz franč. cerkve - 9.45 Versko predavanje (dr. V. Fajdiga) - 10. Jugoslovanski odmevi (plošče) - 10.30 Preno prom. koncerta iz Rog. Slatine - 12. Tamburaški septet - 13. Napovedi - 13.30 Opoldanski koncert Rad. orkestra - 17. Kmet. ura: Gospodarska navodila in tržna poročila - 17.30 Pevski koncert g. Romana Petroviča, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek, vmes harmonika solo, g. Rudolf Piliš - 19. Napovedi, poročila - 19.30 Nac. ura: Polozaj sodobnega pisatelja (D. Blagojevič, knjiž.) - 19.50 Koncert lahke glasbe (Rad. ork.) - 20.30 Preno prom. koncerta iz Rog. Slatine - 22. Napovedi, poročila - 22.15 Radijski orkester.

Ponedeljek, 15. avgusta: 9. Napovedi, poročila - 9.15 Vesel drobiž (plošče) - 9.45 Verski govor (g. dr. Roman Tomlin) - 10. Preno cerkvene glasbe iz stolnice - 11. Otroški ura: Politiška dogodivščina (Glasnice Nar. gled. v Lj.) - 11.30 Koncert Rad. ork. - 12.30 Preno reportaže hitrostne gorosk-motociklistične dirke z Ljubelja ob priliki 25-letnice obstoja MK Ilirije - 13. Napovedi - 13.30 Češka popevke (MK Ilirije) - 17. Kmet. ura: Pravišnem zdravju (inš. Abaco Matija) - 17.30 Koncert lahke glasbe. Sodelujeta Ivan Cimerman (harmonika) in Rad. ork. - 19. Napovedi, poročila - 19.30 Nac. ura: Zeleniške postaje in proge v Zagrebu (inš. K. Peteln, Zagreb) - 19.50 Veselo in okroglo (plošče) - 20.30 Koncert. Sodelujeta gđ. Jelka Igličeva in Rad. ork. - 22. Napovedi, poročila - 22.15 Sramel »Skerjanček«.

Torek, 16. avgusta: 13. Iz vroče Španije (plošče) - 12.45 Poročila - 13. Napovedi - 13.30 Opoldanski koncert Rad. ork. - 14. Napovedi - 19. Napovedi, poročila - 19.30 Nac. ura: Ideologija prvih predstavnikov umotnostne glasbe v Jugoslaviji (dr. M. Milojević, prof.) - 19.50 10 minut zabave - 20. Veselica v dobrih starih časih venček (plošče) - 20.10 Ob 20-letnici dobrovoljcev (g. Jakob Grnar) - 20.30 Preno promena dneva koncerta iz Rog. Slatine. Dirigent V. Sušteršič - 22. Napovedi, poročila - 22.15 Operetna glasba (Rad. orkester).

Dragi programi

Nedelja, 14. avgusta: Belgrad: 20. Cig. večer - 22.30 Plesna glasba. - Zagreb: 20. Klavir - 20.45 Vesel večer - 22.30 Plesna glasba. - Praga: 20.10 Narodna glasba - 20.55 Jannačkov balet Rakosz-Rakocz - 22.35 Plesna glasba. - Varšava: 20.05 Rih. Strausova opera »Mevčnik« - 21. Vesela ura - 22. Mascaragnjeva opera »Cavaleria rusticana« - 23.05 Laha in plesna glasba. - Budimpešta: 21. Simfonični orkester - 22.30 Ciganski orkester - 23.15 Jazz. - Trst-Milan: 21. Igra, nato plesna glasba. - Rim-Barl: 17.15 Simfonični koncert (iz Nemčije) - 21. Taylorjeva opera »Peters Ibbertson« - Dunaj: 20.10 Večerni koncert - 22.30 Preno iz Celovca - 23. Plesna in zabavna glasba - 24. Nočna glasba. - Berlin-Lipsko-Köln: Laha komorna glasba. - Monakov: 19.05 Mozartova opera »Figarova svatba« - Beromünster: 20.30 Švicarski zvoki.

Ponedeljek, 15. avgusta: Belgrad: 20. Opera. - Zagreb: 20. Sopran - 20.30 Orkester in tenor - 22.30 Orkestralni koncert. - Praga: 19.30 Pester program - 20.55 Ljudski koncert. - Varšava: 20.05 Poljska glasba - 21.15 Pred 18 leti - 22.05 Plesna glasba - 23.05 19.30 Simfonični koncert - Budimpešta: 20. Igra - 21.30 Operni orkester - 22.30 Plesna glasba - 23.10 Ciganski orkester. - Trst-Milan: 21.10 Opereta. - Rim-Barl: 21.10 Zbor - 21.30 Simfonični koncert (iz Maksencijeve basilike). - Dunaj: 19. Mozartova opera »Don Juan« - 22.30 Plesna in zabavna glasba - 24. Nočna glasba. - Hamburg: 19.10 Iz operi in svojih filmov. - Strasbourg: 20.30 Gledališki večer.

Torek, 16. avgusta: Belgrad: 20. Narodne pesmi - 20.30 Plošče - 21.30 Plesna glasba - 22.15 Violina. - Zagreb: 20. Biz

STROJI

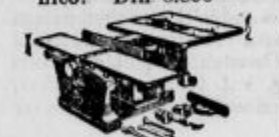
Pletilni stroj št. 9-60
dobro ohranjen, poceni
napredaj »pri Makedon-
cu«, Kolodvorska ulica.

Pletilne in šivalne stroje
raznovrstne, poceni pro-
dam. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod 12.847. (1)

Stroj za prevlečenje
gumbov (Knopfmachine)
in vložke-matrice in dru-
go - kupim. R. Flis, kro-
jač, Domžale. (k)

Elektromotorje
Istosmerni tok, 1-4 kilo-
vatov, kupim. Takošnje
ponudbe s prepisom tab-
lice v upravo »Slovenca«
pod »Istosmerni motor«
št. 10830. (k)

FORTUNA
Rešitelj male obrti
Elektro univerzalni stroj
v vsako mizarško delav-
nico! Din 6.800.—

Mizarški mojster IV. MIRTIC,
Novo mesto, nam sporoča:
Vsak teden si več mizarjev
ogleda moj stroj »Fortuna«
in se ne morejo dovolj
načuditi veliki priročnosti in
zmožnosti istega. Še vsak
je izjavil, da ga bo takoj
naročil in sem Vašo trdiko
priporočal kot najzaneslj-
vejšo in solidno.

PETER ANGELO
LJUBLJANA - TYRŠEVA C. 36

Objave

Sodna dražba posestva
na Gornjem vrhu nad Ja-
vorjem pri Litiji, ki ob-
stoji iz hiše, gosp. po-
slojja, njive, travnikov
in gozdov 45 oravov, bo
dne 7. septembra 1938 na
sodišču v Višnji gori. (o)

Javna dražba posestva
v Palovčah št. 10, pošta
Brezje, bo pri okrajnem
sodišču v Radovljici dne
20. avgusta 1938 ob 10.
Posestvo meri 10 ha 7a
91 m². Vadij znaša 5300
din. Dražbeni pogoji so
na vpogled pri sodišču
v Radovljici ali pri no-
tarijatu Trzin. (o)

Razpis

Kralj. šolski odbor v Dol-
skem razpisuje oddajo
adaptacije pritičja šol.
poslojja v skrajšanem
roku 8 dni.
1. Zidarska in težaška
dela . . . 11.450 din
2. Tesarska dela 4.845 din
Pračun in pogoji so
na vpogled v občinski pi-
sarni v Dolškem. Pridr-
žuje se pravica izbire
ponudnika.
Dolsko, 2. avgusta 1938.

Institut Anderl-Rogge

z dekliškim internatom, GRAZ, Lessingstrasse 19
Nemški jezikovni in dopisni tečaj za inozemce, tuji
jezik, gospodinjstva šola, splošna strokovna in dru-
žabna izobrazba, glasba, sport. — Prospekti.
Pričetek 15. septembra

Organizatorja

za izvedbo fuzioniranja več industr.
podjetij, vsestransko verziranega o
pravnih oblikah družb iščemo.
Ponudbo pod šifro »Zmožen urediti«
štev. 12803.

NAGLUŠNI!

VIBRAPHON nov pri-
pomček za sluh, praktično
neviden, neelektričen, nobene
žice, brez baterije, nikake pri-
tikline. Zdravniško preizkušeni
in priporočani.
Predvajanje v Ljubljani
16. avgusta t. l. v Grand hotelu UNION
g. Kačer od fme European Vi-
braphone Co., London celodnevno
od 4 ure jutraj do 6 ure zvečer
Ako ne morete priti osebno, za-
htevajte brezplačno prospekte in pogoje za
30-dnevno preizkušnjo
APARATI VIBRAPHON
(Dep. 11. C.) Zagreb, Boškovičeva 3

Glasba

brezplačen pouk v igračah

lahkavaje brezplačen cenit
MEINEL-HEROLD
dizaj. sol. tvornice glasbil
HARIBOR št. 102

Vaš klavir

Je sigurno potreben po-
pravi, ne pozabite, da
je sedaj čas za izvršitev
kakršnegakoli dela. Vsako
popravilo Vam izgotovim
strokovnjaško z najboljšim
inozemskim materialom
in najceneje. Obročno od-
plačilo.

R. Warbinek,
tovarna klavirja
Ljubljana, Miklošičeva c. 4

Auto-motor

Avto DKW Meister
stirisedežen, dobro ohran-
jen, proda za 11.000 din
Preželj, Beljaška 4. (f)

Motor AJS 500 ccm
športni model, v najbolj-
šem stanju, ugodno pro-
dam. Ponudbe v upravo
»Slov.« pod »Motor« 12725

Bencinski motor
od 8 do 15 KS, v bolj-
majhni izvedbi - kupim.
Ponudbe poslati Strojni
zadrugi na Lešnici pri
Ormožu. (f)

Motorno kolo
novejšega tipa, do 250 ccm
dobro ohranjeno, kupim.
Ponudbe podružnici »Slo-
venca« v Celju pod zn.
»Gotovina« 12.876. (f)

**350, 500 in
600 ccm OHV**
kakor tudi 200 in 250 ccm
najnovejši modeli dospeli.
Na ogled pri gl. zastopstvu

O. ŽUŽEK
Ljubljana, Tavčarjeva 11

Oglašujte v edino
uspešnem dnevni-
ku »Slovenca«!

Razno

Vdova
ki se nahaja v skrajni
bedi, s tremi otroci, bi
oddala deklico sedmih let
dobrim ljudem v svo
oskrbo ali pa za svojo.
Naslov: Dimic, Rožna do-
lina, Cesta II. št. 4.

»Anosa«
brzopletilni stroj, ki jih
potrebuje vsaka oseba in
družina, so razstavljeni
na Mariborskem tednu.

Avtoprevozniku
oddam vožnjo večje koli-
čine drv. Ponudbe trditi
Cebin, Ljubljana, Wolfo-
va ulica 3/I. (r)

Roleta
Easlinger, kompletne ali
tudi samo letvice dobav-
lja najpovoljnejše I. De-
tiček, Velenje. - Mizarji
popusti! (r)

Mizarji — pozor!
Kdo naredi stavbno po-
hištvu in vzame v račun
nov vozilek na peresih?
Hrome F., šmartno pri
Ljubljani. (r)

Novi naslov:
Frančiškanska ul. 3.

Halob!
Kateri je najlepši kraj v
Sloveniji? — Odgovor po-
slati upravi »Slovenca«
pod »100« 12.479. - Naj-
boljši odgovor prejme 100
din nagrade. (r)

Franjo Grenko
pletarsko podjetje iz Orle
vasi pri Braslovčah ima
vso soboto dopoldne
pleteno pohištvo v Celju
poleg lekarnice Marije Po-
magaj in druge pletarske
izdelke. Pri njem se lah-
ko naroči iz španske trli-
ke. — Ogledajte si krasne
izdelke. (r)

Trgovina čevljev
dobro vpeljana, v Ljub-
ljani, sprejme v komisij-
sko prodajo čevlje vseh
vrst, nadalje moške in
ženske nogavice ter raz-
ne torbice, aktivke in
kovčuge kakor tudi dru-
go usnjeno blago. - Po-
nudbe v upravo »Slov.« pod
»Komisija« št. 12575. (r)

Ženitbe

Razumna gospodična
mirna, želi moza pošte-
njaka, drž. uradnika pod
40 leti. Prednost železn.
uradniki. - Resni neano-
nimni dopisi upravi »Slo-
venca« pod »Srečen za-
kon« 12.563. (2)

Starejša gospodična
dobra gospodinja, zdra-
va, z vso opremo in ma-
lim mesečnim dohodkom,
poroči boljšega starejšega
gospoda. Ponudbo na
upravo »Slovenca« pod
»Zvesta, skrbna« 12.596.

WILLYS vodi

v ekonomičnosti goriva, moči, brzini in v
vzdržljivosti materiala.

Generalni zastopnik za Jugoslavijo
DIORJE VLAENKO, Beograd, Uskočka 8.

Zastopnik za Dravsko banovino
JOSIP STUPICA
autogaraža
LJUBLJANA, Slomškova ul. 8.

Kupimo

Cvetlični med
kupujem. - Najnižje po-
nudbe v upravo »Slov.«
pod »Med« št. 12177. (k)

Ržene rožičke
kupujem. - »Salus« d. d.,
Ljubljana, Aleksandrova
cesta št. 10. (k)

la. bukovno oglje
franko vagoni Split ku-
pimo. Cenj. ponudbe na:
»Zvijezda«, trg. drv in
oglja, Split, Krešimirova
ulica 5-I. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Kupim
generator 380-230 V., 40
do 60 KVA; generator
380-230 V., 10-20 KVA;
parni kotel 12 At., 100 do
150 qm. — Ponudbe na:
Emil Perles, Osijek. (k)

**Staro zlato,
zlato zobovje
in srebrne krone**
kupujem po najvišjih
dnevni cenah.
A. KAJFEZ
uraj
Ljubljana, Miklošičeva 14

Ker bo letos
boljša kupčija za divji
kostanj, se naprošajo do-
bavitelji celih vagonov,
da se oglašajo na upravo
»Slovenca« pod »Divji
kostanj« 12.650. (k)

2-3 vagone svežih malin
ali ne letošnji odcedek
kupimo. Vzorec, ceno in
pogoje poslati firmi Ra-
dos S. Nedilč a. d., Beo-
grad, Stiška 1. Telefon
20-378. (k)

Pozor! Kupim!
Trgovci, mlinarji in dru-
gi! - Ržene rožičke ali
črne kalčke na rži, vsak
poznaj kg od 50-100 din
po kvaliteti kupim. Najni-
žji dopisi z vzorci in mno-
žino na upravo »Sloven-
ca« pod št. 12.552. Pla-
čam takoj. Prihajati 2.50
din v znamkah. (k)

Podružnica „SLOVENCA“
je na Miklošičevi cesti št. 5

Globoko potni naznanjamo vsem sorod-
nikom, prijateljem in znancom, da smo
izgubili v petek, dne 12. avgusta 1938,
naše najdražje, našo
MARJANCO
Borovnica-Beograd, dne 14. avgusta 1938.
Rodbina dr. Franjo Grudnova.

Naznanjamo vsem prijateljem in znancom tužno vest, da
je po kratki in težki bolezni, previden s tolažili svete vere,
v 84. letu starosti mirno v Gospodu zaspal naš predobri
gospod
FRANJO KISEL
uradnik drž. žel. v pokoju
Pogreb draga pokojnika bo v nedeljo, dne 14. avgusta
ob pol treh popoldne iz hiše žalosti Podmilščakova ulica 4
na pokopališču k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 13. avgusta 1938.
Zalujoči ostali.

Prodamo

Kislo zelje, repo
sarm, prvovrstno, vsako
množino, dobavlja Ho-
man, Ljubljana, Sv. Pe-
tra cesta 81, tel. 35-39.
Cene konkurenčne. (1)

Cvetlični med
domač, zdravilni, nudi
najceneje J. Menart —
Domžale. (1)

Čajno maslo
nudi Kovačič Avgust,
mlekarna, Šmarje pri Jel-
sah. (1)

Majhno puhtno blagajno
skoraj novo, prodam. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 12.652. (1)

Šivalni stroj
nov, pogrezljiv - poceni
prodam. »Hermes«, Stari
trg 21-I. (1)

Mlekarno
takoj prodam. Naslov v
vseh poslovalnicah »Slo-
venca« pod št. 12.640. (1)

Prvovrstno kislo zelje
v sodih po 25, 50 in 100
kg razpošilja I. Oražem,
Ljubljana, Moste, telefon
48-22. (1)

Lep travnik
prodam (tudi na obroke).
Polzve se: Sostro 14, Do-
brunje. (1)

Izredna prilika!
Dobro vpeljana ključav-
ničarsko delavnico odsto-
pim in prodam kompletno
orodje. Ponudbe v upr.
»Slov.« pod »Center me-
sta« št. 12786. (1)

KOLESA

najnovejši letošnji modeli
v največji izbiri napredaj
**po neverjetno nizkih
cenah**
Nova trgovina
Ljubljana - Tyrševa cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze)

„VELEBIT“

otroški vozički
ZAGREB, Mesniška ul. 7/II.
na dvorišču

Najnovejši do sedaj še nevi-
deni modeli za 1938 v spe-
cijalni in največji trgovini
otroških vozičkov. Prodaja
za gotovino in na odplačilo.
Cenik s slikami brezplačno,
izrežite oglaš. zaradi naslova.

ZAPOMNITE SI!

Najugodnejši nakup manufakture
na obroke!
Vedno najnovejši vzorci! — Ogronna izbira!
Obrnite se tozadevno na našo pisarno
Narodni magazin
Sv. Petra c. 27/I.

Jeklene valjčne rolete

najceneje izdeluje
IVAN BERNIK
TOVARNA ROLET
LJUBLJANA
LINHARTOVA ULICA 3

IVAN BERNIK

TOVARNA ROLET

LJUBLJANA

LINHARTOVA ULICA 3

+ S tužnim srcem sporočam vsem sorodnikom, prijateljem
in znancom žalostno vest, da je umrla moja draga svakinja,
gospodična

MARIJA GALE

učiteljica v pokoju
dne 13. avgusta 1938 ob 13.45, po dolgotrajni mukopolni bo-
lezni, previdna s tolažili svete vere.
Pogreb drage blagopokojne bo v ponedeljek, 15. avgu-
sta 1938 ob 4 pop. izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa
(Vidovdanska cesta) na pokopališču k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 13. avgusta 1938.
Ing. Janda Franc, rudniški svetnik v pokoju — svak.

Ing. Janda Franc, rudniški svetnik v pokoju — svak.

Ing. Janda Franc, rudniški svetnik v pokoju — svak.

Ing. Janda Franc, rudniški svetnik v pokoju — svak.

Ing. Janda Franc, rudniški svetnik v pokoju — svak.

Ing. Janda Franc, rudniški svetnik v pokoju — svak.

Ing. Janda Franc, rudniški svetnik v pokoju — svak.

PROMETNA BANKA D. D. V LJUBLJANI

ki je izplačevala ves čas denarne krize stare in nove vloge brez vsake omejitve, se priporoča za vse bančne posle, katere izvršuje najugodnejše. • Nakupuje in prodaja tuji denar po najboljšem tečaju. Daje trgovska posojila. • Vloge obrestuje proste po 4%, vezane do 5%.

Prodamo

Kislo zelje

novi, prvovrstni, v sod-
čih, dobavlja po naro-
čilu G. Erklavec, Ljub-
ljana, Kodeljevo, Povše-
tova 47. Tel. 25-91. (1)

Rozine

vseh števil, poceni na
zalogi. Veletrovinna juž-
noga sadja — Ljubljana,
Tyrševa 48. (1)

Posteljne mreže

izdeluje in sprejema rab-
ljene v popravilo, najce-
neje Alojz Andrić, —
Gregorčičeva 5 (pri Na-
poleonovemu spomeniku).

Parkete

vseh vrst izdeluje in do-
bavlja po nizki ceni Leo
Paulin, tovarna parketov
in furnirja, parna žaga,
pošta Straža pri Novem
mestu.

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim
sladkorjem vkuhan — se
dobi na malo in veliko v
lekarni dr. G. PICCOLI
Ljubljana, nasproti »Ne-
botičniku«.

Cviček

pravi, dolenski, dobite pri

Centralni vinarni v Ljubljani.

Telefon šte. 25-73

Resnice govore, ko trdijo,
da prodajamo
najboljša in najcenejša

kolesa

rezervne dele in
motorna kolesa.
Velika izbira!

Splošna trgovska družba

S. O. M.

St. Vid nad Ljubljano

Kdor se hoče posvetiti trgovskemu stanu
ali bi se hotel usposobiti za službo v pisarnah
ter ima nižjo gimnazijo ali meščansko šolo —
bi mu toplo priporočali, naj obiskuje eno-
letni trgovski tečaj na Trgovskem učilišču in
stenografskem inštitutu Robida v Ljubljani,
Trnovska ulica 15. — Šolnina in vpisnina sta
tako nizki, da pomenita proti znanju, ki se pri-
dobi v tem zayodu, pravo malenkost. Izdatek
za tako šolanje je dobro naložen kapital, ki
nosi vse življenje bogate obresti. Po natanč-
nejše podatke se obrnite na Trgovsko učilišče
in stenografski inštitut Robida, Ljubljana,
Trnovska ulica 15. — Vpisovanje osebno ali
pismeno od 15. avgusta dalje.

Dražba lesa

Začasna uprava razlaščenih gozdov v Ljub-
ljani, Cesta 29, oktobra št. 24, prodaja na javni
dražbi 14. septembra 1938 pri občini Sv. Lov-
renc na Pohorju iz revirja Plešič:

2100 plm izdelane smrekove hlodovine in
800 prm izdelanih bukovih drv.

Pojasnila, pogoji in tiskovine se dobijo pri
gornji upravi in pri revirnem vodstvu razla-
ščenih gozdov pri Sv. Lovrencu na Pohorju in
pri šumski upravi v Črni.

Javna zahvala

Podpisana Marija Brus, posestnica v
Lipljah št. 8 pri Planini, sem po strelji dne
3. avgusta 1938 utrpela veliko požarno nesrečo
na svojih poslopih in premičninah, ki so po-
gorele do tal. K sreči sem pa bila zavarovana
pri jugoslovanski zavarovalni banki »Slaviji«
v Ljubljani, ki je škodo takoj ocenila in mi
odškodnino v moje popolno zadovoljstvo že
izplačala. Zaradi tega vsem posestnikom toplo
priporočam, da se zavarujejo pri domači za-
varovalnici »Slaviji«.

Liplje, dne 5. avgusta 1938.

Marija Brus

Javna dražba

V torek, 23. avgusta 1938 ob 8 zjutraj bo
v Hmeljniku, Pristava št. 2, p. Mirna peč pri
Novem mestu, dražba naslednjih predmetov:

3 krave, 8 konj, kobil, 2 plemenski svinji,
4 junci, pisalni stroj, voz na peresa,
ca. 20.000 kg mrve
in 1000 m meterskih bukovih drv.

Prostovoljna razprodaja

raznega zidarskega inventarja kakor strojev, orodja,
železnih predmetov, računskih strojev itd. se vrši
17. avgusta ob 8. uri v skladišču na
Povščevi cesti 39 (Kodeljevo).
Interesenti se vabijo.

Oglas

Konvikt šolskih sester v Ljubljani VII., Zg. Šiška,
vila Raja

se preseli

s 1. septembrom 1938 na Celovško cesto št. 98
(pri stari mitnici).

Vožnja s tramvajem v središče Ljubljane traja
samo 5 minut. — Prostorna hiša, lepa sončna
lega, veliko dvorišče s košatimi kostanji.

Predstojništvo.

Mesto tajnika

razpisuje Zveza trgovskih združenj za dravsko
banovino v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 27.
Prosilec mora biti naš državljani, Slovenec, z
odgovarjajočo visokošolsko, juridično ali trgo-
vsko izobrazbo. Znati mora tudi perfektno slo-
vensko stenografijo, potrebno pa je tudi poleg
smisla za organizacijo in zanimanjem za go-
spodarska vprašanja sploh, tudi primerna go-
vorniška spretnost. — Ponudbe na gornji naslov.
Vsaka protekcija brezuspešna in že v naprej
odklonjena.

NAVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

TRPEŽNO polvol-
neno razne barve

32 61

BOLJŠE polvol-
neno za športne
obleke

36 66

Sukno
za moške
obleke

KAMGARN raz-
ne barve, modno
vzorčast

TRPEŽNO
drobno vzorčasto, pri-
ljudljive barve

50 78

KAMGARN
v gladki, črni in mo-
dri barvi

STERNECKI CELJE 18

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

KOLESA

v prvovrstni izdelavi, solidni okvirji,
zunanje lotani, z obojkami, poni-
klani ali kromirani znamke AXO,
kupite ugodno pri

H. SUTTNER - Ljubljana - Aleksandrova c. 6

Zahtevajte brezplačen cenik! Ugodni plačilni pogoji!

Konči Ahačič:

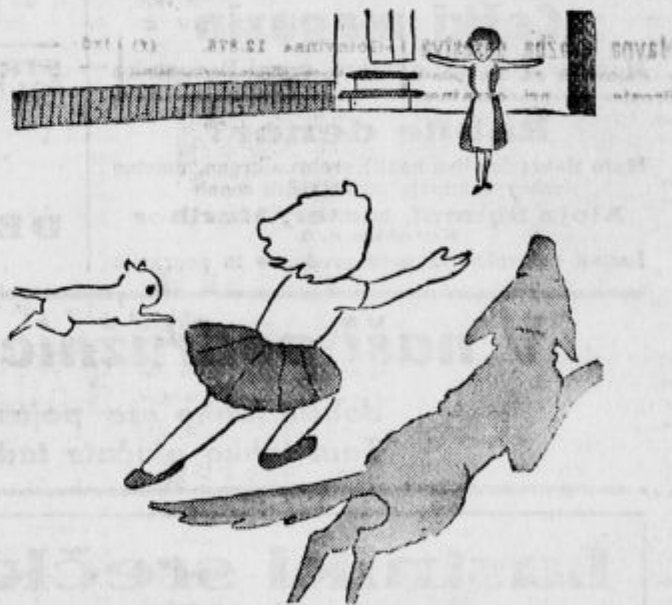
Trije tički

In Taci, Luksi in Maci odpro svoje oči

Tedaj pa zaslišijo mamin glas:

in vidijo, da sede prav pod istim drevesom, pod
katerim so pred davnimi, davnimi časi zaspali, te-
daj, ko so odšli od doma preko njive in travnika,
ker jih je mama tako hudo kaznovala zaradi nepo-
slušnosti. Oh! Kako so se medtem vsi trije v hudem
trpljenju spokorili! Saj jim še zdaj strah in groza
tako tičita v kosteh, da so jim vsi lasje naježeni.

»Taci! Luksi! Maci! Kje pa vendar ste? Ni vas
celo uro — kosilo čaka že!« — Pomislite, otroci!
Vse te pustolovščine so ti trije grešniki sanjali v
eni sami kratki uri! Zato mama niti opazila ni,
da so odšli v svet in zato ni bil njen glas prav nič
hud. Široko je razprostirala svoji roki in ujela v
svoj objem kar vse tri hitro pritekajoče potepuhe.

Potrebujemo več delavcev

za rezkalne stroje, za stroje za izde-
lavo zobčastih koles in za horizon-
talne vrtalne stroje (Bohrwerk).

Samo pismene ponudbe pod šifro »Strojar« je poslati
na oglasni zavod »Publicitas« d. d., Zagreb, Ilica 9.

Med kitajskimi teroristi

Pogrešala sva od Settlementa modernizi-
rano Kitajsko in čistega zraka iz vrhov »Fran-
coskega okraja«.

»Pazite,« je opozoril oficir, »ne sunite v
preprogo. Ponoči varčujemo z elektriko.«
Na hodniku se je pojavil strežnik in naju
pozdravil.

»Pojdite mi po sladole in po dva kozar-
ca.« me je ukazal komisar
»Ne, ne,« sem zaklical, »ne gremo še.«
»Tiho! Zaradi zdravja. Treba nama je ne-
kak whisky, da si razkuživa grlo od vsega
smrada, ki sva ga pravkar vdihavala.«

»Oh! V teh okoliščinah...«
Tovariš je zaprl zunanji krili oven in dva
ventilatorja sta puhala v pisarno svež zrak.
odprl je omaro in iz nje potegnil fotografski
aparati.

»Glejte, to je vaše.«
Pila sta kar stoje in oficir me je zopet po-
spremil na nasip.

»Ali vidite svoj voz?«
»Da, vidim ga; čaka me v senci hangarja
tam doli. Na svidenje, gospod komisar, še en-
krat, hvala!«

Ko sem stopal doli, je moj voznik zapustil
svoj prejšnji prostor in postavil vozilo pred
lestvico. In nenadoma me je napadla neka sla-
bost. Voziček je bil sicer isti, spremenil pa se je
voznik. Slamnik mu je pokrival obraz, namesto
da bi visel na dvokolnici, sam pa se je bil tako
postavil, da mu je kazal le hrbet in sedaj je
čakal, da vstopim...

Nič ni bilo na njem podobnega močnemu
vlačilu in tako se mi je to rešje zasmililo, da
sem ga ogledoval s tako pozornostjo, da se še
sedaj spominjam vseh podrobnosti njegovih ra-
men in njegovega tilnika.

Stopil sem na voz. Kakšne važnosti je bila
ta izmenjava? Če bi bil truden, ali ga ne bi
lahko nadomestil tovariš, ki je peljal komisar-
ja? Vendar je bila ta razlaga kaj maloverjetna.
Poznal sem namreč pohlep, zaradi katerega se
vozači kar trgajo za popotnike, in začutil sem
nepremagljiv nemir.

Tedaj je pridrvel avtotaksi in pripeljal po-
veljnika, ki se je vračal na krov.
»No, gospod Martin, ali vam je dolgčas po
našem parniku?«

Prisrčno sva se pozdravila in razložil sem
mu nagib tega poseta. Potem pa sem mu dejal:
»Okoristil se bom z vašim taksijem, da se
vrnem domov. Ta bo hitrejši kakor voziček.«

Sofer se je razveselil nepričakovane do-
bička in je hitel. Vrgel sem nekaj denarja vo-
začu, ki se je zelo jezil. In takrat sem videl
njegov suh obraz in njegove zlobne oči.

Taksi se je premaknil in s polno brzino hi-
tel po Broadway East. Nisem svobodno zadi-
hal prej, dokler ni vozilo, ki je predrdalo Gar-
den Bridge, prišlo na Bund.

Na tistem sem bil jezen sam nase. Kako mi
je nagla sprememba kulijev povzročila toliko
bojazni? Bilo je dvanajst. Avto je nekoliko
zmanjšal brzino zaradi italijanskih pomorščak-
ov, ki so se držali za roke in zapirali vso ce-
sto. Bili so pijani, toda vendar sem rad poslušal
njihovo petje.

»Ta živčna napetost je nevarna,« sem za-
mrmrlal. »Nekaj moram zaužiti.«

Vozilo se je istočasno ustavilo pred hotelom
»Evropa«. Hitro sem vstopil v svojo sobo in se
s ključem zaklenil. Komar mi je zabrenčal pri
ušesu.

»Oh, moral bi bil prositi vratarja...«

Toda na mizi sem zagledal škaticlo japon-
skih sveč. Že naprej so vedeli za moje željo, ki
so jo menda imeli vsi stanovalci.

Sicer pa so prišli komarji na drugo vrsto.
Neka tiha bojazen me je vedno mučila, ne da
bi si jo mogel pametno opravičiti. Nisem mogel
vzdržati, da ne bi obhodil cele sobe, privzdigo-
val tapete in pogledal malo pod posteljo.

»Glejte, kakšen bojazljivec sem postal!«
Toda, kar me je najbolj vznemirjalo, je bilo
to, da nisem mogel najti pravega vzroka te
mračne bojazni. Vsakikrat, ko se mi je v mislih
rodilo to ali ono spoznanje, me ni nič odvrnilo
od tega, da ga ne bi poslušal.

Naslonjen na pretikalo, sem pogledal v tek
prezračevalce in zaprl obe okni. Japonske sveče
so gorele počasi in tanek dim se je dvigal v
obliki spirale proti stropu.

Ko sem zaspal, sem zopet zagledal besne
kulijeve poglede, ki so bili vame zapičeni. Si-
cer sem ga dobro plačal — kakor da bi me bil
pripeljal do tu kakaj torej te zlobne svetlika-
joče se kulijeve oči?

Končno me je utrujenost premagala in po-
greznil sem se v globok spanec, ki so ga včasih
prekinili komarji.

Drugo poglavje.

Težko je ob belem dnevu razumeti strah,
ki vas je ponoči mučil.

Prav zaradi tega se mi je naslednje jutro
zdel moj nočni nemir zelo smešen.

Topla svetloba je prodirla skozi zaveso v
sobo, ki se mi je zdela že docela domača. Hitro
sem se navadil hotelskega ozračja. Pritisnil sem
na gumb in zahteval zajtrk. Nato sem odprl ok-
na in pustil v sobo zlate sončne žarke.

Delavnost na Wangpou se je znova začela.
Jadnice so prihajale z visokega morja in plule
proti Jang-Tse-Kiang; njihova jadra v podobi
netopirjevih kril so se zdela, da izhajajo iz Bog-
ve koliko stoletij. Predstavljal sem si, da se tudi
za časa Minza (kitajski cesar) niso mogla dru-
gače gibati.

Pri bregu Putunga, ki je bil na nasprotni
strani Bunda, je bila zasidrana angleška bojna
ladja in neka japonska obvestilna ladja, neko-
liko niže pa križarka, na kateri sem opazil fran-
coske barve.

Nekdo je potrkal na vrata. Strežnik mi je
prinesel kave, mleka in masla.

Nekaj požirkov sem izpil, nato pa sem se
vrnil na balkon. Sirena neke železarne je za-
tulila.

Stresal sem z rameni, ko sem pomislil na
nočno razburjenje.

»Malo bom šel na sprehod. Danes popoldne
bom šel z Leclercem na zrakoplovno tekmo-
vanje in jutri bom razpložen za deio.«

Nisem se mogel ločiti od opazovanja Wang-
pou. Vsak čolnič, ki je prevažal ljudi z enega
brega na drugega, je imel čolnarja, ki je
stojel krmari in se boril proti toku.

Toda sonce, ki je bilo že visoko na nebu,
me je prisililo, da sem se vrnil v sobo.

Ni bilo dolgo do desetih, ko sem stopil na
Bund in se odločil, da pojdem na Nanking Ro-
ad, o kateri sem slišal, da je največja trgovska
žila mednarodne koncesije.

Le nekaj korakov in bil sem na njej.

Nanking Road je ena izmed tistih ulic, ka-
mor se je, kakor se zdi, nakopičilo vse bogastvo
sveta.

Razkošna izložbena okna so nudila krasno
izbiro svilenin: šali (lahke, široke hlače, ki jih
nosijo na Kitajskem moški in ženske), pyjame
in drugo razkošno perilo. Tu so bile zopet než-
ne barve in lepe vezanine. Nekoliko dalje so
stale trgovine s starinami, ki so zgovorno pri-
čale o stari Kitajski. Potem so si sledile prodaj-
alne najrazličnejših vrst, ki so jih prekinjale
paroplovne družbe, banke in menjalnice denarja.

Nanking Road očitno ni več Evropa, pa
tudi Azija ne; to je Shanghai.

Jesenski lipski sejem 1938**Začetek 28. avgusta**

60% popusta na nemških železnica, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo: Zvanični biro lajpciškog sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33/I

Začetek 28. avgusta

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana, Tyrševa 33. Tel. 27-62

in

Jos. Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25. Tel. 20-97

Obvestilo

Glavna kolektura Državne razredne loterije
ŠAGRIN, družba z o. z. v Ljubljani
 se je preselila s Krekovega trga štev. 10 v FRANČISKANSKO ULICO št. 6 (poleg trgovine »Jelka«)

Dospela so zopet
 francoska kolesa
 Najboljši material
 Najlažji tek

AIGLON

Model: TOUR DE FRANCE

VIKTOR BOHINEC
LJUBLJANA

Tyrševa cesta 12 (dvorišče)

Občutek svežine . . .

Vaša koža mora z lahkoto dihati. Puder Vasenol za toaleta Vam obdrži kožo zdravo in suho, oživila in osvežuje jo, ter odstranjuje neprijetni duh od izhlapevanja kože. Hoja Vam je pravi užitek, noge se Vamne potijo, ker jih puder Vasenol za noge obdrži suhe, zdrave in odporne. Vpija znoj in odstranjuje neugodni duh od potenja.

Vasenol

Puder za toaleta. Puder za noge.

Najpreciznejša
ura sedanosti**CHRONOMETRE
ELECTION****V Mariboru toplo priporočamo sledeče tvrdke:****Šiviljam priporočam**

poceni raznovrstno svilo po 8, 10, 12 din meter.

I. TRPIN

Maribor, Vetrinjska ulica 15.

Slavan Ribarić

Maribor, Aleksandrova cesta 59

Galanterija, pletenine, nogavice, otroške, damske in moške čipke, igrače, papir itd.

Obiskovalci Maribora obiščite

mizarstvo za umetno pohištvo

Štefan Koter, Mlinska ulica 29

predno se odločite za nakup pohištva

V ceni in kvaliteti vodi manufaktura

Češki magazin

Maribor, Ulica X. oktobra, vogal Barvarske

Rabite denar?

Staro zlato (zlomljen nakit), srebrne krone, umetno zobovje, kupuje po najvišjih cenah

Alojz Stumpf, zlatar, Maribor
Koroška c. 8

Lastna delavnica za nove predmete in popravila

Obiščite znano trgovino

Branko Sučević, Maribor, Slovenska ul. 8, tel. 21-53. — Mineralna olja — barve — laki — izolacijski material — parfumerija.

Klavirji, pianini

svetovnih znamk Stingel, Ehrbar, Seiler, Förster; tudi na obroke in na posodo v veliki izbiri pri

M. BÄUERLE, Maribor, Gosposka ul. 56/I.

Franc Travisan

trgovina specerijskega in kolonijalnega blaga, deželnih pridelkov in perutnine

Maribor, Stolna ulica 4 se priporoča!

FELIX SKRABL

MARIBOR, Gosposka ul. 11

manufakturna trgovina se priporoča!

STROJNO KLJUČAVNIČARSTVO

avtogenično varjenje, delavnica za izdelovanje orodja, s katerim se proizvajajo množinski artikli v kovinah, usnju, lesu, celulozoidu itd.

Se priporoča

DERENČIN STANKO

MLINSKA 31 — MARIBOR

Notranja oprema stanovanj

kakor: spalnice, jedilnice, kombinirane sobe, kauče, madrace, odeje in najmoderneje kuhinje, preproge, zavese, linolej, kartolej in stene za predsobe. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričajte se sami o nizkih cenah in solidni ter kvalitetni izdelavi. — Dobite pa tudi vse na otroke.

Pohištvo E. Zelenka, Maribor, Ulica 10. oktobra 5
tovarna pohištva, tapetništvo in vse stanov. opreme prikaže Vašega obiska ob posetu Mariboru.**Radio - aparati**

Popravilo vseh radio-aparatur

kolesa in sestavni deli, lepe slovenske gramofonske plošče, električni material, vedno sveže baterije po najnižjih cenah

Radio Starkel

Telef. 26-85 Maribor, Trg Svobode 6 Telef. 26-85

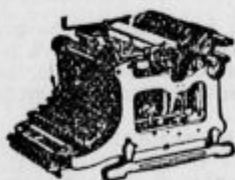
V naši podružnici v Mariboru

dobite lahko vsa pojasnila glede inseratov!

Tam lahko plačate tudi naročnino za „Slovenca“

Lastniki srečk!

Iščemo one srečneže, ki so že zadeli glavni ali večje dobitke, česar pa še ne vedo. — Lastniki srečk vojne škode, rdečega križa, tobačnih srečk javite nemudoma vse svoje srečke s serijami in številkami na naslov: »NOVICE O SREČKAK«, MARIBOR, CANKARJEVA 14. Priložite 3 dinarje v znamkah.

Continental

samoprodaja:

Ivan Legat

Maribor, Vetrinjska 30

Podružnica: Ljubljana, Prešernova ulica štev. 44

Zahtevajte povsod naš list!

Mariborski teden Vam nudi marsikaj lepega, oglejte si pa tudi razstavo

STEKLARNE J. KOVAČIČ v Mariboru

tako na razstavišču, kakor v prodajalnah

Slovenska ulica 10 in Koroška cesta 10

Tam imate najlepšo izbero vsakovrstnega stekla, porcelana in keramike, od preproste do najfinejše izdelave, po najnižjih cenah.

Steklarstvo za zgradbe in notranjo opremo. Specijalna delavnica za moderne okvire za slike.

Moderno urejene delavnice za ogledala in brušeno steklo. Izvršujejo se vsa v stroko spadajoča dela, kakor brušenje facet, robov in različnih gravur. Stekljeni pulti, etažere, avto-sipe, vse vrste ogledala, toaletna, reklamna in transparentna. Strokovna in vestna izdelava po zmernih cenah.

CUNJE

krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčjo volno, govejo dlako (arovec) — kupi vsako množino

Arbeiter - Maribor
Dravska 15**Prodamo**

»Kappele pisalni stroji« pričajo o odličnih izdelkih nemških tovarn. — Pisalni stroji za pisarno in potovanje. Najmodernejša oprema!

KLEINDIENST & POSCH
Maribor, Aleksandrova 44Svetovno znane
nemške znamke**»BRENABOR« dvokolesa**

petkrat kromirana in odporno emajlirana, s neslomljivim okvirjem dobite po ugodnih obročnih plačilih pri trdki

KLEINDIENST & POSCH
Maribor, Aleksandrova 44.**Denar**

BANČNO-KOM. ZAVOD

Maribor, Aleksandrova 40

kupi takoj in plača najboljše

HRANILNE KNJIZICE bank in hranilne

VREDNOSTNE PAPIRJE 3% obveznice, bone in srečke, delnice itd.

VALUTE VSEH DRŽAV
PRODAJA SREČK
državne razr. loterijeNakup in prodaja
vsakovrstnih tehtnic**Pontos-
aparat**

je v sami Sloveniji nad 100 najuglednejših trgovskih tvrdk preizkusilo na svojih Berkel in Cito tehtnicah skozi več let in konstatiralo, da je aparat,

1. v vseh pogledih brezhiben ter štiti trgovca pred nepotrebnimi popravili tehtnic, katere nastajajo radi enostranske obtežitve z navadnimi uteži.
2. PANTOS-APARAT pristiže vsakemu trgovcu z najmanjšim obratom dva do tri tisoč dinarjev letno na blagu, ki se sicer surno zčubi pri tehtanju z navadnimi uteži.
3. tehtanje z aparatom šteti na osebo in pospešuje naglo postrežbo.
4. tehtanje s pontosom izključuje vsako pomoto radi njegove pregledne registracije tehtanega blaga.
5. pri tehtanju s pontosom se izključuje vsakovrstne poškodbe tehtnic in drugega inventarja, katere poškodbe so neizogibne pri tehtanju z navadnimi uteži.
6. tehtanje s pontos aparatom je resnično higiensko, ker se umazanost uteži ne prenaša na blago!
7. pontos aparat je zato največji prijatelj vseh ekonomičnih in naprednih trgovcev! Pontos aparat je takšne kakovosti in preciznosti, da se zanj jamči celih pet let in ostane pa še seveda uporaben najmanj svojih 30 let. Radi konečne odobritve tega aparata je kr. Ministrstvo za mere in dragocene metale v Beogradu pregledalo en pontos aparat, ki je bil 5 let nepretrgano, brez vsakih popravil, v rabi pri eni tukajšnjih tvrdk in ugotovilo njega brezhibno delovanje in popolno neobrado njegovega mehanizma, kar se lahko vsak čas dokaže z uverjenjem zgoraj imenovanega Ministrstva z dne 20. VII. 1937, br. 2964.

Na Mariborskem tednu od 6. do 15. 8. 1938 je razstavljen ta epohalni aparat na hodniku meštanske dekliške šole v I. nadstropju ter se predloži notranjost mehanizma vsakemu zainteresu. Aparati se prodajajo na Mariborskem tednu po znižani ceni!